

**КНИГА
НА
МЪРТВИТЕ
НА
ДРЕВНИТЕ ЕГИПТЯНИ**

Предлаганото произведение е един от най-значителните паметници на световната култура. То отразява в изключителна дълбочина на мисълта и въображението митологическите и философските виждания на древните египтяни. "Книга на мъртвите" е енциклопедия на древноегипетския духовен живот. Силата на образите, поетичната фантазия издигат това творение на древната мъдрост до върховете на световната художествена литература.

СЪДЪРЖАНИЕ

- 1 ГЛАВА
- 2 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ЖИВЕЕ СЛЕД СМЪРТТА
- 3 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ИЗЛЕЗЕ КЪМ СВЕТЛИНАТА НА ДЕНЯ И ДА СЕ ЖИВЕЕ СЛЕД СМЪРТТА
- 4 ГЛАВА. ПРЕМИНАВАНЕ НА НЕБЕСНИЯ ПЪТ В РЕ-СТАУ
- 5 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ СЕ РАБОТИ В ОТВЪДНОТО
- 6 ГЛАВА. МАГИЧЕСКИТЕ ФИГУРКИ
- 7 ГЛАВА. МИНАВАНЕТО ПО ГЪРБА НА ЧУДОВИЩНИЯ АПОПИ
- 8 ГЛАВА. ПРЕМИНАВАНЕ ПРЕЗ АМЕНТИ
- 9 ГЛАВА. СЛЕД ПРЕМИНАВАНЕТО ПРЕЗ ГРОБА
- 10 ГЛАВА. ЗАКЛИНАНИЕ СРЕЩУ ВРАГОВЕТЕ
- 11 ГЛАВА. ЗАКЛИНАНИЯ СРЕЩУ ВРАГОВЕТЕ
- 12 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ВЛИЗА И ИЗЛИЗА ПО ВОЛЯ
- 13 ГЛАВА. ВЛИЗАНЕТО В АМЕНТИ
- 14 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ЗАЛИЧИ СРАМЪТ В СЪРЦЕТО НА БОГОВЕТЕ
- 15 ГЛАВА. ХИМН В ПРОСЛАВА НА РА
- 16 ГЛАВА. (Съдържа само винетка)
- 17 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ВЛИЗА И ИЗЛИЗА ОТ ОТВЪДНИЯ СВЯТ
- 18 ГЛАВА. (Жрецът казва:)
- 19 ГЛАВА. КОРОНА НА ПОБЕДА
- 20 ГЛАВА.
- 21 ГЛАВА. ЗА ДА СИ ВЪЗВЪРНЕ МЪРТВИЯТ ВЛАСТТА НА УСТАТА
- 22 ГЛАВА. ЗА ДА СИ ВЪЗВЪРНЕ МЪРТВИЯТ ВЛАСТТА НА УСТАТА
- 23 ГЛАВА. ОТВАРЯНЕТО НА УСТАТА НА МЪРТВИЯ
- 24 ГЛАВА. ЗАКЛИНАНИЕ ЗА МЪРТВИЯ
- 25 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ВЪРНЕ ПАМЕТА НА МЪРТВИЯ
- 26 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ВЪЗСТАНОВИ ТЯЛОТО НА МЪРТВИЯ

27 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ БЪДЕ ПОХИТЕНО СЪРЦЕТО НА МЪРТВИЯ

28 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ БЪДЕ ПОХИТЕНО СЪРЦЕТО НА МЪРТВИЯ

29 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ БЪДЕ ПОХИТЕНО СЪРЦЕТО НА МЪРТВИЯ

30 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ БЪДЕ СЪРЦЕТО НА МЪРТВИЯ ОТБЛЪСНАТО

31 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРОГОНЯТ ДУХОВЕТЕ С ГЛАВА НА КРОКОДИЛ

32 ГЛАВА. ЗАКЛИНАНИЯ, ЗА ДА СЕ ПРОГОНЯТ ДУХОВЕТЕ С ГЛАВА НА КРОКОДИЛ

33 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРОГОНЯТ ЗЛИТЕ ДУХОВЕ-ЗМИИ

34 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ИЗБЯГНАТ УХАПВАНИЯТА НА ЗЛИТЕ ДУХОВЕ-ЗМИИ

35 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ БЪДЕШ РАЗКЪСАН ОТ ДУХОВЕТЕ-ЗМИИ

36 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРОГОНЯТ ЗЛИТЕ ДУХОВЕ

37 ГЛАВА. ЗАКЛИНАНИЯТА НА ИЗИДА И НЕФТИС

38 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ЖИВЕЕ ЧРЕЗ ДИХАНИЕ (Папирус Ну)

38 ГЛАВА. (Папирус небесни)

39 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРОГОНИ ЗЛИЯТ ДУХ АПОПИ

40 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРОГОНИ ЗЛИЯТ ДУХ АМ-ААУ

41 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРЕМАХНАТ КЛАНЕТАТА

42 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРЕМАХНАТ КЛАНЕТАТА

43 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ БЪДЕ ОТРЯЗАНА ГЛАВАТА НА ПОКОЙНИЯ

44 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ СЕ УМИРА ЗА ВТОРИ ПЪТ В ОТВЪДНОТО

45 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ВЪЗПРЕ РАЗПАДАНЕТО НА ТЯЛОТО В ПОДЗЕМНИЯ СВЯТ

46 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ЖИВЕЕ ОТНОВО В ПОДЗЕМНИЯ СВЯТ

47 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ БЪДЕ ОТНЕТ ТРОНЪТ НА МЪРТВИЯ

48 ГЛАВА. (Повторение на 10 глава)

49 ГЛАВА. (Повторение на 11 глава)

50 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ СЕ ТЪРПИ НАКАЗАНИЕТО (Папирус Ну)

51 ГЛАВА. (Вариация на 52 глава)

52 ГЛАВА. ЗАКЛИНАНИЕ ПРОТИВ НЕЧИСТОТИТЕ

53 ГЛАВА. ДРУГО ЗАКЛИНАНИЕ ПРОТИВ НЕЧИСТОТИТЕ

54 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ДИША ВЪЗДУХЪТ В ОТВЪДНИЯ СВЯТ

55 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ДИША ВЪЗДУХЪТ В ОТВЪДНИЯ СВЯТ

56 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ДИША ВЪЗДУХЪТ В ОТВЪДНИЯ СВЯТ

57 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРИДОБИЕ ВЛАСТ НАД ВОДИТЕ В ОТВЪДНОТО

58 ГЛАВА. ДРУГО ЗАКЛИНАНИЕ, ЗА ДА СЕ ПРИДОБИЕ ВЛАСТ ВЪРХУ ВОДИТЕ

59 ГЛАВА. ВЛАСТ ВЪРХУ ВДИШВАНЕТО И ВЪРХУ ВОДИТЕ

60 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ОТВОРЯТ ВРАТИТЕ НА НЕБЕТО

61 ГЛАВА. ВЛАСТ ВЪРХУ ВОДИТЕ НА НЕБЕТО

62 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПИЕ ВОДА В ОТВЪДНИЯ СВЯТ

63 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ БЪДЕШ ПОПАРЕН, КОГАТО ПИЕШ ВОДА

64 ГЛАВА. ИЗЛИЗАНЕТО НА ДУШАТА КЪМ СВЕТЛИНАТА НА ДЕНЯ

65 ГЛАВА. ЗА ДА ДЪРЖИШ ПОД СВОЯ ВЛАСТ НЕПРИЯТЕЛИТЕ

66 ГЛАВА. ИЗЛИЗАНЕТО НА ДУШАТА КЪМ СВЕТЛИНАТА НА ДЕНЯ
67 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ОТВОРЯТ ВРАТИТЕ КЪМ ОТВЪДНОТО
68 ГЛАВА. ИЗЛИЗАНЕТО НА ДУШАТА КЪМ СВЕТЛИНАТА НА ДЕНЯ
69 ГЛАВА. ИЗЛИЗАНЕТО НА ДУШАТА КЪМ СВЕТЛИНАТА НА ДЕНЯ
70 ГЛАВА.
71 ГЛАВА.
72 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ОТВОРИ ПЪТ В ОТВЪДНОТО ЦАРСТВО
73 ГЛАВА. (Повторение на 9 глава)
74 ГЛАВА. ЗА ДА СИ СЛУЖИШ С НОЗЕТЕ
75 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ОТПРАВИШ КЪМ ХЕЛИОПОЛ И ЗА ДА ЗАЕМЕШ ТАМ МЯСТО
76 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ СМЕНЯ ФОРМАТА ПО ЖЕЛЕНИЕ
77 ГЛАВА. ПРЕВЪПЛЪЩЕНИЕТО НА МЪРТВИЯ В ЗЛАТЕН СОКОЛ
78 ГЛАВА. ЗЛАТНИЯТ СОКОЛ
79 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРЕВЪПЛЪТИШ ВЪВ ВЛАДЕТЕЛ НА БОГОВЕТЕ
80 ГЛАВА. ЗА ДА БЪДЕШ ПРЕВЪПЛЪТЕН В БОГ, КОЙТО ОСВЕТЛЯВА ТЪМНИНИТЕ
81 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРЕВЪРНЕШ В СВЕЩЕН ЛОТОС
82 ГЛАВА.
83 ГЛАВА. ДА СЕ ПРЕВЪПЛЪТИШ В ЦАРСТВЕН ФЕНИКС
84 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРЕВЪПЛЪТИШ В ЧАПЛА
85 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРЕВЪПЛЪТИШ В ЖИВА ДУША
86 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРЕВЪПЛЪТИШ В ЛЯСТОВИЦА
87 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРЕВЪПЛЪТИШ В ЗМИЯ
88 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРЕВЪПЛЪТИШ В БОГ СЕБЕК
89 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ СЛЕЕ ДУШАТА С ТЯЛОТО В ОТВЪДНОТО
90 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ЗАПАЗИ ПАМЕТТА В ОТВЪДНОТО
91 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ Е ПЛЕНЕНА ДУШАТА В ОТВЪДНОТО
92 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ОТКРИЕ ЗА ДУШАТА И ЗА СЯНКАТА ДОСТЪПЪТ ДО ГРОБА
93 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ СЕ ПЛАВА КЪМ ИЗТОК В ОТВЪДНОТО
94 ГЛАВА. ЗА ДА ИМАШ МАСТИЛНИЦА И ДЪСЧИЦА
95 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРИБЛИЖИШ ДО ТОТ
96 и 97 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРИБЛИЖИШ ДО ТОТ
98 ГЛАВА. ЗА ДА МОЖЕШ ДА ВОДИШ ЛОДКА В ОТВЪДНОТО
99 ГЛАВА. ЗА ДА ВОДИШ ЛОДКА В ОТВЪДНИЯ СВЯТ
100 ГЛАВА. ЗА ДА СТАНЕ СЪВЪРШЕН ПОСВЕЩЕНИЕТ ДУХ
101 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ЗАКРИЛЯ ЛОДКАТА НА РА
102 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ИЗКАЧИШ В ЛОДКАТА НА РА
103 ГЛАВА. ЗА ДА ОСТАНЕШ ДО БОГИНЯ ХАТОР
104 ГЛАВА. ЗА ДА ПРЕБИВАВАШ МЕЖДУ ВЕЛИКИТЕ БОГОВЕ
105 ГЛАВА. ЗА ДА НАПРАВИШ ДАРОВЕ ЗА НЕТЛЕННИЯ ДВОЙНИК
106 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПОЛУЧАТ ДАРОВЕТЕ

107 ГЛАВА. (Вариант на 109 глава)
108 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПОЗНАВАТ ДУШИТЕ НА ЗАПАД
109 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПОЗНАВАТ ДУШИТЕ НА ЗАПАД
110 ГЛАВА.
111 ГЛАВА. (Вариант на 108 глава)
112 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ УЗНАЯТ МИСТЕРИИТЕ НА СТРАНАТА БУТО
113 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ УЗНАЯТ МИСТЕРИИТЕ НА НЕХЕН
114 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ УЗНАЯТ МИСТЕРИИТЕ В ХЕМЕНУ
115 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ УЗНАЯТ МИСТЕРИИТЕ НА ХЕЛИОПОЛ
116 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ УЗНАЯТ МИСТЕРИИТЕ НА ХЕМЕНУ
117 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРОНИКНЕ В РЕ-СТАУ
118 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРЕМИНЕ РЕ-СТАУ
119 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРЕМИНЕ РЕ-СТАУ
120 и 121 ГЛАВА. (Повторение на 12 и 13 глава)
122 ГЛАВА.
123 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРОНИКНЕ ВЪВ ВЕЛИКИЯ ХРАМ
124 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ИЗВЪРШАТ ПРЕВЪПЛЪЩЕНИЯТА В ЦАРСТВЕНИЯ ФЕНИКС
125 ГЛАВА. ДУМИ ЗА ПРОИЗНАСЯНЕ ПРИ ВЛИЗАНЕ В СВЕТИЛИЩЕТО НА МААТ
126 ГЛАВА.
127 ГЛАВА. ХИМН ЗА БОГОВЕТЕ НА ХЕРТИ
128 ГЛАВА. ХИМН В ПРОСЛАВА НА ОЗИРИС
129 ГЛАВА. (Вариант на 100 глава)
130 ГЛАВА. ЗА ДА СТАНАТ СЪВЪРШЕНИ ПОСВЕТЕНИТЕ ДУХОВЕ
131 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ЖИВЕЕ ДО РА
132 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ВЪРНЕШ НА ЗЕМЯТА И ДА ВИДИШ ДОМА СИ
133 ГЛАВА. ЗА ДА СТАНЕ СЪВЪРШЕН ПОСВЕТЕНИЯТ ДУХ НА ПОКОЙНИЯ
134 ГЛАВА. ЗА ДА СТАНЕ СЪВЪРШЕН ПОСВЕТЕНИЯТ ДУХ НА ПОКОЙНИЯ
135 ГЛАВА. ДУМИ, ИЗРИЧАНИ ПРИ НОВОЛУНИЕ
136 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ОБИКАЛЯ В ЛОДКАТА НА РА
137 ГЛАВА. ДОКАТО СЕ ПАЛИ ОГЪНЯТ В ОТВЪДНИЯ СВЯТ
138 ГЛАВА. ДОКАТО ПОКОЙНИЯТ ВЛИЗА В АБИДОС
139 ГЛАВА. (Повторение на 123 глава)
140 ГЛАВА. ДА СЕ ПРОИЗНАСЯ, КОГАТО БОЖЕСТВЕННОТО ОКО Е В ЗЕНИТА СИ
141 и 142 ГЛАВА
143 ГЛАВА. (Съдържа само винетки)
144 ГЛАВА. ВЛИЗАНЕТО ПРЕЗ АРИТИТЕ
145 ГЛАВА. ПИЛОНИТЕ НА СЕХТ-НАНРУ
146 ГЛАВА. (Вариант на предходната глава)
147 ГЛАВА. (Вариант на 144 глава)
148 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ СНАБДЯВА МЪРТВИЯТ С ДАРОВЕ

149 ГЛАВА. (ЧЕТИРИНАДЕСЕТТЕ ИАТА)

150 ГЛАВА. (Вариант на 145 глава)

151 ГЛАВА

152 ГЛАВА. ЗА ДА ИЗГРАДИШ КЪЩА НА ЗЕМЯТА

153 ГЛАВА. (А) ЗА ДА СЕ СПАСИМ ОТ ДУХОВЕТЕ-РИБАРИ

154 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ ЗАГИНЕ ТЯЛОТО

155 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ЗАКРЕПИ ЗЛАТЕН ДЖЕД

156 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ЗАКРЕПИ ТАЛИСМАН ОТ КОРНАЛИН

157 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ЗАКРЕПИ НА ШИЯТА НА ПОКОЙНИЯ ТАЛИСМАН, ИЗОБРАЗЯВАЩ ЯСТРЕБ

158 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ЗАКРЕПИ ОГЪРЛИЦАТА ОТ ЗЛАТО

159 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ЗАКРЕПИ ТАЛИСМАН УАДЖ ОТ ИЗУМРУД

160 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ЗАКРЕПИ ТАЛИСМАН УАДЖ ОТ ИЗУМРУД

161 ГЛАВА. ЗА ДА СИ ПРОПРАВИШ ПЪТ КЪМ НЕБЕТО

162 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ СЪЗДАДЕ ЧУВСТВО ЗА ТОПЛИНА ПОД ГЛАВАТА НА МЪРТВИЯ

163 ГЛАВА.

164 ГЛАВА.

165 ГЛАВА.

166 ГЛАВА. ВЪЗГЛАВНИЦАТА НА МЪРТВИЯ

167 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ДОНЕСЕ ТАЛИСМАНАТ НА УДЖАТ

168 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПОЛУЧАВАТ ДАРОВЕТЕ

169 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРИГОТВИ ПОГРЕБАЛНОТО ЛЕГЛО НА МЪРТВИЯ

170 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ПРИГОТВИ ПОГРЕБАЛНО ЛОЖЕ

171 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ЗАДЪРЖИ ВЪРХУ ТРУПА "ДРЕХА НА ЧИСТОТАТА"

172 ГЛАВА. ХИМН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

173 ГЛАВА.

174 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ИЗВЪРШИ ПРЕМИНАВАНЕТО НА ПОСВЕЩЕНИЯ ДУХ ПРЕЗ ВЕЛИКАТА ВРАТА

175 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ СЕ УМИРА ПОВТОРНО

176 ГЛАВА. ЗА ДА НЕ СЕ УМИРА ЗА ВТОРИ ПЪТ

177 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ СЪЖИВИ ОТНОВО ДУШАТА В ОТВЪДНИЯ СВЯТ

178 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ИЗПРАВИ ТРУПЪТ И ДА СЕ ВЪЗВЪРНЕ ЗРЕНИЕТО НА ОЧИТЕ И СЛУХА НА УШИТЕ

179 ГЛАВА. ЗА ДА СЕ ВЪРВИ ОТ ВЧЕРА КЪМ ДНЕС

180 ГЛАВА. КАК ДА СЕ ОТВОРЯТ ЗА ПОСВЕЩЕНИТЕ ДУХОВЕ ПЪТИЩАТА НА ОТВЪДНИЯ СВЯТ. КАК ДА ИМ СЕ ВЪРНЕ СВОБОДАТА НА ДВИЖЕНИЯТА, ТА ТЕ ДА МОГАТ С ГОЛЕМИ КРАЧКИ ДА ОБХОЖДАТ ОТВЪДНИЯ СВЯТ И ПОСЛЕ ДА ИЗЛИЗАТ ОТ НЕГО. КАК ДА ИМ СЕ ДАДЕ ВЪЗМОЖНОСТ ДА ИЗВЪРШАТ ВСИЧКИ ПРЕВЪПЛЪЩЕНИЯ НА ЕДНА ЖИВА ДУША

181 ГЛАВА. ЗА ДА ПРОНИКНЕШ ПРЕД ОЗИРИС И НЕГОВИТЕ ЙЕРАРХИИ

182 ГЛАВА. ЗА ДА СТАНЕ ОЗИРИС ТРАЕН, ДОКАТО ТОТ ПРОГОНВА ВРАГОВЕТЕ

183 ГЛАВА. ХИМН КЪМ ОЗИРИС

184 и 185 ГЛАВА. (Варианти на предходната глава)

186 и 187 ГЛАВА. (Много къси, достигнали до нас повредени)

188 ГЛАВА. ЗА ДА ИЗГРАДИШ ЖИЛИЩЕ В ОТВЪДНИЯ СВЯТ И ДА ПРОНИКНЕШ ТАМ С
ЧЕРТИ НА ЧОВЕШКО СЪЩЕСТВО

189 ГЛАВА. (Вариант на 52 глава)

190 ГЛАВА.

БЕЛЕЖКИ

БЕЛЕЖКА ОТ ПРЕВОДАЧА

ЖИТЕЙСКАТА ФИЛОСОФИЯ НА ДРЕВНИТЕ ЕГИПТЯНИ

Първата ми жива, а и незабравима среща с Египет се състоя преди малко повече от четвърт век. Пристигнахме във времето на тежкия предутринен мрак. Не измина час и зората неусетно разтопи тъмното в млечно пепелява пелена, с която покри околността. Мигове след това въздухът блесна. Именно въздухът, тъй като слънце не се виждаше. То беше навсякъде. Само сенките, но и те омекотени от омарата, подсказваха посоката, от която се раждаше това светлинно злато. През целия ден, та и в самата вечер, една непрекъсната игра на видело и цветове. Игра въздържана, тиха и с мярка, сякаш е ръководена от някого. И така до края на посещението, чиито дни бързо се изнизаха в миналото, заедно с почти всичко от дотогавашните ми представи за тази страна. Образът, създаден от живата среща, изтласка въображаемия, за да се превърне скоро сам в един спомен, където най-трайно остана именно тази чудна природна възхвала на светлината, залегнала в душевността на египтяните от край време като неотлъчен символ на надеждата за добро човешко съществуване.

И въпреки това днес никой не оценява древната египетска общност, нейната философия и нейните митове като "светъл" спомен от детството на човечеството. Допирът с олицетворяващите я старини обикновено поражда меланхолия, свързва светлината на египетския ден с бронзовия блясък на залеза и покрива едва ли не всичко с патината на отдавна отминалото. Дошла до нас като чудновата смесица на първобитното с мъдростта и на земното с мистичното, египетската древност буди по-скоро любопитството и философския размисъл, отколкото радостното очакване на срещата с новото, с многообразието на човешкото или с необичайното.

Към подобни разсъждения подтиква и книгата, която предизвика тия редове. Тя ни отнася в един свят на въображаеми картини, магии, молебствия, митове и екстаз в името на безсмъртието, чието овладяване е превърнало целия живот на египтяните от онова време в искрено, наивно, ала и печално робуване на една траяла десетки векове илюзия. Животът и светлината присъствуват и тук, но те се мислят чрез своите отрицания, които велможите, а покрай тях и другите египтяни, са се надявали да превъзмогнат с многобройни и разнообразни заклинания, магии, похвални слова и свещенодействия. Изобщо всичко в тази книга - картината на съществуващото, Космосът и неговите сили, светът на животните и човешкият бит, земните и небесните явления, всичко това е въведено в субективния свят на надеждите, вплетено е в желанията на живия човек да пребъде вечно. Като една запазена за нас върволица от откъси на времето книгата ни показва в състен вид едва ли не всички особености на древноегипетския мироглед. В качеството си на своеобразно историческо повествование за духовните начала на живота в древния Египет, тя ни сочи цяла поредица от всеобщи белези на човешкото съзнание и духовния живот изобщо. С това и с цялата си същност на една хилядолетна молебствена песен пред лицето на безкрая и неговите сили тази книга ни подтиква към размисъл и за самите нас.

* * *

Книгата е открита от френския египтолог Жан-Франсоа Шамполион малко след като този прославен представител на френската интелигенция от 19 век публикувал през 1824 година своя труд "Кратко изложение на йероглифната система". Открита, разбира се, за неговите съвременници, за нас и бъдните поколения, тъй като тя е била доста известна на древната египетска общественост. Разпространяването ѝ тогава е било толкова широко, че днес историците с право отричат наличието на някакъв неин оригинал. Този сборник от текстове (наречен от Шамполион "Погребален ритуал", а по-късно от Рихард Лепсиус - "Книга на мъртвите") е станал едва ли не пазарно явление в късния период от историята на Египет. Препоръчван от жреците като задължителен наръчник за пътуването в отвъдния свят, той влязъл и в списъка на предметите, с които трябвало да бъде погребан починалият, за да се осигури неговото безсмъртие. Внедрен дълбоко в погребалния ритуал на онова време, сборникът постепенно започнал да присъствува почти като мода в погребенията на всички, в това число и на пришълците. Дойел съобщава за открита мумия с папирус в ръка, върху който била изписана реч на някой си Изократ "против Никократ". За отсъствието на първичен ръкопис най-добре свидетелствува съдържанието на книгата. Тя е съставена въз основа на писмена, създадени от различни поколения жреци и в един

дълъг период от историята на тогавашния Египет. Макар че оформянето ѝ като книга е станало в периода на новото царство, някои автори проследяват нейния произход назад в историята чак до така наречения предисторически период от развитието на Египет. В нея например е поместен текст, открит около 2700 година до новата ера, който бил смятан от самите автори на книгата за свидетелство "от прастари времена", за археологична находка във време, което само по себе си е една архаичност.

По този повод заслужават внимание две наглед попътни, но доста съществени особености.

Въпреки че връзката между отделните текстове е твърде изкуствена, книгата може да се окачествява като стихиен, наложен от живота сбор от заклинания, молитви, хвалебствия и зауспокойни слова, разпръснати по храмове и гробници, устни предания и погребални обичаи на трите царства. В този смисъл тя, изглежда, е и някакво обобщение на цялостния духовен развой в древноегипетската история. Онова, което чрез изписаните заклинания в пирамидите е обслужвало единствено фараоните, тук е преработено, обобщено и пригодно едва ли не за всички, които са били погребвани според ритуала за знатните. Непрекъснатото преплитане на молитвите със съветите за успешно преминаване в света на боговете от своя страна подсказва, че тази книга е приела част и от текстовете, изписвани от вътрешната страна на саркофазите ("Текстове на саркофазите") според обичаите през времето на Средното царство. По отношение на тези две основни писмени свидетелства за мирогледа на управляващите в Старото и Средното царства, "Книга на мъртвите" изпъква като тяхно разпространение сред широката общественост и следователно - като тяхно видоизменение според изискванията на това разпространение. Но тази оценка би могла да се възприеме като вярна само от историческа гледна точка, защото приемствеността съвсем не обезличава текстовете-предшественици, всеки от които по съдържание, а донякъде и по вид има своя неповторимост. Това важи особено за "Текстове на пирамидите". Изсичани върху камъни и по стените в пирамидите, тези текстове имат значително по-официално съдържание в сравнение със съдържанието на всички други погребални слова, в това число и със съдържашото се в "Книга на мъртвите". И не само заради това, че са обслужвали душите на фараони, но може би защото самото изсичане върху гробниците се е смятало за свещенодействие. Част от тези надписи според мнението на някои учени са дошли в пирамидите от най-стари времена и носят облика на една примитивна душевност, чието тълкуване е затруднявало и писарите-тълкуватели по онова време. Древни сами по себе си, те могат да се считат за някакво осъвременяване на текстове и устни предания от още по-дълбока древност.

Тази повтаряща се приемственост е другата особеност, която ни се подсказва от ретроспективния подход към нейното съдържание, към нейното съществуване изобщо.

Като естествен продукт от собственото развитие на древноегипетската духовна култура, "Книга на мъртвите" е многослойно отражение на различни етапи от това развитие, отражение, при което всеки по-нов слой всмуква в себе си предшествувания и го носи като своя тъкан. Проникването във вътрешните слоеве става опосредствано - през исторически по-късните състояния. Тук, в този конкретен случай, прозира важна закономерност в развитието на всяка духовна култура: ако това развитие не е прекъснато рязко като нарушаване на един цялостен развой, приемствеността при него се разгръща така, че всяко стъпало от развитието става градивна сила на следващото. Хегеловото "отрицание на отрицанието" в областта на духовното развитие има тази важна особеност, че антирезисът в същото време е и синтез. Духовният континиум на обществото се основава преди всичко върху тази черта на културния напредък и вън от нея престава да съществува.

В качеството ѝ на писмено творение "Книга на мъртвите" не се отличава и с обикновена цялостност. Наименованията на отделните глави, а и самото ѝ разчленяване на глави до голяма степен са условни. Нерядко обособените в глави текстове се повтарят в по-голямата си част. Някои от тях са само частична промяна на предшествувашите. Отделните глави са неравностойни както по обем, така и по сюжетни основания. Повторенията и еднообразието присъствуват и вътре в отделните части и стихове. Някои от стиховете са безсмислени, поне за съвременния читател. Други будят недоумение дори сред специалистите, които, уважавайки източника, са склонни да обяснят недостатъците му с намесата на заинтересованите от продажбата преписвачи на тези първообразци на средновековните индулгенции в Европа. Освен това читателят трудно свиква със стила и

структурата на мисленето, въплътени в книгата. И то не само заради отдалечеността на времето и събитията или поради подчертано непривичното им съдържание.

Част от тези неща можем да обясним със сборния характер на текстовете. Или с промените и наслояванията, които вековете са въвели в тях. Нима може едно колективно словесно творение, създадено и използвано хилядолетия, при това предназначено за масова употреба, да бъде лишено от подобни недостатъци!

Има обаче и други, твърде съществени особености, чието пренебрегване може да ни отклони от действителната стойност на това голямо литературно явление в древноегипетската култура.

Метричното, а още повече - тоничното стихосложение отсъствуват в писмеността на Египет чак до идването на гърците. Освен това повторението и свързаното с него усещане за еднообразие, изглежда, са в структурата на всички древни словесни изяви, особено на тържествените. Еднообразна и отрупана със словесни излишества е ведическата литература. Такава е и староеврейската поезия. Нека припомним например такива части от Стария завет като книгата на Йов, псалмите и притчите на Соломон, плача на Йеремиа и други, чиито стихотворни особености могат да ни обяснят и някои от структурните признаци на древноегипетската писменост. Става дума преди всичко за така наречения паралелизъм в неговите три, най-отчетливи и често използвани начини на поетична изява: еднакви мисли, изразени със слабо изменение на думите; две коренно противоположни значения в един и същи ред или израз; постоянно нарастване в развитието на мисълта чрез словесно застъпване. На библейския текст е присъща и многообразната игра на думи, както и така нареченият възходящ ритъм, при който всеки следващ стих или част от него взема дума или израз от предишния и ги свързва с новите в една своеобразна стълба. Интересно е също така и редуването на неяснотата с нейното неочаквано отстраняване вътре в границите на една и съща стихотворна единица.

Всички тези белези носи и словесният градеж в "Книга на мъртвите". Освен това читателят лесно ще съзре в нея наличието не на един, а на няколко вида поетичен паралелизъм.

Подобни съображения би трябвало да се изкажат и за неясните изрази, за алогичните (от наша гледна точка) обрати на речта, за загадъчното в тази книга. Египетската древност въпреки нейното географско разположение принадлежи към Изтока с неговия начин на изказ и символи. Онова, което европейецът ще изложи по най-късия път, представителят на Изтока непременно ще изрази с някаква алегория, чрез иносказание или върху основата на словесна обстоятелственост и при едно значително по-голямо съучастие на слушателя и читателя. Съвременниците на Плиний стари, изглежда, съвсем не са отчитали това обстоятелство, когато са вярвали, че в древна Персия е имало дървета, по клоните на които израстват коне (ставало е дума за рядък вид дървета в царския двор, който е издавал разрешение за отпускане на коне за чиновниците, изпращани в различните части на царството). Онова, което в европейските страни се е появявало в отделна литературна структура, например баснята, в Изтока е стил на словесно общуване. В религиозните текстове то присъствува и поради същината на самата религиозна мисъл - отдалечена от действителността чрез многото стъпала на субективност и най-различни поучения, които много често са съвсем изопачено ехо на отминали жизнени потребности. Към всичко това трябва да се прибави и присъствието на митичните образи, известни, познати и дори близки за древните египтяни, но съвсем необясними и дори чужди за нас, днешните читатели на книгата. Логиката в поведението на митичните герои, както е известно, съвсем не се покрива с логиката на здравия разум и естествения ход на нещата.

Още по-голямо значение за правилното възприемане на текстовете в "Книга на мъртвите" има и особената вътрешна структура на древноегипетския йероглифен речник, свързан с особената структура на официалния, сиреч жреческия древноегипетски начин на мислене. Книгата е изпълнена с йероглифи в тяхната класическа форма - образната, заедно с едно огромно символно съдържание, наложено от характера на чувствата, идеите и мислите в митичното повествование. Но това допълнително, предимно символно значение, може да бъде разбрано (както е при разчитането на всеки символ) само при сравнително пълното постигане на ситуацията, която го е породила. Отдалечеността във времето от действителния живот, създал това значение на изписаните йероглифи в "Книга

на мъртвите", следователно вещае неясни и "тъмни" места и за читателите с най-силно въображение.

Разбира се, не е необходимо да се търси непременно някакъв принцип и там, където в действителност става дума за обикновена поетична ограниченост или за неточна словоупотреба, каквито в "Книга на мъртвите" наистина има, особено в нейните по-късни разновидности. Но това не намалява историческата стойност на книгата, нито пък отменя нейните литературни и нравствени качества.

В смисъла на изписаното в тази древна книга може да се проникне чрез превъзможването на три последователни прояви на неопределеността.

Най-близко до нас е затруднението, породено от начина на нашето общуване с авторите на книгата. Ние сме читатели и в същото време "наблюдатели" на общуване между жреци и хора, добре осведомени за предмета на своята мисловна връзка, за разлика от нас, които трябва да се догаждаме за какво става дума в тяхното общуване. На всяка страница в книгата се описват събития, действия и поведение, известни на старовремския читател като нещо, за което той дори не пита - толкова близко и ясно е присъствието им в духовния живот на общуващите. В повечето случаи предметът на връзката между авторите и читателите е обяснен до самата връзка или във всеки случай, поне за нас - вън от книгата. Авторите са убедени, че читателят знае за какво се говори, и това обстоятелство превръща нашето четене в усилие да се присъствува на отживяло времето си духовно отношение. Трилози се появяват и в диалозите на Платон, в поученията на будистките учители и в почти всички подобни на тях езикови творения, където участниците в словесната връзка са двама (или повече). Но там нашето присъствие, нашето участие се разгръща като едно редуване на състоянията, при което ние винаги сме адресатът. В "Книга на мъртвите" положението е съвършено друго. Авторите са предназначили словата си за хора, които трябва да ги произнасят и с произнасянето им да общуват с боговете и божествените сили. (Нещо повече. Древните египтяни са твърдели, че автор на книгата е бог Тот, както личи например от стила и речта в първа глава.) Ние "присъствуваме" по такъв начин не само на някаква словесна връзка, но и на нейното разпадане чрез отлитането ѝ в небитието. За нас остава само призиванието на свидетели, осъзнали някакъв затворен в себе си комуникативен кръг, в противоречие с най-дълбоката същност на всяка комуникация - да е връзка (като залогба) с безкраен брой хора. Четенето на написаното в "Книга на мъртвите" вън от нейната историческа среда се разгръща не като писмено изразен разговор, а като наблюдение (с или без любопитство) на някакво действие или събитие. Но това, изглежда, съпровожда всички наши познавателни усилия, насочили се към съвкупната духовна култура на отживялата времето си древноегипетска общност.

Вторият израз на неопределеността са недостатъчните ни знания за това дълготрайно човешко съжителство, преминало много стъпала на своето вътрешно изменение, без да са отразени в наличните свидетелства, дошли до нас от вековете. Освен това книгата, за която говорим сега, колкото и богата да е като източник на сведения за древноегипетската действителност, все пак е едно целенасочено в темата си събиране на писмени свидетелства. Срещата с книги от подобен род винаги е една сизифовска мъка да се възстанови някаква обществена обстановка в нейната жизнена пълнота. Тази мъка впрочем важи за всяко историческо познание. Историческият анализ, когато той наистина е научен, е стремеж и към една социологична картина на отминалото, път е към конкретното, което Маркс, както е известно, постави в завършека на познавателното усилие като цел, резултат и връх на всяко познание. Непосредственото съзерцание с неговата сетивна пълнота се застъпва от обобщаването, което не е нищо друго, освен освобождаване на съзнанието от попътното, случайното и улавяне на общото, трайното и закономерното. При изучаването на конкретното двете стъпала на познанието действуват заедно - като присъствие на осъзнатото общо в описанието и обяснението на единичното, отделното, случайното - носители на това общо.

Научният поглед към миналото е затруднен тъкмо поради мъчното, почти непостижимо възстановяване на това единство, тъй като, или най-малкото заради това, че попътното именно защото е попътнo, вече е изчезнало, а неговите следи са недостатъчни за успешно логическо усилие. Така е и с египтологията, която все още е далеч от възможността да възстанови дори общата картина на живота от древността на Египет. Още по-далеч е тя от

врхното стъпало на историческото знание - конкретното. Ето защо за много от страните на обществения живот в този отрязък от историческо време ние все още се догаждаме и затова - нагаждаме към остатъците на разрушената от времето обществена цялост.

С много по-голяма сила тези съображения важат за социалнопсихологичното усилие да се възстанови ликът на духовния живот във времето, когато са ставали събитията и поученията, описани в книгата. Затрудненията в този случай са двойно повече: към затрудненията за възстановяване на обстановката (чието духовно огледало или вътрешна тъкан са били тези поучения) се прибавят и ония особености в духовния живот, които са унаследени от предшествуващите поколения като традиция. За разлика от социологичното възстановяване на обстановката социалнопсихологичното трябва да възстанови облика и на социалния субект. А тук връщането назад всякога е някакво съчетание между научно познание и умозрителност. И колкото по-далече в миналото се вглеждаме, толкова по-често ние виждаме собствените си духовни творения.

Третата проява на неопределеност (защо ли нашата мисъл бърза да утихне в третото, а не във второто или в четвъртото?), проява почти неопределима, идва от самото съдържание на книгата. Написаното в нея по съвкупност можем да окачествим като узаконена от обществените и духовните власти поредица от митове, предания, схващания, магически действия и обичаи, обстоятелство, което прибавя към комуникативните затруднения и неяснотите, свързани с догмата, скритото намерение и изопачаването. Знаем например колко важен и любопитен исторически материал е скрит, а може би и унищожен, в затуления от рождеството Христово широко почитан ден на слънцето и бог Митра почти в цялото източно Средиземноморие. Догматизирането на легендите и преданията обикновено е съпроводено с оценки, отрицания, възбрани и опустошаване тъкмо на първичното разнообразие, което в словесното творчество е най-привлекателното и наситено с най-много сведения за неповторимото в живота на лица и човешки общности. Пък и самият обект на догматизиране е неспокоен пред лицето на схемата, логиката и всички други подобни правила на строгия и намръщен разум. Изида зачева от своя мъртъв и даже разкъсан на части мъж Озирис, комуто рибите са изяли най-творческата част. Ние и сега не знаем защо тя плаче само нощем за своя съпруг, коя и къде е тази свещена книга, където "всичко е записано" (може би тъкмо тя е онзи космически екран, който според философа Фьодоров отразява всичко), кога е станало "голямото разпадане на световите" и за какво ни подсказва твърдението, че нещо бърза "по-скоро от светлината"? Ние още не сме установили митичния образ на ония 42 божества, заобиколили бог Ра, към които умрелият е длъжен да отправи своите молби и хвалебствия, и то тъкмо във време, когато светото семейство официално е било от девет или осем всеобщо почитани богове. И защо злите духове непременно трябва да са червени на цвят? Кои са окосмените и кои неокосмените духове? В стенните изображения и не само там боговете най-често са седнали, но с гръден кош в позиция три четвърти, както при стойката в театралния диалог, или стоят прави при същото разположение на тялото. В това положение на божествата прави впечатление устойчивостта на тялото и, разбира се, чистата ограничителна линия на изображението. Не е известно какви ръководни начала на изобразяването определят тези особености на различните рисунки, но още по-неизвестно, дори загадъчно е, под влияние на какви трайни обстоятелства в живота на древния египтянин едно от заклинанията в книгата му обещава възможността в рая "да стои прав или седнал" като за една от радостите там. Изобщо много, твърде много са (засега) неясните, необяснените и загадъчните места в книгата (или подсказани от нея), за да можем с увереност да представяме в предисловни тълкувания и бележки съдържанието на книгата и на онова, което прозира зад него като цялостно, стройно, приемливо и за нас, съвременниците, свидетелство от древността. Ала, изглежда, тъкмо в незадоволеното любопитство и неуспокоената любознателност се крие източникът на безспорната негова привлекателност. Знае се, че стремежът към "пълната" истина, към "вечното" или към "окончателното" знание, съпроводен с толкова много драматизъм, е път към свършека на любознанието и на всички негови прелести. Не случайно най-спокойният е пълният невежа - това друго на мнимия умник, узнал всичко за всичкото. Интересът към древната египетска човешка общност и към нейната душевност следва да се предпази както от пълното безразличие, така и от търсенето на окончателното съждение за едни или други нейни особености и исторически белези. Тя буди и навярно винаги ще буди интерес у всяко ново поколение и винаги също така ще оставя част от себе си в сянка. И то може би

тъкмо онова, което е изпълнено с най-много мъдрост и човечност.

Безспорно е обаче следното: "Книга на мъртвите", стиховете, изпълнили нейните страници, са широко отворен прозорец към мирогледа на древните египтяни, към общите очертания на тяхното митотворчество, към неповторими, но и трайни белези на просъществувалата хилядолетия човешка душевност. Независимо от някои несъвършенства и затрудненията при осмислянето на съдържащото се в нея, тя е едно голямо литературно дело с високо нравствено съдържание. След като я прочете, читателят навярно ще се съгласи напълно с ония автори, които с основания я сравняват с "Десетте заповеди" на Мойсей и осемте стъпала към будисткото просветление с тази само поправка, че тук нравственият идеал е създаден по-рано. Сборният облик на книгата, за което вече стана дума, както и нейното многослойно съдържание я правят в очите на историци и любители един от основополагащите източници на знанието за духовния живот и обществените връзки в древния Египет.

* * *

В "Книга на мъртвите" може да се открие почти цялата поредица от свързани и необвързани помежду си древноегипетски митове. Пряко или косвено тя ни предоставя еволюцията и съответната съподчиненост в съвкупността от митични герои, случки, събития, сътворени от въображението на много древноегипетски поколения.

Примитивизмът, запазен и в късния период от хилядолетното му съществуване, е важен отличителен белег на древноегипетския мироглед. Онова, което в другите култури е останало само като рудимент, в древноегипетската е запазено едва ли не в своя първичен вид, макар и с обогатено духовно съдържание. Ние с основание се учудваме от обстоятелството, че една трихилядолетна доста централизирана и функционално добре организирана общност почти до своя залез не е опознала производителните свойства на желязото и в този смисъл, по-скоро и в тази насока, си е останала, искала е да си остане през цялото свое развитие първична. (Желязото е било прокълнато като субстанция, породена от злите сили, за разлика от магнита, чието свойство да привлича се е свързвало с любимаца сред боговете Хор.) С не по-малко основание обаче трябва да се учудим на подчертаната духовна приемственост в развоя на египетската култура, която не само в същината си, но и по вид запазва едва ли не всичко от най-ранните времена на своето развитие.

Така е например с магията, магическото поведение и магическия смисъл на цяла поредица от прояви по един или друг жизненозначим повод, в това число и преди всичко при погребалните ритуали. Магия е отварянето на устата на мъртвеца, отварянето на очите му и други подобни ритуални действия, които вероятно са били практикувани от посветените още в първите общности по поречието на река Нил. Тези действия са запазени в неподправен вид чак до късния етап от развитието на древноегипетската култура. Усъвършенствуване е настъпило може би само в облика на металното устройство, с което са отваряли устата на покойника в деня на погребението. "Направи устата ми отново да проговори!" - тази молба на мъртвия, изречена от него приживе (ако трупът изобщо може да е бил жив, както се пита един от Шекспировите герои) или от другото над неговото тяло, както пише в "Книга на мъртвите", е съпроводена с един сложен магически обред, който е трябвало да възвърне всички жизнени сили, а не само говора на починалия. (Според инструкциите този обред се извършва от подготвен само за него жрец, който допира два пъти лицето на покойника с малка брадвичка, веднъж с длето и щипци, след това отваря устата със златен пръст и с друго длето, подобно на рог.) Този и много други обреди, предвиждани като част от погребалните действия, ни разкриват един дълбоко вкоренен първобитен начин на мислене, чиито източници са далеч назад във времето.

Още по-ярко свидетелство за облика на древноегипетския мироглед е зооморфният израз на вярванията, митовете и религиозните начала. Обожествяването на животните, разбира се, е присъщо едва ли не на всички народи по света в определен етап от развитието на техния живот и душевност. При египтяните обаче зооморфността може би е най-ярката от формите, в които се е излязла религиозната иконография и семантика.

В митовете и религиозните идеи на египтяните от древната държава присъствуват

животни-божества, божества с животински черти и, но не много често - божества с човешки вид.

Добър пример за първия вид божества е кравата, почитана не само в древния Египет, но и в много други райони на земното кълбо. Производител на мляко - тази чудна храна на природата, кравата почти навсякъде се свързва духовно със земята. Във ведическата литература кравата е считана за дарителка на всички блага. Шумерите я свързват с луната, а лунната светлина - с млякото. "Великата майка" или "Великата крава" на шумерите също обвързва образа на кравата с боговете на плодородието.

Подобно е отношението към кравата и в древния Египет. Тя е олицетворение на световното начало и е била считана за майка на слънцето. Изображенията от онова време показват как Свещената крава носи между рогата си слънчевия диск. Тоя образ е свързан с легендата, че след като слънцето е залязло за първи път, богинята-крава Хатор е изпратила с него огнени същества, за да не изгуби то своята топлина. Хатор събира в едно едва ли не всички символни значения, родени във въображенията на египтяните по повод това свещено животно. Тя е плодородие,

богатство, пролетно обновление, кърмачка на египетския владетел, родителка на надеждите, богиня на играта, танците и музиката. (Асоциациите водят до обожествяване и на мъжкия представител на този животински вид като олицетворение на плодовитостта.) Трудно е днес да мислим за това животно с толкова много привнесени в неговия образ вторични признаци. Днешният начин на живот ни отдалечава така осезаемо от първичните му битови добродетели, че нам понякога ни се струва загадка необикновената почит и многостранната символна обогатеност на неговия образ. В древния Египет обаче, това обожествено животно се е превърнало в знак (фонетичен и зрим) на един възел от най-абстрактни характеристики. В случая не става дума за фолклорен или митичен герой, а за един особен, сложен и с ясна физическа основа символ на качества, духовни състояния, надежди и редица други явления от живота на хората. Това е един вид природен знак, изработен в продължение на хилядолетия, с тази разлика, че тук природното е само повод, за да се мисли онова сложно съдържание от значения, което е включено в него.

Друга разновидност на съгъстено значение в представите и в религиозните идеи на древните египтяни е и образът на змията. В някои случаи този образ е знак едва ли не със силогистично съдържание (противник на слънцето, следователно на светлината, а значи и на духовното у човека), така отдалечено от обстановката, която го е породила, както и логическата форма от конкретното смислово съдържание на понятията и съжденията. Първосъздателят на света - хаосът Атум, според "Книга на мъртвите", след като е създал света, остава във вид на змия, която "никой не познава и никой бог не вижда". Змията присъствува и в нощния път на слънцето. Слънчевата лодка преминава най-напред пясъчните пространства, където живеят змии. Скоро и тя се превръща в змия. В седмия час се появява змията Апоп, чийто глас я издава пред боговете и те я убиват. В единадесетия час въжето, което е теглило лодката, също се превръща в змия. В дванадесетия - всичко това навлиза в една змия, дълга хиляда и триста лакти, и когато излиза от нея, се появява слънцето във вид на бръмбар. В по-късните разновидности, по-скоро в сравнително добре подредените и обвързани митични картини, змията се мисли като враг на слънцето. Когато плува във водите на подземния Нил през нощта, змията Апоп се опитва да пресуши реката, но слънцето винаги я побеждава и изгрява непрестанно. Змията - това опасно и неприятно животно, което са отъждествявали с нищото до и след света (нека припомним за староеврейската Тоху-Боху), животното подобно на чертичка, която се движи, символът на тъмното и злото, в образа на Апоп става митичен герой. Жреците на Хелиопол три пъти на ден са газели и мачкали нейното изображение пред храмовете, за да улеснят слънцето в неговата борба, която то води с това животно през часовете на своето нощно пътешествие. Успоредно с натрупването на различни символни признаци върху представата за змията и особено с насищането на тези символи с абстрактните понятия от рода на светлината и тъмнината, сиреч заедно със засилващото се обособяване на духа от природното, образът на змията започва да се изпълва и със съответно морално съдържание. В нея, в нейния изменчив и развиващ се образ сякаш се разгръща цялата възможна стълбица на обожествяване и символност чрез животните.

В тази посока на развитие са се появили и присъщите на древноегипетската митология образи на богове, съставени от глава на животно и човешко тяло. Това съчетание е породило богато символно значение, което е една от забележителностите на древноегипетската духовна култура. В зооизмеренията на древноегипетските схващания за земните, небесните и измислените сили и явления се разгръща едва ли не цялата поредица семантични стъпала на знаковете - от най-елементарните до природния знак, от знака-абстракция и символа до символа на типа действие, какъвто го виждаме в митичния герой.

В книгата бръмбарът - богът Хепри, е възвеличен едва ли не наравно с бога Ра. Постоянното присъствие на бръмбара в промените на плодородната земя и нейната преработка става символ на промяната в състоянията и вида на всичко съществуващо. Той е божествената сила, която могла да осигури на праведника желаното преобразяване. "Възроден след собственото си разпадане", "издигащото се слънце", "силата, която търкаля слънчевия диск", "самата смяна на деня с нощта", "богът, който е в моето сърце", "моят създател, който присъствува в моите части" - всичко това е богът Хепри. Цялата диалектика на съществуващото е вложена като абстракция в един-единствен животински вид. И чудното е това, че абстрактната истина като че ли не губи от този елементарен в своя зрим израз символ. От сливането на една представа, на едно впечатление или на асоциация от една животинска форма с всичките закони на съществуващото се ражда образ, който сякаш живее сам и носи по-голяма семантична сила както от представата, така и от мисълта за промяната изобщо. Сравнявайки се именно с тоя бог, псалмопевецът възкликва в глава осемдесет и пета: "И безпределното ми ставане /от мен създава владетел на годините безкрайни/ и господар на траенето вечно."

Символуването не тръгва от нищото. То се основава на някакви интересни, известни или загадъчни, но подсказващи действителни връзки и явления, качества или прояви на животните. Египтяните са били впечатлени от странния белег, който може да се види под окото на сокола, око, чиято сила е всеизвестна, око, което вижда всичко. Оттук насетне - безпощадна острота на съдийския поглед у бога-сокол, поглед от който не може да се скрие нищо. Оттук и окото - светлина, космически лъч и т.н.

Подобни асоциации са налице и при обожествяването на крокодила, който в древноегипетската култура е почитан до такава степен, че са му посветили цял град. Но той вероятно се е превърнал в свещен символ и заради свойствата, които изявява пред човека. Крокодилът е единственото от животните във водата, което има прозирни клепачи и вижда, без да бъде забелязан, а това е една от най-главните божествени способности. Освен туй крокодилът снася шестдесет яйца, които се излюпват за толкова дни и живее не повече от шестдесет години. Не е ли това наистина някакво знамение на природата и само по себе си символ на плодовитостта? Но той поглъща и унищожава. Затова в същото време е и демон на злината. И още символно съчетание на противоречивите състояния и явления в природата и в живота на човека. Затова като бог (Себек) крокодилът се почита преди всичко в качеството му на хищник, въпреки че за да се спасят от него при преминаване на реката, хората са му правели комплименти, славейки го като "прелест на водата", като "голямото мъжко същество", "бог на плодовитостта", "на водните, земни и небесни простори" и т.н.

След крокодила в пантеона на древноегипетските богове ще съзрем една дълга върволица от богове-животни, и то толкова дълга, че оставаме с впечатлението за обожествяване едва ли не на всяка от животинските твари, населяващи египетската земя. Интересното е, че древните египтяни винаги са ги съединявали с човека, с неговото тяло и са зооморфизирали само главата (която заедно със

сърцето е била изразителят на жизнените и интелектуалните сили). Доста странно впечатление наистина прави това съчетание между животинския облик и многобройните, най-абстрактни и дори тайнствени символи на божествеността, където абстрактното върви наопаки. Тук човешкото тяло е едва ли не само някакъв материал, с който животното, заело мястото на неговата глава, трябва да се отличава от обикновения представител на съответния животински вид и за да държи в ръцете си многобройните символи на божествени добродетели, универсални способности и мъдрост. Животинските образци са станали символ, а човешкото тяло - техен носител. Във всички други спонтанно или стихийно създадени мирогледни картини, образите на животните се изпълват с човешки

значения. Тук става обратното - в животинския лик се внедрява съвкупната представа за човека и животното.

Многобожието и непрестанното утвърждаване на нови божества при наличието на вече утвърдените, както и местният произход на различните божества е друга, твърде показателна черта на житейската древноегипетска философия. Това обстоятелство също ни говори за една първичност, която, както се вижда от самата история на древноегипетската духовна култура, може спокойно да съжителствува с най-абстрактни продукти на въображението и обществената психика. Нагледен пример за това съжителство е почитта към духовете-покровители в почти всички страни от Индокитайския полуостров днес, в края на XX век. Духовни покровители на селищата стават исторически лица, допринесли за добруването на народа, чиято възхвала ги е обожествила. Най-често обаче това са митове, родени в съответното селище. Това са духовете на различни обекти: на обожествени сексуални части от тялото; на животни, почитани суеверно (от страх пред болест или нападение); на земята и дърветата; на същества, които са починали в свещен час или при изключителна обстановка, и т.н. Всеки дух си има своя собствена история, която хората запаметявали и обогатявали с наслоения от житейски случки. Всяко селище от своя страна си има един или няколко местни духове, които почита и понякога подрежда в някакво съподчинение. В много случаи жителите на едно селище започват да обожествяват някои от духовете на съседното селище. Духът-покровител олицетворява в сетивен вид общите спомени на хората от селището, правилата, обичаите, нравствените мерила и възмездията. Той в същност е свързващата духовна сила на жителите в един район и в този смисъл олицетворява и самия район.

Колко нагледно ни е представена в наше време далечната древноегипетска история! Има достатъчно свидетелства, за да се твърди, че поредицата от божества в древноегипетската душевност и бит се е утвърдила именно по този почти класически път. Изникнала е от исторически неповторимото, но и закономерно съчетание на представата за неясното, на загадъчното с най-важното в съответните жизнени обстоятелства. А може би и като някакъв хералдичен белег на племето или общността?

Особеното в многобожната почит (макар и не изключителна в историята на народите) тук са движението, раждането и развитието. И не само като мисловна основа на поредицата от богове, но и като средоточие на всички основни схващания за съществуващото в неговите всеобщи измерения. Станалото и ставащото - ето онова, което ние сме подтиквани да мислим чрез всички богове и в цялото поведение на боговете. Ставането като начало, като развой на един жизнен цикъл или като обществени връзки, но именно ставането. Преди него, до появата на каквото и да било (нещо определено и зримо, нещо, което бихме могли да мислим), съществуващото е застинал хаос, една космическа тлачина, безлично, но заредено със ставане състояние, или най-сетне нещо, в което създателят "сам себе си е създал". Според господстващите схващания в Хелиопол първо и по своя собствена вътрешна сила от хаоса се появява Нун - слънцето. Чрез собствената си родилна сила то създава въздуха Шу а влагата Тефнут. От тях се развиват няколко двойни богове - Геб (земята) и Нут (небето), които от своя страна раждат божествата Озирис и Изид, Сет и Нефтис. С последните четири божествени лица се свързва бог Хор, от когото според вярванията произлизали първите и всички следващи ги династии в древния Египет.

В града на осемте богове, или Хермопол, както са го нарекли гърците, слънцето се появява от космическото яйце, измътено от четири двойки змии и жаби върху свещения хълм край града. С появата на слънцето се появяват света, другите богове и всички живи същества.

Според утвърдената в Мемфис поредица от богове сътворението на съществуващото и на неговите основни прояви е обяснено по подобен начин както в Хелиопол и в Хермопол. Но под влияние на едни или други обстоятелства тук вече се появяват някои от признаците и на самото сътворяване. Вместо самозараждането всичко се появява като творение на бог Птах, създал света според предварителен замисъл "в собственото си сърце". Първоначалното, по-скоро предначалното, тук не е безредие и неподвижност, а едно самозараждащо се творческо начало. Не случайно Птах е създал най-напред Хор (при тях бог на мисълта) и Тот (бога на словото), без които според древните египтяни няма творчество. Именно с боготворчеството в град Мемфис се утвърждава и идеята за

способностите на боговете като извор на всички жизнени и преобразуващи сили.

Към тези три групи от богове, свързани в една от най-близката за човека жизнена връзка - семейната, могат да се прибавят богове и обожествени същества без особено широко влияние и разпространение сред египтяните, макар че са попаднали в "Книга на мъртвите". Но и те, както и трите основни в древния Египет религиозни системи, са се оформили постепенно, в съответните градове или около отделни храмове, придобили политическо и религиозно влияние. Оформянето и особено групирането и уеднаквяването на различните божества е ставало успоредно с обединяването на различните области в една държава. Родовата система от връзки между боговете тук присъствува не само заради нейната близост до най-разпространената система от биологични и социални отношения, познати на човека. Тя е улеснявала съжителството поне на пет бога и светилища, и то в една приемлива родствена съподчиненост: първосъздател, майка, баща, деца.

Мировгледният и митичен пълнеж на тия три религиозни системи обаче е създаден доста по-рано и е продължавал да се разширява и поддържа сред народа чак до края на древноегипетските царства. И това се отнася не само за космогоничните представи, чиято поява, изглежда, е станала далеч преди първите династии. Отнася се и за самите митични образи и взаимоотношения между боговете и обожествените същества.

Различните митотворчески изяви са пронизани от два успоредни цикъла, които във времето са проникнали така органично един в друг, че в по-късните периоди се появява едно доста необичайно явление - един митологичен символ да е символ на друг, вече създаден символ.

Първият от двата цикъла митична драматургия представя динамиката на най-близката за всеки човек противоположност - между светлината и тъмнината и постоянното преминаване на битието от едното в другото. Тук главният образ, комуто всички останали са подчинени, е образът на Слънцето, неговата поява и залезът му. В митичния цикъл тази смяна е съсредоточена в борбата на бога-слънце Ра с неговите противници, към които той насочва своето всепобеждаващо око. (Окоето на Ра най-често се отъждествява със самия Ра и заедно с луната образува един общ бог - Хор.) Следването на деня и нощта се обяснява с борбата със злия дух Сет, който всяка вечер успява да открадне окоето и всеки път е принуден да го възвърне, за да светне на земята.

Другият цикъл, по-сложният и по-близък до поведението на хората, е митичната поредица около Озирис. Приключенията в този митичен цикъл, за който най-често става дума в "Книга на мъртвите", са много. Твърди се, че става дума за събитие или за лице от първото обединяване на Египет. Легендата описва убийството на Озирис от неговия брат Сет. Съпругата на Озирис - богинята Изиди, и нейната сестра Нефтис събират частите на разкъсаното му тяло. Магическата сила на Изиди го съживява. Ражда се Хор, който като дете се измъква от блатата, където е бил скрит от майката. Води се борба между Хор и Сет, в която победител е Хор. Убитият бива отмъстен от своя син Хор, който става родоначалник на династиите от фараони. Така божественото се свързва със земното, за да олицетворят заедно и като архетип няколко жизнено важни за хората двойки явления: светло и тъмно, ден и нощ, добро и зло,

пустиня и обитавана земя, както и една дълга поредица от житейски и нравствени противоположности, залегнали в основата на всички тогавашни митове.

Първоначално Озирис се почита като бог на земеделието, символизиращ силата на растителния свят; след това е отъждествяван със слънцето, когато то се намира в нощния си път; още по-късно става символ на жизнената сила изобщо, била тя земна или небесна. Под формата на бог тази сила се спуска в света на мъртвите, за да им помогне да се възродят за славата на Озирис.

Сливането на двата митични цикъла улеснява и религиозната интерпретация на фараона. (Думата "фараон" е означавала първоначално "голяма къща", палат и постепенно се е променила като обозначение на господар на голямата къща, а след това и на царя, който в Египет носи всички знаци на боговете: опашка, с която обвива кръста си, изкуствена брада и скиптер.) По призвание фараонът е считан от древните египтяни за свързващо звено между хората и боговете, между човешкия свят и отвъдното. Всяка промяна на трона придобива по такъв начин един космически смисъл. Със смъртта на фараона хаосът

побеждава реда в света, който обаче се възобновява с възцаряването на новия фараон. Той е по-малко управител, отколкото светец, комуто се приписват всички добрини за египтяните и всички победи над враговете. Наследствеността в царската власт в Египет е не само осветена от боговете. Самата тя е божествена наследственост. По тази причина при узурпация на царския трон от нова фамилия фараонът е бил длъжен да се сродява с някои от членовете на свалената от власт фамилия, за да не се изгуби кръвната линия на Хор. Фараонът обаче е посредник в двете посоки - на живите с боговете и на боговете със земния свят. Той съчетава в себе си видимото и невидимото. Като представител на отвъдното фараонът предоставя на земното всички възможности за единение с трансцендентното.

Всичко това е една първична картина на света, която се е обогатявала по съдържание, насищала се е с все по-абстрактни и идеологично целенасочени изисквания и становища, узаконявала се е като задължителен начин на мислене и поведение, но и до края на своето развитие, до историческото си изживяване е останала земна и примитивна по вид. Превърнал се бързо, дори преждевременно в система от магически, митически и религиозни образи, мирогледът на Хелиопол е наложил една линия на сетнешно развитие, при което примитивизмът става не само "висш примитивизъм", но и официален признак на цялата съвкупност от схващания за света, за неговите благоприятни или враждебни на човека сили.

В появата, развитието и историческия завършек на древноегипетските възгледи за света могат да бъдат открити няколко свързващи звена, които може би са единственото реално сцепление на многостранните, откъснати един от друг и най-често противоречиви духовни образи на съществуващото. Както читателят сам ще установи, светлината на деня в нейните най-разнообразни проявления и символи е централната тема в книгата. Тук тя е представена като най-непосредствен израз на божествената обстановка в отвъдния свят. Пренеслият се в този свят като проява на най-голямо щастие ще възкликне: "Каквото и да правя, отвсякъде съм потопен в светлината на деня безкраен" (глава 15). Но там присъствува и нощта, която е (и това е една от чудните особености на древноегипетската житейска философия) другият живот на слънцето, вечното свидетелство на възраждането, отдишът на хората от светлинния танц на слънцето. Митовите и божествените образи по съвкупност и поотделно въплъщават в себе си природата - главно реката Нил и местните животни. Рязката разлика (в почвата и ландшафта) между околностите на река Нил и двете пустини - на изток арабската, а на запад Либийската, е засилила още повече чувството за двоичност в ценностната позиция спрямо съществуващото. Още от ранните времена на териториалното обединяване на Египет неговото население го е наричало "страната на черното и червеното" именно заради тези два преобладаващи цвята на местния ландшафт - червения за пустините и черния за плодородната земя по поречието. (И ако злите духове са червени, това може би е така, защото те идват от пустинята.) Съществуването, взаимната търпимост и преливанията в образите на божествата също е подбудено от главната природна връзка между заседналото на територията население и реката Нил, чиято вода е трябвало да се разделя между всички селища по нейното корито.

* * *

Най-често и почти във всички религии и дорелигиозни вярвания смъртта е някакъв край - на доброто, положителното, желаното и безусловно на живота. Тя е рушителят на съществуващото, понякога увод в ада, в рая или в хаоса на безличното, но преди всичко тя е край на живота и началото на небитието.

Друго е тя в съзнанието на древните египтяни. От нея започва нов живот, който непременно ще бъде осенен от "пълната светлина на деня". Преминаването на границата между живота тук на земята и живота в отвъдния свят (при праведност и магически въздеяния) е нещо повече от преход към нов живот. То е обожествяване, изравняване с боговете - властители на другия свят.

Как си е представял този преход древният египтянин според написаното в книгата?

Непосредствено след напускането на земния живот човешкото същество (по-вярно същината на човека) се слива отново с тялото. Покойникът се явява пред Озирис в

неговото царство (Аменти). Озирис е неподвижен, мълчалив, вкаменен и с цялото си същество изразява смъртта. Покойникът се обръща към него с поздрав и възхвали, като изрича свещените думи, предвидени за тази среща.

С това той се слива с Озирис, по-скоро - въплъщава се в Озирис, като прибавя към името си като наставка още едно - божественото. След това идва така нареченото претегляне на човешкото същество или с някои уговорки - на личността.

В съда на предвечното човекът прави една самооценка за поведението си през живота на земята. Сто двадесет и пета глава от книгата е образец не само на формата, в която трябва да се излее тази изповед. Тя е един списък на недопустимите и в другия свят нередности в живота на човека: О, истина, и справедливост, слушай! /Страдания на хората не съм създавал/ Дела покварени не съм извършил /Сърцето ми жестокостта презира/ Не съм извършил кражба /Не съм убивал близни/ Не съм измамвал /Не съм аз лъгал/ Не съм отнемал хляба на ближния /Не съм клеветил/ Не съм полетата плодородни присвоявал /Не съм по портите аз слушал/ Не съм грешил с излишека от думи /На гняв не съм се никога поддавал/ Не съм проклинал царя /Не съм водите замърсявал/ Не съм нахален бил и дързък никога /Аз никога сплетни за моя полза не съм правел...

Колко трайни, обидно жизнени са слабостите на човешкото съжителство, щом като не само днес, но и тогава, в рамките на едно почти затворено трихилядолетие, е съществувала сплетнята, и то "не за своя полза", а като личностна характеристика, но и колко силни са били надеждите за добри човешки отношения, щом като и пред боговете трябва да се говори за нравствени черти, които днес почти не забелязваме като добродетел: аз никога не съм обиждал никого; не съм сгрешил чрез нетърпение; ближните си аз не съм разплаквал; никога не съм бил глух към думите на правдата.

Оттатък, в отвъдния свят, се страхуват от същите човешки слабости, както и отсам.

Но не туй е най-красноречивото в тези слова. Тях трябва да оценяваме преди всичко като косвен разказ за обществените отношения, за начина на живот и съжителството в условията на класовото подчинение, влято в древноегипетската религиозно-пирамидална йерархия. Съпоставим ли ги с други, понякога зловещи картини на възмездие заради неподчинение (отнемане, разбирай отрязване на предната част на стъпалата, обгръщане на главата с отсечените крака на нейното тяло, посичане и пробиване на челото и т.н.), тези внушени от картините на задгробното добродетели придобиват далеч по-суров смисъл, отколкото може да ни се стори на пръв поглед и върху лоното на надеждите за безсмъртие. Една от незавидните функции на древноегипетската религия, и то именно заради нейната дълготрайност, е било увековечаването на класовото неравенство и робския начин на живот. Наистина ние не можем и не трябва да поставяме в обратен ред причините и следствията в обществения живот и неговото развитие. Митологията и религията, пък и самите обществени отношения, които те отразяват, са производни на обективни сили. Но може би тъкмо тия сили са отредили на митичните герои и на религиозните внушения тяхната дълготрайна историческа роля като духовно осветление на необикновеното човешко неравенство в тази далечна общност. В този смисъл "Книга на мъртвите" и не само със сто двадесет и пета глава, но с цялото свое съдържание може да бъде разглеждана като богат източник на социологични, социалнопсихологични и етични сведения за древноегипетското общество, за бита, взаимоотношенията и нравствения облик на хората от онова време.

Но да се върнем в света на митологията.

До решението на боговете тялото на покойника почива. Ако боговете приемат покойника, те му отреждат мир и покой в свещеното царство на Озирис (и да не пренася пясък "от изток на запад", да не работи изобщо). Тогава при определени условия, предписани в рубриките към отделните глави в книгата, може да бъде съживено и тялото му за отвъден живот. Много глави от книгата са посветени не на друго, а именно на магиите за съживяването, на действията и заклинанията, които ще отворят отново очите на покойника, ще му дадат възможност да се движи, да вижда и да говори.

Божественият съд е една от главните теми не само на египетската теология, но и на египетското изобразително изкуство. В центъра винаги се виждат везни. Върху една от тях е поставено сърцето на покойника, разположено в урна, на другата - перото от камилска птица, известно като символ на справедливостта, чиято богиня е Маат. Понякога

върху тази везна стои самата богиня. Отдясно е бог Тот с глава на птицата ибис, призван да отбележи присъдата, а отляво - бог Анибус с глава на чакал и с кръста на вечността в ръка. С другата си ръка той насочва покойника към везните. След това Анибус започва да претегля поведението на покойника, който му разказва за стореното от него до божия съд. Чудовището-крокодил чака с отворена уста, а зад него и хипопотамът - животното - синоним на безредието и отрицателните стихии. Ако перото на праведността натежава, покойникът е спасен, ако сърцето е по-тежко, той е осъден да попадне в устата на крокодила.

Много и различни са въпросите и съображенията, които би могло да се изкажат пред тази почти постоянна картина на божия съд. Защо кръстът на вечността, съставен от струната на всемирното звучене, е в ръката на главния съдник? Интересно би било също така и тълкуването на разположението, което имат действащите фигури. Най-интересното обаче е, че не друго, а тъкмо сърцето на покойника е на везните. И то в негово присъствие. Всичко в картината на съда е насочено към везната със сърцето. Към нея е насочена и отворената уста на Себек.

Обяснението се крие в разбирането на древните египтяни за сърцето като сърцевина на човешкото същество, като индивидуално олицетворение на човешкото съзнание. Не случайно сърцето е единствената от вътрешностите, която се оставя в мумиите. В израза "от сърце и душа", израз едва ли не международен, е скрито схващането, че сърцето е средище на интуицията, чувството и интелекта на човека. В него съзират жизнения възел на човешкото същество. Като такъв то е възприето и като символ на духовните изяви. В библейския свят сърцето е вътрешният живот на човека - емоционален и интелектуален. Сърцето е човекът отвътре, както тялото е човекът отвън. В исляма сърцето на вярващия се окачествява като "трон на бога", а в християнството то е царството божие. Всичко това, но съгласено в едно интуитивно разбиране, го има и у древните египтяни. Както бе посочено, бог Птах е замислил света в сърцето си и го е създал с думите на създанието. Сърцето е центърът на живота, волята и интелекта. "За да не е похитено сърцето на покойника" - това са наименования на три от главите в "Книга на мъртвите", чиито стихове са посветени изцяло на тази тема. Превъплъщенията (възкръсванията) на човека, извършвани от духовете, са в "съгласие със сърцето на човека при неговите минали постъпки", органите са послушни на неговите (на сърцето) повеления, "това сърце за мен се моли", "сърцето на вечния живот обречено", "сърцата, които в правдата живеят", "сърце ти даваш щастие и живот на моите органи!" - всички тези стихове са само малка част от словата за възхвала и защита на сърцето в книгата. Особено ясно са открити те в тридесета глава, която като писмено свидетелство е една от най-древните. (Пише, че е "открита" през средата на третото хилядолетие преди новата ера "от царския първенец Херу-та-таф при неговото пътуване за описване на храмовете". Именно "открита", тъй като стародавността, изглежда, е имала някакъв допълнителен престиж сред вярващите. С това уважение в книгата се говори и за "боговете старовремски".) Тук се обяснява и разликата между двете страни на сърцето - "иб" и "хати". "От майка ми небесна е "иб", сърцето ми, от земния живот - "хати" сърцето ми". Възможно е и древните египтяни да делят съзнанието на лично, индивидуално и божествено присъствие, но по-вероятно е в "иб" и "хати" да се влага мисълта, че човекът и неговото съзнание (но в древноегипетския му жизнен вид) са родени от съединението на небето (богинята Нут) и земята - (Геб) и като тяхно създание те непременно присъствуват и в неговото сърце. "О, дух, поставен на теглилната на сърцето",... "ти си на Хнум духът изчезнал" - тези стихове от тридесета глава на книгата отъждествяват сърцето с божествената същност, чрез която бог Хнум присъствува у човека.

Умира тялото (което може да бъде съживено), но не и човекът. В своето схващане за безсмъртието древните египтяни са били толкова последователни, че са предвидили едва ли не всяко възможно съмнение. Тялото умира, но онази сила, която събира в едно цяло неговите части и ги съгласува помежду им, остава. Наречена от египтяните "Ка", тази жизнена организация, тази еманация на живота, на организма като такъв, превъзмогва центробежните сили в умиращото тяло и го представя в отвъдния свят. Скрытите сили на човешката жизненост се появяват там, където е тяхното действително място - вечността. Непрекъснатостта на жизнения път е осигурена.

Не по-малко оригинално (нека разбирате тази дума буквално като "първично") е и

разбирането на древните египтяни за душата, наричана от тях "Ба". За такива религии като християнската, юдейската или ислямската душата е нещо различно, дори нещо противоположно на тялото, и то в такава степен, че съвместното им съществуване е един антагонизъм. Разделянето на тези противоположности една от друга става със смъртта на тялото, а душата, освободена от своя телесен дом (или затвор), отива във вечността, ако е праведна, или, както пише Вазов, "се скита нощем безспир, по друме, по гробе" и става вампир, щом мъртвият е бил прескочен от котка.

В древноегипетската мисъл за човека душата е другият синоним на неговата виталност. Тя също може да се отдели от тялото на човека. Изобразявана като птица с човешка глава, душата може да лети след смъртта над тялото и около него, но само там, където това тяло е било наскоро ("Аз от тялото си съм излязъл, във въздуха над него плувам." Древният египтянин не е допускал нито за миг, че неговата жизненост може да го напусне веднъж и завинаги. Душата бяга само в един кратък епизод - когато трябва да бъде установена праведната самоличност на човека, или завинаги, ако божествените сили не са умиловитени до и по време на съдебното преглеждане на човешкото поведение тук на земята). Душата е другото аз на човека, която може да го представя там и тогава, когато и където той не е, или не е бил. Тя не е дух без тяло, а именно другото, свързано със сърцето подвижно друго и следователно може да въздействува материално на другите същества и предметите. Като понятие тя е по-малко абстрактна в сравнение с виталността (Затова и даровете за душата не са символични, както даровете за Ка, а съвсем "за душата" - храна, плодове и непременно бира).

Към душата като виталност и сърцето като орган на съзнанието древните египтяни прибавят силата на словото, сила творческа и разрушителна, чийто орган - устата, те са почитали едва ли не наравно със сърцето. Редът и безредието, злото и доброто, враждебните сили и дори съществуващото според написаното в "Книга на мъртвите" еднакво могат да бъдат създадени или унищожени с думите и тяхната скрита сила. Твърде показателно е, че словото и неговата сила тук се споменават почти всякога, когато става дума за душата и сърцето, сиреч като явление, свързано със субективното у човешкото същество. Може би съвсем не е случайно, че съставителите на книгата са поставили заклинанията и молбите, свързани с надеждата за повторно съживяване на устата, порано от тези за запазване на сърцето и възстановяване на паметта.

Ключов израз на тази сила е името. Името е същностната характеристика на човека заедно със сърцето и душата. То е третият основен слой от интуитивното схващане за субективното. За древните египтяни името е същностно измерение на човешкия индивид. Отнемането на името е равнозначно на въображаемото отнемане на живота. "Името му да не е вече между живите!" - това заклинание е равносилно на едно безусловно осъждане на смърт. В известен смисъл то е нещо независимо и вън от неговото тяло. То може да се постави в един ред генеалогично даже преди "Ка" и "Ба". Онова, което е смъртно (и то не безвъзвратно), не е името, а частите на човешкото тяло. (Не случайно Озирис, с разкъсано тяло на четиридесет части, е бил съживен от слова.) Човекът, олицетворен и от своето име, живее след смъртта на тялото. По-скоро - може да го надживее.

Някои стихове от "Книга на мъртвите" ни водят до разбирането на името дори като реална цялостност, като тъждество с организма. Това тъждество, тази цялостност трябва да се крие, защото тъкмо тя е уязвима от враждебните сили и разрушението. Докато в "Ка" и "Ба" - тези две основни страни на човешкото същество - присъствува някакъв по-общ възглед за човека, в случая връзката на човека с името е по-земна. Разделянето на субективното в четири (и повече) елемента, всеки със собствено битие, може да създаде впечатление за противоречивост, докато в действителност тъкмо различните гледни точки по този въпрос показват, че именно тук древните египтяни са се издигнали над примитивното, присъщо на всички други области на техния мироглед.

"Душата е първият принцип, чрез който ние живеем, чувствуваме и мислим" - писа навремето Аристотел. Но това определение сякаш е едно обобщение на различните аспекти на разбирането за човешката субективност у древните египтяни, което е значително по-близо до истината в сравнение с разбирането на много други народи от античността. Душата и тялото при древните гърци (по Омирово време) са почти един и същи символ на живота. Както се изразява Додс, те биха използвали като изрази с еднакво значение "да преживявам с душата" и "да преживявам с тялото". "Аз" в

зависимост от случая може да бъде изказано с израза "моята душа" или, без да се влага друго значение - с "моето тяло" (както е у Софокъл). Душата рядко е била разбрана в рационалистичен смисъл. Тя е твърда, страдаща, с надежди, но никога разсъдлива. Тя не е затворник на тялото. Тя е неговият живот. По онова време у гърците душата е все още само едно дихание. Сянката на човека (с която много народи свързват субективността на човека) там е само литературен образ, а духът - жизненост. Едва при Питагор се обръща внимание на различните страни на субективността и се въвеждат постепенно понятията душа, сетивност и интелектуална способност.

Въпреки чудноватостите, пред които е изправен съвременникът, четейки древноегипетските повествования, противно на твърденията за загадъчност и за всеобща шизофрения по повод волностите на митологичното въображение ("Лудост, абсурдност и безразсъдство", ще каже по повод на това египтологът Ерман) древноегипетското индивидуално и колективно "аз" може да бъде окачествено като най-реалистичното от всички други съзнания, навлезли в стадия на митотворчеството и изразяващи се в него. И най-земното. Дори в неподражаемата устремност на съзнанието към вечността и царството на боговете душата на покойника често се възвръща в балсамираното тяло, за да го съживи и да приземи себе си. Нищо, в това число и божественият живот, не е в състояние да отнеме тази изначална и нерушима връзка на "аз-а" с неговата среда. Никакъв езотеризъм. Всичко, което е знаело съзнанието на древния египтянин, всички магически действия, изработени от него като противодействие над нежеланото, всичко, създадено от въображението му, е изявено в слово, поведение, ритуал или изображение. Нищо мистично. Нито скрито или замъглено. Египтянинът от онова време навсякъде, дори в мисълта за смъртта търси ясното и недвусмислено изразеното желание. Той не познава светлосенките на спекулативното мислене, на нюансирания стремеж. У него дори няма желаня. Има искания - ясни, точни, целенасочени. Днес съвременният човек след толкова много поколения учени, философи и търсачи на скрития смисъл на нещата винаги се стреми да разсъблече обекта на своята мисъл от видимостите, да проникне до присъствието на единичното, особеното и всеобщото у него. Древният египтянин е възприемал всичко така, както му се представя то пред неговите сетива и в неговата цялостност. Другото - невидимото, неясното, загадъчното той отнася към света на магиите, които за него също са една даденост, както и видимото. Навсякъде той намира отговор в самото виждане и във всяко отношение е ирационален, ако разбираме тази дума като другото наименование на интуитивното, неаналитичното духовно усвояване на света. Този народ тогава е бил насочен (от историческите обстоятелства) към прозрението. За него най-голямото, най-силното от средствата за духовно общуване със света е било окото, това чудно създание на светлината и една от главните порти на информационния поток от света към нас и от нас към света (твърди се, че над три четвърти от информацията, която получава отвън и преработва човешкият мозък, идва чрез очите). Действената изява на окото, наричана тогава "Ма", е била мислена и като гледане, и като узнаване, и като разбиране, та дори като верификация. Египтянинът е живял виждайки, живял е със света, достъпен за очите, с образите, оставени у него от неговото зрение. Словесната изява е била предимно за най-необходимите социални връзки, за възхвала, за магии, но непременно и за изобразяване чрез изговаряне на името, което носи изобразеният предмет. Живял е и с ваятелство, разбира се, което е създавало според него не образи или аналози, а един действителен свят.

Всичко това обуславя един особен процес на духовното усвояване на света. Усвоеното, мисловно откритото от действителността не се обособява в абстракции, а се концентрира в действителния първообраз, в единичното, за да го превърне в символ, където означаващото и означеното са представени в едно цяло. Вместо към гносеологичните и комуникативните форми на съзнанието, които възпроизвеждат по свой начин общи признаци и качества, древноегипетската мисъл съсредоточава тези признаци и състояния в образа на единичното или в някакъв съставен образ на единични прояви на действителността.

Отдалечени във времето от древния Египет с хилядолетия, ние трудно можем да решим дали тази посока на духовно усвояване и удвояване на съществуващото е била достойнство или недостатък на общественото съзнание в онова време, но именно древният Египет днес ни учудва със способността си да съсредоточи в няколко земни форми от естествената среда много и сложни общи признаци, качества и свойства на

съществуващото. При древните египтяни духовното развитие е спряло, но с едно религиозно, митическо и загадъчно настояване до определен, почти универсален като стъпало в развитието на човешкия дух етап, където съзнанието и по форма е вплетено с нещото, за което то е съзнание. Става дума за историческо застиване на съзнанието (което Сартр ще нарече "предрефлексивно") във форма, която се очертава като едно от стъпалата към висшето (постигнатото след много други етапи на развитие) единство между мисълта и предмета на тази мисъл. Житейската философия на древните египтяни е спряла на него сякаш за да ни покаже, че и така може, и заедно с това да ни разкрие вътрешните възможности на това стъпало.

Символността е един от изразите на тези възможности. Тя показва, че абстракцията е възможна и като допълнително значение на предмета, не само като мисловен образ на свойство или състояние на множество предмети. Символността не е нищо друго освен зримо, конкретно, достъпно и за примитивното съзнание единство между единичното и общото. Тя се отличава от алегорията по това, че ни повежда от видимото към невидимото, а не от едно видимо, сетивно усвоимо състояние към друго. Отражението на общото или особеното е налице и тук, но съществува идеално не във вид на понятие, а в представата или в нейното обективизиране, а по такъв начин - и във възприятието.

По силата на много и различни обстоятелства и сплитане на причини от различно естество древноегипетската мисъл, поне така, както ни е представена в "Книга на мъртвите", е запазила конкретните форми на израз и въплъщение на рационалното през цялото си съществуване като исторически поток в общочовешката мисъл. Сгъстен външен вид на този начин на мислене е писмеността на древните египтяни, особено тази, която е свързана с религиозните представи и норми. В нея господствуват идеограмата и сонограмата, изобразяващи идеите и звуците в нещо конкретно, което по

тези причини действа и като символ. Всеки, почти всеки един от йероглифите, с които е написана "Книга на мъртвите", е в същото време и символ. Това създава у читателя допълнителен духовен слой, роден от самия езиков материал. Изобщо по своята форма, плод вероятно и на различни аспекти от съдържанието, древноегипетският начин на мислене е бил много близък, ако не и тъждествен с ранното значение на древногръцката дума теория, с която се обозначава съединението на сетивното с абстрактното, сливането на субекта с предмета, разтварянето на духа в предмета, към който той е насочен. Античните гърци също са имали свой "теоретичен" период, но те са го превъзможнали сравнително бързо, за да преминат към "детеоризирането", към осъзнаването на различието между "аз" и "не-аз". За разлика от тях древните египтяни, пък и не само те, са си останали на "теоретичния" стадий и в неговите форми са въплътявали не само житейските си възгледи, но и най-висшите стъпала на достигнатото от тях знание. (Изчисленията, извършени от древните египтяни, в това число и астрономическите, удивляват със своята точност.) Дали трябва да поставяме под съмнение закономерния характер на двете степени на познанието - сетивната и рационалната, и да търсим успоредно на тях и други възможни разрези на познанието като интуиция, символност и т.н., това е друг въпрос. Но източната мисъл, към чийто дух можем да причислим древноегипетската, и сега ни показва възможностите на "теорията", на оня стил на мислене, при който рационалното и сетивното са слети в едно цяло. И не като трети етап (след непосредственото съзерцание и абстрактното мислене), а като начин на конкретно съществуване на сетивно и рационално едновременно. Впрочем и при най-развитите системи на логическо мислене трудно може да се открият чисто рационални или чисто сетивни форми. Те винаги се преплитат и само стремежът ни да абстрахираме едното от другото ни кара да ги мислим самостоятелно, непримесени едно с друго.

От всичко, което знаем за душевността на древните египтяни, можем с пълно право да заключим, че те не са имали съзнание за отношението на собственото си мислене към неговата основа - битието. И без доказателства е ясно, че древноегипетската мисъл не е достигнала или не е посегнала към философския размисъл като метамисловно познание. Ние не виждаме намеци за гносеология дори в ония случаи, когато тази мисъл ни удивлява със свършенството на изчисленията, изводите и обобщенията. Към това древните египтяни не са били подтиквани от самата структура на тяхната мисъл. Напротив, тя ги е ограничавала в тази насока така силно, както вярата им - от рационализма. Наистина опасно е (дори глупаво) да се говори за древноегипетската

душевност като за някакъв случаен епизод в човешката мисъл или да бъде оценявана въз основа само на една исторически кратковременна черта. За древноегипетската духовна култура обаче е присъща една затвореност, която не е дала възможност на духа да излезе от символизма и по този начин го е обрекла изцяло на ситуативната памет, кратка и преходна, както и на породилите я обстоятелства.

* * *

Ако са напълно достоверни историческите сведения и заключенията на учените, древните египтяни са извършили преди повече от четиридесет и пет века една от най-странните сред всички социални революции. В тази революция те не са искали пряко и като осъзната цел нито земя, нито власт, нито нови политически институции. Не са искали човешки условия на труд. Не са търсели богатствата на фараоните и жреците. Успешно завършилата народна революция е експроприирала тайните за надмогване на смъртта, магиите, надгробните слова, ритуалите и тяхното скрито значение, с които според тогавашните убеждения господарите са владеели и задгробния живот. Революция за демистификация и премахване на езотеризма, но не и против невежеството, а в негово име и за пълното равенство (разбирай: подчинение) на хората пред една илюзия! Негодуванието е било една надежда, която е изравнявала всеки един от египтяните не само с царете и придворните, но и с божествените герои на тяхното въображение. Днес ние можем само да се изумяваме от насочеността на това, както твърдят, общосоциално движение. И каква вътрешна сила е имало то, щом като е тръгнало да побеждава смъртта!

Впрочем читателят ще осъзнае това още с прочитането на първите глави от книгата. Обективно и субективно нейното съдържание е израз на един безпределен егоцентризъм, пронизал целия мироглед на древноегипетската общност, втъкан в самия начин на мислене и станал чрез него едва ли не единственото ръководно начало на човешко поведение. Херодот и Плутарх, пък и не само те, но и много други чужденци, сред които Талес и Платон са били удивени тъкмо от това организирано в общество и във всеобщ ритуал магическо действие за постигане на безсмъртието, оценявано като най-висш мотив на човешкото поведение, а средствата и начините за неговото постигане - като висше човешко благо, за най-голямото богатство сред богатствата. В това свое убеждение древните египтяни са неподражаеми. Нито един древен народ, никоя друга човешка общност не е достигнала до такова общосоциално напрежение пред лицето на смъртта, както това е било у древния Египет. В книгата всичко е описано така, че запазването на човешкото, продължението или увековечаването на собственото му съществуване в отвъдния свят сякаш е единствената цел на живота от неговата поява до смъртта. Докато в християнската религия раят и адът са обещания или заплаха за определено поведение, а не цел на земното съществуване, запълват неясното след смъртта, което човешката мисъл не е могла или не може да превъзмогне, според "Книга на мъртвите" животът в отвъдното е непосредствено продължение на земния и съдбовният въпрос е как да се осигури преходът към него. Цялата съвкупност от обвързани, редуващи се или просто събрани схващания за света и за човека е един съставен образ на самосъхранението. Инстинктивното е станало социално и макар примитивно - духовно.

За да се осъзнае самосъхранението и като социална необходимост, днес се правят безброй конференции, създават се съвети за мир и организации, дори политически партии за защита на природата и на самите нас. При древните египтяни по стечение на обстоятелствата в неприветлив вид, но трайно, този инстинкт е вместен по най-осезаем начин както в обществения ред, така и в самия градеж на масовата и чрез нея - на индивидуалната психика. Дали това е някакъв образец за нас, днешните читатели на тези послания от отминалите поколения, или нещо, което само възбужда любопитството, е питане странично на сегашната поредица от съждения относно житейската философия на древните египтяни. По-вероятно е второто. При това знаем, че и древноегипетската цивилизация е загинала въпреки силно и дори брутално изявения стремеж към увековечаване. Ала мисълта за преходността на живота, изглежда, е била и си остава като едно непоносимо, подтискащо и тревожно присъствие в съзнанието едва ли не на всички хора и всички общности, известни нам досега.

Рядко са вярванията (например вярата в прераждането), които ощастливяват човешкото съществуване с безгрижието пред смъртта. Древноегипетските вярвания не са от тях.

Достатъчно е да прочетем само няколко от обособените в глави молби и заклинания, да прочетем магическите действия, които е трябвало да се извършат заедно с произнасянето им, за да осъзнаем какъв тревожен вик са издавали древните египтяни пред лицето на всеобщия поток на промяната. Те и тук са с по детски неподправено съзнание, което може би именно затова се е разнесло като ехо и вън от границите (пространствени и времеви) на древния Египет. Впрочем както всеки от нас може да установи, за стремежа към надживяване не съществуват никакви граници. Нито във времето, нито в пространствената шир, а още по-малко в съзнанието: "Спри, пленителен миг!", "Потрай, поне потрай, очарование!", "Нека бъде вечна и непоклонима моята власт!", "Да живеем и пребъдем!"... Една непрекъсната и безкрайна поредица от "спри!", "трай!", "бъди!", "вечно!"...

Чудно е, дори болезнено любопитно е да се узнае откъде идва този стремеж към увековечаване на веднъж появилата се форма, когато всичко, в това число и създанието, та и самият стремеж към вечност битуват вътре в безмерния океан на непрестанното изменение, наречен Вселена, когато самото изменение се състои от безкрайна върволица промени на и в съществуващото. Дали ние някога ще намерим верния отговор на този въпрос, не е известно, но всички виждаме, че изменението, каквото и да е то, веднага след

промяната на едно състояние бърза да застине в друго, че силите, превъзмогнали една устойчивост, винаги утихват в друга, че, най-сетне, ние и нашият свят живеем и се разгръщаме тъкмо в тази втора половина от всеобщия цикъл на вечността. Ние сме и действваме не другаде, а именно в отрязъка на всеобщото движение, наречен "от форма до форма". Трябва ли да се ласкаем от това или напротив - да се примиряваме с него като с нещо нежелателно, но необходимо? И тук, изглежда, няма отговор със сигурност. Обаче безспорно е, че тъкмо това наше присъствие ни сродява с всичко близко и далечно в познатия нам свят, прави ни толкова настоятелни и с добри надежди в желанието ни за безсмъртие пред лицето на заплашващата ни промяна, наречена смърт.

Вроденият в достъпното нам битие консерватизъм (или нека по-внимателно: всеобщ стремеж към устойчивост) се проявява различно и според съответната форма, вид и битие, но към всичко друго човекът прибавя целенасоченото изменение на съществуващото, наречено в човекознанието "пригаждане на средата към човека" вместо пригаждането му към нея. Има много основания, за да твърдим, че точно с тая изява на устойчивост и самосъхранение на човешкия род започва културата.

И наистина, ако насочим вниманието си към структурата на която и да е (безусловна като културна) проява на човека, ние непременно ще съзрем два органично свързани и последователни слоя, в които се разгръща тя - идентификация на съществуващото и неговата промяна (духовна или материална, а най-често и двете едновременно).

Първият, генетично първият акт на човешкото въздействие върху съществуващото е неговото осъзнаване като нещо различно от "аз-а" и с това изпъква като пръв акт на превъзмогването му според субективната мяра. Началото на всяко културно въздействие е противостоянето на човека по отношение на другото, духовното му отделяне от това друго, което дори само с този акт вече става потенциално и обект на културно въздействие. След него идват узнаването, осмислянето, познаването и всички други възможни начини, чрез които съзнанието на човека превъзмогва неопределеността по отношение и пред лицето на заобикалящия го свят и на своето място в него. Оценката на осъзнатото според собствените интереси и преди всичко според потребността да надживее разрушителните сили е другият възел в процеса на културното въздействие, а заедно с него идват и следващите - осъзнаването на желаното състояние и практическият или въображаем преход към него. Обстоятелството, че във всички етапи на човешкото развитие тези няколко момента са социално обусловени, или нещо повече - непосредствено социално дело, идва да покаже, че, макар и в друг разрез, комуникацията също трябва да бъде въведена като необходим и задължителен елемент в структурата на културния процес.

Тези няколко момента на културното действие присъствуват в различна степен, явно или имплицитно във всички определения на културата независимо от тяхното разнообразие и противоречивост и следователно можем да ги възприемем като едно феноменологично

нейно определение "такова каквото е тя, без всякакви предубеждения". И макар че както и всяко друго описателно определение, то поражда много допълнителни въпроси, евристичната му стойност е очевидна, в това число и при по-нататъшното мисловно задълбочаване в същностните признаци на явлението култура.

Такава стойност то има и по отношение на особените белези, които притежава древноегипетската култура.

Древноегипетският образ на света попада изцяло в рамките на този цикъл. По свой начин и в една историческа неповторимост житейската философия на древните египтяни е проникната от всички възлови изяви на човешкото отношение към съществуващото. Тя се отличава от другите култури не само с историческите си особености, но и по начина, чрез който те са изразени, по създадените картини на действителното и желаното състояние, но всички те - осмислянето, оценката, проектът за промяната, желаното състояние и превръщането му в идеал и надежди, са налице и тук. И то ясно, дори натрапчиво ясно.

Магия, екстаз, митове, митични поредици, обожествяване на животни, богове-защитници и съдници, дух и предметност, хаос и творчество, светлина и тъмнина... всичко това при древните египтяни е съсредоточено в една действена идентификация на съществуващото.

Появата и наличието на его като условие за всички други признаци на култура тук е безспорно. Нещо повече. В условията на родово устроено общество, при съвършено ясно изразена колективна форма на мисъл и въображение се е стигнало до ясно изразен солипсизъм, и то в толкова важна област от човешкото поведение, каквато е грижата за безсмъртието.

Неизвестното е превъзможнато у тях по различни начини. Магията е отстранявала неопределеността по отношение на много природни сили. Апел към неизвестното като към неизвестно, а не като бог или обожествена сила, магическият ритуал се е утвърждавал от колектива в качеството на обяснение за всичко, което не е било обхванато във въображаемата картина или от религиозната догма. Мистериите от своя страна са превъзможвали неопределеността относно съществуването на отвъдния свят. С приобщаването на хората в тях (вероятно под въздействието на колективните психични състояния, обезличаващи отделното "аз" в някакво общо духовно състояние) светът на надеждата е бил проверяван от "очевидци" (подобно на шаманския ритуал).

Обожествяването на животните и на техните качества е схематизирало една от най-активните части на тогавашната окръжаваща ги среда. Вдъхваща респект и уважение, божествената поредица от животни е изяснявала на древните египтяни много и от другите явления в природата, снемайки неопределеността преди всичко за средата, в която е протичало всекидневието им.

Картината на света като цяло, пресъздадена в митовете за боговете и божествените личности, картина утвърдена и поддържана от религията и нейните символи, е отстранявала мъката и от неизвестността, свързана с макрокосмоса и безкрая.

Изобщо древноегипетското осъзнаване на света носи в себе си едновременно и познанието, и оценката, и желаното състояние. Промяната, и това е една от особеностите на въображаемите картини, е била вложена в самата картина. Съзираме нещо още по-необикновено: измисленият митологичен свят на отвъдното за древните египтяни е бил не само по-привлекателен от земния. Той е бил мислен (и дори "възприеман") като действителен живот, където човек може да разгърне напълно себе си, своите жизнени сили, въображение, способност за преобразяване и да сътворява всичко. Това не е раят на бездейното божество, спокойното уединение на духа, а действителен живот, който превръща в съзнанието на египтянина земния в предживот, в някакво преддверие към истинския живот там, в божественото царство. В тоя именно контекст би трябвало да се оценяват ролята и жизнената ценност на химните, възхвалите, заклинанията, молебствията и митическите действия, описани в "Книга на мъртвите". С тия излияния древният египтянин се пренася в друг свят. Той живее в желаните от него състояния и в един свободен поток на духовни превъплъщения изживява всички свои надежди. Многобройните съвети за магическо действие и още по-многобройните начини и средства за тяхното осъществяване показват, че този дух на илюзорност, превърнат в действителност, е бил всекидневие в живота на древните египтяни. Стиховете не са описание на другия свят. Те са разкази за превъплъщения на живия човек, изпаднал в

състояние на някакъв екстаз под въздействието на магическия ритуал и силата на "словата могат". В съзнанието му се редуват видение след видение, свързани едно с друго или ей така нанизани в напълно произволна нишка от преживявания. Четем и се удивляваме на неочакваната пъстрота на чувствата и техните още по-неочаквани и многобройни оттенъци от отчаянието до екстаза и от страха до безумното самочувствие дори пред лицето на боговете. Това съзнание на всяка крачка се плаши от зли демони, но и се бие в гърдите, изпада в униние, но и само себе си убеждава, че е равно на божественото, че неговият носител се съживява, диша, ходи и говори. Действителното и въображаемото се редуват, вплитат се едно в друго и стават нова действителност. Вероятно тъкмо това е същината на Аристотеловите катарзис и мимезис, станали предмет на толкова различни тълкувания и спорове. Тук няма логично. Не се търси и предлогичното, нито пък антилогичното, както е например при някои от насоките в Дзен-философията. Има въображение с такъв жизнен подтик, че възможно става всичко. Създава се свят и обстановка само с уста, воля и желание. Калигула е имал цяло общество от предшественици, но без друга власт освен властта над своите собствени блянове и психични сили, които с помощта на стихове древните египтяни са били в състояние да напрегнат и нажежат до някаква ослепителна картина на безсмъртието. Книгата изглежда е наръчник за превъплъщения по пътя на самовнушението. Тя е поетично описание на технологията за превръщане на желаното в действителност, за въвеждане на цялото човешко същество в изкуствения свят на мита.

"Въображението е най-научната от силите", защото само то създава подобие на универсума, твърдеше Бодлер, но с продължението (за страх на всеки, който би му повярвал), че тъкмо за това негово твърдение го смятали за луд. Древният египтянин не е имал подобен страх. За него въображението е средство за отстраняване и на невъзможното. Пред лицето на безусловния императив на вечността - че не може да се създава нещо от нищото, - устремен към божествения свят и с божествения глас на Птах той ни казва: "сам себе си създадох". И с това се изравнява с вечността. Вероятно такава е скритата логика на всеки делириум: поел пътя на волността, освободен от матрицата на разума и устремен към "пълната светлина на деня", древният египтянин измества дори боговете, които му се виждат остаряващи, стреми се към върховенство и тук, в лелеяния от него свят. (Иерархията си е йерархия. Рядко нейните представители са се задоволявали с второто място. Пирамидалната структура хипнотично води погледа и стремежа към върха.) Нека това да е съзнанието само на фараоните или на придворните. Но то е. И въздействува като мисъл у всички членове на общността. Впрочем силата на самовнушението идва преди всичко от убеждението, че другите вярват в това, в което вярваш и ти. Заразителността в случая е подкрепена и от най-силния сред действителните авторитети - родовия, създал всички образци и надежди, които питае с помощта на митичните картини отделният човек.

Създаден по пътя на въображението като колективно дело, митът също действа само като общо съзнание и вън от това свое проявление престава да съществува. Тъй е с всеки мит. Тъй е следователно и с древноегипетския. Особеното при него е неговата времева устойчивост, разгръщането му като някакъв затворен културен цикъл, траял прекалено дълго.

Историята на човешкия дух следователно се подиграва с индивидуализма при обяснението и на общественото съзнание. Осъзнаването на човечеството започва като колективно дело и едва след това тръгва по пътя на персонифицираните картини на съществуващото. И в сферата на духа социалната единица е била и си остава част, градивен елемент, а не първоначало, където са заложили всички признаци на цялото. Хомункулусът и неговият духовен израз са страничен, попътен резултат от изначалната тенденция към превръщане и утвърждаване на човешкото в мяра на всички неща, тенденция, която ни говори за величието, но и за трагизма на човешката форма. Величието да е самосъзнание на универсума. Трагизмът, че забравя своя произход и източника на своите жизнени сокове, като къса сама пъпната връв, свързваща я с всемира, противопоставя се на съществуващото с надеждата да го превърне изцяло в очовеченост, неотклонно се придържа към промените на природното и, разбира се, на себе си, но само чрез тях.

В този общ поток на мисъл, действия и поведение всички култури си приличат една с

друга (защото са култура, това друго наименование на стремежа към целенасочена промяна на съществуващото).

Не се различават в това отношение и генетичните слоеве в историческото битие на човешкия дух. Устремени напред с неотлъчната надежда за безсмъртие (чрез деца, творения, но и чрез престъпления), досегашните човешки общности въпреки различията помежду им еднакво са се опълчвали на действителното, изтънявали са все повече и повече органичните си връзки с него и са установявали позиции, според които вън от човека и до човека всичко е хаос, а ред има само доколкото там е въведено човешко измерение. Щом това не е така, изведнъж то става "стихийност", "кълбо от случайности и нерационалност", "безредие" или "дива природа". Ако нещо не ни е известно, измисляме го. Не знаем ли причините за неговата проява, викаме за помощ въображението. Няма ли необходимият ни материал за замисленото, създаваме и него. Към зъбите, ноктите, физическата сила и пъргавината на животните прибавяме разума и заедно с него - новата действителност, наречена *homo aditus naturae*. Човекът се самоутвърждава за господар над природата и с всички свои сили се стреми да превърне желаното в действителност.

Тази победа над природата древните египтяни (и не само те, но те са може би най-добрият исторически образец в това отношение) са постигнали в своето въображение. Много са били и техните земни вълнения, тревоги и противоречия, но главната им енергия (ако съдим по "Книга на мъртвите") е отишла във въображаем свят, където те са били и са станали пълни господари на всичко - на космоса, на земята, на собствената си съдба. А колко привлекателен и примамлив е бил техният начин на културно поведение, тяхната позиция спрямо съществуващото, се вижда от влиянието им върху староеврейския мироглед, върху духовния стил на древните гърци, ранното християнство и средните векове в Европа. И колко космополитичен трябва да е бил древноегипетският мироглед, щом като е възприет изведнъж и от Ал. Македонски, чието положение на завоевател е могло да изисква обратното. Тъй или иначе древноегипетската философия е залагала на живота, но в неговите неземни форми. В тях и чрез тях тя е победила натурата в името на културата. Режимът на колективната душевност и на постижимото само чрез нея индивидуално въздействие прави от тази философия един исторически разгърнал се субективизъм.

Освобождаването от "колективното възприятие" на света (както някои с много основания мислят митологическия стадий в развитието на човешкия дух) е станало като преход към две противоположни нему позиции спрямо съществуващото. Едната от тях - древногръцката, е била позиция на практическо проникване в живота и е очертала пътя на господство над съществуващото чрез неговата промяна. Това освобождаване, чийто необходим резултат е и преходът към диалектичната връзка "дух и материя", е било някакво възвръщане към природата, но не като към родно начало, а като поле за изпробване на човешките сили и преди всичко силите на духа и моделираното от него действие. Диоген Лаертски ще го нарече "освобождаване от въображението" и с това ще даде съвършено неоснователно тълкуване на прехода "от мита към логоса". Първо, затуй че и у древните египтяни е налице "логос" (нека припомним творческото начало, наречено от тях "Ка", или пък "Книтус" - тази самозараждаща се сила, според идеите, господстващи в град Мемфис) и, второ, защото рационалната степен на съзнанието също е изпълнена с въображаеми картини. Освен това митът и при древните гърци дълго време се съпротивлява на промяната. Много десетилетия и дори векове след като духът на Ахил ще съжالياва за земния живот и ще го поставя пред господарството в света на сенките, Анаксимандър, Талес и Хераклит ще въплъщават своите философски възгледи в старите митологични картини и ще се основават в доказателствата си на тяхното съдържание. Въздухът на Анаксимандър, както изтъква Касиди, не е нищо друго освен митологично божествено дихание. Подобна понятийна приемственост е налице и у Хераклит и Талес. Наред с това във времето, когато духът вече става предмет на една доста прагматична теология, Питагор и Платон, както и много други техни последователи, чак до късния елинизъм ще обсъждат и даже ще пропагандират ирационални и мистични схващания за света и човека. Някои изследователи свързват активността на първия с влиянието и популярността на тракийския шаман Зелмоксис (Херодот на времето също е търсел тази връзка), а на втория - с въздействието на древноегипетската житейска философия. Но това е вероятност, оформена във вид на хипотеза, подсилена от собствените схващания и на двамата мислители. Важното в случая е, че тази линия -

линията на Питагор и на Платон - е била влиятелна дълго време в древна Гърция и би могла да се разгърне в господстваща житейска философия от типа на източната или древноегипетската, където божественото присъствие в живота и в съзнанието на човека не довеждат до разрыв между духа и тялото, а заедно с това - и до онази мисловна позиция, която професионалните философи наричат гносеологическа, рефлексивна или просто философска, ако мислим отношението на мисленето към битието за основна тема на философското знание, както с основание изтъкваше Енгелс. Защо това не е станало, не е известно, но и без научния отговор на този въпрос е ясно, че между древните египтяни и древните гърци не е имало принципиална разлика. И не само в началните, но и в по-късните картини на съществуващото. Митологично-религиозните картини наистина се отличават от философските, но те се отличават не с принципа на отношението между "аз" и "не-аз", а в реализацията и развитието на това отношение. И в единия, и в другия случай става дума за обособяването от природата.

Другата насока е абсолютизирането на духа, неговото пряко господство над материята. Проявила се в различни схващания за това господство, тази насока още в древността на Индия ще ни поднесе необикновената анихилизация на опитното в съзнанието на човека, наречена "нирвана". Надмогването над природата тук става чрез редуциране на съзнанието до мисловната пустота, където духът се слива с универсума.

Абсолютизирането на духа в съчетание с опасните перспективи на засилващия се технологичен марш срещу природата, марш, в който вече крачат десетки хиляди технически удвоения на човека, наречени работи, днес отново възражда идеята за древното теорийно сливане между духа и материята, между човека и неговата среда, засилват нейната привлекателност. Но, както показват диалектикоматериалистическото превъзможване на хилядолетното им противопоставяне и краткият опит в социалното обновление (в лицето на реалния социализъм), пътят за осъществяването на необходимото единство между човека и природата е промяната на нас самите чрез преустройството на обществото според естествените закони на човешкото съжителство. Само тогава, когато се премахне "конфликтът между великолепието на природата и мизерията на обществения живот", изтъкваше Г. Димитров, можем да очакваме съществена промяна и в отношението между човека и природата. В този смисъл марксистката истина за света и за човека, както и революционните промени, вдъхновени от нея, можем да считаме за начало и на една нова култура, коренно различна от всички досегашни нейни форми. Сливането на човека с космоса, описано така страстно в митовите на древните египтяни и така занимателно от Артър Кларк, може да стане само чрез промяната на човека тук, на земята, и в неговите социални връзки.

Философската истина за единството между духа и материята освобождава търсещата мисъл и от бремето на антропоцентризма. Коренният преврат във философското мислене, извършен от диалектическия материализъм, се състои именно в това, че освободи философския размисъл от мисловната клетка, сътворена по мярката на човека, и го направи космически. С мисълта, че човешкото съзнание е свойство на материята, започна самоосъзнаването на самата материя. И не в "крайна сметка" или като логическо заключение от транзитивната поредица "щом човекът е част от материята и мисли, то...", но и непосредствено. Какви точно последици за мисълта ще има разгръщането на тази метапознавателна истина и какви насоки ще се очертаят в по-нататъшното развитие на това самосъзнание на материята, ние не знаем. И вероятно не ще узнаем никога, ако се придържаме към действащия като основополагащ закон на мисленето човешки ракурс във възприемането и обяснението на заобикалящото ни. Впрочем ето пак: "на заобикалящото ни" вместо "на онова, което е". Има много основания, за да твърдим, че субективизмът във всичките му разновидности произтича от осъзнатото или неосъзнато самочувствие на човека, че е зърното на света, както се казва в една догонска поговорка. Отречем ли това убеждение, ние сякаш отричаме себе си, защото наистина много сили, а може би и една философска самообреченост са нужни, за да кажем: не, ние не сме центърът на съществуващото нито пък крайна цел на неговото развитие, както през цялото време на своя живот човечеството е твърдяло и настоява да е така и днес. Осъзнаването на човека, на неговото "аз" като нещо различно от онова, което той съзнава, е било първата стъпка на критиката към това схващане, но и тази стъпка е била извършена в условията на антропоцентрична тегловност. Цялата мисъл на човечеството досега се е блъскала в дилемата "то, другото, или аз, човекът...". Когато трезвият разум

успее да убеди отделното "аз", че то все пак е зависимо от своето друго, появява се всеобщото "аз", чрез което антропоцентризмът отново си възвръща загубеното, а човекът бързо и с още по-голямо самочувствие заема мястото на основна цел и мерило на света. Фридрих Енгелс, един от най-убедените, философски най-отрезвеният от антропоцентричното опиянение, изрази най-точно освобождаването на духа от неговата ограниченост и го насочи не само към пространствено-времевата безкрайност, която го е породила, но и към безкрайния ред от стъпала на развитието от низшето към висшето. Открил пред философски настроеното "аз" няколко от предшестващите човека стъпала във формите на движението, той му обеща, макар и само като логическо очакване, и други, още по-висши форми на съществуване на материята. Съзнателно или не, тези форми сега търси само фантастиката. Реалистичният философски размисъл се труди върху диалектиката на индивидуалното и общественото съзнание, върху връзката между отделното "аз" и социалния субект, комуто е склонен да отдаде първенство пред неясното лице на следчовешкото стъпало на развитието. Ала и тук е налице парадоксът - следчовешкото се мисли от човека, а значи и по човешки.

Днешната философска мисъл е изправена пред изключително много възможности за избор на пътища към бъдното, сред които и съвършено необичайният - да се освободи от човешките измерения в самото разбиране на човешкото присъствие в света. Научната или спекулативната философия, позитивизмът и мистиката, индивидуализмът като принцип на обяснение и холизмът, песимистите и извънмерните оптимисти, изобщо всички насоки във философското дирене на утрешния ден еднакво са изправени пред императива на времето: или утъпканите пътеки на антропоцентризма и следователно монотонния танц на хилядолетията, или нов, все още непрокаран път към бъдещето. А в този избор съвременната философия би могла да намери немалко улеснения от анализа на най-древната, може би най-ярката от формите на антропоцентризма - митологичната. Древноегипетската пък в това отношение изглежда е класическа. Тук всичко е екстраполация на човека и като такава се връща отново в него, в неговия живот и в неговия духовен свят.

* * *

Появата на тази книга, нейната сила като образ на една отминала, но поучителна епоха ни подсеща отново за едностранчивия поглед към историята и основните проблеми на човешката мисъл. Тя ни подсказва, че е време за превъзможване на европоцентризма и в мисълта за ранните периоди от живота на човечеството. Ние трябва да се освободим от свързаната с него гледна точка на историята, миогледа и душевността на милиони и милиарди хора по земята, с които днешният ден ни свързва така здраво, а утрешният ще ни свърже органично. Кълновете на общочовешката култура, вложени в лоното на комунистическия идеал за обществено устройство, не ще се разгърнат в цветове и плод, ако наред с всички други усилия не бъде превъзможната ограничеността в знанието за разнообразието на митологическия стадий на човешката култура. Разнообразие любопитно и привлекателно, но и поучително за всички ония, които, за да утвърдят себе си, обръщат гръб на общочовешкото богатство от духовни творения, начини на мислене и културен тонус, вложени в писмените паметници от древността и от по-ново време. Неподправеният поглед към историята е немислим без духовния допир с епохалните писмени свидетелства за историята на човечеството, сред които безспорно е и тази книга, чието действително име изглежда е "Към светлината пълна на деня", както личи от цялото нейно съдържание.

ЕЛИТ НИКОЛОВ

АЗ НОСЯ ВЪЗДУХ СВЕЖ И ПРИЯТЕН ЗА ДРОБОВЕТЕ ТИ,
ЖИВОТ И СИЛА ЗА ЛИЦЕТО ТИ КРАСИВО
И ВЯТЪРА НА СЕВЕРА ЗА ТВОИТЕ НОЗДРИ!

Из "183 глава"

1 ГЛАВА

Тука започват заклинанията,
които за излизането на душата
към светлината пълна на деня разказват,
за оживяването ѝ в духа,
за нейното навлизане и нейните пътувания
в страните на отвъдното.

Ето словата, произнасяни
в деня на погребението,
в мига, от тялото когато отделена,
душата в световите на отвъдното прониква.

Здравей, о, (ти), Озирис,*1 бикът на Аменти!*2
Ето, Тот,*3 владетелят на вечността,
говори с моята уста.
Ето, аз богът съм велик,
на лодката небесна в плаването придружител.
Сега пристигам бой да поведя до тебе, о, Озирис,
защото съм от божествата древни,
които при претеглянето на словата
помагат на Озирис над враговете си да тържествува.
Сега, Озирис, в твоята свита аз живея
равен на боговете, от богиня Нут*4 родени.
Те враговете ти съсичат и злите духове пленяват.
И затова, че съм от твоите приближени, Хор,*5
вървя и се сражавам в твое име!
Аз Тот съм, на Озирис в помощ съм, да тържествува той над враговете си,
докато в светилището необятно на Хелиопол*6
словата се претеглят.
Истина е, Джеди*7 съм аз, син на Джеди.
Нут, майка ми, зачена
ме и ме роди в град Джеду.*8
От тези съм, които леят сълзи и ридаят за Озирис
в областта Рехт,
и в помощ на Озирис са над враговете си да тържествува. Ра*9 изпрати Тот, за да срази
Озирис
враговете си.
Ето така и Тот помага ми да тържествувам аз

над враговете ми.

В деня, когато царствената мумия на Озирис се облича, намирам се до Хор
и извори - вода аз пускам да избликнат,
за да пречистят божеството със сърцето спряло.

Ето, резетата изтеглям на вратата,
която води към мистериите в света отвъден.

До Хор съм,
когато в град Сехем*10
от враговете той изтръгва
ръката лява на Озирис.

Аз влизам при светещите божества и невредим сред тях се движа
в деня, когато злите духове в Сехем са поразени.

Аз придружавам Хор по празниците на Озирис,
извършвам приношения в храма на Хелиопол
на шестия ден от празниците на Денит.

Сега съм жрец в Джеду, определен при жертвоприношения да
лея вино.

Ето, дойде денят, когато земята е в зенита си
и мистериите на Ре-Стау*11 пред мене се извършват.

В Джеду аз реда заклинания, посветени на Озирис.

И затова, че жрец на мъртвите съм и за тях се грижа,
аз също съм на знанието магическо велик учител.

В мига, когато върху колесниците поставят
на Сокари*12 божествения кораб,
лопата дават ми, така е церемонията,
когато трябва в Хераклеопол*13 земята да се разкопае.

О, вие, духове божествени, които пропускате душите свършени
в дома пресвят на Озирис да проникнат,
пуснете ме аз да вървя до вас, душа пречистена!

Пуснете ме в светилището на Озирис да проникна!

Да мога аз да чувам, както вие чувате,

да виждам, както вие виждате,

и да остана там, доколкото желая, изправен или седнал.

О, вие, преносители на даровете за душите свършени
в дома свещен на Озирис,

о, пренесете даровете посветени, за да се съживи душата ми!

О, духове божествени, които път отваряте и отстранявате
преградите,

за моята душа към дома на Озирис открийте пътя,
да може да проникне там спокойно тя,

да може да излиза в мир оттам,
при влизането да не е отблъсната
или принудена да вземе път обратен!
Да може тя по своя воля там да влиза и излиза!
Да е победоносна нейната могъща дума,
да се изпълнят нейните нареждания в дома на Озирис.
О, вижте, духове божествени,
душата ми до вас върви.
Тя ви говори: тя като вас е посветена,
понеже на присъдата взната за нея се е наклонила.

* * *

Нека от съдниците дадената ми присъда
в устата на тълпата да не обикаля.
Да бъде моят начин на живот върху земята
признат за справедлив и безпогрешен.
Да бъда аз изправен, силен пред Озирис,
а и пред тебе аз да мога да застана,
владетелю на боговете!
Да стигна аз до царството на истината-правда,
и там да бъда увенчан в живата божественост.
Аз да излъчвам светлината, о, богове, като един от вас,
да мога с краката си да стъпвам
върху свещената земя на Хер-Ахау,
да съзерцавам пътуването по небето
на свещения кораб на Сектет!*14
Отблъснат да не съм,
нито възпрян лицата ви да съзерцавам,
о, богове, в света отвъден!
Седнал сред боговете други,
да мога мириса чудесен на храната аз да вдъхвам,
докато жрецът
пред моя саркофаг извика боговете,
пред жертвоприношенията за мене отредени.
Да мога аз да приближа до кораба Нешем,
без моята душа и господарят й
отблъснати да бъдат!
Здравей, Озирис, владетел на Аменти!
Пусни ме в царството ти да проникна в мир!
Нека владетелите на свещената земя

да ме приемат с възгласи на радост!
Нека до себе си да ми направят място!
Нека Изида*15 и Нефтис*16 да срещна в миг благоприятен!
Нека доброто същество да ме приеме благосклонно!
Нека да придружавам Хор в света на Ре-Стау
и Озирис в Джеду!
Нека да мина през всички превъплъщения възможни,
през всички владения на отвъдното
според желанието горещо на сърцето ми!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ*17

Ако мъртвият е научил това заклинание по време на земния си живот и ако той е наредил да се напишат тези текстове по стените на ковчега му, той ще може да излиза от жилището си и да прониква там по своя воля и желание, без да му бъде оказано и най-малко противопоставяне. Освен това хлябът, бирата и месото ще бъдат на негово разположение върху жертвеника на Ра. Той ще живее в полетата на Сехт Иару,*18 от жътвата на пшеницата и ечемика ще му бъде дадено дял. Той ще бъде силен и ще преуспява там, както на земята.

2 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ЖИВЕЕ СЛЕД СМЪРТТА

О, ти, сияние сред самотностите нощни,
бог на кръга лунен, гледай!
Съпровождам те и аз
сред обитателите на небето, теб обиколили!
Аз, мъртвият, Озирис, прониквам по моя воля
или в царството на мъртвите,
или пък на земята в царството на живите,
натам, където води ме желанието.

3 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ИЗЛЕЗЕ КЪМ СВЕТЛИНАТА НА ДЕНЯ И ДА СЕ ЖИВЕЕ СЛЕД СМЪРТТА

О, Тум, здравей,
ти над космическите бездни се издигаш!
Велико е наистина твоето сияние!
Ти в образа на лъв двуглав пред мен се появяваш!

Ти словото на твоето могъщество да чуя остави ме!
Ти от силата си дай на тези, които я очакват, изправени пред теб!
Ето, аз идвам и с множеството богове се съединявам,
които теб, о, Ра, заобикалят.
Изпълних повелите ти, вечер дадени
на твоите служители, о, Ра!
Наистина аз като Ра живея ден след ден подир смъртта
и както Ра отново от ден в нощ се ражда,
тъй след смъртта аз раждам се отново.
И всички божества небесни се радват, че живея,
тъй както радват се, когато Птах*19 живее,
в мига, когато в храма на Хелиопол огромен
се появява той в целия си блясък.

4 ГЛАВА

ПРЕМИНАВАНЕ НА НЕБЕСНИЯ ПЪТ В РЕ-СТАУ

Ето аз преминавам бездните с води небесни,
прострели се помежду двама неприятели,
и стигам до полята на Озирис...
Да отдъхна там, доколкото желая!

5 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ СЕ РАБОТИ В ОТВЪДНОТО

Пристигам от Хермопол*20 ръцете да повдигна на онези,
които са безсилни и сломени.
На боговете живата душа съм аз.
Бях посветен в мъдростта на духовете - служители на Тот.

6 ГЛАВА

МАГИЧЕСКИТЕ ФИГУРКИ

Ти, фигурке магическа, изслушай ме!
Ако съм призван,
ако осъден съм различни работи да върша,
както духовете на покойните в отвъдното принудени са да работят,

знай, фигурке магическа,
щом всички сечива сега ти притежаваш,
на нуждата човешка покори се!
Знай, че и ти осъдена ще бъдеш както мен
от надзирателите на Дуат.*21
Да хвърляш семената по нивята,
Да пълниш с вода каналите,
Да прекарваш пясъка
от изтока до запада.
Магическата фигурка отвърща:
- Ето ме! Чакам твоите заповеди!...

7 ГЛАВА

МИНАВАНЕТО ПО ГЪРБА НА ЧУДОВИЩНИЯ АПОПИ*22

(Във френския текст е Апопи, но в литературата се среща и като Апоп)

О, ти, зловещо въсършно творение,
живееш ти от умъртвяване на слаби и отчаяни!
Знай! Аз не съм човек безсилен,
не съм душа угаснала и изнурена!
Отровата ти няма да проникне в моите жили,
защото тялото ми е на Тум*23 самият тяло.
Ако ти сам не чувствуваш, че умираш,
ужасът предсмъртен не може да докосне тялото ми,
понеже аз съм Тум всред океана на небето.
Наистина мен вечно ме закрилят боговете,
името ми е мистерия,
домът ми е свещен завинаги,
със съдници на ада аз не ще се боря повече,
понеже занапред самият Тум ще съпровождам.
Всесилен съм! Всесилен съм!

8 ГЛАВА

ПРЕМИНАВАНЕ ПРЕЗ АМЕНТИ

Прониквам в мистериите*24 на Хелиопол,
понеже сам Тот печат е сложил на главата ми

и на Хор могъщото око, от мен освободено, ме закриля
и то върху челото на Ра, баща на боговете, свети.
Наистина Озирис съм, живея аз в Аменти.
Озирис, познал часа вдъхновен,
нямаше да съществува, ако не съществувах аз,
защото аз съм Ра сред духове божествени
и не ще загина във вечността!
Стани, ти, Хор, възкръснал за живот!
Самите богове признаха те за бог!

9 ГЛАВА

СЛЕД ПРЕМИНАВАНЕТО ПРЕЗ ГРОБА

О, ти, душа велика, всесилна и пълна със живот!
Ето ме! Идвам! Съзерцавам те!
Преминах вратите на отвъдното,
за да съзерцавам Озирис, божественият ми баща.
Сега разпръсвам мрака, теб обгърнал,
понеже те обичам, о, Озирис, и идвам твоето лице да съзерцавам,
Пронизах на Сет*25 сърцето,
изпълних обредите надгробни за баща ми Озирис.
Отварям пътищата на небето и земята,
понеже син съм твой любящ, Озирис...
Ето, че станах дух пречистен, свят.
От словото на сила защитен съм...
Богове на необятното небе! Духове божествени!
Всички вие към мене погледнете!
Ето докрай извърших моето пътуване
и пред вас пристигам.

10 ГЛАВА

ЗАКЛИНАНИЕ СРЕЩУ ВРАГОВЕТЕ

Насилвам входа на небето.
Разбивам портите на хоризонта.
Обхождам цялата земя.
Могъщи духове са във властта ми,
защото са безчет магическите мои заклинания.

Силни са устата ми и челюстите.

Наистина аз господар съм на Дуат за вечни времена,
но пътищата за моето издигане не ще ви са разкрити...

11 ГЛАВА

ЗАКЛИНАНИЯ СРЕЩУ ВРАГОВЕТЕ

О, дух, ти, който собствената си ръка разкъсваш,
от моя път отдалечи се,
защото аз съм Ра, издигам се в небето срещу враговете си!
В ръцете ми ги сложи този бог всесилен
и няма вече те да ми убегнат.
Ръката ми е подмладена
като ръката на Озирис.
Колкото богините-змии високо се издигат,
толкова аз крачките си разширявам...
Ето няма на враговете си да бъде изоставен,
защото, дадени в ръцете ми,
не могат те да ми убягнат.
Изправен като Хор съм!
Седнал като Птах съм!
Могъщ съм като Тот!
Неудържим съм като Тум!
Краката ми ме носят редом с тях!
Гърмят в устата ми на силата словата.
Ето обхождам аз небето в дирене на враговете ми,
но те предадени на мен ще бъдат и вече няма да ми се изплъзнат.

12 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ВЛИЗА И ИЗЛИЗА ПО ВОЛЯ

Да бъде благословено името ти,
о, Ра, пазител на вратите тайнствени,
отгдето се отваря път към Кеб*26 и към везната,
носителка на истината-правда!

13 ГЛАВА

ВЛИЗАНЕТО В АМЕНТИ

Като сокол в небето влизам,
като феникс небесните пространства аз обхождам.
Възхваляват боговете Ра и пътищата му подготвят.
Сега прониквам в мир в красивата Аменти.
Ето ме на Хор до езерото свято,
държа завързани аз неговите кучета.
Нека пътят за мен да се отвори!
Да можех да проникна там,
за да отдам възхвала на Озирис - на вечния живот владетел!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Да се изпълни това заклинание над гривна, направена с цветята анкам и поставена на дясното ухо на мъртвия; да се изпълнява също над друга гривна, обвита в пурпурна тъкан, върху която в деня на погребението да се напише името на мъртвия.

14 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ЗАЛИЧИ СРАМЪТ В СЪРЦЕТО НА БОГОВЕТЕ

Да бъдат святи имената ви,
о, богове, на ритмите свещени господари,
които направлявате извършването на мистериите!
Чуйте моите думи: "Ето, смутени и засрамени са боговете,
когато виждат моите несъвършенства.
Под ударите, които върху греховете ми ще нанесе
богът на истината-правда,
петната на позора ми ще бъдат заличени!"
О, бог на истината и на правдата,
разрушавай злото в мене,
заличи злодейството и моите деяния престъпни,
помети злото без остатък от сърцето ми,
което може да ме отдели от тебе,
За да остана с тебе в мир!
О, ти, владетелю на приношенията,
ето аз нося нещо, което ще те съживи,
та аз да мога също да живея
и чувството на срам в сърцето си
заради мене

заличи завинаги.

15 ГЛАВА

ХИМН В ПРОСЛАВА НА РА

О, Ра, здравей!

На Тум подобен ти над хоризонта се издигаш,
като Хор-Хути*27 ти господствуваш в небето.

Наслада за очите ми е красотата ти
и твоите лъчи светят по тялото ми на земята.

Когато плуваш ти в небесната си лодка,
мир в небесата необятни се разлива.

Ето надува вятърът платната и твоето сърце развеселява!

Ти по небето с бързи стъпки преминаваш,
сразени враговете ти са,
и около теб мирът цари.

Духовете на планетите по пътищата си като минават,
възпяват славата ти.

И когато над хоризонта слизаш,
зад западните планини,
духовете на звездите неподвижни
покланят се пред тебе ниско и те възхваляват...

Величествена е красотата ти призори и привечер.

О, господарю на живота и на реда на световете!

Слава на теб, о, Ра, когато на хоризонта ти изгряваш
и вечер, когато като Тум залязваш,
понеже наистина прекрасни са лъчите ти,
когато от висините на небосвода
в целия си блясък се явяваш!

Там Нут, която те роди, живее...

Ето че ти си увенчан за цар на боговете.

Нут - твоя майка и богиня на небесния океан
пред тебе пада и те възхвалява.

Редът и равновесието на световете излъчват се от тебе.

От тръгването сутрин чак до пристигането вечер
с големи крачки ти небето преминаваш.

Сърцето ти се радва, езерото небесно е спокойно.

Сразен е злият дух!

Отсечени са неговите крайници, прекъснати са неговите прешлени!

Попътни ветрове към пристан лодката ти направляват. Божествата на четирите владения на пространството прославят теб, о, същина божествена -
начало на всички същества и форми...
Ето, едва изрекъл една дума,
и земята смълчана се заслушва...
Ти, божество единствено, владееше небето вече
във времето, когато земята с планините си
не съществуваше все още...
Ти - бързият! Ти - скороходецът! Ти - господарят! Ти - единственият!
Ти - създателят на всичко съществуващо!
В зората на времената
ти извая езика на йерархиите божествени,
изтръгна съществата от океана първичен
и ги спаси на острова сред езерото на Хор.
Да можех да поема въздуха на твоите ноздри
и северният вятър - от твойта майка Нут изпратен!
О, Ра! Благоволи да посветиш духа ми!
О, Озирис, върни на моята душа природата божествена!
На тебе слава, о, владетелю на боговете!
Да бъде името ти възхвалявано,
създателю на удивителни творения!
С лъчите си ти тялото ми освети,
почива то в земята
за вечността!

16 ГЛАВА

(Съдържа само винетка)

17 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ВЛИЗА И ИЗЛИЗА ОТ ОТВЪДНИЯ СВЯТ

Тука започват химните за възхвала, изпълнявани, когато мъртвият, излязъл (от тялото), прониква в прославения свят и в красивата Аменти, (или) е мигът, когато, излязъл към пълната светлина на деня, а той може да се появява по желание във всички форми на съществуване. Тогава, седнал в някоя зала, той ще може да играе на дама или да предприеме според същината на живата си душа дълги пътешествия. Той ще каже:

Аз съм бог Тум,
самотен в необятните небесни светове.
Аз съм бог Ра,
изгряващ призори от храмовете древни,

както бог Ну.*28
Аз съм велико божество,
което себе си е сътворило.
Загадъчните сили на моите имена
творят небесните йерархии.
На моето издигане не пречат боговете,
понеже вчера съм
и утре.
Борбата упорита, която боговете водят
едни с други,
по моя воля става.
Знам тайнственото име
на това велико божество, което е в небето.
Аз фениксът велик съм на Хелиопол!
Аз съм пазителят на книгата съдбовна,
където всичко станало се вписва
и онова, което предстои да стане.
Аз бог Амсу*29 съм в мига на неговото появяване
и главата ми с перата две на богинята Маат*30
е украсена.
Ето пристигам в страната родна на отвъдното,
достигам мястото на моя дом определен,
злото, което имах в мене,
до корен бе изтръгнато.
Пороците и грешките ми бяха заличени.
Преброждам пътищата на отвъдното.
Ето познати ми са те.
Посоката на моята крачка
е в крак с порядъка на световите.
Сега достигам до владенията на хоризонта,
минавам портата свещена...
О, богове, които идвате да ме посрещнете,
ръцете си към мене протегнете,
защото станах бог, ваш равен!
Окото божествено
за миг едва ли не угасна
при битката на Сет и Хор,
аз към живот го върнах.
И след голямото разпадане на световите
аз сложих в ред кръговратите небесни.

Видях аз вчера да се ражда Ра,
в мига, когато той излизаше от дълбините на небето.
И значи неговата сила е моя сила,
понеже, ето, дух съм аз всесилен
сред тези, които обкръжават Хор!
Здравейте, о, пазители на реда на световете,
йерархии божествени, които обкръжавате Озирис,
които разрушавате на злото духовете,
вие, служители на богиня Хотеп-Секус!
Пуснете ме до вас да стигна!
Сломете злото, в душата ми стаено
(тъй както вече духовете седемте пречистихте
на своя господар Септа послушни).
Ето Анубис*31 места за тях подготвя
в деня знаменателен на име:
"Оттук ела?"
Аз съм този, на когото душата се намира
в божеството двойно Джафи.
Аз съм котката божествена,
разцепила свещеното дърво в Хелиопол
в нощта на премахването
на злите духове, противници на Неберджер.*32
О, Ра! Ти, който си в това яйце космическо
и светиш като чисто злато
в своя слънчев кръг,
(ти), който вдигаш се над хоризонта
и плаваш по небето озарено,
ти, несравним, единствен между боговете!
Небето, на стълбовете на бога Шу*33 издигнато,
на дълж и шир обхождаш...
Дихание - огън от устата ти излиза
и славните ти духове земите две огряват.
О, Ра! Освободи ме от този дух на злото,
с лице, от покривало скрито.
(Веждите му са кобилицата на везната
по време на нощта съдбовна,
когато, преди да бъдат заличени,
ще бъдат греховете ми претеглени.)
Освободи ме ти от тези духове пазители,
въоръжени с дълъг нож,

чиито пръсти остри болки причиняват.
Аз зная: посичането на служителите на Озирис е радостта ми...
Нека аз тяхна плячка да не бъда!
Нека не ме повличат към котела си,
защото зная имената ви, о, богове,
тъй както знам божественото същество,
във владенията на Озирис скрито.
Окото му,
макар че то (самото е невидимо, забулено),
сияе в небесата
всред обвивка - огън,
бликащ от устата му.
Минава по небето той и заповеди дава
на бога на Нил небесни
и пак невидим той остава...
Да можех да стана силен на земята до Ра!
Да можех в мир пристанището постоянно да достигна, до Озирис.
Да можех, о, богове, на жертвениците ви да намеря недокоснати
за мен оставените дарове,
защото съм един от тези, след Озирис тръгнах.
Така говори "Книгата на превъплъщенията":
"Като сокол летя,
(и) като дива гъска крякам,
като Нехеб-Кау*34 не ще загине никога!"
.....
Ра-Тум, ти, принц на боговете,
ти вечно си в безкрайностите на пространството,
от злия дух освободи ме!
На куче той прилича,
но веждите му на човешки вежди са подобни.
Каналите на езерото огнено той охранява,
разкъсва труповете той на мъртвите,
сърцата им посича, изхвърля непотребното
и пак невидим той остава.
О, ти, могъщи господарю на земите две,
владетелю на кървавите духове злокобни,
аз знам, витаеш над местата за убиване
и вътрешностите на мъртвите са твоята храна любима.
Махни се!
Ето че на божеството на Хераклеопол,

най-първото сред боговете,
бе сложена корона царствена
(в) деня, когато пред Озирис земите две се съединяват.
Ти, бог с главата на овен,
владетел на Хераклеопол,
ти злото заличи, в душата ми стаено!
Води ме по пътеките
на вечния живот!
Освободи ме от злия дух,
той дебне в мрака!
Душите завладява и сърцата къса,
насища своя глад с нечистотии, с изгнило.
Душите уморени, бездиханни
притихват в страх пред него.
О, ти, Хепри, ти, който плаваш в лодката небесна!
Йерархиите божествени, които съставляват твойто тяло,
пред моя поглед заслепен се появяват.
О, ти, Хепри!*35 Освободи ме ти от духовете,
оставени да пазят прегрешилите -
захвърлени пред тях по воля на Озирис,
със заповед да бдят за враговете му,
да ги завързват и посичат във владенията му...
Наистина не е тъй лесно от тези преследвачи да избягаш!
Да можех под ножа им да не попадна
и нека без защита на тях оставен да не бъда
в подземията техни за мъчение,
защото, истина е, нищо не направих,
което боговете ненавиждат.
И пречистен от всички прегрешения
в Мескет*36 проникнах.
Привечер в Техенет*37 се наслаждавам на храната си.
Тум гради за мене дом,
а богът лъв двуглав
го бе преначертал.
Ето благоухания свещени към мен се носят.
Пречистен Хор е. Възвеличен е Сет.
Пречистен Сет е. Възвеличен е Хор.
В тази земя приет съм.
От злия дух освободи ме,
той дебне в мрака!

Душите завладява и сърцата къса,
насища своя глад с нечистотии, с меса разложени.
Душите уморени, бездиханни
притихват в страх пред него.
О, ти, Хепри, ти, който плаваш в лодката небесна!
Йерархиите божествени, вселени в твойто тяло,
пред моя поглед заслепен се появяват.
О, ти, Хепри! Освободи ме ти от духовете,
оставени да пазят прегрешилите -
захвърлени пред тях по воля на Озирис,
със заповед да бдят над враговете му,
да ги завързват и посичат в самите им владения.
Наистина не е тъй лесно от тези преследвачи да избягаш!
Да бих могъл под ножа им да не попадам
и нека без защита аз на тях предаден да не бъда
в подземията техни за мъчение,
защото, истина е, нищо не направих,
което боговете ненавиждат.
И за пречистване на всичките ми прегрешения
в Мескет проникнах.
Пред падането на нощта в Техенет се наслаждавам на храната си.
Тум изгради за мене дом,
а богът лъв двуглав
го бе предназначертал.
Ето благоухания свещени към мен се носят.
Пречистен Сет е. Възвеличен е Хор.
Приет в земята съм
и с краката си я завладявам.
.....
Аз съм бог Тум.
Ето пристигам в света отвъден...
Отстъпи ти! Назад, лъв Реху!
От твоята уста избликват пламъци,
главата ти обвита е в огън,
но силата на моето слово
назад ще те отблъсне.
Знай, че зорко бдя!
Невидим съм.
Изида иде, за да ме намери.
Разпуска косите свои над лицето ми...

Сега се чувствавам аз заченат от Изида и от Нефтис създаден
и тези две богини преследват враговете ми.
След мене моето могъщество върви и ужасът го придружава.
Ръцете здрави смут събуждат.
Изпълнени с любов и надежда,
милиони същества вървят до мене
и завладявам оръжията на демоните.
Изида и Нефтис живота ми щастлив и сладък правят.
Моята воля направлява протичането на нещата
в Хер-Аха и Иуну.
Боят се всички божества от мен,
защото съм неизмерим. Мощта ми всява ужас!
Стрелите си отправям срещу тези, които боговете хулят.
Живея както аз желая,
защото съм богиня Уаджит,*38 на пламъка владетелка.
Проклятие на тези, които срещу мене дръзват!

18 ГЛАВА

(Жрецът казва:)

О, вие, йерархии върховни
на небето, земята и на света на мъртвите,
ето, последван от покойния, към вас вървя,
нека остане той при вас завинаги.
(Покойният казва:)
Здравей, о, господарю на отвъдното.
Озирис, ти - владетел на Ре-Стау,
ти бог всеблаг на Абидос!*39
Ето пред тебе аз пристигам.
Сърцето ми било е вярно на пътя на доброто винаги.
В мислите си зло не съм допускал.
В гърдите ми грях няма.
Не съм умишлено излъгал никога,
нито двулично съм постъпвал.
Да могат приношенията да потекат към мене.
Да можех да застана пред жертвеника на владетеля, на господаря на истината и на правдата!
Да можех да влизам в царството на мъртвите
и да излизам пак оттам, когато пожелаея,

и да не бъде оттам душата ми отблъсната!
Да можех вечно аз да съзерцавам
божествените духове на слънцето и на луната!

.....

Прославям те, владетелю на областта на мъртвите,
най-първия в царството на тишината!

Ето пред тебе идвам...

Аз зная волята ти и законите на твоето царство,
владее формите и превъплъщенията,
извършени в царството на мъртвите.

Ти намери за мене място в твоите вселения,
там, до владетеля на истината и на правдата!

Да можех в страната на блажените аз да остана,
пред теб да получавам даровете погребални!

О, Тот, ти, който на Озирис в помощ си, за да тържествува той над враговете си,
закрилай ме от моите врагове

в тази нощ на мрак,

в тази нощ на битки,

тази нощ, когато ще бъдат сразени

противниците на владетеля на световите...

Закрилай ме ти пред съдиите на Хелиопол,

на Бузирис,*40 Сехем, на Пе*41 и Деп,*42

Рехти, Джеду, Нерерф, Ре-Стау.

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Ако се изпълни горното заклинание, покойният след своето пристигане в отвъдното ще може да излезе към пълната светлина на деня; той ще може по желание да приеме формите на всичките същества. Всеки, който е изпълнил това заклинание, ще бъде силен на земята. Когато трябва да преминава (в отвъдното) местата на огъня, няма да бъде обкръжен без изход от лошите деяния, извършени през земния му живот; те няма да го задържат пленник за вечността.

19 ГЛАВА

КОРОНА НА ПОБЕДА

Тум е приготвил

да сложи на челото си

корона на победа,

та ти, на боговете верен,

да можеш да живееш вечно.

Владетелят на царството на мъртвите, Озирис,
помага ти над враговете си да тържествуваш,
избра те Кеб за пълен свой наследник.
Ела и пей за славата на Хор,
син на Изида и Озирис,
който до Ра, божествения ти баща, въздигна те
и върху земите две ти даде власт.
Тум го реши така,
небесната йерархия от неговата свита изпълни тази заповед,
родено е в победата...
Така и аз ще бъда победител вечно...
О, Озирис, господар на царството на мъртвите!
Царствата, боговете и богините,
небесните и земните,
разделят славата на Хор, син на Изида и Озирис.
Победа като тази в полза на Озирис беше нужна
да мога аз
над враговете си да тържествувам.
В деня, когато побеждава Хор
над Сет и духовете зли,
аз, мъртвият, над враговете мои тържествувам
през нощта на празника, когато богът Джед*43
в Джеду издигнат е
пред божествата, по пътищата на смъртта застанали...
Това се случва през нощта на мистериите на Летопол,
пред съществата всемогъщи на Пе и Деп;
нощта, когато Хор установи се
в правата на наследник;
нощта на словото, претеглено пред съдниците страшни;
нощта, когато Хор влиза в притежание
на мястото, където боговете раждат се;
нощта, когато, измъчена, Изида
над своя брат обичан бди и плаче;
нощта, когато над враговете си Озирис тържествува...
Ето четири пъти Хор
слова насила произнася
и неговите врагове сразени са вече мъртви на земята.
Аз, мъртвият, изричам само тези думи
четири пъти и нека враговете ми
да паднат повалени, насечени на части!

Ето че Хор, син на Изида и Озирис,
на многобройни празници е прославен,
докато враговете му ще бъдат изоставени
в разрушението страшно на бездната и небитието...
Те няма никога да се изплъзнат
от зоркото око на Кеб!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Това заклинание ще бъде изпълнено над корона, специално предназначена и поставена на лицето на мъртвия; през това време жрецът ще хвърли, като произнася името на мъртвия, благовоение в огъня. Това ще осигури победата на мъртвия над враговете му по време на "преминаването" към смъртта и когато той съзнае, че отново живее, ще се види сред приближените на Озирис и там, докато съзерцава образа на бога, две ръце ще се покажат пред него, едната, държаща хляб, а другата - свещеното питие... Да се изпълнява това заклинание призори на два пъти. Този текст има безпогрешна сила.

20 ГЛАВА

О, Тот, ти, който подкрепи Озирис да тържествува над враговете си
хвани моите врагове в твоите примки
пред всички богове и пред богините,
пред боговете страшни на Хелиопол,
на битките в Джеду,
на поражението на духовете зли,
в нощта, когато Джед възправен е в Летопол;
в нощта на страшни бедствия сред мрак,
които в Летопол, в Пе и в Деп ще станат;
в нощта, когато Хор в правата на наследник влиза
над областите на баща си Озирис, в Рехти;
в нощта, когато в Абидос Изида плаче
пред саркофага на брата си Озирис;
в нощта на церемониите Хакер,
когато грешниците ще са отделени
от другите избрани по пътищата на смъртта да минат;
в нощта на умъртвяването на душите грешни;
по време на обред тържествен - разравянето на земята,
който ще се извърши в Наареруф и в Ре-Стау;
в нощта, когато Хор тържествува най-после над враговете си...
Ето велик е Хор!
Усмехнати са двата хоризонта на небето
и пълно е с доволство сърцето на Озирис...

О, Тот! Ти остави ме над моите врагове да тържествувам
пред йерархиите на боговете и богините,
които съдят мъртвите в името на бог Озирис,
събрани зад светилището му мъртвешко...

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Ако това заклинание се изпълни от човек, обредно чист, мъртвият ще излезе след своето пристигане в пристана към пълната светлина на деня; той ще може да приеме по желание всички форми на съществата и да мине безопасно през мястото на огъня.

21 ГЛАВА

ЗА ДА СИ ВЪЗВЪРНЕ МЪРТВИЯТ ВЛАСТТА НА УСТАТА

Здравей, създателю на светлината,
ти, който озаряваш дома на тъмнините!
Виж! Посветен, пречистен, аз пред теб пристигам.
Що виждам? С двете си ръце, назад протегнати,
отблъскваш всичко идващо от прадедите ти.
Дай на устата ми силите на словото,
така че и когато мъглите и нощта царуват,
да мога моето сърце да направлявам!

22 ГЛАВА

ЗА ДА СИ ВЪЗВЪРНЕ МЪРТВИЯТ ВЛАСТТА НА УСТАТА

Ето, изкачвам аз небето на вселената потайна,
като яйце космическо в лъчите си обгърнато...
Нека властта на моята уста да бъде върната,
та аз да мога пред господаря на отвъдното да изрека
на силата словата!
Нека молбата на моите две ръце, протегнати с усърдие,
йерархиите божествени да не отблъсват,
понеже наистина Озирис съм, владетел на Ре-Стау.
Да можех да споделя съдбата на онези,
които се намират на върха на стълбата небесна!
Пристигнах тук по искането на сърцето ми,
преминах езерото на огъня
и моето присъствие угаси неговите пламъци.

23 ГЛАВА

ОТВАРЯНЕТО НА УСТАТА НА МЪРТВИЯ

Да може устата ми Птах да отвори!
Да може богът на моя град превръзките ми да развие, лицето ми покрили!
Да може Тот, въоръжен със словото на силата,
превръзките зловещи да махне - от Сет наследство!
Да може Тум да ги запрати срещу враговете,
които искаха с тях
безсилен завинаги да ме направят!
Да може Шу устата ми с това желязо да отвори,
както отваря то устата на безсмъртните,
защото съм богиня Сехмет,*44
в царството на силните небесни ветрове живееща...
Духът-творец съм на съзвездията Саху*45
между божествените духове в Хелиопол.
Да могат срещу мен насочените заклинания
равнодушни и непоклатими да оставят
онези богове и духове, които ще ги чуят!

24 ГЛАВА

ЗАКЛИНАНИЕ ЗА МЪРТВИЯ

Аз съм бог Тум,
аз съм Хепри, богът на ставането вечно,
който, скрит в гърдите на майка си небесна Нут,
извайва и създава своя собствен образ.
Тези, които в небесния океан живеят,
свирепи стават като вълци,
(и) духовете*46 на йерархиите
зли като хиени стават,
когато силата на словото ми чуят,
понеже думите на тази сила
аз търся и отвсякъде събирам
с по-голяма бързина от светлината,
с по-голямо настървение от ловно куче.
Ти, който движиш лодката на Ра напред,

виж! Мачтите и тънките платна на твоята лодка
надуват се от полъха на вятъра,
докато тя по езерото огнено се плъзга
в царството на мъртвите.

Ето, събрах аз всичките слова на силата
от всякъде, където можеха да бъдат,
както и от сърцето на всяко същество човешко,
поне веднъж което ги е приютило...

Аз търся ги и ги събирам
с по-голяма бързина от светлината,
с по-голямо настървение от ловно куче.

Аз съм, който от бездната изважда боговете
и който, цикълът им щом завърши,
ги вижда да потъват към небитието
и към унищожението от огъня.

Ето, събрах аз всичките слова на силата,
които търсех с по-голяма бързина от светлината
с по-голямо настървение от ловно куче.

25 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ВЪРНЕ ПАМЕТА НА МЪРТВИЯ

Да бъде името ми върнато в храма страшен на отвъдното!

Да пазя спомена за моето име
между стените, лумнали в огъня на света отвъден
в нощта, когато годините ще се броят
и месеците преброяват.

Понеже до великия владетел на изтока небесен аз стоя,
ето след мене божествата се нареждат.

И, както те едно след друго преминават,
аз мога имената им да назовавам.

26 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ВЪЗСТАНОВИ ТЯЛОТО НА МЪРТВИЯ

Да може "Иб"*47 сърцето ми на мястото си да отиде!

Да може моето сърце "Хати"*48 на мястото си да отиде! Сърцето ми в мир с мене да живее!

На изтока в ливадата разцъфнала с Озирис да се слея!
Да мога в лодката си аз по Нил небесния да се изкачвам и да слизам!
Нека властта на моята уста да бъде върната,
та аз да мога слова на сила да изричам!
И силите на моите крака да се възстановят,
та аз да мога да вървя;
(и) силата на моите ръце, та враговете си да мога да отблъсна!
Да могат портите небесни отворени за мене да останат!
Да може Кеб, на боговете принцът, да ми разтвори двете челюсти!
Да може да отвие тежката превръзка,
която двете ми очи покрива!
Да може краката ми той да развие,
Анубис моите бедра да заздравя,
та аз да мога прав да стана!
Богинята Сехмет да може да ме води по небето!
Да бъдат заповедите ми в Мемфис*49 оповестени!
Познанието, което имам чрез очите, дължа го аз на "Иб" сърцето ми!
Познанието магическо, което имам, аз дължа го на "Хати" сърцето ми!
Аз заповядвам и моите две ръце и две нозе се подчиняват.
Наистина желанията на моя Ка*50 аз мога да изпълня!
Душата ми затворена не ще остане в моя труп
там при вратите на отвъдното,
понеже аз през там ще мога в мир да влизам и излизам.

27 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ БЪДЕ ПОХИТЕНО СЪРЦЕТО НА МЪРТВИЯ

Здравейте, божества ужасни,
които хващате и унищожавате сърцата!
На трайното владетели, на вечността властители!
Сърцето мое "Иб", ни моето сърце "Хати"
не хващайте
(и) нека слова на обвинение
изказани за мене да не бъдат!
О, вие, които водите през превъплъщения,
според деяния минали сърцето на човека,
нека и поведението ми на земята
пред вас несправедливо опетнено да не бъде
в отвъдното!

Понеже ей това сърце принадлежи на бог един -
на имената чудодейни господар,
словата му всесилни са в неговото тяло.
Насочил е сърцето си към своята утроба
и то пред боговете го е обновило.
На този всемогъщ не се говори вече
За онова, което е направил на земята!
Сърцето му и крайниците му се подчиняват на неговите заповеди.
Сърцето му не ще го изостави!
Така че като победител ти повелявам
да ми се подчиняваш в света отвъден
и в царството на вечността!

28 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ БЪДЕ ПОХИТЕНО СЪРЦЕТО НА МЪРТВИЯ

Здравей, о, бог с образа на лъв двуглав!
Към мене погледни! Разцъфнал цвят съм!
Ето защо дръвникът на смъртта ми всява ужас!
Да би могло от моята утроба изтръгнато сърцето да не бъде
от боговете на Хелиопол, които се сражават настървено!
О, дух ти благотворен, повил с превръзки
мумията на Озирис;
ти, който си издебнал, нападнал и Сет си повалил,
към мене погледни! Това сърце, което в мене е,
то пред Озирис плаче.
То силно моли се за мене.
Ето че в храма на бога с лице ужасно
изпълних всички негови желания
и в Хемену*51 аз присвоих за него дарове.
О, духове! Сърцето повече не ми изтръгвайте,
защото ви оставих до неговия дом да се домогнете.
Така ще можете по-късно
това сърце с вас да отнесете
в полята на блажените...
И силно направете го и защитете го
от всички, вдъхващи му ужас!
От вашата храна духовна не го лишавайте,
защото моето сърце на заповедите на Тум остана вярно.

Изкла той враговете си на Сет в скривалищата тъмни.
Нека това сърце "Хати"
сменено от сърцето "Иб" не бъде
пред божествата на света отвъден!
И този, който кост от моя крак намери
или превръзки - част от мумията ми,
да би могъл грижливо да ги погребее.

29 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ БЪДЕ ПОХИТЕНО СЪРЦЕТО НА МЪРТВИЯ

Вървете си! Махнете се, вестители на господаря на отвъдното!
Дали не идвате сърцето ми да похитите, дарено със живота вечен?
Наистина не ще ви бъде то предадено!
Ще забележат скоро боговете, че колкото напредвам,
моления и дарове в моя полза
отвсякъде прииждат:
над тях, под тях, всичко на място е...
Ето над моето сърце власт имам!
То никога не ще ми бъде похитено,
защото владетелят съм на сърцата
и давам нова трайност на сърцата,
които в справедливостта живеят.
Аз Хор живеец в сърцата съм,
в центъра на телата.
Живея аз чрез силата на моето слово.
Нека не бъде похитено сърцето мое "Иб"!
Нека остане без промяна сърцето ми "Хати"!
Нека над личността ми никакво насилие да няма!
Това е тъй, защото аз живея в тялото на Кеб, баща ми,
и в тялото на Нут, божествената моя майка!
Не съм допускал действия, отречени от боговете!
Дано победа увенчае изпитанието ми!

30 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ БЪДЕ СЪРЦЕТО НА МЪРТВИЯ ОТБЛЪСНАТО

Сърцето "Иб" съм наследил от майка ми небесната,

от земния живот - "Хати" сърцето ми.
Свидетелства лъжливи нека за мен изречени да няма,
нека божествените съдници не ме прогонват.
Да бъдат доказателствата истинни,
постъпките ми на земята потвърдили
пред този, който над везната бди
и господар божествен на Аменти е!
Здравей, о "Иб", ти сърце мое!
Здравей, "Хати", ти сърце мое!
Здравейте, вътрешности мои!
Здравейте, божества величествени със сияйни скиптри,
владетели с коси свещени!
О, нека силата на словото ви пред Ра за закрила моя!
Пред Нехеб-Кау вие ме направете силен!
Наистина какво че тялото ми е съединено със земята,
не ще умра, защото ще бъде посветен в Аменти...
О дух, поставен на съдбовните везни,
знай, ти моят Ка си,
защото ти си в очертанията на тялото ми.
Ти си на Хнум*52 духът-излъчване,
ти даваш сила и живот на моите крайници!
Ела в местата на блаженството,
към тях ще се отправим заедно!
Зловонно, нито осквернено името ми да не бъде
в очите на владетелите всемогъщи -
ваятели на съдбини човешки.
Да се развесели ухото на безсмъртните,
сърцата им да са изпълнени с доволство,
когато моите слова ще се претеглят
върху везната на присъдата!
Изречени заблуди нека няма
пред бога всемогъщ, владетел на Аменти.
Ще съм велик наистина в деня на моята победа!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Да се изричат формулите над бръмбар от камък, украсен с мед и снабден със сребърна халка. Да се постави на шията на мъртвия. Горното заклинание е намерено в град Хемену (Хермопол Магна) под постаментата на статуя, изобразяваща този пресвещен бог (Тот). Надписът, издълбан върху къс желязо с почерка на самия бог (тоест в йероглифи), бе открит по времето на фараон Мен-Кау-а (Менкера), 2700 г. пр.н.е. от престолонаследника Херутатаф, когато е пътувал на оглед из храмовете.

31 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРОГОНЯТ ДУХОВЕТЕ С ГЛАВА НА КРОКОДИЛ

Назад! Махни се ти Суи, зъл дух с глава на крокодил!
Ето власт над мене нямаш,
защото като дух пречистен съществувам
от силата магическа, която у мен живее!
Пред теб на божеството властно името изричам,
та то да те даде на своите вестоносци в ръцете,
един от тях наречен "Господар на двата рога",
а другият на име: "Лицето ти към истината-правда гледа."
Кръговратите на небесата
по ритмите на времената стават.
Тъй също силата на словото ми
владенията ми огражда и закриля.
Магията, която от устата ми излиза,
създава мрежа непристъпна
и зъбите ми стават остри като кремък.
Зъл дух на стража, впил поглед неподвижен
в могъщото ми слово,
знай, не ще успееш да ми го грабнеш!
Зъл дух с глава на крокодил,
за теб словата всемогъщи, изтръгнати със сила,
единствена храна са и опора на живота,
знай, ти не можеш да ги грабнеш.

32 ГЛАВА

ЗАКЛИНАНИЯ, ЗА ДА СЕ ПРОГОНЯТ ДУХОВЕТЕ С ГЛАВА НА КРОКОДИЛ

Голямото и древно божество е повалено, паднало.
С лице в земята то на едната си страна лежи,
небесните йерархии докато го вдигнат...
И ето, идва моята душа, с небесния баща приказва...
От ловната засада на осем духа с глави на крокодили го избавя.
Наистина аз зная имената им
и зная от какво се хранят.

От примката на тези лоши духове божествения си баща спасявам.

Бягай, зъл дух с лице на крокодил,
ти, който имаш дом на запад!
Аз знам, от знаците на зодиака ти се храниш!
Чуй - в моето сърце аз нося
това, което ти най-силно ненавиждаш!
А! Ти спускаш се към челото на Озирис!...
Знай: аз съм Ра!

Бягай, зъл дух с лице на крокодил,
ти, който имаш дом на запад!
Знай, духът - змия Наау в гърдите ми живее.
Аз срещу тебе ще я пусна,
та да не може твоят огън да ме стигне.

Бягай, зъл дух с лице на крокодил,
ти, който имаш дом на изток!
Ти храниш се с такива, които ръфат нечистотии!
Това, което нося в сърцето си,
най-силно ненавиждаш!
Гледай! Вървя! Наистина съм аз Озирис!

Бягай, зъл дух с лице на крокодил,
ти, който имаш дом на изток!
Богинята - змия Наау в гърдите ми живее!
Ето аз срещу теб я пускам!
Не ще ме стигне твоят огън!

Бягай, зъл дух с лице на крокодил,
ти, който имаш дом на юг!
Живееш върху гадост и нечистотии!
В сърцето си аз нося онова, което ти най-силно ненавиждаш.
Нека пламъкът червен не бъде в ръката ти!
Виж! Слънчевото божество Септу съм!

Бягай, зъл дух с лице на крокодил,
ти, който имаш дом на юг!
Гледай! Аз здрав и читав съм!
Вървя сред цветовете разцъфнали!

Знай: не ще ти бъда аз предаден!

Бягай, зъл дух с лице на крокодил,
ти, който имаш дом на север.
Ти живееш от насилия,
от тях се ти възползуваш в нишката на часовете!
В сърцето си аз нося онова, което ти най-силно ненавиждаш!
Над мен отровата ти да не се излее,
защото, истина, аз Тум съм!

Бягай, зъл дух с лице на крокодил,
ти, който имаш дом на север!
Гледай! Богинята Серкет живее в гърдите ми!
Ето аз богинята съм с изумрудени очи.
Подвластни на ръката ми са сътворените неща,
а колкото до бъдещите светове,
до кълновете неродени,
затворени са те в гърдите ми.
Брониран съм със силата велика на слова магически.
Изтръгнати от космоса отгоре бяха те,
от космоса под мен отдолу,
а колкото до съществото ми, то бе пречистено, възвеличено.
Поставено е гърлото ми в сърцето на небесния ми татко,
велик бог древен.
Предаде той в моя власт на мъртвите страната,
красивата Аменти,
с онези, дето са обречени, и другите, които ще живеят,
а пък самият бог, със сила някога изпълнен,
остава все още там безтрепетен и неподвижен...
Ето лицето ми отбулено е!
Сърцето ми на мястото си се намира!
Главата ми с венец от змии е украсена,
защото аз съм Ра, ще съумея да се защита,
Наистина не ще ме стигне никакво нещастие!

33 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРОГОНЯТ ЗЛИТЕ ДУХОВЕ-ЗМИИ

Спри, Ререк! Назад зъл дух с главата на змия!

Виж! Ето Шу и Кеб преграждат пътя ти.
Не мърдай! Остани, където си,
защото ти се храниш с плъхове, за Ра погнуса,
и глождиш костите на гниещата котка!

34 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ИЗБЯГНАТ УХАПВАНИЯТА НА ЗЛИТЕ ДУХОВЕ-ЗМИИ

О, ти, богиньо с главата на змия, погледай,
аз пламъкът съм, който милиони години идни осветява,
Ето на моята хоругва е изписано:
"Насреща ми разцъфва бъдното",
защото съм богинята с глава на рис...

35 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ БЪДЕШ РАЗКЪСАН ОТ ДУХОВЕТЕ-ЗМИИ

Шу, погледни! Ето Джеду!
Гледай, Джеду! Това е Шу!
Те двамата короната на Хатор притежават,
загрижени, с дълбока нежност те обграждат
мумията на Озирис.
Ето два духа зли се приближават
и готвят се да ме разкъсат,
но от Сексек, от злия дух, незабелязан, аз помежду им се промъквам.
Това същество съм аз самият, Озирис! И то ви умолява,
за неговия гроб се погрижете!
Окото си на него спира владетелят на боговете и го пречиства,
съгласно равностметката
той му отдава своята дан от истината-правда.

36 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРОГОНЯТ ЗЛИТЕ ДУХОВЕ

Назад! Върви си ти, зъл дух със зееща уста!
Аз Хнум съм, владетелят на Псену,
на Ра донасям думите на боговете,

за тукашния господар послание!

37 ГЛАВА

ЗАКЛИНАНИЯТА НА ИЗИДА И НЕФТИС

Изида и Нефтис, вие, сестри - богини, поздрав!
Аз известявам ви словата ми на сила.
Ето от слънчево сияние обкръжен,
аз плувам в моята небесна лодка.
Наистина аз Хор съм, син на Озирис.
Аз идвам тук баща си, бог Озирис, да погледам!

38 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ЖИВЕЕ ЧРЕЗ ДИХАНИЕ (Папирус Ну)

Аз бог Рерти съм, първороден син на Ра и Тум.
Онези духове, които имат домове незначайни,
подготвят пътища за мен
сред бездните небесни.
Ето аз правя обиколките предречени
по пътя, от лодката на Тум преминат.
Застанал прав в средата на лодката на Ра,
изричам думите на посветените
и моля се за тези, чието гърло е увредено
в изпитанието на смъртта.
Ето че вечерта се спуска...
Баща ми в небето делата ми претегля и ме съди.
... На моята уста печат е сложен,
защото бях от вечния живот нахранен.
Истина, в Джеду живея,
аз нов живот живея след смъртта.
На Ра подобен всеки ден се раждам.

38 ГЛАВА* (Във френския текст тези глави имат една и
съща номерация)

(Папирус небесни)

Бог Тум съм аз, излизащ от океана някогашен,
обхождащ бездните на небесата.
Ето в царството на мъртвите за мене има отредено място.
На духовете посветени заповеди давам,
които имат домове незнайни,
и на служителите на бога с глава на лъв двуглав.
И като пея химни, небето преминавам с лодката на Хепри.
Дъх животворен ме подхранва.
От него, седнал в лодката на Ра,
аз придобивам власт магическа.
За мене Ра подготвя пътищата
и портите на Кеб отваря.
След мене живите повличам
в свитата на божеството всемогъщо.
Предвождам тези, които са в гробниците
..... боговете Сети Хор* (Една част от стиха не е запазена)
Показвам пътя на водачите на хората,
аз влизам в царството на мъртвите, оттам по своя воля си излизам.
И гърлото ми здраво е и читаво
и на богиня Маат в лодката аз плавам,
минавам после в лодката на Ра.
Стоя до този бог в небесните му домове,
всред следовниците му, които го обграждат.
Ето ме жив подир смъртта във всеки ден от моето съществуване
и се усещам силен,
на бога с глава на лъв двуглав подобен.
Наистина живея след смъртта и съм избавен!
Аз се разливам по земята и я пълня,
разтварям се като зелена лилия,
в двете царства аз бог Хотеп*53 съм.

39 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРОГОНИ ЗЛИЯТ ДУХ АПОПИ

Бягай! Назад! Махни се, дух на злото Апопи!
Ако ли не, удавен ще си в бездните на езерото на небето,
където Тум, небесен твой баща, подготвил беше твоето погубване!
Към края роден ти на Ра не приближавай!
Наистина от него се страхуваш!

Виж! Аз съм Ра! Аз сея ужас!
Зъл дух, върни се
пред острите стрели на светлината ми, за тебе болка.
Ето че боговете твоите гърди разкъсват.
Богинята с глава на рис смразява крайниците ти.
Богинята с глава на скорпион
излива върху тебе своя съд на разрушение,
богинята Маат от твоя път далече те прогонва.
Изчезни, Апопи, враг на Ра!
Ти искаше на изтока небесните царства да преминаваш
и сред светкавици погром да сееш.
Но ето че внезапно Ра на хоризонта портите отваря
в мига, когато Апопи се появява,
и той се сгромолясва.
Наистина, когато го нападам и съсичам,
о, Ра, аз твоите повели изпълнявам.
Аз правя онова, което е разумно да се прави,
мирът на Ра да се запази.
Пригответил съм, о Ра, въжетата ти
и ето дърпам ги...
Повален е Апопи! Завързан, обуздан е
от божествата на изтока, на запада, на севера и на юга!
Те всичките го обуздаха
и Ра е радостен.
Извършва в мир небесните кръговрати!
Сразен е Апопи! Врагът на Ра отстъпва!
Усещам силно наказанието, наложено
на теб от богинята-скорпион!
Сега ти страдаш!
Наистина към тебе тя постъпи страшно.
Скопен ще бъдеш ти завинаги, ти, Апопи, на Ра врагът!
Ти никога не ще вкусиш на любовта насладите!
Ра те принуди да отстъпиш. Той те мрази!
Виж! Той те гледа! Върни се, Апопи!
Главата ти той удря. Разсича ти лицето.
Троши ти костите. Отсича крайниците ти,
защото, истина, това е негово царство.
Ти, Апопи, на Ра врагът
от бог Акер*54 ти бе осъден.
Божествените духове свитата ти, Ра,

пресмятат, изчисляват пътя ти, когато се издигаш,
и възцаряваш мир около тебе.

Ти ту се спираш, ту пак пътуването си поемаш
и твоето око напред се движи неотклонно.

Да мога от устата ти присъда нежелана да не чуя!

Окото ти божествено към мене да е благосклонно,
защото аз съм Сет, аз бурите небесни пускам,
тъй както прави и Неджеб-иб-ф.

Ето говори Тум. Той казва:

"Бъдете смели воители на Ра,
защото злия дух Ненджа отблъснах!

Изгоних го от погледа на боговете!"

Кеб казва: "На тронове си непоклитими стойте
в лодката на Хепри.

Път с копие в ръка прокарайте!"

Хатор*55 говори: "Ножове си стиснете здраво!"

Нут казва: "С мен елате, Ненджа, духа ужасен да прогоним,
проникнал в светилищата на господаря на вселената,
пътникът самотен...

Небесните йерархии извършват своите обиколки
около езерото изумрудено.

Елате! Възхвалявайте на този бог да отдадем! Да го избавим!"

От неговия храм излязоха небесните йерархии.

Да го обожаваме и възхваляваме!

Вие всички към моите молитви се присъединете!

Ето, на боговете Нут, за мен като твори, реди най-сладки думи:

"Виж! Той върви напред! Той търси и намира пътя си!"

Тогава ме улавят боговете и ме притискат в своите прегръдки.

Ето че Кеб върви в цялата си всемогъща сила.

Йерархиите вървят напред към сливане с Хатор,
която всява ужас.

Наистина над Апопи Ра удържа победа!

40 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРОГОНИ ЗЛИЯТ ДУХ АМ-ААУ*56

Назад, върни се, зъл дух Хай,*57 ужас за Озирис!

Главата ти от Тот отсечена е.

Злодействата, извършени с теб от мене

ми бяха наредени от небесните йерархии.
Назад върни се, зъл дух Хай,
ти, който вдъхваш ужас на Озирис!
От лодката ми, носена от ветрове попътни, ти отдалечи се!
Небесни богове! Сразихте вие враговете на Озирис
(и) боговете на земята ширна на веселба са.
Оттук се махай, зъл дух Ам-Аау!
Владетелят на царството на мъртвите те ненавижда!
Познавам те! Познавам те! Познавам те!
Махни се, зъл дух! На мен не се нахвърляй,
защото аз съм чист и съм съзвучен с космическите ритми.
Не приближавай ти, ти, който идваш, без да си повикан!
Ти, зъл дух, не ме познаваш!
Не знаеш ти, че имам власт
над заклинанията на твоята уста!
Знай, аз съм защитен от ноктите ти хищни,
зъл дух Ха-ас!*58
Извитите ти нокти ето Хор реже!
Ти бе при Пе и Деп унищожен, наистина
ведно с войските ти от злите духове, в боен ред строени!
На Хор окото е твой победител!
Ти все напираш, аз те спирам!
С дъха на моята уста те победих!
Теб, който мъчиш грешните и с тях се храниш!
Знай, няма зло у мене!
Върни ми плочата за писане
с всички обвинения, които тя съдържа!
Аз грях не съм извършил против боговете!
Не ме нападай!
Вземи това, което сам ти давам!
Със себе си не ме повличай!
Не ме разкъсвай,
защото аз съм господарят на живота,
владетелят на хоризонта!

41 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРЕМАХНАТ КЛАНЕТАТА

О, Тум! Достигнал божеството с глава на лъв двуглав,

да можех да съм посветен!
Да може този бог велик пред мен на Кеб вратите да отвори!
В поклон аз падам
пред бога силен на света на мъртвите!
Отвеждат ме при йерархиите небесни на Аменти,
Ти дух - пазител на вратата,
дъхът живителен ти остави да ме изхранва.
Нека един всесилен дух към лодката на Хепри да ме води.
Ето че иде вечер.
На духовете, седнали в лодката, ме оставете да говоря.
Да мога там по моя воля аз да влизам и излизам!
Да мога тайнствата вътре в лодката да съзерцавам
и да изправа божеството бездиханно...
Ето, към него се обръщам с думите:
"Всесилен бог! Това съм аз!
Преминал през вратите на смъртта,
аз съществувам и живея.
А вие, хора на земята, които дарове донасяте,
вие, които на моя труп отваряте устата,
покажете ми да видя списъка на приношенията
и въздигнете на престола й Маат, богинята,
и покажете плочата на миналите ми деяния.
Маат пред бог Озирис поставете, на вечността владетеля,
безтрепетен той отброява годините отминали.
Ето, достигнали до него думите, от островите долетели,
и той във въздуха ръката лява вдига,
и заповеди към боговете древни дава.
Наистина той праща ме при съдниците
на света отвъден."

42 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРЕМАХНАТ КЛАНЕТАТА

Това е царството,
където с корона бяла на главата,
и с жезъла заповеден в ръката
божественото същество е седнало.
Пред него стигнал, лодката си спирам
и произнасям тези думи:

"О, бог всемоушен! На жаждата владетел,
към мене погледни! Сега родих се!
Сега родих се! Сега родих се!
И богу отговаря: "На дървника на наказанията
излизат най-вече постъпките ти лоши.
От всеки друг ти най-добре ги знаеш.
Аз ще събудя спомена за твоите грешки."
Аз отговарям:
"Аз Ра съм, който прави силни ония, които той обича.
Аз взел съм на космическата участ,
скрит в чудното дърво пресвято.
Ако напредвам, Ра напредва.
Наистина, ти гледай!
Косите на главата ми са същите коси на бога Ну.
Лицето ми е слънчевият диск на Ра.
В очите ми богиня Хатор силата живее.
В ушите ми звънти душата на Уп-Уаут.*59
В носа ми обитават силите на бога Хенти-Хас.
И устните ми са устни на Анубис.
И зъбите ми са зъби на богиня Серкит.
И шията ми шия на Изиди.
И двете ми ръце ръце са на господаря властен на Джеду.
Това е Нейт,*60 на Саис*61 господарка,
която в моите ръце живее.
Гръбначният ми стълб е стълб на Сет.
И моят фалус е фалусът на Озирис.
И моят черен дроб е дробът на повелителя на Хер-Аха.
Гърдите ми са на владетеля на ужаса гърдите.
Коремът и моят гръб са на богиня Сехмет.
И силите на окоето на Хор дълбоко в моя кръст в кръг се движат
И краката ми на Нут краката са.
Стъпалата ми на Птах са стъпалата.
И пръстите ми пръсти са на двойния сокол божествен,
който във вечността живее.
Истина, частица от тялото ми няма,
която да не е божествена!
А колкото до Тот, той е закрилата на цялото ми тяло.
На Ра подобен, аз всеки ден се обновявам.
Не може никой да скове ръцете ми,
ни китките ми да обсеби

ни богове, ни духове свещени,
ни прародителски души, нито души осъдени,
ни посветени, нито ангели небесни.
Аз този съм, който напред върви,
и името ми е мистерия.
Аз вчерашното съм.
"Който милиони години съзерцава"
е името ми.
Пътеките небесни извървявам.
Владетеля на вечността ме назоваха,
провъзгласиха ме за бог на ставането
и повелител на всевластната корона.
На космоса в яйцето и в безсмъртното око на Хор живея. Това око ми дава вечния живот,
когато се затвори - пак ме пази.
В сияние потънал, аз вървя напред по пътя си.
Навсякъде прониквам по воля на сърцето си.
Аз съществувам и живея.
Аз Хор съм, който милионите години извървява.
Мълчание и слово в устата ми се съчетават в равновесие. На трона седнал, заповеди
давам.
Наистина сега разместени са моите форми.
Аз Уннефер*62 съм, съществото съвършено,
бог в хармония с ритмите на времената.
В моето същество е скрита същността ми.
Сам съм... Сам... Сам...
Единствен аз космическите самоти обхождам.
Живея аз наистина на Хор в окото
и никакво нещастие не би могло до мен да стигне.
Ето вратите на небето аз отварям
и пращам раждания към земята.
Детето, раждащо се,
нападано не ще е по пътеката, отвеждаща го към земята.
Аз вчерашното съм,
аз днешното съм
на поколенията неизброими.
През всички дни на вашия живот аз ви закрилям!
О, вие, обитаващи земята и небето,
вие от север и от юг, от запад и от изток,
наистина страхът пред мен сърцето ми смразява,
защото сам съм се създал и сам съм си изваял форма. Повторно няма да умра.

Лъчи от мойто същество гърдите ви достигат,
но пазя формите на моето проявление, дълбоко скрити в мене,
защото този съм, когото никой не познава.
О, вие, духове на злото кървавочервени,
напразно лицата си обръщате към мене.
С тройно було съм прикрит.
Не ще се върне времето далечно,
когато беше за мен небето сътворено,
когато бе земята от небето отделена,
когато всички същества,
родени от земята и родени от небето,
разпределени бяха.
Един път отделени,
те никога не ще се съберат отново в извора първоначален.
Чуждо е името ми на мръсотията на злото!
Всесилни са магическите думи,
които моята уста към вас отправя.
Сияйна светлина излъчва се от съществото ми.
Аз същество съм, от стени обиколено,
повсред вселена, от стени обиколена.
Самотен съм всред моята самотност.
И няма ден без моята спасителна намеса да изтича.
Минават те! Минават те! Пред мен минават дните!
Наистина аз същество съм, изпълнено със сила жизнена,
от небесния океан родено.
Небесната богиня Нут е майка ми
и тя извая формата ми.
Аз съм безтрепетният!
Аз възелът велик съм на съдбата, който лежи във вчерашното.
В ръката си държа съдбата на сегашното.
Не ме познава никой.
Аз ви познавам.
Не може никой да ме хване.
Аз мога да ви хвана.
О, яйце космическо! Слушай ме!
Аз Хор съм от милиони години.
Към вас изпращам огъня на моите сияния
да могат вашите сърца към мен да се обърнат.
Аз съм владетелят на трона,
спасен от всяко зло, аз преминавам времената и пространствата.

Аз съм маймуната с глава на куче от злато, без мишци, без бедра,
която е на трона в храма на Мемфис...

Да знаете: ако вървя напред - върви тя също,
маймуната с глава на куче от злато в Мемфис!

43 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ БЪДЕ ОТРЯЗАНА ГЛАВАТА НА ПОКОЙНИЯ

Самият владетел, аз син съм на владетел;
дошъл от огъня божествен, на огъня аз бог съм,
тъй както главата на Озирис не бе отнета,
така и моята глава след покушенията ще е възстановена.
Като се подмладявам аз и обновявам,
запазвам съществото си многообразно непокътнато,
защото съм Озирис, владетелят на вечността.

44 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ СЕ УМИРА ЗА ВТОРИ ПЪТ В ОТВЪДНОТО

Осквернени бяха тайните ми домове,
разкрити бяха скривалищата ми
(и) духовете посветени бяха захвърлени в мрака.
Но вечното око на Хор ме е посветило
и Уп-Уаут ме нахрани с мляко от гърдите си.
Сега се крия между вас звезди непомръдващи.
Наистина челото ми челото е на Ра.
Открива се лицето ми. Сърцето ми е точно на мястото си.
Аз съм владетелят на знанието свещено и на магическото слово
и като Ра самият аз съм си закрила,
не може никой да ме пренебрегва, ни зло да ми направи.
Баща ти, истина, небесният за теб живее.
О, ти, син на богиня Нут!
При тебе идвам, владетел на боговете,
аз син съм твой и на мистериите ти бях свидетел...
Възвеличан за цар на боговете,
не ще умра за втори път
в света отвъден.

45 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ВЪЗПРЕ РАЗПАДАНЕТО НА ТЯЛОТО В ПОДЗЕМНИЯ СВЯТ

О, ти, като Озирис безтрепетен и неподвижен,
- неподвижен и безтрепетен като Озирис, комуто крайниците са смразени,
излез от твоето вцепление, та крайниците ти да не изгният!
Те да не се разпаднат
от тялото ти и тебе да оставят!
Да не изгние плътта ми,
защото съм Озирис!

46 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ЖИВЕЕ ОТНОВО В ПОДЗЕМНИЯ СВЯТ

Деца на Шу, здравейте! Деца на Шу, здравейте!
Ето в утрото на всеки ден
завладява божеството своята диадема.
Това то прави за поколенията идни...
Наистина, ако отново аз се раждам, Озирис ражда се отново.

47 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ БЪДЕ ОТНЕТ ТРОНЪТ НА МЪРТВИЯ

Това е мястото ми в света отвъден
и ето трона ми!
Като минавам кръг след кръг, до него приближавам
и произнасям тези думи:
"Аз господар съм ви, о, богове!
Към мен елате! Стъпките ми следвайте,
защото аз съм син на господаря ви!
Моят баща небесен ви създаде,
О, богове, за мен да съществувате!

48 ГЛАВА

(Повторение на 10 глава)

49 ГЛАВА

(Повторение на 11 глава)

50 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ СЕ ТЪРПИ НАКАЗАНИЕТО (Папирус Ну)

На шията си прешлените наредих
аз на небето, както на земята.
Ра след деня на смут и изстребления
изгражда и нарежда той за закъснелите
колоната от прешлени високо над краката им.
Ето и Сет с помощта на своите йерархии
на шийните ми прешлени възвръща живостта на времето
отдавнашно.
Тях нищо нека не помръдне!
О, дайте сила на съществото ми да устои
пред убийците на моя баща небесен!
На моите две земи аз влизам във владение
и ето Нут самата съединява шийните ми прешлени...
И те по вид са, както бяха някога
във времената, когато беше богинята Маат невидима все още,
когато боговете, плуващи в пространствата небесни,
не бяха се родили още.
Наистина на богове велики съм наследник!

51 ГЛАВА* (Във френския текст двете глави (51 и 52)
имат една и съща номерация)

(Вариация на 52 глава)

52 ГЛАВА* (Във френския текст двете глави (51 и 52)
имат една и съща номерация)

ЗАКЛИНАНИЕ ПРОТИВ НЕЧИСТОТИИТЕ

Ненавист! Отвращение!
От тях не хапвам нищо,
защото са за мен погнуса, отвращение,

нечистотии наместо дарове за моя дух!...

Да не изпитвам никога това желание!

Да не ги докосна никога с ръцете си
и със сандалите си върху тях аз да не стъпя.

- От какво ти ще живееш?

- Аз виждам, боговете към мене идват,
те седем наречени за мене хляба носят
и тези хлябове ми дават сила да живея,
те същите, които някога на Хор и на Тот били са носени...

"Какво желаеш да ядеш?" - запитват боговете.

"Да мога под свещеното дърво на моята богиня Хатор аз да ям" - отвърщам!

"Да може моят ред да дойде

сред тези духове, способни да политват
и върху даровете да се спускат!

Полята в Джеду на мен да бъдат дадени!

Да мога да напредвам в Хелиопол!

Храната ми? Това са хлябове, омесени с пшеница бяла.

Питието ми? Това е бира, от пшеницата червена правена.

(И) формите на моя баща и на моята майка,
да бъдат тук доведени на моята врата пазители!"

Ето чрез речта всесилна на устата ми
напред намирам и разширявам пътя си,
и там оставам, където моето сърце ми казва!

53 ГЛАВА

ДРУГО ЗАКЛИНАНИЕ ПРОТИВ НЕЧИСТОТИИТЕ

Свещеният бик съм аз,
владелец на небето, господар на светлината, излизаща от пламъка.
Нареждам ритмите небесни и заповядвам на годините.

По милостта на бога с глава на лъв двуглав
дух посветен аз мога да живея.

Ненавист! Отвращение! Гадост не ям.

Пикоч не пия!

Да мога аз да не вървя с глава наведена,
защото притежател съм на жертвените хлябове на Хелиопол.

Пред Ра в небето са хлябовете ми.

Пред Кеб на земята са хлябовете ми.

Донесят ми ги двете лодки

в храма на великия бог на Хелиопол.
Зарадван, аз с духовете заедно небето прекосявам.
Аз ям това, което те ядат,
живея с това, с което те живеят.
От хляба свят се храня,
който от храма на господаря на приношенията идва.

54 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ДИША ВЪЗДУХЪТ В ОТВЪДНИЯ СВЯТ

О, Тум! Ти остави ме въздуха живителен да вдишам,
приятен за твоите ноздри,
защото на океана космически яйцето аз съм!
Да могат моите променящи се форми
закриляни от боговете да останат,
защото аз посредник между Кеб и земята съм.
Живея ли, и тя живее.
И тъй аз млад съм и живея, дишам.
Аз изворът съм на хармонията на световите.
На космоса около яйцето в кръгове аз обикалям,
лъчите ми го осветяват
(докато Хор е във война със Сет).
О, вие, духове божествени, които радост на областите две дарявате,
едната с нектар, а другата с лапис-лазули,
пазете на космоса яйцето,
което в дълбините на своето гнездо небесно си почива!
О, вижте! Млад бог, аз идвам срещу вас!...

55 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ДИША ВЪЗДУХЪТ В ОТВЪДНИЯ СВЯТ

Пречистен съм между пречистените.
Бог Шу съм, който в страните на боговете лъчезарни
към себе си на океана небесен въздуха притегля
до границите на небето,
до границите на земята,
до границите на божествената светлина.
Да дава въздухът живот на бога млад,

от сън събуждащ се!

56 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ДИША ВЪЗДУХЪТ В ОТВЪДНИЯ СВЯТ

Да вдишват ноздрите ми въздухът приятен,
тъй както идва той до ноздрите ти, Тум!
Да е благословено твоето светилище, Уну!
Ето ме в полет всред небесния океан,
яйцето космическо на Женжен-Ур да охранявам.
Ако цъфтя, цъфти яйцето също,
ако живея, то живее също,
защото въздухът, аз който вдишвам и който мен животвори,
е въздухът му, който го оживотворява.

57 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРИДОБИЕ ВЛАСТ НАД ВОДИТЕ В ОТВЪДНОТО

О, ти, небесен Нил, велико божество на небето.
В името ти, което е:
"Онзи, който небето част по част минава",
аз те моля: дай ми власт над твоите води небесни,
както тази, която притежава богинята Сехмет.*63
По време на нощта ужасна на бурите и наводненията
тя бе на стража до Озирис...
Да можех божествените духове да достигна,
които в изворите на небесните води живеят,
тъй както тези духове стремят се
до божеството пресвещено да достигнат,
чието име е тайнство!
Ето, пристигам в Джеду и ноздрите ми са отворени,
отдъхвам в Хелиопол.
Богиня Сешета за мене дом е построила.
Бог Хнум самият ѝ помогна.
Когато вятърът от север идва, сядам аз на юг;
когато вятърът от юг идва, сядам аз на север;
когато вятърът от изток идва, сядам аз на запад;
когато вятърът от запад идва, сядам аз на изток.

Усещам с ноздрите си вятъра, когато приближава.
Навсякъде прониква според желанието на сърцето ми
и там установявам дом.

58 ГЛАВА

ДРУГО ЗАКЛИНАНИЕ, ЗА ДА СЕ ПРИДОБИЕ ВЛАСТ ВЪРХУ ВОДИТЕ

- Вратата отворете!
- Ти кой си? Накъде отиваш? Как е името ти?
- Аз като вас божествен дух съм.
- Кой те придружава?
- Двете богини-змии.
- От тях ти отдели се, ако желаеш да напреднеш.
- Не мога, те ще ми помогнат светилището да достигна, където богове всевишни ще намеря.

"Душата, вгълбена в себе си" е името на моята лодка;

"Ужас" е името на моите весла;

"Тоз, който насърчава" е името на трюма ми;

"Пред себе си направо плувай" е името на моето кормило;

Така направен знайте е ковчегът ми за преминаването...

Да бъдат даровете ми:

хляб, мляко и месо от храма на Анубис.

59 ГЛАВА

ВЛАСТ ВЪРХУ ВДИШВАНЕТО И ВЪРХУ ВОДИТЕ

Здравей, дърво свещено на богиня Нут!

На ноздрите ми дай дъха си животворен!

Да е благословено светилището Уну!

Ето на стража съм

там, пред яйцето космическо на Женжен-Ур.

Ако то диша - дишам,

ако расте - раста,

ако живее - аз живея.

60 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ОТВОРЯТ ВРАТИТЕ НА НЕБЕТО

Вратите на просторното небе пред мен да се отворят!
Вратите на земята влажна
да са отключени пред мене!
(О), ето този бог велик на Нил небесен
с ритмите на Ра в съзвучие влиза...
О, богове, въздайте ми властта върху водите на небето,
защото, истина, в деня на бурите върху земята
ще съумея Сет да укротя, врага ми!
Ето, по пътя аз богове всемогъщи изпреварвам
с мишци здрави, в редица подредени.
Тъй както изпреварват те
този сияен бог, запазен от формули магически,
чието име няма никой да открие...
Наистина аз изпреварих вече боговете с всемогъщи мишци.

61 ГЛАВА

ВЛАСТ ВЪРХУ ВОДИТЕ НА НЕБЕТО

Ето ме препълнил и сторил да прелеят бездните,
та да избликнат водите на небето...
Те в техните пространства водни ме поемат
и затова под моя власт остават
водите на небето.

62 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПИЕ ВОДА В ОТВЪДНИЯ СВЯТ

Да мога дълбините на водите-дом на Озирис,
пред мен да се отворят и да ме пропуснат да премина!
Да могат те пред мен да се отворят!
(О, ти, владетелю на двата хоризонта!)
небесният океан на Тот,
на Нил небесния водите.
Защото името ми е: "Който прониква победоносен!"
Владеенето на водите на мене да е поверено,
защото имам вече власт над тялото на Сет!
Ето, небето преминавам...
Аз бог съм с глава на лъв и аз съм Ра.

Аз съм бог Смам:*64 в мене
съзвездието Кпеш сияе.
Сега, като минавам пътеките и езерата
в полята на блажените,
аз влизам във владение на моето наследство на небето.
Дарява ми го вечността безкрайна
и траенето безпределно е моят жребий...
Наистина наследник съм на вечността!

63 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ БЪДЕШ ПОПАРЕН, КОГАТО ПИЕШ ВОДА

Здравей, бик на Аменти!
Пред теб явявам се. На Ра съм аз веслото.
С моя помощ този бог успява
да вземе в лодката си божествата древни,
останали без сила от годините,
да ги прекара читави и здрави
през бездната на водната стихия.
И нека огънят небесен, разрушителен
да бъде немощен пред мене!
Истина, аз на Озирис син съм първороден,
в божественото му око живея.
И всяко божество, застанало пред него в Хелиопол,
ще трябва моя поглед да посрещне,
защото съм наследникът на боговете.
Велика е властта ми, ту в сън дълбок потъвам,
ту се разбуждам и кипя от сила.
Името ми е:
"Аз избавям те от зло
и ти живееш в мене
вечно"!

64 ГЛАВА

ИЗЛИЗАНЕТО НА ДУШАТА КЪМ СВЕТЛИНАТА НА ДЕНЯ

Аз съм днес,
аз съм вчера,

аз съм утре.

През моите многобройни раждания
оставам млад и жизнен.

Аз съм душата божествена и тайнствена,
която някога създаде боговете,
чиято същина прикрита храни
божествата от Дуат, Аменти и небето.

Аз съм кормилото на изтока,
владетелят на двата образа божествени
и сиянието ми огрява всяко същество възкръснало,
което, докато мине в царството на мъртвите,
през превъплъщения последователни
мъчително се лута да намери пътя си
в царството на тъмнините.

О, вие, духове с глави на ястреби,
с очи безстрастни,
вие, така високо кацнали,
чуйте добре магическите думи,
изричани от тези, които до ковчега ми пристъпват,
поел към своя дом незнаен.

И вие, които пред Ра вървите, и вие, които следвате го
по пътя му към най-високата небесна точка,
докато Ра самият, на светилището господарят,
изправен в своята лодка,
с лъчите си земята с плодове обсипва.

Запомнете всички вие!

Наистина аз Ра съм
и Ра това съм аз.

Аз от кристал изваях небесен свод на Птах.

О, Ра! Духът ти е доволен, спокойно е сърцето ти,
когато гледаш как хубаво денят е нареден,
когато ти проникваш в града небесен Хемену
и след това през източната порта го напускаш!

И първородените на боговете, родени преди тебе,
се приближават да те срещнат
и поздравляват те с възгласи на радост.

О, Ра, ти направи ми леки и приятни
със слънчевите си лъчи
преминатите пътища!

За мене разшири пътеките си светещи,

в деня, когато политам от земята
към областите на небето!
Разлей над мене светлината си, о, душа тайнствена!
Ето пред теб пристигам.
О, бог с глас, на гръм подобен,
в просторните владения на мъртвите!...
Прегрешенията на моите родители
на мене да не се преписват!
Ти избави ме от този дух измамен и злосторен,
с очи притворени привидно вечер,
а през нощта - палач на смъртните...
Наистина богат на скрити форми аз преливам,
името ми е: "Нощта велика".
Това, което в мен живее, аз видимо го правя
в разновидностите на формите ми променливи...
О, владетел на боговете Етишеф,
ти чуваш ли как вият духовете зли, плешиви,
в часа, когато (на Озирис) ръката е застинала?
Ще кажеш ти: "Ела! Мини през бездната!
Пред тебе виж, доведен до безсилие,
почива твоят враг! Бедрата му на шията са окачени,
а тазът му е вързан за главата!"
О, вие, владетели божествени на царството на мъртвите,
да могат този ден Изида и Нефтис
да пресушат у мене извора на сълзите
в мига, когато на брега отвъден аз другото си аз ще видя
да преминава пътищата на небесния Абидос!
И стълбовете четири на четирите владения на пространството
с вратите им и техните ключалки
(да бъде тъй в света, вътре в мене и извън мене)
те могат ли подвластни на моята ръка да бъдат!
Като на куче бързи са краката ми,
като обхождам светилищата на отвъдното.
Нахрани тялото ми богът с глава на лъв двуглав.
Игау сам положи тялото ми в саркофага.
Душата ми е силна.
Разбивайки вратите на отвъдното, аз преминавам.
Чрез мен прониква до най-далечните владения небесни
струяща светлината на сърцето ми,
защото името ми е:

"Който познава бездните!"

С мисълта за вашето спасение, о, духове безплътни,
които в отвъдното безчислени години обитавате,
да действам в този миг ме оставете,
като преценка давам на дните, часовете благотворни, звездите на Орион и божествата
дванадесет,
които ги напътствуват.
Ето, ръцете си едно на друго те подават,
но шестото от тях
е на ръба на бездната
в часа на поражението на злия дух...
Ето, аз идвам като победител
в предверието огромно на света подземен,
на бога Шу аз нося даровете си,
когато след кланетата на грешните кръвта ще стане ледена и цялата земя пак съединена
ще разцъфти и плодове ще дава.
Ще се явя като владетел на живота,
ще е голямо моето великолепие
всред чудната хармония
на този ден възраждащ се!
Истина, ще преломя аз съпротивата на тези,
които против мен се съюзяват скришом
и планове коват да ме прогонят.
Ах, тези духове на злото, които лазят по корем!
Знайте! Пристигам тук с пълномощие от владетеля на всичките владетели
да отмъстя за правдата на Озирис.
Сълзите си окото ми умее да задържа.
Изпратен съм от този, на когото е ръката твърда
и е владетел на онова, което притежава.
Пребродих от Сехем до Хелиопол аз всички пътища
да посветя божествения феникс
в нещата от света на мъртвите.
Здравей, о, царство на мълчанието
и на мистериите, в теб спотаени!
О, ти, създателю на форми на съществуване
като самия бог Хепри,
не ми пречи диска на Ра да наблюдавам.
Нека всесилният бог Шу,
чийто дом е вечното му траене,
да се явя пред него ме накара!

Нека пътуванията ми в отвъдното
да могат в мир да продължават!
Нека премина небосвода звезден и пред сиянията да спра с възхита
омаян от сияйния му блясък.
Да мога като птица в простора да се рея,
да съзерцавам ден след ден до Ра
събралите се посветени духове!
Да можех да съм подкрепен от молбите на посветените
сега,
които със сандали леки докосват пясъка
и крачат в мълчание.
О, ти, могъщо същество с движения бързи,
ти, което водиш във владенията подземни
и сенките, и духовете посветени,
пусни ме като любим на боговете
да преминавам в мир през царството на мъртвите!
Към мене милост имай,
защото съм без сили
и много трудно аз поддържам
сцеплението на душите ми безбройни.
- Кой си там, зъл дух прикрит,
разкъсваш душите мълчаливо?
Не приближавай ти! Не ме докосвай,
защото съм владетел на Ре-Стау!
Аз този съм, чието име е достатъчно могъщо
вратите на света подземен да отвори.
В мига, когато аз оттам ще тръгна, ще бъде името ми:
"Богинята, която търси и стреми се,
владетелка на вечност земна!"
Едва богинята непразна
при раждане товара си оставила,
и ето че вратата по средата на стената бе хлопнала и бе заключена.
(Аз радвам се, затворена като я гледам!)
Окото, призори отдадено на божеството силно,
лицето му със светлина покрива.
далеч от мене всичко гнило,
защото ставам аз съвсем на бога-лъв подобен,
окичен с цветя, за Шу определени!
Не плашат ме на бездните водите!
Блажени са ония в отвъдното,

които гледат в мир останките си тленни.
Благословен денят, когато той, Озирис, "бог със сърце замряло",
слиза, летейки над техните останки тленни.
Аз този съм наистина, който върви
към светлината пълна на деня!
В присъствието на Озирис аз ставам господаря на живота,
завинаги е невредимо съществото мое вечно.
Свещеното смокиново дърво с ръце си аз да обгърна,
а то в отплата за мен прегръдките си нежни да отвори...
На Хор пред окото стигнал, аз го завладявам.
Нека в мир над световите да царува!
Аз наблюдавам Ра в неговия залез,
когато се явява на разсъмване
със своя животворен дъх ме съединява
и чисти са ръцете ми, когато аз го възхвалявам!
Да могат всички части на моето същество
да пазят невредима целостта си,
те да не бъдат разпилени.
Ето, политвам като птица
и спускам се с полет към земята...
Щом аз вървя напред, то длъжен съм да следвам
на предишните ми действия браздата,
защото съм дете на вчерашното.
И бъдещето ми от двата бога Акеру се направлява.
Да ми даде могъщата земя в минута на опасност
присъщата си здрава сила!
И нека богът всемогъщ, зад мене който ходи,
докато към отвъдното се аз отправям,
под своята закрила да ме вземе!
Тъй че да стане плътта ми по-силна и по-здрава,
духът ми посветен да бди над моите крайници,
душата ми да ги покрива и да ги пази под крилата си,
да им говори кротко и приятелски!
Йерархиите небесни нека чуят моите думи,
да могат те да чуят моите думи...

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Ако покойният знае предходната глава, той ще може след смъртта да излезе към пълната светлина на деня; той не ще срещне пречки към вратите на подземния свят било като прониква в него, било като го напуска. Той ще може по свое желание да преминава през

всичките превръщания. Той няма да умре. Душата му ще разцъфти. Освен това, ако той знае тази глава, ще бъде еднакво победоносен на земята и в отвъдното и той ще може да извършва всяко дело, за което е способно едно човешко същество, живеещо на земята. Наистина това е голям дар от боговете.

Това заклинание е намерено при царуването на владетеля Мен-Кау-Ра в град Хемену, под постамент на статуя на бог (Тот). То бе издълбано на железен блок и надписът украсен с истински лапис-лазули. Находката е намерена от престолонаследника Херутатаф по време на пътуването му на оглед по храмовете. Някой си Нехт, негов придружител, успял да му разкрие скрития смисъл. След това престолонаследникът, преценявайки голямата тайнственост, която се съдържа в надписа, каквото никое човешко око не го беше видяло преди това, показал надписа на фараона да го види. Този, който изрича това заклинание, трябва да бъде обредно чист. Той не трябва да е ял месо от полски животни, нито от риба, нито да е имал сношения с жени.

Да се направи бръмбар от камък, със злато по края и да се постави вътре в сърцето на покойния. Този амулет ще бъде за него отворът на устата. Да се маже с помадата "анти", като се изрича магическата формула.

65 ГЛАВА

ЗА ДА ДЪРЖИШ ПОД СВОЯ ВЛАСТ НЕПРИЯТЕЛИТЕ

Ра седнал е на трона си
в дома на милионите години.
Пред него прави се нареждат
небесните йерархии и духовете с образи забулени,
които в царството на ставането вечно действуват.
Те определят хода на нещата,
като поглъщат всичко прекалено и излишно
и като пият даровете течни.
Въртят те небесата със своя кръг от огън,
на свой ред и те поети са от това движение.
Да мога да владее пленниците на Озирис
и никога на злите духове на Сет в ръцете да не падна.
О, вие (духове), които вкувате покоя
на зеленеещите се скали покрай реки небесни
в царството на този, душите който управлява!
Да мога аз на мястото на Ра да седна,
докато моето тяло на бога земен поверено е...
Да мога Сет да побежда и неговите нощни съгледвачи
с лица на крокодили.
Така че дебнещите с лица потайни,
които с външен вид на боговете са,
укриват се през празничния шести ден
на северния бог в храма!

Наистина човек би казал, че примките им са за вечността
приготвен,
че нишките им до безкрайност биха ги държали...
Оттук виждам аз зъл дух.
Безплътната му сянка, алчна и опасна,
работи в долината гробна...
Аз знам: които за живот подир смъртта се раждат,
опасност има в примките на този дух-злодей да паднат.
Но аз роден съм на отвъдното в света
под образа на дух свещен, изпълнен с живот!
О, вие, посветени, които на земята сте! Здравейте! Унищожете, изтръгнете злото,
загнездено у мене!
О, Ра! Ти позволи да съзерцавам твоя диск от огън!
В битката с враговете помогни ми!
Ти позволи ми пред съда божествен
с великото божество начело!
Но ако ти упорствуваш и пречиш
да победа аз враговете си
и да се оправдая пред съда божествен,
тогава...
Товага нека на природата редът се наруши!
Да стане тъй, бог Нил на небесата да отиде
и да живее от същината на истината-правда!
И нека Ра на рибите на Нил живот да дава!
Наистина, когато аз пък над враговете си възтържествувам,
тогава...
Товага Ра на небесата да може да отиде
и да живее от същината на истината-правда!
Нека на рибите си Нил живот да дава!
Наистина, когато ще съм сразил напълно враговете си,
ще бъде на земята ден велик!
Ето, аз тръгвам в битка срещу враговете си,
в моя власт предадени те бяха.
Сразявам ги аз пред йерархиите божествени!

66 ГЛАВА

ИЗЛИЗАНЕТО НА ДУШАТА КЪМ СВЕТЛИНАТА НА ДЕНЯ

Познание скрито, стигнах те!

Знам, че богинята Сехмет в утробата си ме е носила
и че богинята Нейт ме даде на света,
че съм в едно и също време и Уаджит с главата на змия,
и на божественото око на Хор-излъчване.
Ето, летя като небесна птица,
към челото на Ра се спускам
и плавам по небесния океан,
седнал в мир върху носа на неговата лодка.

67 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ОТВОРЯТ ВРАТИТЕ КЪМ ОТВЪДНОТО

Ето, стените на небесния океан са разрушени
и волни стъпките са на децата на божествената светлина.
Вратите на светилището тайно на Шу откряват се.
Наистина, щом този бог излиза най-свободно,
аз също мога най-свободно да излизам.
Вървя напред към моите владения,
аз даровете получавам и племената завладявам на първовластника на мъртвите;
вървя към трона си, сред лодката на Ра издигнат,
закрилян срещу силите на злото,
да мога в мир да плавам.
... О, божествено сияние на езерото на небето!

68 ГЛАВА

ИЗЛИЗАНЕТО НА ДУШАТА КЪМ СВЕТЛИНАТА НА ДЕНЯ

Ето, небесните врати ми са отворени,
вратите на земята вече ме пропускат да премина...
Издърпайте на портата на Кеб резетата!
Пуснете ме в първата страна да ида!
Наистина тези ръце невидими,
които на земята над мене бдяха и ме закриляха
и стъпките ми направляваха,
от мен се отделиха.
Страната на каналите и на течащите води пред моя поглед се открива.
За моя радост мога цялата да я преброя...
Наистина аз господар съм на "ИБ" сърцето си

и на "Хати" сърцето си,
на мишците ми, на краката ми (и) на устата ми съм господар,
на цялото си тяло господар съм,
на приношенията надгробни господар съм,
на въздуха (и) на водата, (и) на каналите (и) на реките господар съм,
и на земята, и на браздите ѝ съм господар,
и на магическите същества, за мен които ще работят, господар съм.
В света подземен
аз имам пълна власт
над всичко онова, което на земята може да ми бъде наредено.
О, вие, духове божествени,
не казахте ли вие, разговаряйки,
пред мене, тези думи:
"На вечния живот той нека бъде съпричастен,
като е приобщен с хляба свят на Кеб!"
Далеч от мен неща, които ненавиждам!
От бяло жито ще е моят хляб на приобщение
и от червено жито ще е моето питие на приобщение.
Аз ще живея в чисто и свято място
под клоните на палмата,
свещеното дърво на Хатор, царицата на слънчевия диск.
Ето напредва тя към Хелиопол
с книгата на думите божествени на Тот в ръцете си. Наистина аз господар съм на "Иб"
сърцето ми,
и на "Хати" сърцето ми.
На въздуха (и) на водата, (и) на каналите, (и) на реките господар съм,
и на магическите същества, за мен които ще работят
в света подземен господар съм.
Аз имам пълна власт чудесна
над всичко онова, което могло би да ми бъде наредено
и на земята, и в света подземен.
Ако надясно ме поставят - аз вървя наляво,
ако наляво ме поставят - аз вървя надясно.
Прав или седнал, след полъха живителен на въздуха аз чезна.
Наистина устата и езикът ми са моите водачи.

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Ако горните думи се знаят от покойния, той ще може да излезе към пълната светлина на деня; той ще може да обхожда земята, като се смесва с живите, и неговите физически сили няма да отпаднат никога.

ИЗЛИЗАНЕТО НА ДУШАТА КЪМ СВЕТЛИНАТА НА ДЕНЯ

Аз огнен дух съм, брат на всички духове на огъня!
Озирис съм, брат на Изида.
И Хор синът ми, и майка ми Изида
завързват на враговете ми ръцете за мен да отмъстят,
които срещу мен безчислени злини извършиха.
Аз съм Озирис, първородното дете на боговете,
на Кеб - божествения му баща законният наследник.
Аз съм Озирис, господар на изворите най-първи на живота.
Могъщи са гърбът ми и гърдите ми,
и силата ми на създател навсякъде, където има хора, там
прониква.
Орион съм аз, който, минавайки пред неизброимите армии на
звездите,
небесните владения обхожда.
Наистина небето е гръдта на Нут, божествената моя майка,
която ме зачена и ме роди по своя воля.
Аз съм Анубис в деня, когато той в Сепа се превръща.
Свещеният бик съм аз сред пасбището свое.
Наистина съм аз, Озирис!
В деня на бедствието страшно
бях скрит от майка ми и от баща ми.
Богиня Нут е майка ми, бог Кеб - баща ми.
Аз Хор съм, на Ра син първороден, в неговия ден на слава.
Аз съм Анубис в деня, когато той в Сепа се превръща.
И Тум съм аз, на световите господарят.
Аз съм Озирис!
На тебе поздрав, божество най-древно!
Ти влизаш и започваш да говориш
на Тот, божествения писар и пазител на вратата
на дома на Озирис...
Тези страни ти остави ме да преброя
и да пристигна в мир, дух посветен да стана,
да бъда съден и оправдан, божественост да придобия,
когато искам, пак да дойда на земята за тялото си да се грижа.
Сега съм близо аз до мястото, където някога се е родил Озирис.

Подготвям се да смажа злото, което заразява.
Наистина могъщ съм аз.
Дошъл в света в едно с Озирис,
на мястото, където някога се е родил,
аз ставам бог...
аз ставам млад! Аз ставам млад!
аз взех за себе си това бедро,
което е бедрото на Озирис,
й с него аз устата на боговете отварям.
Откакто Тот дойде,
до него мястото заемам.
Да може сърцето ми да бъде подкрепено от приношенията
на жертвениците на моя баща небесен!
Месо, домашна птица, хляб и бира,
ето какво в дар на Тот, на Хор, на Енхери-Ертица нося.

70 ГЛАВА

Пристигам в сигурно пристанище.
По заповед на Енхери-Ертица сърцето изпълва се със сила. На баща ми Озирис даровете
мои жертвениците красят. Владетел съм на Бузирис, чиято област аз прелитам,
аз полъха на източните ветрове чрез техните коси поемам, по техните къдрици аз
северните ветрове улавям,
с кожата им аз обуздавам ветровете западни,
с веждите им държа аз ветровете южни.
Небето аз обхождам. Четирите владения на пространството на мен се подчиняват.
На духовете посветени живителния дъх аз нося,
за да го приемат като надгробно приношение.

71 ГЛАВА

О, бог с глава на сокол, ти господар на богинята Мехурт,*65 здравей!
Ето, ти сияеш сред океана на небето.
Ако наистина си силен
тогава силен съм и аз.
Ти на земята покажи лицето си сияйно,
ти, който се показваш и изчезваш!
Да бъде волята ти!
Виж! "Богът с лице неповторимо е с мене".
Богът с глава на сокол в своето светилище живее...
С движение внезапно

отметнах булото, което го закрива...

Какво да видя?

Ето, явява се пред мене Хор, син на Изида.

О, Хор, дай на крайниците ми пъргавината,

тъй както даваш ти пъргавина на твоите крайници.

Ти, който се показваш и изчезваш.

Да бъде волята ти!

Виж! "Богът с лице неповторимо" е с мене!

На хоризонта южен Хор стои,

а Тот на хоризонта северен.

Пожара усмирявам, опустошителя на световете!

Отвеждам аз богинята на истината-правда

при боговете, почитателите нейни.

О, Тот, Тот! Чуй ти моя глас!

Стори ме силен, тъй както ти за себе си го правиш!

Ти на земята покажи лицето си сияйно,

ти, който се показваш и изчезваш.

Да бъде волята ти!

Виж! "Богът с лице неповторимо" до мен застава!

Наистина растение съм в области пустинни,

цвете на хоризонти тайнствени.

Озирис, ето... Гласа ми чуй, Озирис!

Стори ме силен, тъй както ти за себе си го правиш!

Ти на земята покажи лицето си сияйно,

ти, който се показваш и изчезваш!

Да бъде волята ти!

Виж! "Богът с лице неповторимо" до мен застава!

Ти, същество, изправено на твоите крака могъщи,

ти, който знаеш как мига благоприятен да използваш,

(ти), на когото двата духа Джафи се подчиняват,

стори ме силен, тъй както ти за себе си го правиш!

Ти, който се показваш и изчезваш.

Да бъде волята ти!

Виж! "Богът с лице неповторимо" до мен застава.

Ти, бог Нехем, на космоса в яйцето ти живееш,

ти, господарят на богинята Мехурт,

ти, стори ме силен, тъй както ти за себе си го правиш!

Ти на земята покажи лицето си сияйно,

ти, който се показваш и изчезваш.

Да бъде волята ти!

Виж! Ето, "Богът с лицето неповторимо" до мен застава!
Ето го бог Себек*66 с глава на крокодил
владенията си да обикаля.
Ето Нейт, на Саис господарка,
която своите плодни равнини и своите канали обикаля...
Ти, който се показваш и се скриваш.
Да бъде волята ти!
Виж! Ето "Богът с лице неповторимо" е с мене!
О, вие, съдници седмина, на раменете си везните носите!
По време на нощта велика на разплатата
със заповед от вас безсмъртното око сече главите,
отрязва шии, сърца изтръгва, къса,
осъдените в езерото огнено убива.
Наистина познавам ви и зная имената ви
и както аз познавам имената ви, така и вие ме познавате.
Ето, към вас, о, богове, вървя,
тъй както вие сте към мене тръгнали.
Вие в мен живеете, тъй както аз във вас живея!
О, силен направете ме със силата на скиптъра магически,
в ръцете който носите!
Дарете ми с магическото слово на устата ви
живота дълъг!
Нека години от живота ми да се прибавят към години,
нека месеците от живота ми към месеци да се прибавят,
нека дните от живота ми към дни да се прибавят,
нека нощи от живота ми към нощите да се прибавят,
та аз да мога пред статуята си надгробна да застана
и да я осветя с лъчите си...
Дъх на живот на ноздрите ми дайте!
Да могат моите очи да виждат ясно
и всеки бог на хоризонта да познават
по време на деня очакван,
когато претеглени и съдени ще бъдат
извършените прегрешения на земята!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Ако това заклинание се изпълни, покойният ще може да обходи земята под благосклонното око на Ра. Неговото пребиваване до Озирис ще бъде приятно и изобщо изпълнението ще бъде от голяма полза за покойния, намиращ се в отвъдния свят. Надгробните дарове няма да му липсват и той ще може да се появява (пред Ра) всеки ден,

вечно.

72 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ОТВОРИ ПЪТ В ОТВЪДНОТО ЦАРСТВО

О, господарю на порядъка на световете, поздрав!

Освободен от злото и греха,

ти остани във вечността на траенето безконечно!

Ето, поемам пътя, който при тебе ще ме доведе.

Дух посветен, през всички форми на ставането аз минавам,

речта магическа ми дава сила;

бях съден аз и посветен.

Спасете ме от злите духове с глава на крокодил,

които в тези области се крият

и идват често в страната на истината и на правдата.

В устата ми сложете словото на силата!

В ръцете ми да бъдат дарове поставени за вас.

защото ви познавам и зная имената ви.

Аз зная името на този бог велик.

О, дайте дар на този дух,

през хоризонта източен в небето той път отваря

и спуска се зареян той към хоризонта западен.

Към мене, ето, тръгва той, за да ми вдъхне сила,

та духовете зли да не ме грабнат!

Пред вашата врата, о, богове, прогонен да не бъда,

затворена, залостена да не я аз намеря,

защото твърдите ми дарове готови в Пе намират се

и течните ми дарове в Деп намират се;

там двете си ръце ще събера...

Да мога Тум, баща си аз да съзерцавам,

установил се във владенията си земни и небесни.

Ето, неограничени са моите дарове,

защото моят син, от моята плът излязъл, храни ме...

Яденето надгробно ми сложете,

благоговение и восък, и всички хубави неща и части,

необходимии за един живот на бог

действително и вечно!

Да мога всичките превръщания свободно да премина,

да свалям и да изкачвам в моята лодка

на Сехт-Ианру каналите,
защото аз съм бог с глава на лъв двуглав!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Ако покойният е научил това заклинание по време на своето пребиваване на земята или я е записал на своя ковчег, той ще може да излезе към пълната светлина на деня и да преминава свободно през всички превръщания. Освен това той няма да бъде прогонен от мястото, което му се полага. Даровете върху жертвеника на Озирис няма да му липсват. Той ще може да проникне в Сехт-Ианру и там да научи заповедта на бог (Озирис), който живее в Джеду. Той ще намери там пшеница и ечемик, там той ще напредне, както е станало това на земята. Там той ще налага волята си подобно на бога на Дуат действително, непрестанно, хиляди пъти.

73 ГЛАВА

(Повторение на 9 глава)

74 ГЛАВА

ЗА ДА СИ СЛУЖИШ С НОЗЕТЕ

Това, което трябва да изпълниш в твой дом в света отвъден,
е да изправиш прав бог Сокари, на крака го изправи!

А аз сияя

над съзвездието на Мечката голяма.

Ето, минавам по небето,

сред духовете посветени сядам.

Уви! Как слаб съм! Уви! Как слаб съм!

Краката ми се подчиняват, но чувствавам, че ми премалява!

Чувствавам се объркан

сред насилия и изстъпления развихрени,

които имат власт в света отвъден...

75 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ОТПРАВИШ КЪМ ХЕЛИОПОЛ И ЗА ДА ЗАЕМЕШ ТАМ МЯСТО

Свършено е. Преминах

на ширната земя по всички тайни кътчета.

Служителите - духове на Тот, които с ръце съединени

към слънцето отправят поздрав,

ми дадох познанието тайнствено на органите вътрешни.
С него аз прониквам в дома, където
в саркофазите пречистени са мъртвите...
Ето, разбивам страшен проход
и в домовете на двата бога Ремрем и Ахесесеф пристигам.
Въвежда ме подир това в страната на мистериите пресвяти
и аз пред бог Кемкем се намирам.
Ръцете му, над мен протегнати, ме пазят.
Хебент, сестра му, майка му Сексект
повеля получават мен да подпомогнат.
На изток сложиха ме, там, гдето Ра се вдига всеки ден,
и като него аз в небето се издигам.
По всичките посоки го обхождам.
Аз дух съм с атрибутите божествени,
ето, пристигам пред това свещено място,
на пътя, по който Тот минава, то е разположено,
когато тръгва съперниците-богове да умиротворява,
които почват битката голяма.
Тогава той през Ра и Деп минава.

76 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ СМЕНЯ ФОРМАТА ПО ЖЕЛАНИЕ

Ето ме, към дома на владетеля на боговете бързам,
доведе ме дотук дух крилат.
Здравей, ти който рееш се в просторите небесни
и който обливаш в светлина сина на бялата корона!
Да може моята корона бяла да е под твоята закрила!
Да мога до тебе да живея!
Събрах и свързах
разпръснатите крайници на бога (ни) велик...
Сега от тях небесния си път създавам
и аз по този път вървя.

77 ГЛАВА

ПРЕВЪПЛЪЩЕНИЕТО НА МЪРТВИЯ В ЗЛАТЕН СОКОЛ

Подобен на сокол от злато,

който излиза от яйцето си,
поемам в полет към небето.
Аз плувам по небето, на сокол голям подобен,
гърба на който с лакти четири се мери,
крилата му блестят като смарагди южни.
Поемам полет аз от саркофага, положен в лодката "Сектет",
и моето сърце към източните планини отнасям,
(а) после спускам се, като летя към лодката "Манджит".
Пред мен се появяват йерархиите божествени.
Дълбоко се покланям...,
като ме поздравяват с възгласи на радост.
Тогава аз, подобен на сокол от злато, с глава на феникс,
поемам полет към небето...
Наистина пред мене всеки ден е Ра
и думите ми слуша.
О, вие, древни богове, от Нут първородени!
Вижте! Аз седнах между вас!
Непоклатим и твърд съм.
Полята на блажените,
догдето взора ми достига, се разгръщат.
Те ще ме хранят,
Дух посветен, сред изобилието на полята
живея аз за радост на сърцето ми.
Бог Хепри на гърлото ми даде сила
и имам власт над силите на моя разум!

78 ГЛАВА

ЗЛАТНИЯТ СОКОЛ

Здравей, о, бог могъщи!
Ето че ти отиваш към Джеду
и освещаващ пътищата ми.
Докато аз на моето пътуване местата преминавам
и посещавам своите престоли,
бъди до мен,
ти обновявай и вдъхновявай съществото ми!
Направи страхът и ужасът да следват мойто име,
Да могат боговете в царството на мъртвите
от мен да се страхуват!

Те помежду си зарад мене да се бият
(и) нека този, който иска зло да ми направи,
до мене да не може да се приближи в царството на тъмнините,
където слабите души защита търсят и се крият.
Ето че боговете от свитата на Озирис,
се вслушват в словата ми...
О, богове, когато помежду си разговаряте,
пазете в тайна онова, което сте научили!
На никой недейте моите думи да откривате,
защото би могла Маат да ги дочуе...
Озирис сам чрез моята уста говори.
Ето, завърших моите пътувания.
На словото си според силата аз влизам и излизам.
Едно след друго превръщанията си наблюдавам,
от силата на моята душа създавани.
И затова, че имам власт върху нозете си,
налагам им сила и бързина в движенията,
защото равен на Озирис съм, владетеля на световите.
От мене се страхуват боговете в царството на мъртвите.
В домовете си те водят битка помежду си
заради мене.
Да обикалям аз със съществата там, които обикалят,
във властта си на владетел на живота
заемам там аз мястото си обичайно,
Изида пази ме със своята закрила.
На съществото си променям същината цяла,
а злите духове невидими противят се.
Ту в покой съм, ту в движение,
минавам най-високите предели на небето.
И разговарям с бога Кеб.
Владетелят на световите създава ми нектар божествен.
Наистина от мене се страхуват боговете в царството на мъртвите.
В домовете си те водят битка помежду си
заради мене.
Храна от птици и от риба заради мене подновяват.
Наистина аз дух съм измежду духовете посветени,
измежду славните тела.
По моя воля цикъла от превращения аз преминавам.
А междувременно в Джеду дойде и влезе този бог,
остави белег на душата ми и я направи божествена, безсмъртна,

и той разказва ти за моите пътувания в отвъдното, за моите намерения...
Наистина присъствието ми в царството на мъртвите объркване и ужас всява.
Боят се боговете и в домовете си се бият
заради мене,
защото дух съм посветен, едно от тези същества божествени,
от Тум в началото на световите сътворени;
едно от тези същества в околото му божествено,
които в растения цъфтящи се превръщат.
Тум кара ги с цикъла от превъплъщения да преминават
и свършени и всесилни той ги прави
чрез техния живот в него.
Вижте! Сам той е в океана на небето,
докато хоризонта преминава,
разнасят се край него химни,
благоговение и страх
обхващат боговете и духовете просветени
около него.
Една от змиите съм наистина
От околото божествено на владетеля единствен във времената древни сътворени.
Изида, тя живот даде на Хор!
Тя там не беше още, когато вече съществувах,
а от тогава аз нараснах, остарях
сред светещите същества небесни,
които в лоното на Тум напредваха с мене.
Ето, аз увенчан съм за сокол божествен.
Аз ставам славно тяло - Саху,
каквото Хор е в душата си,
та аз да мога в царството на мъртвите да ида,
да встъпя във владение на областта на Озирис.
И ето, богът с глава на лъв двуглав,
в храма на короната Немес надзорник,
но в тайно място, който е, ми казва:
"Да тръгнеш, можеш! Мини ти най-далечните предели на небето.
Тъй както, станал Хор,
ти придобил си тялото славно "Саху",
така и била ти е присъдена короната Немес!"*67
Наистина до крайните предели на небето могъщата ти дума стига."
Аз встъпвам във владение на атрибутите божествени на Хор, те са на Озирис в царството
на мъртвите...
Ето, за мен повтаря Хор свещените слова,

в деня на погребението за баща му казани...
"Направи така, че богът с глава на лъв двуглав
да ти даде короната Неммес, която пази,
та ти да можеш пътищата на небето да преминеш
и видиш онова, което съществува
до най-далечните страни на хоризонта.
От тебе боговете на Дуат да се страхуват
да влизат в бой в домовете си заради тебе!"
И всички божества,
които в светилището на единствения бог са пратени,
след като тези думи чува,
дълбоко се поклониха...
Здравей, о, ти, който, към мен когато идваш,
високо рееш се над гроба ми.
Заради мене зная,
че богът-лъв корона е на теб обрекъл.
Знай, аз също рея се
над гроба си високо,
че бог Иахд за мене е подготвил всички пътища
и богът-лъв постави корона на главата ми.
Ти дреха от пера ми дай!
Ето, от нея силно става сърцето ми
чрез моя стълб гръбначен и силата ми всемогща
наистина, пред Шу достигнал, прогонен няма аз да бъда,
с моя брат, доброто същество, мир ще скрепя.
На двете Ураеи носителят благословен да бъде.
Ето, познавам пътищата на небето!
Диханията му в ритъма на моите гърди живеят.
С бяс изпълнен, злият дух с главата на бик не ще ме спре.
Напред вървя аз към местата,
където в пространствата всевечни
навсякъде откриват се следите
от рухването на световите.
Отведоха ме след това в царството на мрака,
там, гдето мъките на Аменти царуват.
Здравей, Озирис!
Аз прекосявам всеки ден дома на бога-лъв,
оттам достигам дома на Изиди.
Достоен съм и съм подготвен
да присъствувам - учител в тайнството на мистериите.

Да можеха на тайния обред да ме допуснат!
Да можех мистерията на божественото раждане да съзерцавам!
Ето, със славното си тяло
облича Хор моите крайници
и моята душа е свързана с душата му.
Аз виждам онова, което вътре в него става,
свещените слова когато аз изричам
пред портите на слънцето пламтящи.
Трепери той, звънти и ехо се долавя,
защото аз приемник на Озирис съм посочен,
наследник негов в царството на мъртвите.
Наистина аз Хор съм сред боговете посветени,
на неговата диадема господар, на неговата светлина владетел.
Ето, достигнах аз самите граници небесни.
Ето че Хор в двореца си на своя трон е седнал.
Наистина лицето ми лице е на сокол божествен
и моят гръб гръбът е на сокол божествен.
Аз имам всички качества магически на бога - мой учител.
Ето, напред отивам към Джеду. Озирис съзерцавам
и се покланям аз пред него наляво и надясно.
Покланям се пред Нут. Тя в мен е поглед приковала
и всички богове са приковали поглед в мен.
И третото око на Хор,
нетрепващо в средата на челото му се вижда в мене.
Към мене в мълчание ръцете си протягат боговете...
С пълни сили напред се устремявам
и гоня злите духове, които против мен са,
тогава боговете достъпа до пътя пресвят ми откриват.
Те съзерцават мълчаливо разнообразните ми форми
и благосклонно слушат словата на устата ми:
"О, вие, божества на царството на мъртвите,
вие лицата си, челата си към мене свеждате;
вие, водачите на неподвижните звезди на хоризонта,
създайте път свещен за повелителя на ужаса.
Ето, пристигна заповед от Хор.
Лицата си вдигнете! Погледнете ме,
да мога аз в лицето ви да гледам,
защото увенчан бях аз сокол божествен.
Славното мое тяло не е ли тялото на Хор?
Пристигам тук да вляза във владение

и наследя оставеното от баща ми Озирис в царството на мъртвите.
Косматите зли духове, препречили ми пътя,
разпръсвам аз, през техните редици преминавам.
Накрая пристигам в страна,
където духовете са на стража.
Без да помръднат, те зорко бдят пред домовете си
от две страни на пътя,
но аз минавам, без да спирам.
Моят път ме води
към тези духове, в пещерите си стаени,
пазители на домовете на Озирис.
С порив обръщам се към тях.
Заставям ги да осъзнаят страшната ми сила,
на мен, врага на Сет и собственик на двата рога.
На тях откривам аз, че от нектара грабнал съм на боговете,
а на Тум магическите сили станали са мои...
Да ме допуснат те до пътя на Дуат,
те, боговете, неизброимите пазители на домовете на Озирис!
Да мога аз до тях да стигна!
Да мога аз властта злокобна на духовете зли Ксемиу да овладея,
със словото си аз да освещавам пътищата на отвъдното
и тези там, които пазят от опасности!
Веднага щом дойдох, аз укрепих владенията на Озирис.
За него освещавам пътищата на отвъдното.
Така изпълних моя дълг и в Джеду идвам.
Озирис съзерцавам аз и му говоря,
за неговия първороден син говоря,
когото той обича,
на Сет сърцето който е пронизал.
Аз съзерцавам този неподвижен бог.
Аз съобщавам му за подвизите, сторени от Хор
в твое отсъствие, Озирис, божествен мой баща...
Здравей, о, господарю на душите, ти, ужас който сееш!
Ето, пред тебе идвам!
Ти погледни ме с поглед благосклонен!
Да би могъл да ме прославиш!
Вратите на Дуат, небесните и земните, ти отвори ми!
О, нека да не съм прогонен!
О, Озирис! Велик и възвишен е тронът ти!
Вестите, които нося, приятни са за твоите уши, о, Озирис!

Безкрайна е властта ти, о, Озирис!
Главата ти държи се здраво, о, Озирис!
Челото ти е невредимо, о, Озирис!
Сърцето ти е предоволно, о, Озирис!
И гърлото ти силно и здраво е, о, Озирис!
Отвсякъде ти обграден си с богове, о, Озирис!
Ти за бик на Аменти провъзгласен си, о, Озирис!
На твоя трон седи синът ти Хор, о, Озирис!
В ръцете му намира се животът на световите, о, Озирис!
Милионите години за него работят неспирно,
милионите души пред него тръпнат.
Йерархиите божествени от него се боят, на неговите заповеди са послушни.
Така в най-древни времена решил е Тот, бог всемогъщ, единствен.
Остава вечно неговата дума!
Нектар на боговете Хор е и жертвата божествена.
Събира, свързва в едно той крайниците на баща си,
защото Хор е негов изкупител, негов изкупител...
Той преминава океана на небето,
докато на баща му тялото се разпада...
Наистина Хор е владетелят и господарят на Египет.
Той определя за милиони от години протичането на нещата. За него боговете ден и нощ работят.
Окото му божествено е извор на живот за същества неизброими.

79 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРЕВЪПЛЪТИШ ВЪВ ВЛАДЕТЕЛ НА БОГОВЕТЕ

Аз Тум съм, който е небето сътворил
и ражда за живот съществата земни.
Вървя напред, създавам същества,
създавам боговете, моите синове
и се създавам сам-самият.
Здравейте, господари на живота, същества безгрешни,
в скритите светилища форми тайнствени.
О, богове на Тенаит, здравейте,
и вие, богове на кръговрата на областите ледени! Здравейте, богове на Аменти,
и вие, далечните небесни глъбини които обитавате!
Ето ме! Вижте!
До вас достигнал, душа и дух безгрешен станал,

наистина аз бог съм в пълната си сила.
Да, бог сред боговете, които ме заобикалят,
аз нося ви благоговения, масла благоуханни,
дъха злокобен на вашите уста унищожавам.
Аз идвам тук да бъда господар и злото да премахна,
стаено в сърцата ви,
и вас от грехове, които ви притискат, да избавя
ви нося благото най-висше, вижте:
истината и правдата.
Познавам ви и зная
скритите ви имена и формите ви тайнствени,
които никой друг не знае.
О, ето, богове, аз между вас бог ставам
и увенчан за бог съм между хората,
издигнат върху мачтата на кораб.
Аз ставам между вас могъщ и силен.
С възгласи на светла радост ме срещат боговете,
богините молби към мен отправят.
Тъй както увенчани са и двете ваши дъщери, и аз към вас вървя, о, богове!
Аз настанявам се в дома на двата хоризонта.
Аз получавам привечер на жертвениците си надгробни дарове и с вас чрез даровете течни
се съединявам.
Като вървя сред тези възгласи на светла радост,
ето, прославям аз и поздравявам на хоризонта боговете, защото господар съм на
съществата съвършени.
Със своите възгласи ме поздравяват боговете,
свещен дух във великото светилище;
когато аз изтръгвам от утробата небесна съществото си, пред тях се появявам,
тогава Нут, небесната ми майка, ме създава
за друго съществуване, за световите на отвъдното.

80 ГЛАВА

ЗА ДА БЪДЕШ ПРЕВЪПЛЪТЕН В БОГ, КОЙТО ОСВЕТЛЯВА ТЪМНИНИТЕ

Аз светеща препаска съм,
на Нут гърдите осветявам
и тъмнините на нощта прогонвам.
Чрез зова всемоушен на устата ми
гневът на две богини укротявам -

неспирно водят битка те в сърцето ми.
Ето, изправям аз баща си паднал
и с него всички паднали
в долината на Абидос.
В мир съм аз... В мир съм аз...
Наистина споменът аз съм на баща си Озирис,
на боговете от нектара взимам,
в града си го намерих
и тъмнините в плен отвеждам;
спасих окото аз на световите, когато гаснеше
по празниците на ден петнадесети на месеца.
Разделих аз Сет с врага му - бог древен.
Дадох оръжия магически
на Тот в дома лунен
по празниците на ден петнадесети на месеца
и взе короната Уререт.*68
Богинята Маат с устни,
от изумруд и кристал направени,
живее в сърцето ми.
Ето, разстилат се полетата ми сред канали от лапис-лазули.
Наистина богиня Нут съм аз, която тъмнините гони.
Напред вървя: настава светлина неотразима.
Нападам духовете зли с глави на крокодил и ги повалям.
Аз божествата мълчаливи, открити в тъмнините, възхвалявам.
Повдигам и изправям аз онези, които плачат.
Лицата им са скрити в ръцете,
предадени на отчаяние...
Към мене погледнете!
Наистина богиня Нут съм и идвам между вас.
Риданията ви чух.
На светлината пътя аз отварям.
Нут съм, тъмнините гоня.

81 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРЕВЪРНЕШ В СВЕЩЕН ЛОТОС

Аз съм загадъчният лотос. Ослепително блестящ от чистота
вървя сред духовете посветени
към ноздрите на Ра.

Вървя и търся го.

О, вижте! Аз съм чист! В полето на блажените пристигам.

Здравей, о, Лотос, в образа на бог Нефер-Тум*69 появил се!

Истина, зная аз името ти скрито.

Безчетните ти имена единствено на боговете са познати,

защото аз съм бог на вас, о, богове подобен.

О, достъп дайте ми до боговете-пътеводители в царството на мъртвите,

да бих могъл до господаря на Аменти да остана

и на земята свята да стана жител!

О, богове, мен приемоте всички вие

в присъствието на господаря на вечността

да може моята душа да мине през отвъдното,

според желанието си

прогонена тя да не бъде.

пред йерархиите на боговете.

82 ГЛАВА

В небето рея се като сокола Хор.

Пронизващи са крясъците ми като на дива гъска.

Кръжейки, спускам се към царството на мъртвите

и стигам там в деня на празника величествен.

О, ужас! Ужас! Не! Не! Не! Не хапвам от това!

Нечистотии! Каква погнуса!

От тях нетленният ми двойник отвратен е.

Не ще им позволя в тялото ми да проникнат.

Наистина поемам аз храната чиста,

за мене дадена от божествените духове.

Изпълнен с могъщество, от дарове надгробни аз живея

и вкусвам палмовите листа на богиня Хатор.

Хляб, бира, вази, облекло са даровете ми.

Аз приближавам и спокойно сядам.

Главата ми главата е на Ра,

Пределите ми четири са пределите на Тум.

Под моите очи простира се, расте земята;

простира се, расте.

Ето, обзет от порив буен съм,

когато силите магически на Птах и Хатор

трептят върху езика ми, в гърлото ми.

Извиквам в паметта си думите свещени,

от бога Тум, баща ми, сложени в устата ми.
Ето, насила той прогонва тази зловеща вещица
с отрязани от Кеб глава, лице и устни,
та страх да има.
От моята уста звучат високо химните могъщи.
На Кеб провъзгласен съм за наследник,
владетелят на земното...
Тук появява се и увенчава ме с корона
(и) боговете на Хелиопол покланят се пред мене,
от господаря им по-силен съм.
Властта ми мъжка върху милионите години се простира.

83 ГЛАВА

ДА СЕ ПРЕВЪПЛЪТИШ В ЦАРСТВЕН ФЕНИКС

Ето, потъвам в първичната материя
и ставам Хепри, бог на превръщанията,
напълвам чрез космическата сила на напълване,
с черупка като костенурка се покривам.
Наистина аз нося в себе си
на боговете силите и семената.
От четирите вчера на богините-змии съм
и седемте етапа на Аменти аз нося в себе си.
Аз Хор съм с тяло лъчезарно, когато той със Сет воюва.
Аз Тот съм, който двамата противници разделя
и който на светилището си в глъбините
в съгласие с боговете на Хелиопол
оповестява своята присъда.
На Тот подобен, правя аз порой да бликне,
та двамата противници да раздели.
Към светлината пълна на деня отивам,
за бог съм увенчан,
защото аз съм бог Хонсу*70 неудържимият.

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Ако покойният знае това заклинание, той ще бъде пречистен. Ще излезе след идването си в пристанището на смъртта към пълната светлина на деня. Ще премине през всички желани от него превръщания; той ще се намери сред заобикалящите бог Ин-Нефер; ще бъде наситен с надгробните дарове на Озирис; ще види след смъртта диска на слънцето;

ще напредне на земята под лъчите на Ра, ще бъде оправдан пред Озирис. Никога, съвсем никога силите на злото няма да тържествуват над него.

84 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРЕВЪПЛЪТИШ В ЧАПЛА

Аз овладях и покорих стихииите животински,
отрязах им главите с изумрудено искрящи
с дълги къдрави коси.
О, вие, древни божества! О, вие, духове от някога,
на ритмите космически владетели.
Знайте! Безкрайно е като небето моето могъщество!
Тъй както някога избавих аз на земята враговете си,
така ще ги избивам на небето!
Сега съм чист! С едно прекрачване
небето преминавам. Вървя
към Аукерт*71 и към Хелиопол.
Далеч зад себе си оставям
аз боговете, по пътищата тръгнали...
Подбуждам зоркостта на божествата,
които бодърствуват в светилищата си.
Бог Нут не го ли зная?
Бог Татунен*72 не го ли зная?
И духовете кървавочервени не ги ли зная,
които в миг от своите леговища изскачат
и срещу боговете в ярост се възправят.
Магическите думи аз не ги ли зная,
които чух да си разменят помежду си?
Самият аз бика свещен погубих,
за него се говори и в писанията.
Щом видят ме, възкликват боговете:
"Да е добре дошло това могъщо същество!
Да влезе във владение на областта си!
Велики са властта и блясъкът му!
Как неговото настъпление да спрем?"
Истина, ритмите свещени на вселената
са скрити в съществото ми.
Не ще успея на бога Ху отново да ги кажа.
Постъпките ми лоши принадлежат на миналото!

Колкото повече напредвам,
челото ми огрява истината-правда.
Ето, нощта се спуска
и на празника героят
сега безтрепетен е на земята проснат, мъртъв.
Това е "Най-древният от дните",
който земята в себе си дълбоко пази!

85 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРЕВЪПЛЪТИШ В ЖИВА ДУША

На Ра съм аз душата, роден от небесния океан.
Аз богът Ну съм, нектар на боговете.
На злото гледката изпълва ме с ужас.
Аз мисля за доброто и виждам само истината-правда.
Свещеното ми име е име на душа божествена,
неопетнено, чисто е.
Със силата си на бог Хепри създадох съществото си
и същността на океана небесен.
Аз господарят съм на светлината.
Смъртта изпълва ме с ужас, с отвращение
и не навлизам в подземията на Дуат за изтезания.
Озирис славя и така
миротворя на тези духове сърцата,
които, като сеят страх по своя път,
вървят до този бог, когато пътешествува.
И ето, аз издигам се все по-високо, по-високо.
И там, където съм достигнал,
до мястото за мене отредено,
аз ставам Ну, небесния владетел.
Не могат лошите да ми направят зло.
Наистина аз първородният измежду боговете съм.
Към мене погледнете!
Тази душа на бога вечен е душата,
а тялото - самата вечност.
И безпределното ми ставане от мен създава
владетел на годините безкрайни
и господар на траенето вечно...
Самият аз създадох тъмнините

й разположих ги като препятствия непристъпни
по края на небето!
Ту, подчинил нозете си, минавам по небето аз по своя воля;
ту, стиснал скиптър в двете си ръце,
готов съм ударите да отблъсна на духовете-змии,
които дебнат в своите дупки.
Аз рея се в просторите на свода на небето
и кръговратите небесни изпълнявам.
Отправлям се сега към господаря с две ръце.
Аз зная, истина, душата ми безсмъртна душа на бог е
и тялото ми, зная, е самата вечност.
Аз божеството съм голямо, владетел на страната Тебу.
Името ми е:
"Аз ставам юношата на полетата,
младеж на градовете".
Наистина не ще загине името ми никога.
Душата съм божествена, когато създаде някога океана на небето.
Домът ми в царството на мъртвите е непристъпен.
Неразрушима е обвивката, която ме запазва,
не се спотайва в мене зло.
Ето, божественият ми баща, на здрача господар,
почива тялото му в Хелиопол!
Властта му върху всички същества се разпростира
в царството на мъртвите.

86 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРЕВЪПЛЪТИШ В ЛЯСТОВИЦА

Аз лястовица, лястовица съм,
богинята-скорпион съм също, на Ра съм дъщеря.
О, богове! Как сладко и приятно ми е вашето благоухание,
то изгаря и вдига се към хоризонта!
О, вие, обитатели на града небесен, вижте!
Понеже вода с мен пазителите на небесните пътища,
към мене протегнете ръката си спасителна
да мога без опасност аз да пребивавам
в езерото огнено!
Според получените заповеди аз да се премествам
и според напътствията да напредвам...

Ето, отварям аз вратата. Що виждам?
Изричам аз слова на сила. Казвам:
"С внимание погледнете!
Аз Хор съм, аз лодката небесна завладявам,
и на престола баща ми Озирис пак поставям.
А Сет, синът на Нут, скован е, ето,
обвързан с въжа, за мен приготвени!"
Аз знам това, което в мистериите на Сехем става.
Пристигнал тук, ръцете си протягам към Озирис...
Движенията ми с думата последна на съдиите са в хармонията?
Аз идвам тук, за да ви кажа: "Пуснете ме да вляза,
за да бъде дадена пред мене последната присъда!"
С тези думи влизам и ето че присъдата е произнесена.
Аз преминавам оправдан на божеството всемогъщо прага.
Наистина през дългото пътуване аз се пречистих.
Аз злото подчиних, което моето сърце мърсеше.
Изкорених пороците си и греховете заличих,
в земния живот от моята плът допуснати.
О, вие, стражи на вратите, допуснете ме да мина,
защото аз от този миг нататък един от вас съм!
Вървя към светлината на деня на вечността.
Напредвам господар на моите движения.
О, вие, духове на светлината, запомнете!
Познавам пътищата тайни на царството на мъртвите, пътеките в полята на блажените не
ми са чужди.
Пристигам, след като сломих на враговете мои съпротивата. И тъй трупа си на земята
виждам...
в саркофага неподвижен да почива...

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Ако покойният знае това заклинание, той ще може да излезе към пълната светлина на деня. Няма да бъде прогонен пред вратите на Отвъдния свят. Той ще може да се превъплътява в лястовица действително, редовно, безкрайно много пъти.

87 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРЕВЪПЛЪТИШ В ЗМИЯ

Аз син съм на земята.
Годините ми дълги бяха.

Аз вечер лягам,
а сутрин раждам се отново за живот
на времето по ритмите хилядолетни.
Аз син съм на земята.
На нея верен си оставам.
Аз ту умирам, ту отново за живот се раждам.
Ето че пак цъфтя и обновявам се
на времето по ритмите хилядолетни!

88 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРЕВЪПЛЪТИШ В БОГ СЕБЕК

Аз бог Себек съм с цялата си сила,
необуздан и груб.
Аз също съм на Хор рибата велика,
Кем-Ур която обитава.
Аз господар съм на божанията в тайното светилище.

89 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ СЛЕЕ ДУШАТА С ТЯЛОТО В ОТВЪДНОТО

О, вие, духове божествени, които обикаляте и даровете
носителите
в храма на божеството всемогъщо,
дарете на душата ми властта да стига
навсякъде, където пожелае!
Душата нахранете ми навсякъде, където се намира.
(Виж! Това око е на Хор.
Пламтящо то издига се пред тебе!)
Наистина тъй както божествените духове от свитата на бог
Озирис,
винаги в движение,
в гроба, не лягат никога
така и аз не ще съм никога принуден да легна в гроба
обратно на онези хиляди, които в Хелиопол,
в земята легнали,
съединяват се със разпадаща се плът.
Понеже пазя аз властта върху душата си,

Духът ми посветен е винаги навсякъде, където тя е!
О, вие, стражи на небето, за моята душа се погрижете!
Възстановете я и нахранете я,
и позволете тя да може тялото ми пак да срещне!
Виж! Това окото е на Хор.
Пламтящо то издига се пред тебе!
О, вие, духове божествени, които теглите лодката на повелителя на вечността,
които помирявате небето с царството на мъртвите.
О, помирете моята душа със славното ми тяло;
ръцете ви да бъдат справедливи!
Оръжията на битката, с пръсти уловете
врага унищожете, злият дух!
О, вижте! Лодката на Ра високо в небето плава.
В мир и без препятствия напредва богът всемогъщ.
Към източния хоризонт душата ми да мине оставете
от настоящето към миналото!
Пуснете ме да продължавам в мир това пътуване обратно
към хоризонта западен!
И тъй аз виждам на земята,
събран в прославленото свое тяло,
трупът ми да почива в мир...
Не ще се разрушат, нито повредят те наистина
във вечността!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Тези думи се изпълняват върху амулет от злато, покрит със скъпоценни камъни и сложен на гърдите на покойния.

90 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ЗАПАЗИ ПАМЕТТА В ОТВЪДНОТО

О, ти, зъл дух, главите който режеш
и чела посичаш!
Ти, който паметта угасваш
и на боговете посветени отнемаш от устата силата
магическото слово да изкажат,
което в сърцата живее!
Със същите очи наистина не ще ме видиш,

с които виждаш тях!
Ето, разхождам се и в миг главата си обръщам,
назад поглеждам...
Какво да видя?
Нетрепващи с очи следят ме злите духове,
а тези врагове на бога Шу
се готвят главата ми да вземат,
челото ми да посекат
и по заповед на своя господар
да проявят над мен насилие.
Ще кажа аз:
"Ти искаш моята глава да вземеш, челото да ми посечеш?
Да угасиш ти искаш паметта ми?
Ти искаш на устата ми печат да сложиш,
да ѝ отнемеш на силата словата,
които в сърцето ми живеят,
тъй както с останалите посветени духове постъпи?
Назад, зъл дух! По стъпките си ти върни се!
Това ти заповядвам със силата магическа на словото,
което от Изиди е изречено, когато ти напред вървеше, подвластен на заповедите на Сет,
враг на Изиди,
с цел да угасиш в устата на Озирис словото могъщо!" Тогава и Изиди каза:
"Назад, зъл дух! Лицето ти
да е обърнато към срамните ти части!
По-скоро виж това лице, обърнато от пламъци!
Виж, на Хор окото е това, пламти то
на Тум в средата на окото!"
Наистина, зъл дух, не ще успееш да избягаш
от катастрофата на тази нощ!
Тъй както те прогони и Озирис,
та никак в него да не влезе погнусата от тебе,
така и аз отблъсквам те, понеже ти за мен си отвращение? Аз заповядвам ти:
"До мен не приближавай!"
Повторно казвам ти:
"Назад, зъл дух, на Шу противник!"

91 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ Е ДУШАТА ПЛЕНЕНА В ОТВЪДНОТО

О, ти, издигнат тъй високо, с душа всесилна,
навсякъде почитана, ти, който сееш ужас
и част от твоето могъщество изливаш
на боговете в душите, неизмерими върху своите тронове!
Виж! Аз на духовете радостни по пътищата ходя.
Закрилата магическа върху душата ми се носи.
От всеки удар пази тя и моя дух, и сянката ми.
Наистина аз дух съм съвършен, отправил се
към мястото, където Ра и Хатор ще намери.

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Ако покойният е знаел това заклинание, той ще може в отвъдния свят да се превъплъти в посветен дух, както подобава, защитен от всеки удар. Той няма да бъде затворен зад вратите на Аменти било като влиза и като излиза завинаги.

92 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ОТКРИЕ ЗА ДУШАТА И ЗА СЯНКТА ДОСТЪПЪТ ДО ГРОБА

Към светлината пълна на деня вървя
и ето на смъртта печатите са вдигнати.
По заповед на Хор и на окото му
душата ми разчупи своите печати.
Сега искряща диадема ставам,
на Ра челото украсила.
Стъпалата ми на моите заповеди подчиняват се
и крачките ми са широки,
и крайниците ми са силни.
Аз Хор съм и за божествения ми баща мъстя.
Словата ми на сила са също дарове
за мойта майка и баща божествени.
С могъществото на краката си аз преминаването ускорявам
и божеството всемогъщо съзерцавам,
което в лодката на Ра е седнало.
Тогава на носа на лодката
душите според числото на годините
на съд минават.
Око на Хор! Избави душата ми!
Сложи я като скъпоценност на Ра върху челото!

А вие, духове на злото, които в плен задържате Озирис,
да можехте в тъмнините да потънете!
От вас пленена сянката ми да не бъде,
от вас затворена душата моя да не бъде!
Нека открит да бъде пътят за моята душа и моята сянка,
та двете те да съзерцават
в деня на съденето бога всемогъщ в светилището му.
Тогава аз магическите думи на Озирис ще изричам,
(домът му тайнствен е, незнаен).
О, вие, духове на злото, които крайниците пръснати
на (бог) Озирис затворени държите,
които духовете посветени гоните,
помнете!
Наистина не ще ме в плен държи небето,
нито земята би могла в утробата си да ме задържи.
Не ще съм аз покорен на властта на духовете зли палачи.
Краката ми се подчиняват.
Ето, отправям се към моя труп там на земята.
Да мога от духовете зли спасен да бъда,
които крайниците на Озирис са затворили!

93 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ СЕ ПЛАВА КЪМ ИЗТОК В ОТВЪДНОТО

О, мъжка мощ на Ра-създател!
При бурите космически тя бе засегната
и на света покоят продължи с милиони години.
Тогава аз от силните по-силен станах,
от всички жизнени най-жизнен...
При все това, ако на кораба качен насила, към изток бях отведен
по пътя страховит на двата рога;
ако измъчваха ме злите духове, пируваха върху душата ми;
ако на Ра разкъсваха създаващия орган,
а също и главата на Озирис...
Тогава да можех отведен към полетата да бъда,
където формите магически принасят жътвата на боговете...
Дано прогонен от рогата на Хепри да не бъда,
дано на гной подобен да не стана
на Тум в окото!

Да не ме хванат злите духове,
нито към изток да не ме отвлекат,
където биха искали върху душата ми те да пируват:
те нека зло да ми не сторят,
те нека не ме посекат!

94 ГЛАВА

ЗА ДА ИМАШ МАСТИЛНИЦА И ДЪСЧИЦА

О, дух велик на Тот, в книгата свещена за тебе се говори,
за тебе, който наблюдаваш в безмълвие божествения си баща,
ето, станал дух посветен, пред теб пристигам.
Аз, живата душа, със силите магически дарена,
получени на Тот от книгите свещени.
Държа аз тези книги в ръцете си,
между Акер и Сет за да премина.
Със себе си мастилницата и дъсчицата аз нося
и слагам ги на Тот, божествения писар, в ръката.
(Велико тайнство това наистина е.)
Ето, аз ставам писаря на Тот.
Разлагането на Озирис, праха на тялото му аз донасям,
с което знаците свещени начертавам.
Аз всеки ден изричам
словата на добродетелното божество велико!
Приятни са ми твоите нареждания, Хор.
Постъпките ми на Маат със заповедите са съгласувани.
Наистина аз на земята законите на бога-слънце изпълнявах
през дните на живота си!

95 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРИБЛИЖИШ ДО ТОТ

На вихрите съм аз владетелят всемоушен,
короната божествена от враговете й аз браня.
Ето с меча удрям.
Убит е Сет.
Добрите духове са подкрепени.
Короната божествена когато браня

на боговете, става мечът неумолим и силен.
(О), вижте как на Тот ръката
след вихрите убива враговете ми!

96, 97 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРИБЛИЖИШ ДО ТОТ

Аз съм този, който в окото е на Хор.
Ето, пристигам и Маат поставям
на Ра в ръцете.
С приношенията в Акер аз Сет смирявам,
аз духовете огнени с възхвала към Кеб смирявам.
(Слова за произнасяне в лодката небесна:)
О, скиптър на Анубис,
чуй! Духовете четири аз укротих,
подвластните на господаря на вселената.
По тяхна заповед аз ставам
владелец на полетата, баща на наводненията,
на езерата страж, на жаждата гонител.
О, древни богове, аз съзерцавам ви
и вас, велики духове на Хелиопол!
Помнете вие всички!
По степен на напредък от вас съм по-висок,
в сравнение с всички вас аз съвършенството достигам!
Към мене погледнете! Аз не съм ли чист
като душата на бога древен и велик?
Със словото на вашата уста не се опитвайте
да пуснете на злото духовете
на моя път нагоре да попречат!
(Ето, един нечист край мен блуждае
и готви се да скочи върху мене!)
Пречистих се наистина
в езерото на везната на присъдата.
Аз на окото божествено в лъчите се окъпах.
Като починах под палмата на богинята небесна,
аз вече мога душите на умрелите да ободрявам.
Навсякъде, където се явявам,
се появяват правдата и истината.
Аз на земята съм свидетел техен,

те чрез устата ми говорят,
зз имам силата на Ра, владетеля велик, единствен!
Живея аз в гърдите на богиня Маат!
Петно от гняв не ме е омърсило.
Каквото и да правя,
отвсякъде обгърнат съм
от светлината на вечния ден.

98 ГЛАВА

ЗА ДА МОЖЕШ ДА ВОДИШ ЛОДКА В ОТВЪДНОТО

Звезди от Мечката голяма, поздрав,
които светите в небето северно
всред езерото на безсмъртните,
на мойта смърт свидетели,
с корона на бог главата ми е увенчана, гледайте!
Пред вас заставам...
Вратата на смъртта като премахнах,
и ето увенчан, на бог подобен,
изправям се пред вас...
Ето крилата ми могъщи все по-далеко ме отнасят...
пронизващ вик като вика на дива гъска
излиза от гърдите ми,
като сокол над облаците се издигам.
Небесните и земните пространства необятни преминавам,
защото Шу, когато ме изправи,
ми вдъхна нова жизненост.
Ето че светещите духове
от две страни на стълбата небесна прави
ми сочат пътя, а пък планетите в бяг
отнасят ме далеко от местата на кланетата.
(И) силите, които пазя в себе си,
нападките на злото далеч от мен прогонват.
Отправлям се към теб,
о, бог с име: "Това е той!"
И колкото се приближаваш да ме срещнеш,
то толкова пред мен расте и се уголемява твойт образ!
Ето пред езерото огнено пристигам,
сред равнините огнени...

Наистина и езерото огнено, и равнините огнени
са изворите двата на живота.
Като живея до това благоговейно място,
усещам, че живея.
А ето идва с лодка бог Каа
и носи той неща необходими...* (Липсва текст)
На лодката стоя изправен
и на кормилото,
и на водите по прозрачната повърхност аз я водя.
Тъй както този бог ми заповядва
с лодката да плавам,
тъй също словото ми силно не е без плод останало.
Ето обхождам пътищата на небето
с лодката си и вратите на светилищата аз отварям...
Наистина полята на небесния Хермопол
присъдени ми са като наследство.

99 ГЛАВА

ЗА ДА ВОДИШ ЛОДКА В ОТВЪДНИЯ СВЯТ

О, вие, духове, които плавате
по прешлените мръсни на Апопи!
Да мога също аз да плавам с мойта лодка
в мир, в мир,
като въжетата навивам и развивам. Елате! Бързайте,
защото тук пристигам да видя баща си Озирис!
О, господари на дрехата Анси!
С радост аз я вземам! Вижте!
О, владетели на бурите и вие също,
мъже-плувци по прешлените на Апопи,
вие, отбягнали от ножа,
главата привържете, скрепете шията,
вие, спътници на тайнствената лодка,
които връзвате и обуздавате Апопи.
Към мене погледнете!
Аз плавам с мойта лодка,
въжетата навивам
и все напредвам към областта прокълната,
където са звездите паднали, към бездната понесени...

Не са могли наистина те своите някогашни пътища да срещнат,
защото пътят им от пламъка на Ра е преграден.

Водачът на едната и на другата земя се казва "Андебу"; Кеб на кормилото стои. На
двамата магическата сила

на слънчевия кръг проправя пътя,
който над духовете зли се вие...

Ето напредвам с лодката си...

Да могат моят двойник и моят дух да се отправят
към мястото, което ти единствен знаеш!...

- Ти името ми отгатни - говори колът в пристана за котва.
 - Владетел на земите две, в светилището си царуваш, е твоето име.
 - Ти името ми отгатни - говори дървеният чук.
 - Копитото на бик Апис - това е твойто име.
 - Ти името ми отгатни - въжето корабно говори.
 - Надиплените ленти на Анубис, с които той си служи наведен над мумиите, това е твойто име.
 - Ти името ми отгатни - осите на веслата казват.
 - Стълбовете на царството на мъртвите е името ви.
 - Ти името ми отгатни - трюмът говори.
 - Богът Акер - това е името ти.
 - Ти името ми отгатни - говори мачтата.
 - Който владетелката след отсъствието дълго води, пак довежда - това е името ти.
 - Ти името ми отгатни - говори мостът подземен.
 - На Уп-Уау флага, това е името ти.
 - Ти името ми отгатни - лостът отпред говори.
 - На Мастха гърлото, това е твоето име.
 - Ти името ми отгатни - гребалката говори.
 - Богиня Нут, това е твоето име.
 - Ти името ни отгатни - говорят ремъците.
 - Кожата на бика Мневис, обърната от Сет, е името ви.
 - Ти името ни отгатни - веслата казват.
 - На Хор пръстите, на боговете първородният, е името ви.
 - Ти името ми отгатни - говори чайката.
 - Ръката на Изиди, изтриваща кръвта, избликлала от изваденото око на Хор - това е името ти.
 - Ти имената отгатни ни - говорят клиновете.
 - Местха, Хапи, Кевхесенуф,*73 Хакау, Дуамутф,*74
- Маа-антеф, Ир-неф-джесф, Тхет-ем-ауа са имената ви.
- Ти името ми отгатни - носът на кораба говори.
 - Главен на областта, това е твоето име.
 - Ти отгатни ни имената - страните две на кораба говорят.

- Богините Мерти е името ви.
- Ти името ми отгатни - кормилото говори.
- Изправено и ясно във водата видимо до границата
на вълните, това е името ти.
- Ти името ми отгатни - гредата казва.
- Бедрото на Изида, което Ра със своя нож изрязва, та корабът Сектет да се напълни с
кръв, това е името ти.
- Ти името ми отгатни - морякът, отговорен за платната,
казва.
- Осъденият, ето твоето име.
- Ти името ми отгатни - говори вятърът, който те отнася.
- Вятърът от север, от Тум изпратен в носа на Хенти-Аменти, това е твоето име.
- Ти името ми отгатни, ако желаеш течението ми ти да следваш - реката казва.
- Внимание! Гледат те! Това е името ти.
- Ти името ми отгатни - говорят бреговете, които се отронват.
- Рушители на божеството с ръце могъщи в дома-чистилице е името ви.
- Ти името ми отгатни - земята твърда казва, - щом искаш ти по мен да стъпваш.
- Небесната земя, която се отправя към духа пазител на балсама, живеещ сред полята на
блажените
и който радостен оттам излиза, е твоето име.

Пред всички тези божества ще изречеш ти после тия думи: О, на естеството здравейте
вие, богове с Ка сияещи,

които винаги живеете и съществувате вечно,
безкрайността е вашият предел.

Ето, проправих път,
към вас вървя, о, богове!

За моята уста храна надгробна дайте,
да мога аз да се възползвам
и думите на сила да изричам.

От хляба на Изида посветен ми отредете,
когато аз пред бога всемогъщ ще се намеря.

Наистина познавам този бог велик,
сега пред него вие даровете поставете.

Тхекем е името му.

От изток тръгва той към запад.

Наредете неговият път мой път да стане
и плаването му да бъде мое плаване,

та да не бъда в Мескет сразен

и злите духове да не отнемат крайниците ми!

Да мога да намеря хляб свещен в Пе,

а в Деп питието посветено!

Да бъдат даровете ви на мене всеки ден донасяни!
Да получавам дрехи, ечемик, масло "анти", пшеница!
Те моето здраве, сила и живот да подкрепят,
та аз към светлината на деня да мога да излизам,
да мога по желание през многобройните превъплъщения да премина
и да достигна до полята на блажените накрая!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Ако мъртвият е научил тази глава, той ще може да достигне до полето на блажените; той ще намери върху жертвеника на великото божество питие и свещен хляб; той ще има ниви с пшеница и ечемик, които служителите на Хор ще жънат за него. Той ще се насища с тях, ще трие с тях крайниците си и тялото му ще стане като тяло на бог; той ще може да достигне до полето на блажените, след като приеме всички форми, които му харесват. Накрая той ще може там да се движи всеки миг, където поиска действително вечно.

100 ГЛАВА

ЗА ДА СТАНЕ СЪВЪРШЕН ПОСВЕЩЕНИЯТ ДУХ

Аз като феникса божествен плавам.
Към изток лодката ми се отправя,
подобен на Озирис към Джеду аз вървя.
На Нил водохранилището аз отварям, на слънчевия кръг разчиствам пътищата
и както бог Сокари напред се движа в колесница.
Всемогъщ съм като великата богиня в своята върховна сила. Прославям слънчевия кръг
и с духовете благоговеещи в зори пред слънцето се сливам. Ето на тези духове съм равен.
Като тях
аз на Изида съм излъчване.
Магическата сила на Изида ме прави жизнен.
Ето въжетата си аз навих,
прогоних Апопи и го принудих да поеме път обратен.
Ра към мен ръцете си простира.
Моряците му мене не отблъскват,
понеже сила дава ми на Ра могъщото око,
а на Ра окото е силно от моята могъща сила.
Ето, ако приет не бъда в лодката,
Ра отделен ще бъде от яйцето космическо...

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Тази глава ще бъде изпълнена над рисунка на неупотребяван папирус без всякакъв надпис; той ще бъде изписан с мастило, направено от зърна на абут, примесени с

течността "анти". Този ръкопис ще бъде поставен на гърдите на мъртвия, така че да не докосва неговите крайници; след изпълнението на това заклинание който и да е покойник ще може да влиза в лодката на Ра редовно и всекидневно; бог Тот ще се грижи за него: както за неговото пристигане, така и за неговите по-нататъшни премествания всекидневно, редовно, действително и вечно; мъртвият ще стане посветен дух в цялото си съвършенство; той ще може да издигне знака на Джед и да запази този на свещената къдрица и ще може да плава с лодката на Ра навсякъде, където пожелае.

101 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ЗАКРИЛЯ ЛОДКАТА НА РА

О, Ра! В своята лодка седнал, вълните пориш,
над бездните ти плаваш...
Отправляш се към миналото си и преминаваш го обратно.
Ето че с мене, отражение на Озирис, ти съединяваш се,
дух посветен сред твоите служители.
О, Ра! Наистина, щом ти вървиш напред, и аз напредвам!
О, Ра! По силата на твоето магическо име "Ра",
докато ти пресичаш окото космическо
на ширина седем размера, а зеницата на окото - три размера,
всесилен направи ме!
О, Ра! Наистина щом ти вървиш напред, и аз напредвам.
О, Ра! По силата на твоето мистично име "Ра",
когато ти минаваш над онези,
които след своята смърт са станали
съвсем обратното на себе си,
над мен смили се! Изправи ме!
Сложи ме да стъпя на краката си отново,
понеже, Ра, наистина щом ти вървиш напред, и аз напредвам.
О, Ра! По силата на твойто магическо име "Ра",
когато ти мистериите на световите на отвъдното отбулваш,
та ти на боговете, твои служители, да посветиш сърцата,
на моето сърце разкрий ти тези тайни,
защото, ето, щом ти вървиш напред, и аз напредвам!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Чрез словата на сила на тази глава твоите крайници ще останат невредими и здрави като тези на самия Ра. Тези слова да се изричат пред превръзка от много фино ленено платно, на което те предварително ще бъдат нанесени с маслото "анти". Когато настъпи денят на погребението, тази превръзка ще бъде поставена на шията на мумията. Шията на мъртвия става силна и устойчива и мъртвият ще може подобно на бог да изпълни всичко, което желае сърцето му. Той ще може да отиде при служителите на Хор, подобно на звезда той

ще заеме място в небето срещу Сотхис.*75 Неговата мумия ще бъде почитана като божество завинаги от неговите роднини. Богинята Менкет ще направи да поникнат цветя на гроба му, а великият бог Тот ще излее в изобилие вечния мир на несътворената светлина върху тленните му останки, както беше направил някога за великия Озирис, владетеля на севера и юга...

102 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ИЗКАЧИШ В ЛОДКАТА НА РА

Здравей, велико божество, което с лодката си плаваш!

Дотук пренесен, аз пред теб се появявам!

Пусни ме ти да се кача на мостика команден,

да направлявам посоката на лодката,

тъй както правят твоите служители, старейшините на планетите...

Не! Не! Не!

Отпадъци не хапвам!

С ръце да ги докосвам и да ги тъпча със сандали

това ми вдъхва ужас, отвращение.

Понеже дарове надгробни за мене има:

приготвени са хлябовете ми от бяло жито,

напитката ми е добита от червено жито.

А ето корабите, даровете мои носещи,

и тези дарове ще бъдат върху жертвеника на Хелиопол сложени...

На божественото око, което по небето преминава, слава! Ако ме духовете-кучета нападнат, ще съумея да се отбранявам!

Ето вървя напред и този бог изтръгвам

аз от ръцете на моите врагове,

които тялото, нозете и ръцете му увреждат.

Към него се отправям, ръцете му прикрепвам, краката заякчавам.

Аз обикалям в лодката на Ра

и заповедите на този бог закон единствен са за мене.

103 ГЛАВА

ЗА ДА ОСТАНЕШ ДО БОГИНЯ ХАТОР

Ето пречистен идвам!

Бог Ас-Ахи, о, гледай! Гледай!

Наистина намирам се в този миг

между служители на Хатор.

104 ГЛАВА

ЗА ДА ПРЕБИВАВАШ МЕЖДУ ВЕЛИКИТЕ БОГОВЕ

Ту седнал съм сред богове велики,
ту се отправям към царството на лодката Сектет.
После, прелитнал като пеперуда,
при божества велики в света отвъден спирам
и в безмълвие ги съзерцавам.
Към мене погледнете, аз тук пред вас съм,
между душите, посветени на блажените!

105 ГЛАВА

ЗА ДА НАПРАВИШ ДАРОВЕ ЗА НЕТЛЕННИЯ ДВОЙНИК

Здравей, мой двойнико нетленен!
Виж! Още съм! Живея!
При тебе идвам, изпълнен с жизненост и власт магическа,
на слънцето подобен се издигам,
владетел на душа безсмъртна, на воля несломима!
Аз нося ти благоговения, за да пречистиш твоите излъчвания,
което лошо казал съм, каквото зло направил съм,
ти за това не ме кори,
понеже плочка съм наистина от изумруди,
която на врата на Ра виси,
поставена от духовете,
живеещи в дома на двата хоризонта.
Ако вървят напред, напредвам също аз,
защото моят двойник на двойника им е подобен
и двойниците ни една храна приемат.
О, вие, духове божествени, които тъй високо вдигате
към ноздрите на Ра на правдата везната,
не позволявайте главата ми на рамото да клюмне!
Наистина не съм ли аз око, което вижда, ухо, което чува?
Не съм ли на Озирис аз могъщ служител,
нападнал и прогонил враговете му?
За мен приготвени не бяха ли надгробни дарове
от духовете извисени?
До теб да приближа ти позволи ми, всемогъщи.

Понеже пречистен съм и допринесох
Озирис над враговете си да тържествува!

106 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПОЛУЧАТ ДАРОВЕТЕ

Велики духове, на даровете надгробни господари,
и вие, обитатели на домове небесни!
Тъй както вие дарове на Птах, великият, в палата носите, така от течните и твърдите
дарове на мене донесете!
Да можех да съм пречистен аз от докосването на желязото свещено
и от дара на дрехи ленени!
О, вие, между полята на блажените които плавате,
помнете, даровете ми определени
за мене трябва по канала да се носят,
докато вашият баща божествен с небесната си лодка преминава!

107 ГЛАВА

(Вариант на 109 глава)

108 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПОЗНАВАТ ДУШИТЕ НА ЗАПАД

Ето Бахау - планината.
На нея небето западно почива с височина тридесет хиляди
размера,
с ширина петнадесет хиляди размера.
Тя в източния хоризонт на небесата се намира
и храмът на Себек, владетеля на планината,
издига се в източната нейна част.
Простряна върху самия склон на планината,
великата змия е легнала,
на дължина е тридесет размера, на ширина е осем.
Гърдите ѝ с кремък украсени са, с плочки святкащи,
но на змията на планината аз зная името.
То е: "Който живее на пламъците"...
Ето, след като Ра е плавал в безмълвие,
змията вижда.

Внезапно плаването му се спира,
защото този, който в лодката му скрит е,
зорко бди...
Ето че той се гмурва във водата.
Размера седем плува под вода,
напада Сет и мята копието си стоманено по него.
Тогава Сет, улучен право в гърдите,
от гърлото си връща всичко, каквото е погълнал,
а после, заловен и вързан, в тъмница хвърлен е...
(В това време да се изрича следната магическа формула:)
"О, Сет, с копие те пронизвам!
В ръката ми е, ето. Аз приближавам бавно,
за да те уловя. Внимателно
аз лодката си направлявам...
Въжетата избрах грижливо
да оплета главата...
Ето настъпвам, а ти, обратното, отстъпваш!
Наистина съм мъж непобедим!
Главата ти заплитам аз и устните ти побледняват.
Жизнеността ми е голяма.
Наистина могъщ съм!
Великият учител по магия съм,
син на богиня Нут. Аз духовете посветени,
о, Сет, от твоята уловка освобождавам.
Това какво е? Какъв е този дух,
лазещ по прешлените, по корема, по опашката си?
Почакай! Ето ме!
Вървя аз срещу тебе.
Ако желаш, силата си с мене премери.
Зъл дух, ти чуй! В разгара си е силата ми.
Бия се и срещу врагове на Ра настъпвам.
Дойде им краят, от мене те са обуздани.
Ношта се спуска. Мога аз да си отдъхна.
Аз след това небето преминавам, докато ти, о, Сет,
оставаш неподвижен, вързан.
Наистина получената заповед изпълних.
На хоризонта си Ра неуязвим живее!
Аз имам всички средства, за да премахна Апопи.
Познавам също всички духове на запад.
Този тук Тум е, а по-нататък е Себек,

на планината Бахау господар.
Съвсем в дъното, накрая, е Хатор,
на вечерта върховна повелителка.

109 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПОЗНАВАТ ДУШИТЕ НА ЗАПАД

Здравей, о, северен портал небесен!
Познавам те!
Южната твоя част в страна Хару се намира,
а северната твоя част се образува от канала Ерса,
където с лодката си, понесена от ветровете, Ра
прониква в небето. Ето аз платната вдигам
прав в лодката, която все напред върви безспирно...
Ето познавам духовете аз, живеещи
на изумрудени смокини в клоните - на бреговете украшения-
те в тишина се плъзгат.
Ето те идват да възпрат Шу
пред портите на повелителя на изтока,
където в лодката си Ра минава.
Наистина полята на блажените познавам,
на Ра наследство от баща му!
Стената на оградата е от желязо, пшеницата в полята
до пет размера стига: две за класа,
три - за стъблото.
Там ечемикът е с размери седем: три за класа,
четири за стъблото.
Работещите духове в полетата
с височина девет размера са. Плода прибират
редом с души божествени в източното царство.
Добре ги аз познавам: Херу-Хуит си ти,
Ти Хескхери си, на вдовицата синът.
Накрая ти си, Нетердуге, владетел на звездата утринна!

110 ГЛАВА

Тука започва заклинанието, което се отнася за полетата на мира. Как да се проникне в пълната светлина на деня, да се дойде в полетата на блажените, да се живее в полетата на мира; великото, върховното царство на ветровете, как да се завладее то; как там се става дух, как се обработва земята, как се жъне житото, как се яде, как се пие, как се

живее заедно с другите, накратко - как се извършват там всичките действия на земния живот.

Здравейте, на даровете господари!

Ето аз идвам в мир към вас

да вкуся от храната,

давана за мене всеки ден от божеството.

Сет хвана Хор,

докато той оглеждаше стените, съградени

в полята на мира.

Но от властта на Сет избавих Хор

и за очите две небесни отворих пътя.

(О), ето Сет! По вятъра аз гибелните му лъчения хвърлих,

да паднат те върху окото и душата му

в град Мерт.

Това, което беше скрито вътре в Хор,

от бог Акер спасих го.

Сега, застанал в лодката голяма,

по езерото на мира аз плавам.

На Шу в дома прониквайки,

пристъпвам към увенчаване на Хор.

Тогава със светлина по-силна звездите запламтяват

и до града достигам на мира;

а после езерото прекосявам,

там мир дълбок благодарение на мен царува

в хармонията на сезони и владения,

сред своите богове първородни.

Смирявам войнствения пламък на Хор и Сет,

с помощта на духовете пазителите на живота -

творя добро и мир донасям,

заставям Сет и Хор да уважават своите помирители

и облаци насочвам към тези, които ме нападат.

На слабите насилниците укротявам

и духовете зли, душите на блажените нападнали, унищожавам.

Наистина местата на мира познавам.

По езерото плавах аз, прониквах в градовете.

Могъщи са магическите заклинания на устата ми.

Наистина дух посветен достоен съм да стана

и срещу злите духове оръжията ми ще устоят...

О, богове! Да мога аз за малко да остана във вашите полета на мира,

които вие толкова обичате!
Да можех там, когато се сдобия с власт над дишането си,
да стана дух блажен, да ям, да пия,
земята да ора, да жъна жито
и словото магическо и силата си аз да проявявам!
Да не попадна там в робство!
Да имам там влияние неповторимо!
Ето: ти бога на мира направи жизнен,
изправи го над светещите стълбове на Шу,
съединени от чудните лъчи на слънцето -
разпределител на годините!
Там горе моята душа е запечатана,
мълчание ще пази тя
(и) думите, които ще мълви,
ще бъдат пълни с тайнственост.
Наистина аз раждам вечността
и влизам във владение на траенето безгранично,
защото съм на неизменяемата трайност господарят,
и моята душа в гърдите на мира почива.
Ето че Хор се явява в образ на сокол.
Крилата му широки са хиляди мери,
животът му две хиляди години трае,
с оръжия в ръка напред настъпва.
Пред своя град, в любимото си езеро пристига.
Родил се в храма на бога на града,
той даровете там на този бог приема.
Отдъхва той всред своето сияние животворно.
Извършва там дела, които обичайно върши
в езерото с двоен огън,
където никой не познава радост,
защото мястото е място на страдание...
О, ти, бог на мира!
Да можех да пристигам и да тръгвам, да преминавам и отново
да се връщам,
с този, който в храма на града е, да се слея,
всред моето сияние животворно да отдъхна,
да върша там дела, които обичайно се извършват
Във езерото с двоен огън,
където никой не познава радост,
защото мястото е място на страдание...

Ето живея аз в гърдите на мира божествен.
Защитата на моите обвивки
властителите на храната да не ми отнемат.
да ми се носят даровете от боговете в изобилие
й аз да мога да ги притежавам!
Ето божествения мир дълбоко в съществото ми прониква
и словото велико на сила овладявам,
то в сърцето ми живее,
понеже в този миг наистина припомням си
и паметта ми благодарение на формули магически
не знае слабост.
Аз обикалям, разоравам, вкусвам от мира в града небесен,
на този край познавам аз водите, езерата
в полята на мира.
Там да живея,
да е неизмерима силата ми,
да стана дух блажен,
да сея и да жъна, да се храня,
да ора, на любовта да се отдавам,
да съм в мир с божествения мир,
да раждам синове, по езерото да пътувам...
Пристигам пред града.
Върховен мир владее в него.
С два рога моята глава е украсена.
На духовете блажени аз нося дарове...
Ето пристигайки в града на бога Шу,
свещените числа, които ръководят, аз познавам.
По езерото плавам,
подтиквам към полята на мира Ра да напредва.
Погледайте! Какъв божествен мир цари в небето!
Колкото се приближава до земята,
все повече сърцето ми покой намира.
Аз правя, духове, за вас това, което вие правите за мене.
Мира завоювах с моята велика сила,
и аз докато в мир живея и в мир напредвам,
върви след мен душата ми.
Нектарът аз на боговете в двете си ръце донасям.
О, на земите две, владетелко,
Дари на моите заклинания сила!
Да е необятна паметта ми и непогрешима!

Да съм изпълнен с живот!
До мен да не достигнат враговете ми!
Дай радост на сърцето, мир на духа ми!
Да бъдат ставите и жилите ми
на място сложени!
Когато живителния дъх на въздуха отново вдъхвам,
да бъде мир над мене,
да стана господар на дишането си
и нека цялото ми същество и моите движения
да бъдат осветени от мира!
Ето главата си подавам...
Задрямал в Ра, събуждам се! Какво да видя!
Дълбока нощ небесния отвор изпълва,
но с помощта на моите излъчвания високо над препятствията
прелетявам.
Пред моя град голям пристигам.
Пресметнах силите си: преминавам го,
се отправям към областта Уакх.
Наистина съм аз могъщият бик със сияние синьо,
владелец на полята на блажените
и господар на магическите заклинания.
Богинята Септет съм аз в мига на нейното издигане.
А ето областта Уакх, прониквам там,
приемам даровете си,
месото взимам, от моя син приготвено.
Слагат ми птици за Шу предназначени.
Вървя зад боговете,
след техния нетленен двойник.
А! Ето я страната Джеф! Прониквам в нея...
Обличам там одеждите за Хор предназначени
и като другите небесни богове след Ра пристъпвам.
Сега съм в средата на владенията
на бога на мира и на земите две владетел.
В свещените води на езерото се потапям.
Далеч от мене всичко мръсно!
Великият владетел, ето го! Пред него
улавям птиците и ги изяждам
прониквам после в областта Кенкент,
там пред Озирис съм, той трябва да ме съди,
с майка ми се съединявам и злите духове - змии улавям.

Спасен съм аз, защото името на бога зная,
той седнал е срещу богинята Джесерт.
Косата му е права, два рога има на главата си.
Нивята си той разорава.
Аз разоравам моите.
Прониквам след това в страната Хаст и злите духове прогонвам.
Ведно с боговете дишам
и божеството всемогъщо връща ми главата,
и дух с очи лазурни с тялото ми я съединява.
В страната Устр след това прониквам,
където най-високото на храма пред боговете слагам
гробовно ядене, надгробно.
Ето страната Смам. Прониквам в нея.
С корона бяла главата ми е украсена,
но бди сърцето ми.
Аз духове небесни водя.
На тези на земята - упование давам.
На боговете веселя сърцата, защото аз съм техен господар.
Аз направлявам техните движения
в тюркоазносините пространства.
Ето страната на пшеницата и ечемика. Прониквам в нея.
Там моите служители ми носят дарове за боговете.
Привързвам лодката си в залива на езерото на небето.
После аз край брега вървя и я тегля,
като изричам формули магически
и славя боговете на полята на мира...

111 ГЛАВА

(Вариант на 108 глава)

112 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ УЗНАЯТ МИСТЕРИИТЕ НА СТРАНАТА БУТО*76

Ти, труп всред всички трупове на страната Мендес!
О, ти, богиня на ловците в страната Буто!
И ти, Шутет, богиня на звездите неподвижни!
Накрая и вие божества, които идвате
и носите и хляб, и бира, и своите дарове,

о, знаете ли всички вие защо страната Буто
на Хор е била в дар принесена?
Аз знам, но вие нищичко не знаете!
Ето: на Хор Ра отстъпва я
като отплата за раната в окото му нанесена.
А Ра на Хор говори:
"С окото ти какво е станало, ти покажи ми!"
И го погледна... После казва Ра на Хор:
"Гледай там! Пази се от глигана черен!"
И Хор неспирно го следи.
Глиганът яростно се хвърля върху него.
На Ра говори после Хор:
"Виж Сет окото ми как е ударил!"
И Хор от болка залудява.
Тогава Ра се обърна с думи към приближените си божества и каза:
"Съвсем спокоен кът му намерете,
където раната си да лекува,
защото Сет в образ на глигана черен
нанесе удар тежък на Хор в окото!"
Като се обърна с думи към приближените си божества, Ра каза още:
"Глиганът черен вдъхва само отвращение на Хор,
но аз ви се кълна, че Хор ще се роди отново здрав!
Каква погнуса черният глиган за Хор е!"
Когато Хор по-късно дете му стана собствено,
божествените от свитата на Ра
за жертва изкупителна донесоха на Хор
телета, агнета, прасета...
Ето така наричат се децата, които Хор е имал:
Хати, Дуатмутф, Местха,*77 Кебхсеннуф,
а майка им Изиде е...
Каза после Хор на Ра:
"Дай ми ти на Буто двамата божествени близнаци
и двамата близнаци от Нехен.
Ето, богове, от вашите тела са те родени
и с мене ще останат
до края на времената.
Тогава огненият ураган ще се смири,
земята ще се появи отново в новия си блясък,
ще бъде тайното ѝ име:
"Хор от табличката изумрудена"...

Божествените духове в страната Буто аз познавам:
Местха, Хор и Хапи са имената им.

113 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ УЗНАЯТ МИСТЕРИИТЕ НА НЕХЕН

Мистериите в Нехен наистина познавам!

Ето го Хор, от майка си създаден всред океана на небето,
с помощта на думите на сила:

"Кажете да узная аз какво за мене е решено;
какво сте наумили,
а и за пътя подир вас...

Като го търся аз, ще го намеря."

Тогава каза Ра:

"Наистина нещастieto стигна сина на Изида
за начина, по който майка му с него се отнесе.

Изида се провикна:

"Нека тук ми доведат Себек, на блатните места владетеля!" Започна риболов Себек тогава
и хвана риба.

Изида пък накара Хор да порасте
в място, което беше отредено.

Себек, владетел на блата тръстикови, говори:

"Ето пристигнах и намерих
под пръстите си край бреговете
следи от техните минавания...
В мрежа силна улових ги".

Тогава каза Ра:

"Време е рибите да са подвластни на Себек,
защото той намери на Хор ръцете
на рибите в страната."

Добави Ра:

"Страната на езерата
ще стане мястото на мрежата на Себек"...

Докато на Хор лицето се разбулваше
за празниците първи и петнадесети на месеца,
в страната на рибите ръцете му донесоха.

Тогава Ра извика:

"Аз за жилище на двете му ръце ще дам на Хор
града Нехен!

Там, в Нехен, тържествено
през неговите две ръце лицето му разбулено ще бъде.
През времето на празниците той с враговете си ще се разправи."
Тогава каза Хор:
"Да отведе със себе си Дуамуф и Кебхсеннуф ми позволете, та те да пазят тялото ми,
на бога-покровител на Нехен да станат те служители!"
Ра отвърна:
"Съгласен съм с това, което искаш!
Тъй както ти в Сенкет си бил приет,
така в Нехен ще бъдеш
и труповете на враговете ти в твоя власт да бъдат!"
Каза Хор:
"Виж! Те са ту при тебе, ту при мене!
Те заповедите на Сет с внимание слушат,
когато неговият глас кънти, зовящ божествените духове на Нехен!"
Да мога след смъртта си
в Нехен между божествените богове да съм въведен,
да мога примките на Хор да разплета,
защото на Нехен божествените духове добре познавам!
Това са Хор, Дуамуф и Кебхсеннуф.

114 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ УЗНАЯТ МИСТЕРИИТЕ В ХЕМЕНУ

Ето че носена в ръце
по празниците на възнасянето на Нейт и Матхит
в статуята на Маат напред се движи бавно тя,
небесното око сияе...
Пред мене виждам везната на присъдата...
Аз посветен бях в тези тайни: зная
какво Маат донася от град Кеси,
но аз на хората не ще го кажа,
нито пред боговете аз ще го повторя,
защото идвам тук по заповед на Ра самия
да сложа статуята на Маат в потока на процесията
по празниците на възнасянето на Нейт в Матхит,
когато окото божествено ще бъде съдено.
Благодарение на това, че знам аз тайните на Хемену,
пристигам тук в цялата си сила,

защото като вас и те обичат знаещите...
Наистина познавам аз Маат в цялата ѝ жизненост неукротима
и нейната присъда аз приемам с радост.
Здравейте, о, души божествени на Хемену!
Аз, който ви говоря, аз знам нещата скрити и забулени,
които при тайнствата месечни и полумесечни ви се разкриват.
Мистериите нощни от Ра ревниво пазени,
на мен самия Тот откри ги.
И други работи, които вие също знаете...
Наистина познавам ви, души съвършени на Хемену!

115 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ УЗНАЯТ МИСТЕРИИТЕ НА ХЕЛИОПОЛ

Наистина бе дълго времето на моето престояване.
Наистина били са дълги времената на пребиваването ми
всред сенките на миналото.
От утрото на времената непрестанно
в гърдите на Хепри, на ставането бога,
през цикъла от превъплъщения преминах...
Ето прониквам в царството на мрака
и ненадейно се лицето ми отбулва
пред наблюдаващото го око сияйно...
О, души съвършени, знайте! Една от вас съм,
защото духовете аз божествени в Хелиопол познавам!
Наистина познанието на ясновидеца велик
не надминава моето познание скрито!
Не съм ли с моя порив преградите преодолял?
Не съм ли се обръщал със слова към боговете?
Не, няма. Не! Не ще ме злите духове унищожат,
мене, наследника на боговете на Хелиопол,
защото на къдрицата мистерията наистина аз зная,
тя челото на рожбата божествена краси.
С бог Амихав Ра разговаря,
устата на когото бе нападната (и) наранена някога.
Но божеството каза Ра:
"Вземи от моите ръце ти това копие, наследство на хората!"
И Амихав взе копието...
Така божествените двама братя се родиха,

около Ра те в орбитата си минават по небето...
по-късно Амихав стана жена,
украсена с къдрицата свещена, закрилата на Хелиопол...
И ясновидецът велик, наследник на нейния наследник,
стана велик жрец-ясновидец на Хелиопол...
О, вие, духове божествени в Хелиопол,
наистина аз ви познавам!
Ра, Шу, Тефнут*78 сте вие...

116 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ УЗНАЯТ МИСТЕРИИТЕ НА ХЕМЕНУ

Ето, издига се Нейт над град Матхит,
до нея движи се напред Маат, богинята.
Този, който разкъсва деянията злонамерени, извършени от хората,
от нея за съдник е посочен.
Тогава аз, от моя жрец въведен,
прониквам в светилището и мистерии наблюдавам.
Наистина на никой смъртен не ще ги аз разкрия,
пред никой бог не ще ги аз повторя...
Здравейте, богове на Хемenu,
които ме познавате, тъй както аз богинята Нейт познавам!
(Ето, окото божествено в тъмнините свети!)...
Зарадвайте се на присъдата, която преди миг оневини ме!
Наистина душите аз божествени на Хелиопол познавам!
Познавам ги, когато са развеселени
по празници един път месечно,
а също и при затъмняванията им
по празници два пъти месечно.
О, вижте! Ето Тот потайния...
А по-нататък Са*79 е бог на мъдростта...
Накрая Тум е бог велик.

117 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРОНИКНЕ В РЕ-СТАУ

Над мен минаващите пътища
ме водят към света Ре-Стау.

Препаската на бог, короната на бог аз нося.
Вървя напред и ред в Абидос възцарявам.
Отварям пътищата аз, които към Ре-Стау водят.
Озирис облекчава моите страдания...
Ето, аз правя водите да изблиknат и в тях престола си изграждам.
Аз на великото езеро през долината преминавам,
защото аз помогнах на Озирис над враговете ми да тържествува.
Аз съм бог като вас, о, богове!
Помнете, духове божествени!
Той, господарят на вечността, закриля ме!
Наистина така вървя, както вървите вие;
аз като вас оставам седнал или прав по моя воля;
господството над словото на сила аз притежавам,
тъй както имате го вие
пред бога всемогъщ, на Аменти владетеля!

118 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРЕМИНЕ РЕ-СТАУ

Ето, аз раждам се
и на света аз идвам във вселената Ре-Стау...
Благодарение на виното, от моите жреци разлято пред Озирис,
блаженство вкусвам всред славните тела "Саху".
Сред духовете на Ре-Стау приет съм и там раста.
Когато ги Озирис направлява, към неговия двоен дом те приближават;
аз, божество единствено, като ги следвам,
вървя напред към дома двоен на Озирис.

119 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРЕМИНЕ РЕ-СТАУ

Едно велико божество в сияние могъщо
върви напред към теб, Озирис!
Това съм аз! Покланям се пред тебе!
Виж! Бях измит от всичките си мръсотии!
В Ре-Стау името ти сила придоби!
На тебе слава, о, Озирис!
Наистина в Абидос е велико твоето могъщество.

Във висините на небето ти, като плуваш заедно с Ра,
извършваш небесните си кръговрати, о, Озирис!
Отгоре твоето божествено око се вглежда в посветените!
Ти, Ра, единственият и самотникът,
изслушай ме, мене, който ти говори, о, Озирис!
"Наистина добих аз тук в присъствието ти тялото прославено!"
Да мога аз да чуя думите:
"Отблъснато не ще е никога това създание
в присъствието ти, Озирис!"

120, 121 ГЛАВА

(Повторение на 12 и 13 глава)

122 ГЛАВА

- Вратите отворете!
- Ти, най-напред, душа, отговори! Коя си ти?
- Къде отиваш? Способна ли си на превъплъщения?
И на какви?
- Аз като вас съм, богове, божествен дух!
На лодката ми името магическо е:
"Сливане на душите най-различни".
"Страхът, от който настръхват косите",
веслата ми така се назовават.
"Не знае сън" е името на моя нос.
"Това е лошо" е името на моето кормило.
"Плавай все напред" е името на задната ми част.
Наистина направена е тая лодка за пътя към отвъдното.
От храма на Анубис даровете донесете:
месо и хляб, сладкиши и мляко недокоснати!
В образ на сокол да вляза в света отвъден
и в образа на феникс със звезди покрит небесните пространства да премина,
аз да проникна, след като в мир обходих пътищата,
в царството красиво на Аменти,
пред езерото на Озирис!
Да възхвалявам там Озирис, на вечния живот владетеля!

123 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРОНИКНЕ ВЪВ ВЕЛИКИЯ ХРАМ

Здравей, о, Тум!

Към мене погледни! Наистина аз Тот съм,

съдия на битката на Сет и Хор!

С моя помощ битката им ще завърши.

Ще обузда яростта им и край на опустошенията ще сложа,
които тяхната война е причинила.

Ето завързах и прогоних рибата Анду.

За нея нареденото от теб изпълних...

После легнах в гроба

посред делата от миналия ми живот.

Оттук нататък пречки няма повече да срещам.

Ето пристигам в храма на бог Ухем-Хра

и ти смълчан ме наблюдаваш.

Предавам на този бог нарежданията на боговете древни.

Ето мога да служа за водач на боговете низши.

124 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ИЗВЪРШАТ ПРЕВЪПЛЪЩЕНИЯТА В ЦАРСТВЕНИЯ ФЕНИКС

Душата ми гради за мене

в Джеду дом непоклатим

и докато аз напредвам в страната Буто,

магическите ми служители се трудят и нивите ми разработват.

Лицето на палмата ми е красиво като лицето на бог Амсу.

(Не! Не! Не хапвам аз! Такава гнусота са мърсотиите!

От тях не хапвам! Към тях ръцете си не приближавам!

Дори не ги докосвам със сандали!)

Аз дарове добри докато имам, не, не ще загина,

защото разполагам с хлябове пшеничени

и бира ечемичена,

които корабите Сектет и Манджит ми носят постоянно.

Под чудния листак на скъпите за мен дървета седнал,

аз вкусвам от покоя и наслаждавам се на изобилие от дарове...

Дух посветен да можех аз да стана!

Богинята-змия да може пак да ме изправи

и бялата корона да сложи на главата ми!

О, вие, духове, пазители на портите

на миротвореца на двете области,
помнете! Аз нося в съществото си природата,
която може за дар на боговете да послужи!
На помощ ми елате! Да вдигна, помогнете ми,
мъглата непрогледна, която ме притиска и души!
О, нека духове посветени прегръдки ми разтворят, йерархиите божествени да пазят
тишина
и никоя от думите да не откриват, които аз разменям
с душите на бъдещите поколения!
Могъщ сред тези, които реят се във висините,
сърцата вода аз на боговете на мен закрилници.
Наистина не всеки бог, богиня всяка, които жизненост ми вдъхват,
ще бъдат определени за духове-водачи на годината.
Аз ще живея под вечно зелените листа на дърветата,
от даровете, сложени пред мене, вкусвайки,
подобен на Озирис, когато в Абидос се явях.
В мен виждат прародителя на Ра, на съществата светещи.
На звездното небе загърнат с наметалото широко,
оставам лице с лице с боговете древни.
С хляба на общението в моята уста
явявам се пред боговете Ахиу.
Да ми говорят те и аз да им отвръщам!
Със слънчевия кръг, със същества от светлина аз ще говоря.
Велика силата ми е всред тъмнините,
които в световите на Мехурт царуват
тъй близо до почитаното същество...
Наистина сега аз ставам същество едно с Озирис!
(О), вижте! Ставам съвършен,
тъй както съвършен Озирис е сред боговете древни.
С Озирис ще говоря аз, тъй както хората говорят,
и той ще ми отвръща с езика на боговете...
Ето че аз дух посветен като съм станал,
пристигам тук, закрилян от магическите сили,
и аз богинята Маат упътвам към тези, които я обичат,
защото дух съм посветен,
въоръжен със силите магически на всички посветени духове.
Явявам се пред образа на Саху
в градовете Хелиопол, Бузирис, Хераклеопол,
Абидос и Панопол.

ДУМИ ЗА ПРОИЗНАСЯНЕ ПРИ ВЛИЗАНЕТО В СВЕТИЛИЩЕТО НА
МААТ

Пред тебе, о, Маат, пристигам,
сияйната ти красота да съзерцавам остави ме!
Ръцете ми издигнати са за възхвала, погледни,
на името ти пресвещено! О, истина и справедливост, слушай!
В местата идвам, гдето не растат дървета,
където в почвата растения не никнат...
Ето прониквам в местата на мистериите
и аз на Сет говоря, техния владетел...
Към мен се приближава той, водач мой и покровител,
под плътно було скрито е лицето му...
Покланяйки се пред местата на мистериите,
прониква той в светилището на Озирис
и наблюдава там мистериите, които се извършват.
Ето ги на пилоните пазителите-духове
с външност на посветени духове на мъртви.
Послушайте Анубис, започва словото си той.
Наляво и надясно се обръща той, като говори
с езика на човек, пристигнал от земята на Египет,
познаващ пътищата на страната ни и градовете.
Прилича ли ви той на някой от вашите?
Ето Озирис съм! - отговарям му.
Пристигам тук великите богове да съзерцавам
и вечния живот да придобия
чрез общение с хляба небесен.
До най-далечните предели на небето аз достигнах,
където е Озирис, над Джеду повелителят, душа велика...
Той сила на движенията ми даде
в образа на дух, с глава на феникс...
Дарен със словото на силата, в текущите води се хвърлих,
направих дарове от благовония
и към дървото Схендет като дете запътих се.
И ето ме в Елефантин*80 пристигнал,
пред храма на богиня Сатит.
Обърнах лодката натоварена с враговете ми
и в мир по езерото аз пътувах,

загледан в телата славни на Кам-Ур.
В града свещен Джеду отидох,
но за това ще пазя тайна...
На божеството върнах аз движението на краката,
Достигнах храма на Анубис и съзерцавам господаря му,
проникнах в храма на Озирис
и дрехите на този бог облякох.
Преминах аз Ре-Стау и наблюдавах там мистериите.
Заровен бях и скрит,
но път към изхода намерих.
Преминах местности опустошени, където нищо не расте,
и голотата си прикрих с дрехи, там намерени,
масла благоуханни получих от жените
и ме научиха на силата на словото на посветените.
Ето че Сет говори ми по начин свой...
Аз отговарям му: "Ето, взната ти е в сърцето ни,
тя трябва да се търси!"
Великият Анубис ми казва:
"Ти името на тази порта знаеш ли,
така че да го известиш на мене?"
Аз отговарям:
"Бог Шу - рушителят, е името на портата!"
Великият Анубис казва:
"Ти името на пантите на портата дали ги знаеш,
на горната и долната?"
Аз отговарям:
"Владетелят на истината и на правдата изправен на краката си" е името на горната.
"Владетелят със сила удвоена, на едрия добитък усмирителят" - е името на долната.
Великият Анубис проговаря:
"Мини, щом знаеш тези имена магически!"
(Влизайки в двойната зала на истината-правда покойният ще изрече това, което следва,
за да се освободи от греховете си и за да може да съзерцава боговете.)

ИЗПОВЕД ЗА ОТРИЧАНЕ I (Папирус Ну)

Здравей, о, бог велик, на истината-правда повелител, могъщи господарю! Ето пред тебе идвам.
Да съзерцавам красотата ти сияйна остави ме!
На теб и на четиридесет и двете божества магическото име зная,
които в залата огромна на истината-правда те заобикалят, в деня, когато пред Озирис на прегрешенията се прави равносметка.

Кръвта на грешниците им служи за храна.
Името ти е: "Господар на хармонията на вселената,
очите на когото две сестри-богини са."
Ето аз истината нося в сърцето си и правдата,
защото всяко зло изкорених от него.
Не съм създавал страдания на хората.
Не съм си служил с насилие към моите роднини.
Не съм замествал правдата с неправда.
Не съм общувал с лошите.
Не съм извършвал престъпления.
Не съм накарал никого да работи за мене непосилно.
Не съм злословил от славолубие.
Не съм измъчвал моите служители.
Не съм проклинал боговете.
Не съм лишавал бедния от неговия хляб насъщен.
Не съм извършвал действия, отхвърлени от боговете.
Не съм допускал никой господар да мъчи роба си.
Не съм докарвал на ближния страдания.
Не съм допускал глад да има.
Не съм разплаквал хората, подобните на мене.
Не съм убивал, нито заповед за смърт съм давал.
Не съм донасял болести на хората.
Не съм задигал дарове от храмовете.
Не съм си присвоявал на боговете хляба.
Не съм открадвал приношенията за духовете посветени дадени.
Не съм извършвал действия безсрамни
в пресвятото място на храмовете.
Не съм отнемал част от даровете предопределени.
Не съм опитвал моите владения да умножавам
по начини непозволени.
Не съм си присвоявал на ближния нивята.
Не съм размествал ни тежестите, ни лоста на везната.
Не съм отнемал млякото от детската уста.
Не съм обсебвал добитъка по пасбищата.
Не съм улавял в примка птици, за боговете отредени.
Не съм изваждал риба с мъртва риба.
Не съм препречвал на водите да текат, където трябва.
Не съм събарял вдигнати прегради на води течащи.
Не съм гасил на огън пламъка
в мига, когато трябвало е да гори.

Не съм престъпвал правилата за жертвоприношения с месо. Не съм си присвоявал добитък, собственост на храмове на боговете.

Не съм попречил на никой бог да се явява!

Чист съм! Чист съм! Чист съм! Чист съм!

Пречистен бях, тъй както бе пречистен фениксът велик на Хераклеопол,

защото съм владетел на дишанията,

които дават живот на всички посветени

в тържествения ден, когато на Хор окото

в присъствие на повелителя божествен на земята

достига до зенита си в Хермопол...

Щом съм видял в зенита си да е на Хор окото в Хелиопол,

то нека, богове, не ме достигне злото в този край,

Ни в залата просторна на истината-правда,

понеже зная имената на тези богове,

които обкръжават Маат, на истината-правда божество велико!

ИЗПОВЕД ЗА ОТРИЧАНЕ II (Папирус Небесни)

1. О, дух, ти, който ходиш с големи крачки
и в Хелиопол внезапно се явяваш, чуй ме,
деяния порочни не съм извършвал!

2. О, дух, ти, който се явяваш в Кер-Аха
с ръце, обвити в огън пламнал,
деяния насилствени не съм извършвал!

3. О, дух, ти, който се явяваш в Хермопол
и дишаш божествения дъх,
сърцето ми презира грубостта!

4. О, дух, ти, който се явяваш на извора на Нил
и храниш се от сенките на мъртвите,
не съм открадвал!

5. О, дух, ти, който се явяваш в Ре-Стау
и чиито крайници разлагат се и гният,
не съм убивал моите подобни!

6. О, дух, ти, който се явяваш в небето
на лъв в двоен образ,
от крината с жито аз не съм отнемал!

7. О, дух, ти, който се явяваш в Летопол
с очи-ками пронизващи,
не съм измамвал!

8. О, дух, с лице пламтящо,
ти, който бавно назад отстъпваш,
не съм ограбвал онова, което принадлежи на боговете!

9. О, дух, ти, който се явяваш в Хераклеопол
и смазваш и на прах превръщаш костите,
не съм аз лъгал!

10. О, дух, ти, който се явяваш в Мемфис
и караш пламъците да избликуват и да се уголемяват,
на моите подобни хляба аз не съм отнемал.

11. О, дух, ти, който се явяваш в Аменти,
ти, божество на двата извора на Нил,
не съм клеветил!

12. О, дух, ти, който в царството на езерата се явяваш,
със зъби като слънце светнали,
не съм нападал никога.

13. О, дух, ти, който се явяваш при мястото за смърт
определено,
и ненаситен ти върху кръвта на жертвите връхлиташ,
знай: не съм животни храмови убивал.

14. О, дух, ти, който се явяваш
на трийсетте съдии в залата широка
и който от вътрешностите на грешните се храниш,
не съм измамвал!

15. О, ти, владетел на реда световен,
ти, който в залата на истината и правдата се явяваш,
помни: не съм полета плодородни присвоявал!

16. О, дух, ти, който се явяваш в Бубаст*81
и назад отстъпваш,
помни: не съм подслушвал по вратите!

17. Дух Аати, ти, който, в Хелиопол излизаш,
не съм грешил с излишни думи!

18. О, дух Тутуф, ти, който в Ати излизаш,
не съм изричал никога проклетия,
заради причиненото ми зло!

19. О, дух Уamenti, ти, който в подземията за изтезания
се явяваш,
не съм аз никога прелюбодействувал!

20. О, дух, ти, който в храма на Амсу се появяваш,
и даровете, които ти се носят, следиш с внимание,
знай: никога не съм преставал в самотата си да бъда

целомъдрен!

21. О, дух, ти, който в Нехату излизаш,
водач на боговете древни,
аз хората не съм измъчвал никога!

22. О, дух-разрушител, ти, който в Кауи се появяваш,
не съм аз никога реда на времената нарушавал!

23. О, дух, ти, който в Урит излизаш
и чийто глас молитви да реди аз чувам,
на гняв не съм се никога поддавал!

24. О, дух, ти, който в областта на езеро Хекат излизаш
в образ на дете,
аз никога не съм бил глух за думите на правдата!

25. О, дух, ти, който в Унес излизаш
и чийто глас пронизва,
аз никога не съм възбуждал пререкания.

26. О, дух Басти, ти, който се явяваш в мистериите,
аз ближните си никога не съм разплаквал.

27. О, дух с лице, което е отзад главата,
ти, който от скрития си дом излизаш,
аз никога не съм грешил с хората срещу природата!

28. О, дух, с крак обвит в огън,
ти, който от Акхекху излизаш,
аз никога не съм грешил от нетърпение.

29. О, дух, ти, който от Кенемет излиза,
и името ти Кенемети е,
аз никога не съм наругал никого!

30. О, дух, ти, който от Саис излизаш
и носиш твоя дар в ръцете си,
аз никога не съм раздори правил.

31. О, дух, ти, който в град Джефит излизаш
с лица различни,
не съм постъпвал прибързано!

32. О, дух, ти, който в Унт излизаш и с хитрини си пълен,
не съм пропускал да почитам боговете!

33. О, дух, ти, който от Сатиу излизаш, украсен с рога,
в разговорите си с много думи аз не съм си служил!

34. О, Нефер-Тум, ти, който от Мемфис излизаш,
не съм измамвал, ни постъпвал злобно!

35. О, ти, Тум-Сеп, (ти), който от Джеду излизаш,
владетеля не съм проклинал!

36. О, дух със сърце дейно,
ти, който от Дебти излизаш,
не съм водите замърсявал!

37. Ти, Хи, в небето който се явяваш,
знай, никога не са били надменни моите думи.

38. О, дух на посветените, ти, който заповеди даваш,
не съм проклинал боговете!

39. О, ти, Нехеб-Неферт, от езерото който идваш,
не съм досаден бил, нито безочлив никога!

40. О, ти, Нехеб-Кау, който от твоя град излизаш,
не съм сплетничил, за да се изтъквам!

41. О, дух, с глава свещена,
ти, който ненадейно от твоето скривалище излизаш,
знай, не съм забогатявал по път нечестен!

42. О, дух, ти, който от света отвъден идваш
и твоята ръка отрязана пред тебе носиш,
на моя град аз бога никога не съм презирал.

ПРЕД БОГОВЕТЕ НА ОТВЪДНИЯ СВЯТ

О, вие, божества, събрани в залата на правдата,
аз поздравявам ви!

Наистина аз ви познавам и зная имената ви!

Не ме оставяйте под ножа на палача!

За греховете ми не споменавайте!

Пред бога - вашия владетел!

Дано не ме докосва злата орис
заради вашата намеса!

Сторете господарят на вселената да чуе истината,
защото аз през земния си път съм правил само
това, което беше истинско и справедливо.

Бог никога не съм проклинал!

Да могат духовете-покровители на дните и на часовете
беда да не ми сторят!

О, божества, събрани в залата на истината-правда,
з поздравявам ви!

Сърцето ви лъжата и неправдата отхвърля.

Живеете от истината и вашата храна е правдата.

Под погледа безтрепетен на Хор вие съществувате;
той, който в своя кръг не спи!

Избавете ме от Бабай, който в деня на присъдата велика
се храни от вътрешностите на силните!
До вас ме оставете да проникна,
защото аз не съм измамил, ни сгрешил в нещо,
не съм лъжесвидетелствувал!
Зло никакво мен да не сполетява,
защото аз от истината и от правдата се хранех.
Добрите нрави начина на моите действия чертаха
и той бе одобрен от боговете.
Ето, доволни бяха боговете, аз когато правех онова, което
се нрави!
Аз давах хляб на гладните, вода на жадните,
на голия - да се покрие, и кораб на корабокрушенеца,
на боговете правех дарове,
на духовете посветени - изливания от вино...
Духове божествени!
Освободете ме! Закриляйте ме!
Недейте ме вини пред божеството!
Устата ми е чиста! Ръцете ми са чисти!
Сторете аз от вас да чуя тази дума:
"В мир ела, душа, която тук пристигаш!
В мир ела!"
Аз чух наистина
словата тежки, разменени
между телата славни и котката божествена
в храма на Хапдре.
Аз на запитванията на духа, възмездието който дава, отговорих.
Лицето му е зад главата.
Аз наблюдавам обредите в Ре-Стау.
Благословеното дърво над тях простира своите клони. Познавайки на боговете мислите
потайни,
от тях аз моля помощ!
Пристигам тук на истината аз да съм свидетел,
та в Аукерт да има равновесие.
Ти, господарю на короната Атефу,
моето име е: "Господар на ветровете";
ти, който си високо на престола си,
спаси ме ти от тези си служители,
чиито заповеди мъки и страдания носят,
лицата им без покривало са,

понеже аз пред бога на истината-правда
постъпвах само истински и справедливо.
Гръдта ми чиста е, защото я измих...
В езерото на Маат пречистих моя гръб и моите вътрешности!
и няма част от съществото ми
несъпричастна на истината-правда.

Пречистих се в езерото южно.
Починах си в северния град,
там, до полето на скакалците,
когато във втория час на нощта
и в третия час на деня
на Ра служителите се пречистват...
Сърцата на боговете, когато преминават
ден и нощ,
казват, говорейки за мен: "Да приближи!"
"Ти кой си?" "Как е името ти?"

- Маслинов цвят е името ми...

И глас един, излизащ от пространството
невидим, отговаря ми: "Минавай!"

Ето горичка, после град...

Глас пита:

- По твоя път какво намери?
- Крак и стъпало.
- Какво им каза ти?
- Ведрина и радост.
- Какво ти дадоха?
- Запален факел и кристална плочка.
- С тези дарове какво направи?
- В зори до езерото, близо, посред каналите, зарових ги.
- Какво намери там?
- От камък скиптър.
- Как е името на скиптъра?
- "Волен като вятъра" е неговото име.
- Като зарови факела запален и плочката кристална, какво направи?
- Изрекох на силата словата, изрових плочката.

Угасих факела,
разбих плочката кристална
и езерото изкопах...

- Ти можеш да преминеш през вратата към залата на Маат, защото познаваш двойното
лице на истината-правда! Ключалката на вратата ми казва:

- Не ще те пусна да преминеш,
докато ти не кажеш името ми скрито.
"Центърът на тежестта на везната на истината-правда" е твойто име.

- Не ще те пусна ти да влезеш -
говори рамката отдясно, -
докато ти не кажеш името ми скрито.

- "Блюдото на везната, носеща истината-правда", ето името ти.

- Аз ще те пусна ти да влезеш -
говори рамката отляво, -
докато ти не кажеш името ми скрито.

- "Дар от вино" е твоето име.

- Не ще те пусна ти да влезеш -
говори прагът на вратата, -
докато ти не кажеш името ми скрито.

- "Викът на бога Кеб" е твоето име.

- Не ще те пусна ти да влезеш -
бравата на вратата казва, -
докато ти не кажеш името ми скрито.

- "Пръстите на майчините ти крака" е твоето име.

- Не ще те пусна ти да проникнеш в залата -
говори дръжката, -
докато ти не кажеш името ми скрито.

- "Окото - извор на живот - на бог Себек, владетел на Бахау", е твоето име.

- Не ще те пусна в залата да влезеш -
пазачът на крилата на вратата казва, -
докато не кажеш името ми скрито.

- "Лакът на бога Шу, закрилник на Озирис" е твоето име.

- Не ще те пусна ти при нас да влезеш -
говорят стълбовете на вратата, -
докато ти не кажеш имената ни скрити.

- "Децата на богини с корони от змии" са имената ви.

- Ти ни позна! Тогава можеш да преминеш:

- Не ще те пусна да ме тъпчеш, -
говори подът в залата на Маат -
понеже съм безмълвен и свещен!

Освен това не зная имената на твоите ходила, готови върху мен да минат.
Хайде, казвай!

- "Вестителят на бога Хас" е името на десния ми крак. "Скиптърът на Хатор" е името на левия ми крак.

- Познаваш ме! Да минеш можеш!

- За теб не ще предизвестя -
пазачът на вратата на залата на истината-правда казва, -
докато ти не кажеш името ми скрито.

- "Който сърцата знае
и на човека във вътрешностите дълбае" е твоето име!

- За теб ще възвестя на бога! Кажи ми и това:
Кой бог в този час владее?
Как е името му?

- "Който земите две закриля", е името му.

- Добре, но кой е този бог,
закрилник на земите две?

- Тот е този бог!

- Ти прага премини и приближи се!
Каза тогава гласът на Тот, самият той невидим:

- Кажи ми най-напред защо пристигаш тук?

- Пристигам тук, за мен да бъде възвестено!

- Какво е твоето условие? Какъв човек си ти?

- Пречистих се от всички грехове.
Аз чужд съм на грешките на хората,
които на подбудите моментни стават роби.
От тях не съм.

- Ще известя за теб на божеството,
ако ми кажеш още:
"Как е името на божеството,
закриляно от огнено небе,
заобиколено от стената на богините-змии,
което си отдъхва над води течащи?
Кой е това?"

- Това е Озирис!

- Мини през прага! Наистина ще мога аз да възвестя за теб.

Помни:
На твоето приобщение хлябът,
виното на твоето приобщение
и всичките надгробни дарове, за теб положени,
лъчения от светлото око на Ра са!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Да си представим това, което става в залата на истината-правда. Тази глава ще бъде изпълнена, когато тялото на покойния бъде измито, изчистено и обвито с превръзки на мумия, след като му се сложат сандали, след като му се намажат очите с антимон и

останалата част от тялото с маслото "анти" и след като му се донесат надгробните дарове - благовония, месо, домашна птица, хляб, бира, а също и зеленчуци. Да се нарисуват после цветни изображения върху пръстена плочка, които да не са били тъпкани нито от прасета, нито от други домашни животни. Ако се напише върху тази плочка горната глава, тогава покойният и неговите деца ще имат напредък! Неговото име няма да бъде забравено и той ще има благоволенията на фараона и принцовете. Той ще намери върху жертвеника на великото божество хляб, вино, месо и няма да бъде отблъснат при вратите на Аменти. Там той ще бъде въведен заедно с владетелите на Египет и ще се намери сред приближените на Озирис действително, непрестанно, вечно.

126 ГЛАВА

Здравейте, вие, четири могъщи духа с образ на маймуни.

Седящи на носа на лодката на Ра,
оповестете заповедите на повелителя на световите!

Съдии и съдници на мен сте вие.

Достойното от низкото в мене отделете!

Смирете боговете с огъня опустошителен,
който от вашите уста излиза!

На боговете даровете носите,
на духовете посветени - ядене надгробно.

Вие живеете и храните ни с истината-правда.

Лъжата, злото вие не познавате...

Тогава изтръгнете злото от сърцето ми,
унищожете моите грехове, за тях аз на земята
понесох всички изпитания.

Махнете всяка мръсотия, полепнала по мене,
та нищо да не ми попречи до вас да стигна,
в Амхет ме оставете да проникна, да вляза в Ре-Стау.

О, нека да премина портала тайнствен на Аменти.

Надгробно ядене на мен да бъде дадено,
тъй както то на боговете посветени се поднася.

Ето така те съществуват,
влизат в Ре-Стау,
излизат от Ре-Стау...

Четири могъщи духове с образ на маймуни
отвърщат: "Приближи, защото сме унищожили греховете ти,
защото сме изтръгнали пороците ти, извори на земните ти наказания.
Всяко петно, полепнало по теб, сме заличили.

Тогава влез в Ре-Стау!

Мини през тайнствените порти на Аменти!

Там ще получиш ядене надгробно.

Ще можеш там да влизаш и излизаш по твоя воля,

тъй както духовете посветени правят,
животът им съобразен бе с предназначенията на боговете.
И всеки ден прославяно ще бъде името ти
в самия храм на хоризонта."

127 ГЛАВА

ХИМН ЗА БОГОВЕТЕ НА ХЕРТИ

Здравейте, вие, божества на Херти,*82
и вие, жители на Аменти!
Пазители на праговете на Дуат, здравейте!
Вие, които боговете пазите,
които имената произнасяте на идващите пред Озирис,
които вдигате пред него магическа бариера,
които боговете славите, поваляте на Ра противниците,
които светлина разливате и мрак прогонвате,
които съзерцавате великото и свято божество
и в единение с живота му живеете... о, вие всички,
повикайте го, той в слънчевата орбита е.
Към скритите ви домове ме отведете,
за да присъствува душата ми на вашите мистерии,
защото аз, могъщо същество, ваш равен,
съборих преградите, издигнати пред мен в Аменти,
над враговете ви възтържествувах.
О, бог велик, ти, който в орбитата слънчева си
непобедим, над враговете си ти тържествуваш
и като тебе аз, Озирис, владетелю на Аменти,
сразих аз на земята и на небето твоите врагове,
владетелю на богините и боговете!
Всесилен си пред този, чието име скрито е
и никога на други божества не се разкрива.
Пазители на праговете, поздрав! Поздрав!
Вие поправяте душите и мъртвите тела разкъсвате,
и истината-правда към душата божествена водите,
от всяко зло освободени, в Акерт живеете,
не ме оставяйте без вашата закрила,
та да не бъде смазан!
Вие, които истината-правда водите
до тайнственото и свършено същество,

което стои в света отвъден.

То същество е с душа, на Ра подобна на душата, и е провъзгласено за Озирис!

На мене пътя покажете, над мен вратите отворете,
както и дома на Херти,

защото вие ми помагате да побеждавам враговете си! Пазачът на вратата да ми постави даровете

на моята глава да сложи той короната Неммес,
принадлежащ на този, който е в светилището скрито.

Ето неподвижната фигурка на Хор на двата хоризонта.

Владетеля на истината-правда, душа божествена, дух съвършен.

Всесилни са ръцете му.

Двамата велики богове ме поздравяват, от радост озарени...

и след като прославят ме, ръцете си около мен обвиват
и своята закрила ми отдават.

Възнасянето ми в небето прилича на възнасяне на бог.

На заповедите послушен, аз цикъла на всичките превъплъщения преминавам,
пред съдниците тържествувам.

Отварят се пред мен вратите на небето;

тъй както на земята и в света отвъден,

тъй както пред самия Ра те се отварят.

Високо възвестявам:

"Вратите на небето, на земята и на Дуат ми отворете!

Аз съм душата съживена на Озирис!

На този бог в гърдите аз живея!

Пуснете ме да мина без препятствия

през областите, от закона божествен отредени!

Като ме виждат боговете, да ме славят!

Да мога аз пред тях да имам милостта им!

Да мога да вървя напред, да обикалям аз по своя воля.

За никакъв порок, нито за вина,

упрекнат да не бъда!"

128 ГЛАВА

ХИМН В ПРОСЛАВА НА ОЗИРИС

Здравей, Озирис,

о, същество добро, победоносно, син на Нут,

първороден на бога древен Кеб, господар на диханието на живота,

велик владетел на запада и изтока.

Повелител на мистериите, които всяват ужас!
Увенчан в Хени-Насу с короната Атеф,
владелец на могъществото на диханието,
на залата за обреди-магии господар,
на многобройни приношения и празници в Джеду повелител! Ето че Хор възхвалява баща си Озирис
във всяко кътче на вселената,
Изида и Нефтис обединяват своите усилия;
на Тот магическото слово свято прави доброто същество
и неговите думи дълго зреят в гърдите му.
Те от устата му излизат и правят Хор
по-жизнен от всички други богове.
Изправи се, Хор, син на Изида!
Възкачи отново баща си на престола, Озирис!
Здравей, Озирис! Виж! Към тебе идвам!
Твоят син Хор съм аз и възстановявам
божественото твое всемогъщество!
Ето, от този миг нататък
живея аз от дарове надгробни за Озирис.
Изправи се, Озирис! Над враговете ти възтържествувах.
За тебе отмъстих!
Ето, аз съм богът Хор от днес нататък.
Докато аз изправям се с чертите на душата ти,
тази душа прославя те пред боговете, които те заобикалят. Здравей, Озирис! Ето, пред теб застава твоят двойник!
Ти в мир живееш под името си Ка-Хотеп.
Аз съм Хор и името ти на дух посветен прославям. Боготворя те аз под името Пеху
и ти отварям път под името ти Уп-Уаут.
Здравей, Озирис! Ето, пред теб пристигам!
В ръцете ти предавам неприятелите ти, отвсякъде събрани. Ето, ти получаваш твоя скипър и пиедестал
и ходилата ти по неговите стъпала ще минат.
Чрез теб духовната храна до боговете стига
и даровете погребални до легналите в гроба.
О, бог могъщ! В ръцете на боговете, създадени от тебе, безмерната си власт предаде!
Живееш ти в телата им прославени
и ти събираш своите атрибути, разпръснати всред всички
божества.
Гласа на истината-правда чуваш
в деня на жертвоприношенията по празниците на Уга...

129 ГЛАВА

(Вариант на 100 глава)

130 ГЛАВА

ЗА ДА СТАНАТ СЪВЪРШЕНИ ПОСВЕТЕНИТЕ ДУХОВЕ

О, погледнете! Небето е отворено! Земята е отворена!

(И) западът отворен е, (и) изтокът отворен е,
половината от южното небе отворено е,
половината от северното е отворено,
вратите са отворени широко, порталите отключени
и ето, Ра на хоризонта се явява...

Отворена му е вратата двойна от лодката Сектет,
от лодката Манджит - порталът му отворен.

Той диша порядъка божествен на световете...

И ето! Богът Шу се появява, създава той Тефнут.

Подвластните на бог Озирис
съставят свитата на Ра.

А аз желязното си копие стиснах.

И като равен на Хор неударим в светилищата влизам,
напредвам към местата, където вършат се мистериите.

Вестителят на бога, който ме обича,
пречиства моя кът молитвен с изливания на вино.

Истината-правда ме съпътствува.

Въжа получих да укрепя светилището си.

От бурите изпитвам ужас.

Нека до мене наводнение не стига!

Нека пред Ра отблъснат да не бъде!

Нека не бъде принуден да взема път обратен!

Вижте! Делата на миналия ми живот върху земята
са това! Аз в двете си ръце ги нося!

Не принуждавайте ме в долината на мрака аз да бродя!

Не хвърляйте ме в езерото, на злите мястото.

Не ме оставяйте между осъдените на вечни мъки!

Нека душата ми не бъде покорена,
нито в плен от злите духове отвличена!

Нека ми бъде разрешено лицето си аз да извърна
от заколението на Сепду!

Хвала на вас, духове планетарни
в съзвездието на Мечката голяма!
А колкото до вас, о, ножове божествени на мистериите
и вие, две ръце божествени, които осветлявате и радвате вселената
и ръководите според хармонията на епохите
младите и старите.
Вижте! Ето Тот владетелят на мистериите!
Пристъпва той към разливания на вино пред Господаря на
милионите години
и му отваря път пред небосвода.
Самият Тот сковава ураганите
и ги затваря в своите укрепления.
Ето че аз, Озирис, пред моя вечен дом пристигам...
О, вие, духове божествени!
От мене отстранете мъки и страдания!
И щом е личността ми на Ра приятна,
пуснете ме до него да проникна!
Нека приготвена за мене лека лодка
ми позволи да плувам весело, безгрижно!
Тот да зарадва сърцето ми!
Тогава аз ще славя Ра и Ра ще слуша моите слова.
Ще помете преградите, издигнати от враговете ми пред мене.
Да може плаването ми да не узнава корабокрушения!
Нека принуден да не бъда да взема път обратен,
защото, истина е, аз съм Ра-Озирис,
и тъй че лодката ми корабокрушения не плашат!
Ето, един дух планетарен,
лицето му блести в съзвездието на Мечката голяма,
а погледът му върху мен се приковава,
защото името на Ра в сърцето ми живее
и моята духовна форма се ражда от устата ми.
Ето, когато аз говоря, Ра слуша словото ми на сила!...
Бъди прославен, Ра, ти властвуваш на хоризонта!
Пречистваш с пламъците твои на светлината съществата.
Ти имаш на небето власт върховна
в мига, когато враг се готви да напада.
Ето ме! Идвам аз реда космически отново да градя,
защото този небосвод стоманен, който
от злия дух Апопи пронизан беше!
Всред урагани и всред бури

там той прониква
и въпреки че бе отблъснат от бога всемогъщ с глава на лъв,
възстановяването на реда на световите от мен зависи!
Послушайте ме, богове,
които седнали сте на престолите си величави!
Ето, аз пристигам пред небесните йерархии!
От дракона Апопи завинаги освобождавам Ра.
Аз бдя! Аз бдя!
Ето, не може вече драконът до него да се приближи!
Магическите знаци, от злия дух пред мен поставени,
ще завладеят!
Надгробните храни не ще ми липсват.
Тот със сила магическа ще ме дари
заради делата, в миналия ми живот от мен извършени.
Ще накарам истината-правда да обикаля в лодката небесна.
Като поставя йерархиите небесни за милиони години,
всред тях ще тържествувам.
Боговете ме водят и с възгласи на радост ме посрещат,
те в тяхната небесна лодка ме приемат.
Божествените владетели от свитата на Ра
зад мен застават.
Ето щастлив съм!
Божественият ред цари! Владетелят на цялата вселена е прославен.
Богинята Маат застава пред своя господар и бог.
Ето в ръцете си свещеното оръжие приемам
и по небето преминавам.
Съществата на светлината ме прославят,
защото е велико делото ми и покой не зная.
Самият Ра за моите подвизи възнагради ме,
защото дадох всичко
да бъдат заличени следите от бедствията някогашни.
Сега около себе си поглеждам и съм доволен...
Ето веслата пускам
и лодката ми, неудържима като утринното слънце,
се плъзва по обширните пространства на небето.
Великият бог Тот ме води на орбитата си в средата
и на Хепри в лодката заемам място,
където преминавам цикъла на превъплъщенията.
Аз проговарям и тутакси магическото слово става действие. Вървя напред, небето
преминавам.

Ето идвам пред Аменти.
При появяването ми Шу се радва
и огнените духове да ме посрещнат идват.
Те хващат лодката и я насочват към мястото,
където Ра и неговите приближени са застанали.
Тогава Ра напред излиза.
На мен, Озирис, погледът му пада и той нарежда:
- "Да бъде мир над него! Да бъде мир над него!
Прогонен да не бъде!
И нека пламъкът, който крепи го този миг,
насила да не му е грабнат!
И нека вихърът, излизащ от устата ти, зъл дух,
да не вилнее срещу него!
Нека избягва пътищата, застрашени от духове на злото
с глава на крокодил (той мрази ги!).
И нека те към него да не приближават!"
Ето аз качвам се в лодката на Ра...
Престола ти, о, Ра, на мене дават боговете,
тъй също и прославеното твоє тяло!
По твоя път аз преминавам и призори прогонвам Небт, злия
дух,
който пристига, прикрит в стена от пламъци,
и ненадейно в дълъг, тесен проход ме напада...
От по-преди наистина аз бях предупреден
за страшните неща, които ме очакват.
Ето, о, Ра, в лодката ти аз се настанявам
и даровете ми определени получавам.

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Това заклинание ще бъде изпълнено над лодката на Ра, боядисана в различни цветове в едно обредно чисто място. Да се сложи фигурка, изобразяваща мъртвия, на носа на споменатата лодка и да се нарисува лодката "Сектет" на дясната ѝ страна и лодката "Манджит" на лявата. Ще им поднасят в деня на Озирис течни и твърди дарове... Тези обреди имат за цел да оживят душата на мъртвия и да я направят вечна. Тя няма да знае повторна смърт.

(В сайтската редакция ние намираме непосредствено след това следните редове:)

... Мъртвият ще участва в мистериите на Дуат. Той ще бъде посветен в мистериите на отвъдния свят... Тази глава се намираше в голямата зала на храма по време на управлението на владетеля Хесепти. Тя бе намерена преди това в една планинска пещера... Словата на сила в тази глава са били създадени от Хор в полза на неговия баща, доброто същество Озирис... Когато Ра поглежда тялото и крайниците (мумифицирани) на мъртвия, ето каква картина се появява пред очите му: той вижда тялото като безкрайна панорама на небесните йерархии; голям е ужасът, голямо е

безпокойството, които това видение вдъхва на хората, на боговете, на посветените духове и на осъдените на вечни мъки... Мъртвият ще бъде съединен с душата си завинаги, той няма да умре за втори път в отвъдния свят; няма да има неприятности по време на претеглянето на словата. Той ще тържествува над враговете си и ще може да намира върху жертвеника на Ра всеки ден своите надгробни дарове, вечно...

131 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ЖИВЕЕ ДО РА

Аз Ра съм, сиянието мое нощта възпламенява.
Всеки човек, като го следва,
Тот следва и съпричастен е на вечния живот...
На Хор подобен той ще бъде,
който, с диадема увенчан, нощта обхожда.
Сърцето ми се радва, защото съм от съществата,
чиито врагове от господарите на боговете са сразени.
След като получих оръжието му желязно,
пътя до Ра изминавам.
Ето към тебе идвам, Ра, о, мой баща божествен!
В образа на Шу пристигам и призовавам всесилната богиня.
На Ху аз предоставям същността си.
С присъствието си злия дух Небт на Ра от пътя отстранявам.
Дух посветен съм. Към владетеля на боговете аз отивам,
живее той в най-крайните предели на небето.
Всесилната богиня срещнах.
Смелост ти вдъхна,
душата ми за да живее
с всемогъществото и страха на твоето име,
понеже Ра, когато в небето глас издигне,
аз тука заповеди давам!...
Здравей, велико божество в изтока небесен!
Пусни ме в лодката ти да се настаня!
Пусни ме да се спусна в нея, реейки се
в образ на сокол божествен!
Остави ме да изрека словата заповедни!
Ето със сила удрям
и лозето си взимам!
О, Ра, пусни ме в мир да се кача в твойта лодка
и в мир да плувам из красивата Аменти.
Ето обръща се към мене Тум със слово и ми говори:

"Ти искаш ли да влезеш? Защото богинята Мехен живее
милион години, да, милион пъти по милион години!
Живее в Урт до езерото на милионите години...
Ето настъпват войнствата на небето
от двете страни на богинята и боговете, които я заобикалят.
Богът на разпадането на вселената
стои до нея също.
Аз казвам: "Който и път да избереш
за идните милиони години,
навсякъде ти ще откриеш Ра, владетеля и господаря ни. Пътят, по който той върви, е път
на огъня
и всички войнства на небето вървят зад него!"

132 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ВЪРНЕШ НА ЗЕМЯТА И ДА ВИДИШ ДОМА СИ

Аз богът-лъв съм.
С широки крачки аз небето прекосявам.
Ето опъвам моя лък и плячката убивам.
Сега пристигам пред каналите
и минавам през окото на Хор.
Наистина самият аз на Хор окото съм!
О, богове! Оставете ме в мир да напредвам!

133 ГЛАВА

ЗА ДА СТАНЕ СЪВЪРШЕН ПОСВЕТЕНИЯТ ДУХ НА ПОКОЙНИЯ

Ето че Ра на хоризонта се явява,
излиза от страните тайнствени,
от боговете следван, той на небето източно глада насища.
На Нут, богинята, речта на сила
подготвя пътя за владетеля на боговете...
Ето че Ра изправя се в своето светилище.
Ти вдишваш въздуха прохладен,
поемаш ветровете северни,
храна за дробовете си набавяш
в деня, когато вдишваш ти по заповед божествена.
Ето разцепваш тълпата, Ра заобиколила,

и в лодката на Нут ти плуваш.
На боговете господарите на заповедите твои са подвластни,
докато ти събираш своите кости
и преброяваш крайниците си разпръснати.
Ти се насочваш към красивата Аменти.
Явяваш се ти там и твоят образ от ден на ден се подмладява.
Окъпан в сиянието на слънчевия кръг,
сега блести той - статуя от злато...
Наистина с всеки ден изминат
по-млад, по-хубав става твоят образ.
До хоризонта се издигат възгласи на радост.
Те по възжетата на лодката отекват.
С възхита боговете от небето ме съзерцават,
сякаш самият Ра съм.
Отива господарят им короната Уререт да търси...
Самотен чувствам се сред боговете, Ра заобиколили,
но силен от самия факт на моята самотност.
На Ра подобен, аз съм силен
(и) на земята, и в света отвъден.
Наистина не ще живея никога бездушен, ни бездееен!
Ето че моите две очи възвръщат някогашната си сила
и с моите две уши
хармонията на порядъка божествен чувам.
Аз плувам по небесния океан, на Ра подобен.
Наистина не ще повторя никога това, което чух,
на никого не ще разкажа онова, което съм видял
в местата на мистериите.
Ето, с възгласи на радост ме поздравяват
и по небесния океан минавам като победител.
Сокол божествен съм,
около мене по волята на боговете духове носят
небесен мир на нетленния ми двойник.
Наистина неизброими и най-различни са превъплъщенията ми
пред златния сокол...

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Това заклинание да се изрича над кораб, дълъг четири лакти, направен от зелен порцелан и украсен с изображение на духове, пазители на градовете; да се нарисува освен това звездно небе; всичко да бъде обредно изчистено с благовония и сода. После

да се извае фигура от нов камък "Мехт" изображение на Ра и да се постави на носа на кораба. Там да се сложи също изображението на мъртвия, когото обичаш, та той да достигне съвършенство; да може да обхожда небето с лодката на Ра и да съзерцава самия него. Никое човешко око да не вижда тези свещени неща освен самият ти, твоят баща и твоят син. Внимавай много за това! Благодарение на този начин мъртвият ще постигне голямо съвършенство в лоното на Ра; неговата власт сред боговете, заобикалящи Ра, ще бъде огромна; те ще го зачитат като техен равен и ако хората, живеещи на земята, или мъртвите в отвъдното го срещнат по пътя си, ще му се поклонят дълбоко, защото той ще се представи в отвъдния свят увенчан със сияние като равен на Ра!

134 ГЛАВА

ЗА ДА СТАНЕ СЪВЪРШЕН ПОСВЕТЕНИЯТ ДУХ НА ПОКОЙНИЯ

Поздрав, о, бог! Ти грееш и сияеш,
прав в светилището твое. На тези, които те обичат, радостта даряваш на милионите години.

Ти даваш право на създанията на светлината по своя воля да завършат
безбройните превъплъщения в лодката на Хепри.

Ти злия дух Апопи повали.

А вие, синове на Кеб, ще повалите враговете ми!

Седнали в лодката на Ра, ще ги сразите вие!

Главата им Хор ще отсече. Ще станат те
кръжащи в небето птици като много други...

Ще имат долните им части прилика със земните животни,
с рибите в езерата...

Наистина ще сразя аз на злото духовете, мъжки или женски, които небето преминават,
и тези, които земята обитават,
дори и тези, които гасят звездите...

Ето че Тот, син на Анер, от Аменти излиза,
докато аз безмълвен, ням го гледам.

Да може този бог могъщ, велик палач, страшилище за злите духове,
да ги срази, да ги премаже, от съществуване да ги лиши! Да се пречисти в кръвта им!

Да се изкъпе в кръвта на огненочервените зли духове! Наистина ще ви унищожи той, о,
духове на злото,

към вас се устреми от мястото си в лодката на Ра баща му! Помнете: Хор съм, създаден от
Изида!

Нефтис с млякото си ме хранила
(тъй както тези две богини създали са и кърмили са Хор, този, който срази злите духове,
съюзници на Сет).

Ах, те, когато видят на моята глава короната Уререт,
ще паднат по лице и ще ме славят.

Ето, мъжете и жените, покойните и боговете,
и духовете посветени виждат ме,

мен, Хор, с короната Уререт на главата.
Те падат по лице и ме прославят,
защото аз наистина сразих противниците си
в горното небе и долното
пред небесните йерархии, богините и боговете!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Да се произнася тази глава над изображение на сокол, украсен с бяла корона. Също така над изображенията на боговете Тум, Шу, Тефнут, Кеб, Нут, Озирис, Изиди, Сет и Нефтис, нарисувани в жълто върху необработен камък "Мехт"; да се сложат тези изображения в една "лодка на слънцето", както и една фигурка, изобразяваща покойния, който бихме искали да е посветен. Да се намажат всички тези неща с кедрово масло, да се изгори тамян и да се изпече домашна птица. Това е знак на почит към Ра по време на неговото плаване. След като всички тези действия се изпълнят, мъртвият ще остане с Ра всеки ден, навсякъде, където този бог се отправя, и той ще унищожава враговете на Ра действително, постоянно, вечно.

135 ГЛАВА

ДУМИ, ИЗРИЧАНИ ПРИ НОВОЛУНИЕ

Аз, Озирис, на бурите небесни преча.
Повивам с ленти и укрепвам
безспирно Хор, доброто същество.
Аз в образи различни и безбройни
приемам даровете си в часове, определени от съдбата.
Пред моето лице утихват бурите.
Ето че Ра пристига с четирите най-висши божества.
В слънчевата лодка те небето прекосяват.
И аз, Озирис, за моето пътуване потеглям
в часа, уречен от съдбата.
Заловен за въжетата на слънчевата лодка,
започвам новото си съществуване...

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Ако покойният знае тази глава, той ще стане посветен дух в отвъдния свят; там няма да умре за втори път; седнал в нозете на Озирис, той ще може там да получи храната си. Ако покойният знае (тази глава по време на своите земни странствувания), той ще стане подобен на Тот; ще бъде почитан от живите; не само че няма да бъде хвърлен, когато настъпи часът, в ярките пламъци на богинята Баст,*83 но тази могъща владетелка ще му помогне да напредне много.

136 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ОБИКАЛЯ В ЛОДКАТА НА РА

О, вие, звездни духове на Хелиопол
и вие същества, сияещи на Хер-Аха!
Погледайте! Роди се бог!
Въжетата на лодката небесни са готови...
Ето веслата грабва той.
Наистина достатъчно могъщ съм,
за да боравя с оръжията бойни на боговете!
Ето подкарвам лодката на Ра
и влизам в небето...
Каналите минавам и пред Нут заставам.
Заедно с Ра плавам
в образа на дух с маска на маймуна.
Ето премахнах
бедствията, които вече застрашават световите,
пределите небесни и стълбата на бога Себагу.
Ето че боговете Кеб и Нут са радостни.
Безспир повтарят името ми,
защото съм новодошъл в небето.
Благодарение на мен доброто същество се подмладява.
Отново Ра в целия си блясък се явява.
Отново бог Унти намира силата на словото
и Баху, бог на наводненията,
всред боговете първи става.
Наистина нещастните, невкусили от радостта да се живее,
сега я вкусват.
Ридания вече не се чуват.
Делата животворни на йерархиите небесни
усещат се навсякъде...
Аз възхвалявам те, душа божествена, с власт магическа,
надхвърлила властта на боговете северни и южни
с блясъка на цялото им озарение!
Да мога да раста и да напредвам на небето,
тъй както между боговете ти напредваш!
От клопките на злите духове ти избави ме!
Подкрепи сърцето ми!
Да мога аз да стана силен със силата на всички богове,
на всички посветени духове на всички мъртви!

Да, наистина аз силен съм от силата на всички.
На правдата божествена аз господар съм,
богиня Уаджит юздите нейни управлява.
Силите, които от далечните предели на световите идват, ме закрилят.
Закрилят и Ра в небето му!
Нека в мир, о, Ра, се извърши моето пътуване!
За твоята небесна лодка ти пътя отвори,
защото силата, която мен закриля, о, Ра, тя теб закриля!
В небето идваш като бог отмъстител
Хор-Хути, владетеля на двата хоризонта.
За Ра възстанових реда в домовете на небето.
Доволни боговете са, когато злите духове прогонвам.
Небт. злият дух, не ще се приближи до мене.
Пазачите на праговете няма да ме унищожат,
защото тайнствен бог съм аз с лице забулено,
поставен в светилището на храма велик.
На Ра донасям аз и известявам думите на боговете
и искам милостта на моя господар според словата на посланието.
Наистина изпълнен съм с жизненост.
Аз получавам даровете си в час, уречен от съдбата.

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Тази глава ще бъде произнесена над фигурка, изобразяваща мъртвия и поставена в един "Кораб на Ра". Произнасящият ще бъде предварително измит и обредно пречистен; той ще изгори най-напред тамян пред Ра; ще остави след това дарове от хляб, вино, печена домашна птица, определени за пътуването на мъртвия в кораба на Ра. Всеки посветен дух, в полза на когото ще бъдат извършени тези церемонии, ще може да остане сред тези, които живеят; той никога няма да бъде унищожен; той ще води съществуването на едно пресвято божество; злото няма да може да го стигне; той ще бъде подобен на свършен дух от Аменти, той няма да умре повторно; той ще се храни в присъствието на Озирис всеки ден; той ще може да се премества заедно с владетелите на севера и на юга всеки ден; той ще може да утолява жаждата си от изворите; той ще излиза - подобно на Хор - към светлината на деня; той ще живее и ще стане подобен на бог; той ще бъде възвеличаван и призоваван от живите като Ра всеки ден, действително, постоянно, вечно.

137 ГЛАВА

ДОКАТО СЕ ПАЛИ ОГЪНЯТ В ОТВЪДНИЯ СВЯТ

Ето искрящото око на Хор,
светещо като Ра, на хоризонта се явява.
Движенията му с хармония са изпълнени

и той тривластието на Сет разрушава,
защото бе решено Сет да бъде хванат и доведен
и пламъците страшни на окото божествено
да бъдат насреща му отправени.
Да дойде този пламък обновителен,
да мога да го възхвалявам!
Около Ра да възцари той според желанията на двете ти сестри порядъка божествен!
О, Ра, наистина окото божествено на Хор
живее, живее!
В светилището на великия храм живее.
"Ан-Маут-ф" е името му.

138 ГЛАВА

ДОКАТО ПОКОЙНИЯТ ВЛИЗА В АБИДОС

Здравейте, богове, живеещи в Абидос!
Вие, божествени йерархии, в тези места събрани,
да ме посрещнете елате!
Гледайте и се радвайте!
Ето Озирис, божествения ми баща!
Пред неговия съд аз съден бях!
В светилището му проникнах!
Ето аз Хор съм!
Владетел на Египет и на пустинята червена господар,
защото моя е страната.
Не надминава никой Хор по могъщество!
От яростта на окото му божествено треперят неговите врагове!
Ето той отмъсти за божествения си баща,
възпря от майка му направеното му наводнение.
Той смаза враговете си, унищожи насилието и безпорядъка,
обезсили нападките на злия Небт,
той, Хор, господарят на народи многобройни
(и) на земите две владетел!
Ето по силата на нареденото
завзема той владението на баща си.
След наклоняването на взната моето слово
оказа се и истинно, и справедливо.
Противниците си аз покорих и техните уловки провалих,
насочвани към мене.

Наистина закрила ми е моята сила,
защото син съм на Озирис, а баща ми
тялото си с чудодейна сила пази.

139 ГЛАВА

(Повторение на 123 глава)

140 ГЛАВА

ДА СЕ ПРОИЗНАСЯ, КОГАТО БОЖЕСТВЕННОТО ОКО Е В ЗЕНИТА СИ

Вижте! Един всесилен бог на хоризонта се издига.
Ето че Тум се появява,
от облаци благоуханни обграден.
Цялото небе е озарено от сиянието
на духовете посветени.
Храмът с пилоните е изпълнен с веселие и радост,
защото се появявам аз сред боговете...
И образът ми техните наподобява.
В самия миг избухват викове
и тутакси отекват с пълна сила.
Веселие цари в светилищата на света отвъден.
Заповедите на Тум и на Хору-Хути с голяма почит се приемат.
И тъй негово величество на небесните йерархии от свитата си нарежда:
"До крайниците му да се доближи окото божествено,
и ръцете му да направи силни,
за да изпълнят наредбите на бога!"
Ето блести окото божествено в средата на лицето
през периода дълъг на нощта,
по време на четвъртата епоха на земята,
до края на второто й подразделение.
Тогава пред небесните йерархии
блести великото око божествено...
със светлина величието му изпълнено е, както някога
в утрото на времената, когато единствена тя беше
всички божества: Ра, Тум, Шу, Кеб,
Озирис, Сет, Хор, Мантха, Баху, Тот,

Нау, Джета, Нут, Изиди, Хатор, Нефтис,
Мерти, Маат, Анру, Тамесджета,
душата и тялото на Ра...
Това е изброяването от Уджат, изречено
пред владетеля на земята.
Не липсва никой; днес се радват боговете
и техните ръце бездействуват.
По време на празниците боговете казват:
"Здравей, о, Ра, моряк всред свита многобройна!
Наистина сразен е Апопи.
Здравей, о, Ра, ти, който се явяваш
във всички форми на сътворяването на вселената.
Здравей, о, Ра, над враговете победител!
Да бъде името ти свято!
Здравей, о, Ра, ти, който смаза рожбите на бунта!"

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Тази глава да се изрече на амулет Уджат (направен с истински лапис-лазури или с камъка "мак", украсена със злато), пред който ще се поставят красиви и чисти дарове в последния ден на втория месец на сезона "перт", когато Ра се явява. Да се направи друг амулет на Уджат с яспис и да се сложи върху част от тялото на мъртвия по избор. Когато тази глава бъде изречена пред "кораб на Ра", мъртвият ще може да се премества с боговете, ще стане един от тях, ще оживее в отвъдния свят. При наричането на тази глава и когато даровете ще бъдат сложени пред Уджат, намиращ се в апогея, четири огъня ще се запалят върху жертвеници за Ра-Тум, както и четири за Уджат и накрая четири огъня ще се запалят за боговете, споменати по-горе. Да се наредят върху всеки жертвеник пет хляба, благовония и печено месо...

141, 142 ГЛАВА

Тук започва главата, която ще се изрича или от син в полза на своя умрял баща или от баща в полза на своя умрял син; тя ще бъде изричана по време на празниците на Аменти, за да стане мъртвият свършен както в лоното на Ра, така и между боговете, сред които той ще пребивава.

Да се изрича на деветия ден от празниците. Да се каже:

Ето даровете: хляб, бира, месо, домашна птица, печено, тамян запален... те предназначени са: за Озирис, владетел на Аменти; за Ра-Характ, за Ну, за Маат, за лодката на Ра, за Тум, за голямата йерархия на боговете и за малката;

за Хор - господаря на короната Уререт;

за Шу, Тетфнут, Кеб, Нут, Изиди, Нефтис;

за храмовете на многобройните Ка на владетеля на световите, на обиколките и на кръговратите небесни,

които божествения ред поддържат.

За Ауджерт, останал на естественото свое място;

за Египет на севера и на юга, - който е на боговете тяло славно;
за богинята, почитана с косите рижи;
за богинята, другарка на живота, с коси от вятъра развени;
за богинята с могъщо име което в подвизите ѝ разкрива се; за бика свещен, съпруг на
кравата божествена;
за благотворната власт на красивото кормило,
което севера небесен озарява;
за благотворната власт на кормилото на запада небесен, което извършва своите обиколки
и на земите две за предводител служи;
за бога на светлината всред храма със статуи на богове изпълнен и който благотворното
кормило е на изтока небесен;
за този, който в храм на духове червени обитава,
кормило благотворно на небето южно;
за Местха, Хапи, Дуамутф и Кебхсеннуф;
за двата храма на земята на Египет на север и на юг;
за двете лодки слънчеви Сектет и Манджит;
за бога Тот,
за боговете на севера, на юга, на изтока и запада;
за боговете от съзвездието на Голямата мечка;
за боговете на надгробните дарения;
за бога на великото светилище;
за бога на храма на огъня;
за боговете на некрополите;
за боговете на двата хоризонта;
за боговете на нивята;
за боговете на тревите и растенията;
за боговете на хлябовете от пшеница;
за духовете на пътищата на севера, на юга, на изтока, на запада;
за духовете - пазачи на вратите на Дуат;
за духовете - пазачи на стълбовете на Дуат;
за духовете с лица забулени, които кръстопътищата пазят;
за духовете - пазачи на онези, които плачат и се молят;
за духовете - пазачи на гробниците разкопани по склонове планински;
за мъртвите, на радост и доволство извор;
за съществата огнени, които огъня разпалват;
за съществата, които в кръг играят край жертвениците димящи;
за съществата, които лумналия огън в Аменти усмиряват...
за Озирис, доброто същество и на живота повелителят, владетел на вселената и господар
на храма на Абидос;
за Озирис, бог Саа и бог Орион,
на храмовете северни и южни господар,

господството му се простира над милионите години;
за Озирис-Птах, владетел на живота, Бати-Ерпит,
владетел на Ре-Стау, който в планините некрополи живее;
за Озирис, който живее в Ати, Сехтет, Неджефт,
Резу, Пе, Нетеру, Сау, Бакет, Суну;
Рехененет, Апер и Кофдену;
за Озирис-Сокари от Пед-ш и Песг-Ре;
за Озирис, който във своя град остава;
за Озирис, който стои в небето, както и в Ре-Стау;
за Озирис-Небжести с ножа страшен;
за Озирис, владетеля на вечността;
за Озирис, който пребивава във водите и изхода на битките решава;
за Озирис, владетелят обвит от лентите на мумия,
владетел на Танент и на Недбит,
Сати, Бедешу, Депу, Саис, Неперт, Шену,
на Хенкет, Та-Сокари, Шау, Фат, Херу, Маат и Хена...

143 ГЛАВА

(Съдържа само винетки)

144 ГЛАВА

ВЛИЗАНЕТО ПРЕЗ АРИТИТЕ

Първият Арит.

"Многолико същество с глава повесена надолу" зове се пазачът му.

"Разпитващият" зове се надзорникът му.

"Глас, който става тих" зове се вратарят му.

Вторият Арит.

"Прослава надалеко" зове се пазачът му.

"Обърни лице" зове се надзорникът му.

"Господар" зове се вратарят му.

Третият Арит.

"Яде нечистотия" зове се пазачът му.

"Лице, което бди" зове се надзорникът му.

"Викащият" зове се вратарят му.

Четвърти Арит.

"Отблъсква лице с различни гласове" зове се пазачът му.

"Сърце, което бди" зове се надзорникът му.

"Белязан, който побеснелите отблъсква" зове се вратарят му.

Петият Арит.

"Поглъща змии" зове се пазачът му.

"Ненаситник" зове се надзорникът му.

"Лице хипопотамово - страшилище за непокорните" зове се вратарят му.

Шестият Арит.

"Месач на хляб - издига глас" зове се пазачът му.

"Държи лице" зове се надзорникът му.

"Лицето на пазителя на езерото да не посичаш" зове се вратарят му.

Седмият Арит.

"С ножа не играй" зове се пазачът му.

"Глас гръмогласен" зове се надзорникът му.

"Страшилище за духовете зли" зове се вратарят му.

Арити,*84 поздрав!

И на вас, които на Озирис в името
направихте Аритите да се покажат, поздрав!

Вие, над тях които бдите

и всеки ден уведомявате Озирис

земите две какво желаят.

Ето аз ви познавам и зная имената ви,
защото към живот се връщам аз в Ре-Стау;
провъзгласен за дух свещен на двата хоризонта.

Прославен бях в град Пе и във Ре-Стау,
приветствуван като тяло славно,
същество, пречистено в гърдите на Озирис,
от богове обиколен, обхождам къщата на хоризонта,
защото съм сега един от тях,
на тях подобен и още техен предводител.

На посветени духове признат за предводител, стоя начело
на празниците месечни и полумесечни.

О, ти, извършващ кръговратите небесни,
Гледай!

Живея под пламтящото око на Хор.

И падне ли нощта,

когато в лодката си аз пътувам по океана на небето,

на Тот ръката над мене се простира

и лодката на Ра свещена ме закриля...

Наистина, по-силно името ми е от вашето,

по пътя на истината-правда над вас аз тържествувам.

На помощ Хор иде ми, син любим на Ра, син първороден
и в мен се вливат силите магически на бога-лъв
и затова отблъснат няма да съм пред вратите на Аритите.
Всеки ден
пречиствам се в близост на Озирис, владетеля на Аменти
и в полята на мира работя,
живея обкръжен от посветени и от маги
и с духове,
които под закрилата на силната ръка на Тот
дарове донасят...
По заповед на Анубис те наблюдават злите духове
и пречат им да грабнат тези дарове.
Ето на Хор равен по великолепиe пристигам,
Ра влизането ми през Аритите на хоризонта разрешава
и боговете с възгласи на радост ме поздравяват.
Небт, злият дух, не може да ме приближи,
пазачите на Аритите не ще ме върнат,
защото тялото ми е закриляно от амулети,
лицето ми - покрито с плътно було;
заобиколен от посветените на богиня Хатор,
стоя аз в полумрак свещен във храма й.
Ето аз сътворявам множеството човешки същества,
аз гибелната власт на Апопи сразявам
и допринасям да се приближи Маат до Ра.
Ето отварям път през небосвода
и бурите сковавам, на приближените на Ра живота връщам.
Сега накарах даровете да се пренесат
към място за мене подходящо
и лодката си след като приготвих, плувам в мир;
Отварям пътища, по своя воля ги обхождам.
Лицето ми лице на бог могъщ е,
на всемогъществото аз повелителят съм...
Ето на хоризонта отпускам.
Наистина достатъчно съм силен, вас, духове на злото, да сломя!
На моя път напред не се опълчвайте!
Мен, господаря ви Озирис, не отблъсквайте!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Това заклинание ще бъде изречено над рисунка, изобразяваща небесните йерархии и

изпълнена в жълт цвят върху "кораб на Ра". Ще им бъдат направени дарове от: домашна птица и благовония; благодарение на това мъртвият ще оживее; той ще усети силите си удвоени сред боговете, които го заобикалят; той няма да бъде отблъснат пред пилоните на подземния свят. Освен това да се направи една фигурка, изобразяваща мъртвия; да се постави пред рисунките и да се придвижва последователно към всяка една от тези врати. Това заклинание да се изрича пред вратата, нарисувана поотделно за всеки Арит, и да се сложи пред нея дар: бут, сърце, глава и стъпало от рижав бик и четири стъкленици, пълни с кръв, но не от сърцето, амулети, шест бели хляба, осем хляба Шенс, осем хляба Хенфу, осем хляба Хбену, осем кани с бира, осем крини зърно, четири кани, пълни с мляко от бяла крава, зелена трева, зелени маслини, масло за мазане на очите, масло хатет и запален тамян. Да се изрича това заклинание два пъти над всяка една от каните. След като се направят тези рисунки, на четвъртия час да се обикаля в кръг около тях през деня, като се внимава много и като се пресмята времето по небето. Докато ти изпълняваш тези церемонии, описани по-горе, внимавай да не те види някой; благодарение на тези церемонии мъртвият ще има голям напредък на небето, на земята и в отвъдния свят. Това ще му бъде полезно за всичко, което предприеме; той ще получава всичко, от което има нужда действително, постоянно, вечно.

145 ГЛАВА

ПИЛОНИТЕ НА СЕХТ-ИАНРУ

1

На тебе нося поздрава на Хор,
о, пилон върви на бога със сърце замряло.
Ето пътуването си завърших.
Знай, името ти тайнствено познавам,
както познавам аз духа до теб на стража.
Ето името ти:
"На ужасите господарка -
закриляна от стени непреодолими,
творец на словото магическо,
отблъсквам силите на хаоса и пътника закрилям
по пътищата на небето".
"Нерау" казва се духът, който на стража е.
Знай: пречистих се аз във водите,
в които Ра самият се пречиства,
когато източния хоризонт напуска.
С масло "хати" от кедрово дърво намазан бях,
аз нося обредната дреха "менх".
Държа в ръка направен от дърво "хети", скипър.
Духът на пилоната отговаря: "Премини!
Ти чист си!"

2

На тебе нося поздрава от Хор,
о, ти на храма пилон втори,
където "богът със сърце замряло" се намира!
Ето пътуването си завърших.
Познавам името ти скрито,
както познавам аз духа до теб на стража.
Ето името ти: "Владетелка върховна на небето, на двата свята - господарка,
която сее ужас на земята
дори в нейните дълбочини..."
"Мес-Птах" нарича се духът до теб на стража...
Знай, пречистих се аз във водите,
където в древни времена Озирис се пречисти,
където лодките "Сектет", "Манджит"
докарани бяха, когато от Ам-Урт излезе той
и под пилоните премина.
Намазан бях с масло, използвано по празници,
и обредната дреха "сешет" нося.
Пристигам със скиптър от дърво "бенбен" в ръка.
Пухът на пилона отговаря: "Премини!
Ти чист си!"

3

На тебе нося поздрав от Хор,
о, ти, на храма пилон трети,
където "богът със сърце замряло" се намира!
Ето, пътуването си завърших.
Знай, името ти тайнствено познавам,
както познавам аз дух до теб на стража.
Името ти е:
"Владетелката на пилоните, на която безбройни дарове са отредени,
тази, която ги раздава и е на боговете мила,
тази, която деня на плаването към Абидос на лодката Нешемт насрочва;
"Бек" нарича се пазачът ти.
Наистина аз във водите се пречистих,
където Птах се е пречистил по време на пътуването на слънчевата лодка

през празниците, когато е било лицето му отбулено,
с "Хати", "Хекену", "Тахену" намазах се.
Аз нося дрехата "схези", в ръка със скиптър от дървото "ихи".
Духът на пилоната отговаря: "Премини!
Ти чист си!"

4

На тебе нося поздрава от Хор,
о, ти на храма пилон четвърти,
където "богът със сърцето замряло" се намира!
Ето пътуването си завърших.
Знай, името ти тайнствено съзнавам,
както познавам аз дух до теб на стража.
Ето името ти:
"Владетелка върховна с ножове въоръжена; господарка, която на бога със сърце замряло
на две земи сразява враговете,
която в отчаянието на нещастните помага.
"Удри добитък" нарича се пазачът ти.
Пречистих се в същите води, където доброто същество пречисти се,
след като то над Сет победа удържа.
Със "сунит" и "сенен" намазах се.
Аз нося дрехата "шеза"
и от дървото "тау-атуту" скиптърът ми е направен.
Духът на пилоната отговаря: "Премини!
Ти чист си!"

5

На тебе нося поздрава от Хор,
о, ти на храма пилон пети!
Ето пътуването си завърших.
Знай, името ти тайнствено познавам,
както познавам аз духа до теб на стража.*
(Следва под същата форма изброяване на 21 пилоната)

146 ГЛАВА

(Вариант на предходната глава)

147 ГЛАВА

(Вариант на 144 глава)

148 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ СНАБДЯВА МЪРТВИЯТ С ДАРОВЕ

Една винетка изобразява мъртвия в светилище, когато възхвалява Ра. Съвсем близо има седем крави, един бик и техните дарове. Зад тях се виждат четири кормила - символи на четирите главни посоки на пространството.

О, ти който светиш в слънчевия кръг, поздрав!

Ето че ти, душата на всемирния живот, явяваш се на хоризонта.

Наистина познавам те и името ти зная.

И имената на тези седем крави и на бика.

О, вие, духове, които храните с дарове мъртвите в отвъдното,
на мен ми ги донесете и между вас ми позволете да остана. О, ти, "красива сила",
кормилото на севера!

О, ти, "На обиколките извършител на земите две пътеводител", кормилото на запада!

О, ти, "Мълниеносец, на боговете видими в храма", кормилото на изтока!

О, ти, "Обитател на храма на божествата червени", кормилото на юга!

Пред мене даровете да се появят наредете!

Дайте ми живот, победа, здраве, сила
върху земята, на небето и в света отвъден!...

О, вие всичките, бащи на боговете
и вие всички техни майки,
освободете ме от пречките, по пътя ми изправени
от силите на тъмнините,
от нападенията на злите сили,
от техните уловки, от ножовете им свирепи,
от всички бедствия на наказанието,
които срещу мене могат да бъдат предизвикани
било от хората върху земята или от боговете,
било от духовете посветени на покойните
или от душите, осъдени на вечни мъки,
било то денем или нощем,
по празниците месечни или пък полумесечни,
през цялата година или през нейните сезони...

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Да се изпълнява, когато Ра се появи над рисунките, изобразяващи боговете. Да се сложат

даровете пред тях: хляб, месо, домашна птица, благовония. Благодарение на това покойният ще получи надгробно ядене в лоното на Ра. Ще се радва на голямо изобилие от храна в отвъдния свят и ще бъде избавен от злото веднъж завинаги. Никой не трябва да бъде тук по време на изричането освен самият ти.

Наистина Ра ще стане за покойния кормило, което ще го закриля, ще унищожи неговите врагове на небето, на земята и в подземния свят и покойният ще се радва навсякъде на голямо изобилие действително, постоянно, вечно...

149 ГЛАВА

(ЧЕТИРИНАДЕСЕТТЕ ИАТА)

1. Първият Иат.*85

Здравей, ти първи Иат на Аменти,
където мъртвите се връщат към живот от хляба осветен, когато вкусват!
Щом ти ме видиш да пристигам,
махни превръзките мъртвешки, които стягат моята глава!
Духът всесилен, в теб вселен,
съединил е вече косите ми и крайниците ми е укрепил,
а пък Ахи, владетел на сърцата, сглобил е моите кости...
Уререт, свещената корона на Тум, върху косите ми сложи!
Нехеб-Кау ми заздравя главата
и на везната блюдата две са в точно равновесие...
Наистина, ще бъдеш по-могъщ от всички други богове,
о, Асму Кет...

2. Вторият Иат (да се нарисува в зелено. Неговото божество е Ра-Харахт)

Да се изрече:

Ето там, докъдето взорът стига, разстилат се владенията ми
в Сехт-Ианру...

О, тръстикови полета! Оградите ви са железни,
пшеницата достига там пет лакътя,
два за класа, три за стъблото.

Ечемикът там е седем лакътя,
три за класа, четири за стъблото.

Там духовете са високи девет лакътя,
те жънат житото ведно с Харахт.

Наистина една врата посред полетата аз зная,
от нея Ра излиза за изтока небесен.

На юг е езеро,
птиците Хару го навещават.

На север разположен е канал,

птиците Ра го посещават.
Това е точно мястото, където лодката на Ра минава,
от ветрове попътни носена.
Хванал въжетата на лодката божествена,
неуморим моряк съм.
Ето двете смокини с цвета на тюркоаз познавам,
откъдето Ра излиза, когато на път потегля.
Той към пилоните на Шу го води
и към вратата на владетеля на изтока...
Наистина полетата на Ра познавам.
Пшеницата достига там пет лакътя,
Там ечемика е седем лакътя,
там духовете са високи девет лакътя,
те жънат заедно
с душите свършени на изтока...

3. Третият Иат (да се нарисува в зелено. Това е Иат на духовете посветени)

Да се изрече:

Здравей, о, Иат на духовете посветени,
не може тебе никой с лодка да премине,
защото огънят отвсякъде беснее.
О, духове! Пътищата ваши осветете (и) домовете ваши пречистете;
направете това, което за вечността ви беше наредил Озирис... същество велико,
владетел на червената корона,
на бога на светлината челото украсила...
С огъня, излизащ от устата ми, аз съживявам
двете земи и техните изселници...
Наистина спасен е Ра от хватката на злия дух Апопи!

4. Четвъртият Иат (да се нарисува в зелено. Това е Иат на две високи планини)

Здравей, водачо на Иата тайнствен,
и ти, висока планина в света отвъден.
Небето звездно над нея се издига!
Тя има триста мерки дължина,
двеста и трийсет - ширина.
Една змия седемдесет лакътя на дължина го населява. "Ножохвърляч" е името ѝ.
С духове посветени тя се храни.
И с осъдените в света отвъден,
които тя убива и разкъсва...
Ето, Маат, аз спирам плаването си

под твоята ограда укрепена,
поглеждам всичките страни и вход към тебе търся.
Намирам го и с теб, аз мъж могъщ се съединявам... Наистина достоен съм главата ти да украся, богиньо, защото моето могъщество от ден на ден расте...
Сега съм великия божествен маг
и нищо от погледа ми не убягва...
Аз забелязвам дух да лази по корем.
Кой е?
Аз зная, всемоушен той е в планините, където живее...
О, дух, до теб да приближа, пусни ме,
за да остане силата ти с мене...
Ето усилие направих и прав се задържах.
Вървя напред и духовете зли Акриу, на Ра противници, аз покорявам.
Мирът на този бог над мен се спуска вечер,
докато обиколките си аз извършвам в небесата,
а ти самият оставаш в долината...

5. Петият Иат (да се нарисува в зелено)

Да се изрече:

Здравей, Иат на духовете, препятствие непреодолимо
за тези, които се стремят да го преминат!
Населените в него духове
имат бедра по седем лакта на дължина
и хранят се от сенките на мъртвите отпаднали и отмаляли.
О Иат! Път отвори ми
да мога аз през тебе да премина
и в красивата Аменти да проникна...
Такава беше волята на Озирис.
На духовете посветени повелител...
Гледай! Живея тук, дух посветен,
празнувам, през месеца и полумесеца
наречените празници.
Небесните си кръговрати изпълнявам,
на Хор окоето и на Тот, ме придружават в моето пътуване.
И пламъците от устата на всички богове, които бликат,
днес враговете ми изстребват,
ако престоя си не са завършили
в местата на кланетата.

6. Шестият Иат (да се нарисува в зелено)

Поздрав на тебе Имехет, теб, когото тачат боговете, велико тайнство за посветени богове
и кът злокобен за души осъдени.

Аз идвам тук да съзерцавам бога на това владение.

Открийте си лицата, когато видите, че приближавам,

защото съм бог всемогъщ

и дарове ви нося, за да ви нахраня.

Нека владетелят на вашия Иат ръка над мене да не слага!

Похитителите да не ме уловят!

Палачите зли - да не ме подгонят!

Да можех да живея в мир сред вас!

7. Седмият Иат (да се нарисува в зелено)

Да се изрече:

О, град Ис, ти тъй далечен, труден за съзиране!...

В пламъците червенеещи

една змия живее и името ѝ е Ререк...

Гърбът ѝ седем лакътя е дълъг.

От мъртвите се храни тя и ги изстребва.

Назад. Ререк, ти град Ис обитаващ,

и раздробяваш мъртвите в остатъци,

докато твоите очи светкавици изпускат,

да станат костите ти прах, безплодно да е семето ти!

До мен не приближавай!

Не ми изпращай пръски от твоята отрова!

Да падне на земята тя и там да си остане!

Завинаги да бъдат устните ти запечатани!

Нейното Ка, ах, ето падна всред змиите-врагове,

пък аз съм още жив и здрав...

Главата ти, Ререк, бе току-що отрязана

от божеството с образа на рис.

8. Осмият Иат (да се нарисува в зелено)

Да се изрече:

Здравей, о Ха-Хотет, ти, който управляваш

на този Иат реките!

Никой не би могъл пороят им да обуздае

и воят на водите сее ужас.

Ка-Ха-Хотет пазачът се нарича.

Отказва или разрешава влизането той по своя воля,

и отстранява съществата без право там да бъдат.

Знай, аз самият
птицата Енур съм,
кацнала високо, с глас, който не замлъква никога.
На Тум донасям опита си от живота ми върху земята.
На Ра служителите правя силни
и всред владетелите на светилището сея ужас.
(И) духовете на стихииите треперят, щом ме видят да пристигам.
Не ще ме повлекат към пъна на мъченията.
Наистина не ще съм аз сразен...
защото съм пътеводител на хоризонта северен.

9. Деветият Иат (да се нарисува в жълто)

Здравей, град Икези,
ти за самите богове оставаш си загадка.
От страх обзети са, когато чуят името ти да се изрече.
Не може никой там нито да влезе, нито да излезе,
освен самото божество велико,
чийто дом в яйцето космическо е;
то вдъхва страх на боговете, на духовете - ужас.
Вратата на града от пламъци е обкръжена,
раздухвани от ветровете те проникват в устата и в носа...
Причина за това са боговете,
които божеството велико по волята си обкръжават.
Тъй като да различат не могат
това, което трябва да долавя единствено самото божество велико,
то в своето яйце космическо живее.
То беше основало този град, за да живее там само
и да се наслаждава на своята самотност.
Никой не трябваше до него да се доближава,
освен в деня на великите превъплъщения...
Здравей, свещено божество, живеещо в яйцето космическо! Ето, към тебе идвам,
та аз да мога да те следвам
всред боговете - твоите придружители.
Да мога да проникна в град Икези и да изляза пак оттам, когато искам!
Да могат вратите му отворени за мене да останат!
Да мога аз да дишам въздуха на тези места
и да се наслаждавам там на приношенията!

10. Десетият Иат (да се нарисува в жълто)

Здравей, о град на боговете Каху,

които духовете посветени гоните
и сенките на мъртвите ловите;
които жива плът разкъсват и тъпчете се с мърша,
докато вашите очи потайно дебнат,
та нищо на земята от взора ви да не убегне...
О, вие богове, всеки в своя Иат,
паднете в поклон пред мен, когато се представям,
защото няма да успеете духа ми посветен да похитите,
ни сянката ми да уловите!
Ето сокол божествен съм!
Бях увенчан, намазан с масла и благовония,
животните, принесени в жертва за мене на земята,
пристъпва Изида права, за да ми ги поднесе.
Нефтис отзад стои и моя гръб закриля.
Ето моят път за мен е осветен...
О, ти змия Нау, ти бик на Нут и ти, Нехеб-Кау,
ето до вас се приближавам.
От всяко зло ме избавете
и ме дарете с блаженство
завинаги...

11. Единадесетият Иат (да се нарисува в зелено)

О, град на света подземен,
където са телата скрити,
където духовете посветени имат власт...
Там никой не прониква
поради страх от духовете, които над вратите бдят...
Вътре в града в изумление гледат боговете
и мъртвите, осъдени на вечни мъки, там затворени,
гледат също и викове от страх надават.
Милостиви единствено са боговете, които пребивават там,
та мъртвите да посветят и да им предадат мистериите.
О, град Иду, на преминаването ми се съгласи,
защото господар съм на магическите заклинания
посредством силата на ножа, от Сет наследство.
Краката ми завинаги са мои...
Всесилен чрез окото на Хор
ето издигам се на хоризонта
и след период на вцепенение
сърцето ми се буди за живот.

Аз посветен съм на небето и силен на земята;
летя като сокол
и викове издавам като дива гъска.
После над езерните брегове разцъфнали се спускам.
От божество короната там получавам.
Ту прав, ту седнал
аз вкусвам от храната в полята на мира.
Ето вратите на Маат отварят се пред мене
и вратите на бездните небесни са отключени.
После от богове заобиколен издигам стълба към небето,
защото като тях аз бог съм.
Издавам викове подобни на дива гъска.
Да могат боговете да ме чуят!
Гласът ми е подобен на гласа на Сотхис.

12. Дванадесетият Иат (да се нарисува в зелено)

Да се изрече:

Иат Унт в Ре-Стау, поздрав!

Обгърнат си от пламъци,
ни боговете, нито духовете до тебе да приближат се осмеляват,
защото ако приближат,
пламтящи Уреди ще погубят имената им.

Иат Унт, здравей!

Наистина велик съм аз всред духовете, тебе населили,
звезда съм всред звездите там сияещи.

Не ще съм там сразен, ни името ми там ще бъде заличено.

Живеещите богове в този Иат ми казват:

"Наистина той въздуха изпълва като бог с благоухание!"

Ето с вас съм, живея между вас,

о, вие богове на Иата Унт.

Обичайте ме повече от боговете си!

И винаги ще бъда с вас

За вечността...

13. Тринадесетият Иат (да се нарисува в зелено)

Да се изрече:

Здравей, о, Иат, на който духовете посветени
не могат водите обградени с пламъци да укротят.

Наистина твоите пороци са огън течен, разкъсват те
онези долу, които се надяват да ги пият,

та жаждата мъчителна да утолят...
Не могат те да пият, така обхванати са от страх
и страшен ужас...
И богове, и духове пороите от огън гледат
и се отдръпват, жаждата си без да утолят...
Незадоволени са сърцата им,
защото, при все желанието си,
безсилни са да приближат пороите
с води понесли всякакви растения
от тези, никнещи от тялото на Озирис...
Но аз пороите огнени смирих
и жаждата си в тях аз уталожих,
на бог подобен, живеещ в Иата на водите
и пазител техен.
Останалите богове отстъпват в ужас.
Те по-уплашени са от духовете на мъртвите.
Здравей, ти бог в Иата на водите!
Ето към тебе идвам.
Върху водите власт ми дай,
да мога аз да пия от пороите,
тъй както позволяваш на Хапи, това велико божество, да пие.
То избуява и раззеленява насажденията
и произвежда дарове за боговете...
Нареди до теб да приближа
както Хапи
и да получа власт върху растенията,
защото син съм на плътта ти
вечно...

14. Четиринадесетият Иат (да се нарисува в жълто) Здравей, о Иат на Хер-Аха,
ти, който в град Джеду
Хапи заставяш да отстъпва,
нареди Хапи да произвежда жито в изобилие,
да стигне то до устата на тези, които се нуждаят от храна.
Божествените дарове на боговете дай
и приношения надгробни на духовете на мъртвите.
Има една змия в двойнствения Херти от Елефантин.
От там поел, Хапи пристига пълноводен към устието си
и спира се край бреговете на Хер-Аха,
защото там намира боговете, каналите които управляват...

Той с тях се среща в своя час,
часът на тишината нощна...
О, вие богове на Хер-Аха, каналите които управлявате!
Нека за мен преградите ви бъдат вдигнати,
нека пред мене се отворят на каналите вратите,
нека каналите да завладеят,
нека да мога на бреговете на водите да отдъхна,
да ям от житото на Нил и се насищам с храната на боговете!
Тогава аз ще се съвзема, сърцето ми ще бъде предоволно,
като сърце на боговете в Хер-Аха...
Нека за мен наречените дарове да са на вашите подобни!
Нека не бъде разрушен от излъчванията на Озирис!
Нека не се разпадна
във вечността...

150 ГЛАВА

(Вариант на 145 глава)

151 ГЛАВА

Окото твое дясно е лодката Сектет,
окото твое ляво е лодката Манджит,
а веждите ти бог Анубис са,
бог Тот са твоите пръсти.
Косите ти Птах-Сокари са.
Ето че всички богове за тебе път подготвят
и злите духове, на Сет служители, прогонват.

1

Изида, ето я. Тя казва:
Пристигам и закрилям те, Озирис!
Дъхът ми животворен е
като дъха на северния вятър от Тум създаден.
На гърлото ти силата аз върнах,
с божеството те съединих,
в краката ти са твоите врагове прострени.
Ето Нефтис. Тя казва:
"Пристигам в едно и също време със сестра си о, Озирис!"

Аз идвам да те пазя.
Зад теб ще бъда до края на времената.
Чрез мене Ра ще чуе твоят зов
и ти ще победиш благодарение на помощта ми
о, син на Хатор!
До края на времената не ще се никой осмели главата ти да вземе и ти ще оживееш..."

3

Едно божество казва:
"Ако пристигне някой, за да те завърже,
не ще му позволя!
Ако пристигне някой, за да те удари,
не ще му позволя!
Ще връзвам и ще бия враговете ти,
защото аз наистина закрилям те, Озирис!"

4

Друго божество казва:
"Пристигам! Аз ще ти помогна!
С тебе ще прогоним този дух,
лицето си той мъчи се да скрие.
Ще осветя аз царството, където тъмнините имат власт.
Самият аз зад Джед ще се изправа
в деня, когато той нападите на злите духове ще спре,
защото аз ще те закрилям пред Озирис!"

5

Ето духът на огъня. Той казва:
"Около гроба ти аз ще натрупам пясъци.
Нападките на злите духове аз ще отблъсна
благодарение на моя огън.
От неговата светлина ще се събудят планините, населени с гробове.
Минавам пътища потънали във вечна нощ...
Знай, Озирис! Закрилям те!"

6

Ето Анубис. Той, седнал на своите възвишения,
се разпорежда в дома на боговете,
понеже на свещената земя е господарят...

Той казва:

"Пристигам и те закрилям, о Озирис!"

7

Ето душата на живота на покойния. Тя казва:

"Ра да бъде славен в небесата,
когато в сияние мироносно
на хоризонта западен той слиза!"

8

Ето душата на живота на покойния, съпътствувана от духа му.

Те казват: "Ра да бъде славен,
на хоризонта източен, когато се издига!"

9

Мъртвият казва:

"О, вие фигури магически, които с мен вървите,
изслушайте ме!

Ако аз някога осъден бъда да върша работа
в света подземен,
да сея и с вода каналите да пълня
или да нося пясък: покорни ми бъдете!

Явявайте се винаги на моите нареждания!"

Ето Местха. Тя казва:

"Аз твоя дъщеря съм. Да те закрилям идвам.
На Ра и Птах на заповедите като се подчинявам,
аз правя непристъпен твой дом!"

10

Ето Хапи. Той казва:

"Аз идвам тук да те закрилям.
Главата ти на твоите рамене ще закрепя,
ще направя яки крайниците ти,

ще бия враговете ти прострени в твоите крака.
Знай: главата ти завинаги възвърната е!

11

Ето я Дуамутф. Тя казва:
"Аз твоя дъщеря любяща съм!
Пристигам тук да отмъстя за Озирис!
Ето в твоите крака простирам враговете му!"

12

Ето го Кебхсеннуф. Той казва:
"Аз идвам тук да те закрилям.
Събрах аз костите и крайниците ти съединих.
Ето сърцето ти аз нося
и слагам го на неговото място
вътре в твоето тяло.
Аз правя силен и устойчив твой дом!"

152 ГЛАВА

ЗА ДА ИЗГРАДИШ КЪЩА НА ЗЕМЯТА

Кеб, поздрав! Радвай се,
защото аз от тялото си съм излязъл
и стоя над него.
Ето с боговете заедно минавам по небето.
Аз на душите на бъдещите поколения създателите определям,
като ме виждат - те ме славят.
Ето Сесхета води Небт злият дух.
Той яко вързан е. Анубис ми крещи:
"Ти къща изгради си на земята!
Да бъдат нейните основи в Хелиопол;
пределите ѝ до Хер-Аха ще стигнат,
святилището ѝ в Секхем ще бъде
и обновени ще бъдат надписите му.
Минаващите своите дарове и своите изливания на вино към
него ще отправят!"
Озирис после на боговете заобиколили го говори:

"Вижте там тази къща!
Тя скоро беше построена за един дух посветен,
оградите магически я пазят.
От нея мъртвият излиза всеки ден и с вас остава.
Не спират да растат ни младостта му, нито неговата сила.
Отдавайте му почит, прославяйте го!"
О, вие духове, свидетели на моите подвизи,
чувате ли словата, моите и на Озирис?
Той казва: "Нека идва тука всеки ден!
Сред вас да обновява младостта си!"
Ето даровете, които ветровете южни и ветровете северни
донасят на Озирис: добитък, ечемик, пшеница,
от всички земни кътчета донесени
по заповед на самия Озирис...
Ту устремавам се наляво,
ту надясно се отправям,
живеещите хора ме виждат,
тъй както виждат боговете,
мъртвите и духовете посветени.
Те с възгласи на радост поздравяват
минаващата моя лодка...

153 ГЛАВА (А)

ЗА ДА СЕ СПАСИМ ОТ ДУХОВЕТЕ-РИБАРИ

О, дух, ти който глава обръщаш
и назад поглеждаш, поздрав!
Наистина ти господар си на сърцето си!
Ето повит с ленти
тъй както бях в часа на погребението ми,
за риболов аз тръгвам
и през земята си проправям път.
О, вие духове-рибари,
които сте живот на вашите бащи дарили,
които примки сте поставили
и според волята си обикаляте
в подморските предели,
не ме улавяйте с мрежите си!
Противните зли духове хванете!

Не ме затягайте с вашите въжета,
тъй както постъпвате със злите духове,
с пътниците на земята!
(Те имат стълби до небето,
но е земята мястото им предпочитано...)
Ето от тези мрежи и от тези примки се спасих.
Издигам се до бога на лодката свещена Хену
и се възкачвам тъй високо на бог Себек подобен.
Сега към вас политвам.
Духовете-рибари с прикрити пръсти
не могат да ме заловят,
защото зная аз оръжие магическо на име:
"Пръстът могъщ на Сокари".
Познавам и другото оръжие:
"Бедрото на Нему" е неговото име.
Вратата тайна зная,
нарича се: "Ръката на Изиди".
Познавам ножа, за клане оръжие.
"Изида посече с този нож плътта на Хор" е името му. Познавам на везната лоста и
теглилките.
"Кракът на бога лъв" е името им.
Въжето за примки зная аз.
"Силата на Тум" е името му.
Познавам духовете-рибари, които примките си хвърлят.
"Боговете Акеру деди на боговете Абхабиу" е името им.
Познавам имената на ръцете им.
Ето ги: "Двете ръце на божеството велико,
което слуша в Иуну словата на сила
през нощта свещена на полумесеците
в храма на луната".
Познавам на бедрото името. Ето го:
"Бедро желязно, на което един бог стои изправен"! Познавам името на надзирателя
божествен,
улов от риба който получава:
"Нож и ваза на надзирателя божествен".
Познавам името на плочата,
тези предмети слагат се на нея:
"Плочата на Хор, където той е седнал
в полумрак и в самота,
където никой не го вижда, но лошите от него се страхуват, докато пък добрите го
прославят".

Ето пристигам и за бог съм увенчан,
подобно на бога, който земята води...
Докато в двете мои лодки плавам,
ето че господарят на боговете слага ме в средата на храма велик.
Пристигам аз като ловец въоръжен:
камата ми, кинжалът остър, моята брадва...
Поел по пътя, аз преминавам областта
и мрежите простирам...
Познавам името на тези щипки.
"Тмем-реу излъчване от пръста голям на Озирис".
Познавам имената на тези две парчета дървени,
те здравата издържат: "Пръстът на дедите на Ра"
е името на първото.
"Пръстът на дедите на Хатор"
е името на второто.
И на въжето на Харпон аз зная:
"Въжето на господаря на посветените".
Зная името на плочата: "Ръката на Изиди".
Тези въжета зная как се казват:
"На бога-първородния въжето".
Познавам името на тези превръзки:
"Превръзките на този ден".
На духовете-рибари и ловци зная имената:
"Боговете Акеру на Ра дедите!"
На мрежите познавам имената: "На Кеб дедите".
Това, което имаш навик да ядеш,
донесох с мен
и моята храна донесох също.
И тъй, ти храниш се с това, с което Кеб и Озирис се хранят;
О, дух с лице обърнато назад,
и който имаш власт върху сърцето си,
(о), ти ловецо и рибарю,
ти, който пътя си прокарваш през земята,
и вие рибари, дарили на бащите си рождение
и примките поставили в град Нефер-Сент,
не ме преследвайте с мрежите си вие!
Не ме пленявайте в примките си никога,
с които безсилните зли духове улавяте,
и спътниците грозни на земята,
защото аз наистина познавам ги!

Познавам на везната лоста и теглилките.
Вижте, пристигам въоръжен с вила,
прът с кука, нож, плоча.
Известно ли ви е на всички вас, че на ловеца името аз зная?
Чукам, отварям, разбивам и поставям го на място.
Какво се случва?
Тази вила, която с мене нося,
"Бедрото на бога Нему" става.
Прътът с кука, който с мене нося,
"Пръстът на бога Сокари" става.
Плочата, която с мене нося,
"Ръката на Изида" става
и ножът, който с мене нося,
"Ножът на бога Нему" става.
Да можехте, о, богове, словата ми да чуете!
Да можех аз да дойда и в лодката на Ра да седна,
и път към севера поел, през езерото Тес-тес да премина!
Да можех онова, което правят прославящите моя двойник
да направя!
Да можех да живея техния живот!
Ето стъпалата на стълбата започвам да изкачвам,
приготвена преди това от Ра, божествения ми баща.
Хор и Сет, всеки от своята страна,
Държат ръцете ми.

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Тази глава се изпълнява над фигурка, изобразяваща мъртвия, седнал в лодка. Да се направи от дясната му страна лодка Сектет, а от лявата му страна лодка Манджит. Да се поднасят течни и твърди дарове в деня на Озирис. Тогава душата на покойния ще живее вечно, тя няма да умре за втори път.

154 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ ЗАГИНЕ ТЯЛОТО

Озирис, божествен мой баща, здравей!
Ето пред теб пристигам да балсамираш тялото ми,
нареди да балсамират тялото ми,
та аз да не загина
и да стана на бог Хепри подобен,

господар на превъплъщенията!
Той гниенето не познава.
О, ти, Озирис, форма дай ми,
да бъде на този бог подобна!
Дай ми също власт на дишането ми,
о, ти, владетелю на дишането,
закрилника на всички теб подобни,
и твърд, непоклатим ме направи, владетелю на саркофазите! И направи така, че да
проникна в царството на траенето безгранично,
понеже то на тебе беше дадено,
тъй както и на Тум, божественият ти баща,
защото тялото му не позна ни гниене, ни разрушение.
Наистина не съм направил нищо, което мразиш, о Озирис!
Всред всичките любящи
и почитащи нетленния ти двойник
аз славел съм те непрестанно!
Нека не стане тялото ми на червеите плячка!
Спаси ме, избави ме,
както самият себе си избави и спаси!
Да мога след смъртта да не узная гниене,
всеобща участ на всичките животни
и всичките пълзящи твари,
създадени от различни богове и богини!
Когато след смъртта душата в полет се издига,
трупът втечнява се,
разместват се и се разхлабват неговите кости,
плътта, изпълнена със смрад, изгнива
и крайниците се разпадат,
променя се плътта в зловонна течност,
гъмжаща купчина от червеи, само червеи...
Това е краят на човека...
Загива той под погледа на Шу,
както загиват всички богове, богини
и всички птици, всички риби,
и всички твари, бягащи или пълзящи,
и всички същества, и всички същества...
И затова, като ме видите, о, богове,
ще паднете върху лицата си!
Страхът от моето явяване ви вцепенява!
Истина, всички същества ще се боят от мене след смъртта:

били животни, птици или риби,
пълзящи твари
или живеещите в трупове червеи...
Нека трупът ми не узнае разложение!
Нека не служи за храна на червеи!
Нека не се промъкват в различните си форми
да ме нападат и разяждат!
Нека предаден да не бъда на палача,
който в подземията си измъчва и посича своите жертви
и сам невидим на купища остава ги да гният!
Наистина живее той, за да убива и трулове да унищожавя.
Заповедите му ще откажа ли да ги изпълня?
Нарежданията му не ще ли следвам безусловно!
Защо да съм предаден в неумолимите му пръсти?
Над мене той да няма власт,
защото ти решаващ участта ми!
Озирис, божествен мой баща, здравей!
Ще бъдат вечно твои на тялото ти органите,
не гние тялото ти и не става на червеите плячка,
не се подува като мех,
не се разлага, нито се разпада,
не става куп гъмжащи червеи.
За себе си Хепри съм, бог на ставането
и с моя труп във вечността оставам.
Не се разлага той, не гние,
не се разпада, от червеи не е разяден,
под погледа на Шу не се втечнява.
Аз съществувам, наистина, аз съществувам!
Аз живея! Погледнете, аз живея!
Усещам силите живителни в мен да преливат!
Ето, в мир събуждам се...
Не гния аз, не се разлагам,
около мене смрад не се разнася,
и небитието не изчезвам,
окото ми не гасне,
чертите на лицето ми не се загубват
под маска течна,
ушите ми за звуците на словото не се затварят,
главата ми от тялото не ще е отделена,
езикът ми - изтръгнат,

косата ми - обръсната,
ни веждите - оскубани.
О, знайте, богове, неправда
с моя труп не ще се случи.
Тялото ми ще бъде неизменяемо и здраво завинаги.
Няма да бъде разрушено на земята
за вечността.

155 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ЗАКРЕПИ ЗЛАТЕН ДЖЕД

Стани, Озирис!
Сега гръбнак ти имаш,
бог със сърце замряло!
Закрепена и заздравена бе шията ти.
Възкачи се на престола си, Озирис!
Ето, върху нозете ти вода светена плисвам.
От злато Дждед ти нося. . .
Зарадвай се, Озирис, на това магическо изображение!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Тази глава ще бъде изпълнена над златен Дждед, вдълбан в смокиново дърво, престояло във вода на цветя анкхем. Да се постави споменатият Дждед на шията на покойния в деня на погребението. Тогава в отвъдния свят той ще стане посветен и съвършен дух и на Нова година той ще бъде подобен на духовете от свитата на Озирис действително, постоянно, вечно...

156 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ЗАКРЕПИ ТАЛИСМАН ОТ КОРНАЛИН

О, Изида!
Кръвта ти нека действа!
Сиянието ти нека действа,
силата на твоята магия нека действа!
Закрилай този дух могъщ, богиньо
и надалеч от злите духове пази го,
те ужас вдъхват му и отвращение!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Да се изричат тези думи над халка от корналин, престояла във вода на цветя анкхам (или анкхем), вдълбана в дървена плоча от смокиново дърво. Споменатата плочка ще се сложи на шията на мъртвия в деня на погребението. След като се направи това, силите на Изида ще пазят органите на мъртвия. Хор, синът на Изида, ще се зарадва, като го види всред мистериите на пътеката и когато едната ръка ще бъде протегната към небето, другата ще бъде насочена към земята действително, постоянно... Не допускайте никой никога да види този текст.

157 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ЗАКРЕПИ НА ШИЯТА НА ПОКОЙНИЯ ТАЛИСМАН, ИЗОБРАЗЯВАЩ ЯСТРЕБ

Изида над своя град в полет се издига.
Тя тръгва да търси дома скрит на Хор
в мига, когато от блатото си сред тръстики той изплува.
Повдига нараненото му рамо тя...
Ето, в лодката божествена се изкачва той,
Владетелят свещен на световете,
защото храбро се е бил.
Наистина не ще потънат скоро подвизите му в забрава!
Пося той страх и ужас.
Изида, майка му, великата богиня,
закриля го със силата на своята реч магическа
и му предава своето могъщество.

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Да се изпълни тази глава над ястреб от злато, върху който тези думи да бъдат издълбани; да се постави амулет на шията на покойния, за да го закриля в деня на погребението, постоянно и непрекъснато.

158 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ЗАКРЕПИ ОГЪРЛИЦАТА ОТ ЗЛАТО

О, татко мой, Озирис! О, Хор, ти братко мой!
О, Изида, майко моя!
Ето, свалени са превръзките,
които главата и тялото ми стягаха...
Започват очите ми да различават съществата, които ме заобикалят.
Пред мене виждам бога Кеб...

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Да се изрече тази глава над огърлица от злато, върху която думите да бъдат гравирани, да се постави на шията на покойния в деня на погребението.

159 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ЗАКРЕПИ ТАЛИСМАН УАДЖ ОТ ИЗУМРУД

Ти, който всеки ден от своя храм излизаш!

Ето, богинята велика... Гласа ѝ слушай!

Тя кръговратите си изпълнява

около вратите на двойното светилище.

Тя овладява магическата сила на баща си.

(Тази сила е славно тяло, вселено в свещения бик на богинята Ренут!)

Приема благосклонно тя

онези, които по пътя си намира готови да я следват,

защото тя обратно пак се връща

и пътищата някогашни преминава.

Добра сполука дава на онези,

върху които нещастията врѣхлетяват...

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Да се изпълни тази глава върху амулет Уадж от изумруд, поставен върху шията на покойния с думите на горенаписаното заклинание.

160 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ЗАКРЕПИ ТАЛИСМАН УАДЖ ОТ ИЗУМРУД

Това е талисман Уадж, от изумруд изсечен.

Той срещу удара на всяко зло закриля.

Тот подарява го на своите поклонници,

избягващи това, което боговете не обичат.

Ако този талисман успех донася, аз успявам;

ако не бъде сполетян от зло, и мен зло няма да ме сполети;

ако от него няма нужда, няма нужда и от мен.

Ето говори Тот. Словата му

грѣбначния ми стѣлб запазват.

Той казва:

"Ето те, ти пристигаш в мир,
о, ти, владетелю на Пе и Хелиопол!
Шу идва да те срещне; той е в Шенму.
Нсхем е името ти.
Ти обитаваш крепостта на бога всемогъщ...
Наистина ще оцелеят крайниците ти,
защото Тум самият ги закриля..."

161 ГЛАВА

ЗА ДА СИ ПРОПРАВИШ ПЪТ КЪМ НЕБЕТО

Ето думите, разкрити от Тот, за да се проникне безпрепятствено вътре в слънчевия кръг...

1

Ето проправям пътя си към слънчевия кръг.
Наистина, живее Ра!
Костенурката е мъртва!

2

Ето, пречистен е трупът ми
и на Озирис костите пречистени са...
Наистина живее Ра!
Костенурката е мъртва!

3

И обитателя на саркофага
няма да се бои от допира на злото.
Наистина, живее Ра!
Костенурката е мъртва!

4

Ето, от Кензенуф е пазена
плътта, нетрепваща на мъртвия,
защото Ра живее!

Костенурката е мъртва!
Слушайте! Резетата на вратите се отварят!
Аз мога да премина прага!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

След като тези заклинания бъдат изречени пред трупа, неговото славно тяло*86 Саху ще премине четирите отвора на небето: Първият, на северния вятър, принадлежи на Озирис; вторият, на южния вятър, се управлява от Ра; третият, на западния вятър, се управлява от Изида; четвъртият, на източния вятър, се подчинява на Нефтис. Всеки един от тези ветрове в мига, когато покойния проникне в небето, идва към неговите ноздри. Тези, които не са били посветени, не знаят тези скрити неща, защото това е една мистерия, непозната за непосветения. Не го споделяй с никого, освен с баща си и със сина си. Помни: тази велика мистерия, която никой никъде не знае, беше разкрита на тебе...

162 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ СЪЗДАДЕ ЧУВСТВО ЗА ТОПЛИНА ПОД ГЛАВАТА НА МЪРТВИЯ

Здравей, бог-лъв, владетелю могъщ,
с двойното перо, красящо твойта диадема
и с камшика страшен, знак на управляване!
Ти, мъжко същество могъщо, твойт блясък
сияе в дълбините на небето;
многобройните ти форми и превръщения
на твоето създаване са скрити
в окото слънчево.
Зоват ли те, о, скороходещо всесилен с големи крачки,
към молещите спускаш се на помощ.
Нещастният закриляш ти от този, който го гнети.
О, чуй ти моя вик на отчаяние!
На помощ ми ела!
Наистина, аз кравата свещена съм!
Божественото твое име е винаги на устните ми!
Изслушай ме, когато възвестявам:
Хакахакер е името ти!
Аурауаакерса-Анк-Рибати е името ти!
Херсерау е името ти!
Херсата е името ти!
О, бог, помни, аз всички твои имена почитам,

защото наистина съм кравата свещена!
О, господарю, чуй гласа на моята молитва:
когато наредиш да бликне топлината на живота
под главата на Ра от Хелиопол,
благоволи покойния да пазиш пред вратата на небето,
та той да стане като онези, които земята населяват.
Наистина, той е душата ти, от тебе непризната.
Към мен се приближи, защото съм Озирис!
Стори под моята глава да бликне топлината на живота,
защото аз съм живата душа
на тялото огромно и безжизнено на бог.
То в Хелиопол почива и името му е:
Ху-хенер-уру-баркхата-джау...
Ела, о бог! Дух направи ме в божествената твоя свита,
защото, ето, аз съм ти!

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Тези заклинания се изричат над изображението на свещена крава, направена от фино злато и сложена на шията на покойния. Да се направи освен това надписът, който следва, върху неупотребяван папирус и да се постави под главата му. Тогава покойният ще почувствува голяма топлина в цялото си същество, сякаш е жив на земята.

Този талисман притежава голяма защитна сила, защото някога е бил създаден от Свещената крава за нейния син Ра, когато неговата жизнена сила е отслабнала и неговия дом е бил обкръжен от духовете на огъня. По този начин покойният ще стане божество в отвъдния свят и неговото славно тяло няма да бъде отблъснато пред никоя от вратите на Дуат. Ето думите, които трябва да се изричат, докато поставят изображението на богинята на шията на покойния: "О, Амон!*87 Амон! Ти, който гледаш

от висините на небето към земята!

Лицето си сияйно обърни към тялото безтрепетно
на твоя син многообичан!

Направи го силен, пъргав, страшен
в света отвъден!"

Това заклинание е велика мистерия. Недопускай някой да го види! Ще бъде ужасно то да стане известно на всички. Крий го грижливо. Неговото име е: "Заклинанието на скрития дом."

163 ГЛАВА

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Заклинания, за да се запази тялото на покойния от промени и нещастия в подземния свят; как да се предпази от нападките на духовете, които разкъсват душите, затворени в Дуат; как да стане така, че ужасните престъпления, които е извършвал през земния си живот,

да не се появяват пред неговите очи на дух; как да се запази жизнеността на неговите органи и кости от червеите и от духовете, които биха могли да се нахвърлят върху него в отвъдния свят; как да му се даде свободата да се движи, за да може да прави всичко по своя воля.

Аз съм душа на бог, но тялото й
огромно и бездиханно почива в град Ат-хабу.
Духът на този град простира своята закрила
върху безжизненото тяло на Хартхи.
Ръката му изтръгната почива в блатата на Сенха-карха...
Душа божествена! Туптенията на сърцето ти
не се долавят нито като ставаш, нито като лягаш.
Почиваш, о, душа, близо до божественото твое тяло, простряно в град Сенха-Паркана!
Спаси ме от духа с лице ужасно,
сърцата взима той и органите похищава.
Когато той започва душите да гризе,
пламъци бълват от устата му...
О, ти, душа, която вътре в твоя труп прострян си,
гори самотен твой огън
посред вълните на море кипящо...
Знай; от силата на огъня ще трябва да се отречеш
в присъствие на този, който ръка издига.
Той се стреми към вечния живот,
както небето е без брегове и граници,
защото на небето наистина душата ти принадлежи,
а пък земята притежава нейната телесна форма.
От примката на злите духове спаси ме,
те разкъсват душите, отрупани от провинения!
Да може моята душа в тялото ми да остане,
а тялото ми с нея да се слее!
Да може да остане в зеницата на окото божествено тялото ми скрито
с името Шар-Шар-Шапру-Ари-Ка,
който почива в Нубия,*88 северозападно от светилището Апт.
Оттам излита той към изток.
О, ти, Амон! Бик могъщ! Бог с форми многобройни!
Ти, господарю на двата Уджат, със зеница ужасяваща,
знай! Роден съм аз, лъчение ярко, от две божествени очи. Шар-Шар-Хет едното от очите
се нарича,
а другото: Шапу-Ирка,
но името му истинско е: Шака-Амен-Шаканаса.
То стои на челото на Тум

и светлината на земите две!

Да пребивавам остави ме

на тази земя на правда и хармония,

за да не бъда в жестоката самотност изоставен,

защото аз сега съм жител на вселената,

където безсилно окото не долавя нищо.

Ан е името ми.

Да мога аз сред духовете посветени, могъщи и съвършени да живея!

Душата ми божествена

в тялото огромно бездиханно да почива,

което в Саис лежи, градът свещен на Нейтх...

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Да се изпълни това заклинание над фигурка на змия, направена с два крака, а главата ѝ да бъде украсена със слънчев кръг между двата рога; да се изпълни също над двете Уджата, направени с очи и крила. В зеницата на едната от тези две Уджат да се вижда фигурата на бог с вдигната ръка, той да има лицето на божествена душа, гърбът му да е покрит с пера, като гръб на сокол. В зеницата на втората Уджат да се вижда фигурата на бог с вдигната ръка, а лицето му да бъде като лицето на богинята Нейт, гърбът му да бъде покрит също с пера като гръб на сокол. Да се напише това заклинание със свещеното мастило "анти" върху плочка от камък Мехт или върху изумруд от юг, който предварително да е престоял във водата на западното езеро в Египет или пък върху превръзка от тъкан Уаджет, с която да се повият краищата на трупа. Тогава мъртвият няма да бъде отблъснат пред вратите на Дуат, той ще може да яде и да пие, както е правил това на земята. Никой няма да се надигне да го обвинява и той ще бъде неизменно защищаван от врагове. Ако това заклинание бъде изречено за мъртвия на земята, той няма да стане жертва на духовете, които нападат злодеите във всички кътчета на земята. Той няма да бъде насечен, кланетата, извършвани от Сет, няма да го умъртвят. Той няма да бъде затворен. Той ще може да влиза във всички области на Дуат и да излиза оттам победител, освен това той може да се явява и на земята, за да всява ужас на хората, тръгнали по пътя на злото...

164 ГЛАВА

Здравей, крилата Сехемет-Ра-Баст, водителка на боговете,

която превръзките "Анс" със сила магическа даряват!

Богиньо, увенчана с южните и северните диадеми,

единствена, владетелка върховна на баща си,

на никой бог не си подвластна,

ти, господарка на властта магическа велика,

ти беше посветена и увенчана в местата на мълчанието,

майко божествена на Рашаказа,

Съпруга царствена на Архака-Хепру

на гроба господарка, майка на хоризонта на небето,

ти, милостива и обична,

ти смазваш бунта на злите духове!
Погледни! Виж, в твоите ръце са даровете ми надгробни!
Ти права си застанала, съвсем изправена
на носа на лодката на Ра, твой баща божествен,
готова да се понесеш в бой с духовете зли...
Ето, богинята Маат поставяш
отпред в лодката божествена...
Наистина, богинята на огъня си ти,
защото не остава нищо след твоето минаване...
Ка-Хареса-Пусарем-Какаремт е името ти.
Подобна си на огъня всемоу на богиня Сакнакт,
седнала отпред на лодката на божествения твой баща! Херепугакашарещабиау!
Ето какво говорят
нубийците и негрите:
"Прославяме те ние, о богиньо,
най-могъщата всред боговете!
И боговете Сесену пред тебе се покланят,
както и духовете, които в саркофазите живеят.
Виж! Падаме в поклон пред твоето величие страшно,
ти, наша майко и извор на съществуването ни,
(о), ти, която ни подготвяш
кът на покой в света отвъден
и костите ни правиш здрави и ни закриляш срещу ужаса,
ти ни помагаш да живеем и да напредваме
в домовете на вечността!
Ти ни спасяваш от подземията за мъчение,
където богът с лице на ужас действа
между божествените си йерархии.
Ето, името ти е:
"Рожба-излъчване на бога с лице на ужас,
която пази тялото си скрито."
Името на един от синовете на този бог е:
"Атар-Ам-Джер-Квемту-Рен-Паршета".
Името на другия е: "Ра-Нема -
омото божествено Уджат на богиня Сехмет -
великата водителка на боговете-излъчване на богиня
Ренут-Маут."
Ти даваш жизненост на душите на мъртвите и на телата им безтрепетни,
спасяваш ги от ноктите извити на злите духове,
които действат в подземията за мъчение.

Богинята със собствените си уста отвръща:

"Това аз правя според думите на Тхауи,

божествения син, за него погребални обреди бяха заповядани.

Ето, аз казвам ви: нито възпряни, ни вързани ще бъдете!"

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Да се изпълни това заклинание над фигурка на богинята Мут, богинята с трите глави: първата глава да прилича на главата на богинята-змия Пехат, украсена със две пера; втората да бъде подобна на главата на мъж, украсена с короната на севера и на юга, третата да бъде глава на лешояд, украсена с две пера. Тази фигура да има извити нокти на лъв и крила. Да бъде боядисана с боя "анти" върху плочка от зелен камък или върху превръзки от тъкан анс. Да се постави пред тази фигурка едно джудже и едно друго джудже зад нея. Всяко от тях да бъде с вдигната ръка, а главата му да бъде украсена с пера; освен това всяко от тях да има две лица: едното на човешко същество и другото на сокол. Тези две джуджета да бъдат възпълнички. След като този обред е веднъж изпълнен, мъртвият ще стане бог между боговете в отвъдния свят. Пазачите на вратите няма да го принудят никога през вечността да вземе обратен път. Неговата плът и неговите кости ще бъдат на човек, който не е минал през смъртта. Той ще може да пие вода от извора на пороите, Неговият дом ще бъде в Сехт-Ианру. Той ще стане звезда на небосвода. Той ще поведе битка срещу Некау и Тар, тези зли духове в отвъдния свят. Той няма да бъде затворен, нито изяден от различните пълзящи твари, напротив, ще бъде спасен от злото...

165 ГЛАВА

Пристигането на последния пристан, когато тялото на мъртвия ще бъде приютено и продуктът на неговото втечняване ще бъде попит. Тогава той ще прелива от жизненост и сила.

Той ще каже:

Пилони величави! О, пилони!

О, владетелю на боговете! О, владетелю!

О, Амон, Амон!

Ре-Иукаса!

О, бог, ти, владетелю на боговете на изтока небесен!

О, Амон Натхерти Амон!

О, ти, с лик забулен

и с многобройни форми тайнствени,

владетелю на двата рога, (син) на богиня Нут!

На-ирик и Ка-ирик и Казаика са имената ти!

Артхиказатхика, Амен-на-ен-ка-ентек-Шар е името ти!

Тхекшар-Амен-Рертхи е името ти!

О, Амон, чуй ти моята молба!

Не зная ли свещеното ти име?

И имената на многобройните ти форми

не са ли живи те в устата ми?

Образът ти тайнствен не се ли разкрива пред очите ми?
Гледай! Ето към тебе идвам,
наследник на престола ти, създаден по свещения ти образ,
аз, Озирис!
Ти дай ми вечно пребиваване в Дуат,
мир съвършен дари на органите ми,
да може тялото ми да стане тяло на бог!
Да можех да избягам от местата,
където злите духове затварят мъртвите и ги измъчват!
Амон, в думите ми ти се вслушай!
Ето, аз призовавам името ти тайнствено...
Създаде ти телесната ми форма,
откри ти смисъл на словото пред мене,
свещеното ти знание обогати духа ми...
Наистина, Амон-Рта-Сашака,
Иркаи, Маркатхи, Рери-Насакбубу,
Тхинаса-Тхинаса е името ти...
Шаршатхикатхи е името ти...
О Амон! Амон! Бог всемогъщ!
Аз призовавам името ти тайнствено!
Ти дай ми твоята мъдрост просветена!
Да мога да се радвам на мира в отвъдното!
Да мога там да имам всичките си органи!
Ето че от душата на бога, който небето обитава,
долита глас:
"Наистина, наистина, ще бдя,
ти тялото си цяло ще запазиш..."

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Да се изпълни това заклинание над фигурка на бог с вдигната ръка и на главата му да има пера. Краката му да бъдат разделени като крака на бръмбар. Той ще бъде оцветен с прах от лапис-лазули, смесен с течността ками.

Да се изпълни също този, текст над фигурка с глава на мъж и с протегнати напред ръце. На дясното рамо да се вижда една глава на овен, а на лявото рамо да се вижда друга глава на овен. Да се нарисува освен това върху погребална превръзка от лен бог с вдигната ръка и до него отделено да се нарисува сърцето му. Да се нарисува друга фигура върху гърдите му. Да се скрие всичко това от бога на отвъдния свят Согади. Тогава мъртвият ще може да пие вода от извора на пороите и той ще сияе подобен на звездите на небето...

ВЪЗГЛАВНИЦАТА НА МЪРТВИЯ

Ето, издигнато е на високо твоето тяло.
О, ти, лежиш прострян, отпаднал,
главата ти повдигната към хоризонта гледа,
бавно на задните си части се изправяш...
Сега, благодарение на милостта на боговете за тебе отредена
над трудностите можеш да възтържествуваш.
Ето, че Птах, покорен на заповедта за съдене,
поваля враговете ти,
защото ти си Хор, син на Хатор, Несерт, Несертет!
След умъртвяванията той главата ти възстановява.
Помни, главата ти ще е спасена!
Не ще ти бъде тя отнета
във вечността!

167 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ДОНЕСЕ ТАЛИСМАНЪТ НА УДЖАТ

Ето Тот: трябва да напредва Уджат, окото божествено.
Той в мир го възцарява...
Защото Уджат изпълни задачата, която Ра му беше дал.
Той бе изложен на опасности
по време на рухването на световите...
Но ето че след като Тот освободи го,
той към хармония и мир възвърнат е.
Ако Уджат е силен, аз съм силен.
Ако аз силен съм, Уджат е силен.

168 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПОЛУЧАВАТ ДАРОВЕТЕ

О, вие, божества в Дуат, подвластни на Ра-Озирис,
които думите на неговия син претегляте,
и съдите злодеите съгласно правдата и истината,
вие стоите така високо в небето.
За мен разрешете жертвоприношения на земята,

дарове в Аменти,
в полята на мира изливания на вино.
(О), вие, духове, които за прехраната на Ра се грижите,
определете за мене жертвоприношения на земята.
Вие, служители на боговете малки и големи,
сложете ми жертвени вази на земята
и дарове в Аменти.
О, духове, които възхвалявате боговете в техните светилища,
дайте ми право за постоянни жертвоприношения на земята
по време на явяването на сина
пред тайнствения пилон на боговете
всред техните светилища небесни.
Да ми дадат те на земята вази жертвени,
та моят труп да продължи живота си
в света отвъден.
О, вие, богове, богини, които следвате Озирис,
за моите жертвоприношения на земята се грижете,
та аз да мога да остана
зад вашите пилони тайнствени
между подчинените на великото божество.
Гледайте как се радват,
като виждат, че душата на сина пред тях. минава,
подобно на Озирис, баща му,
когато тази душа частта си от даренията приема
и когато през деня и през нощта
тя взима на земята дарове красиви...
Ето че и самите богове ми носят дарове,
и ето че душата на сина до жертвеника приближава,
душа на бог,
която извършва своето превъплъщение
в гърдите на Озирис.

169 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ПРИГОТВИ ПОГРЕБАЛНОТО ЛЕГЛО НА МЪРТВИЯ

Наистина, ти богът-лъв си!
Ти богът си с глава на лъв двуглав!
Ти Хор си, отмъстителят на Озирис, баща му!
Ти личност си една на четири бога славни!

Посрещат те радушно и с възгласи на обич.
Поддържат те отдясно и отляво.
Ето, клепачите ти бог Кеб повдига и твоите очи отваря.
До този миг те бяха като очите на слепец.
Краката ти опъва Кеб...
Ето сърцето "ИБ" на майка ти се слива със същността ти,
тъй както и твоето сърце "Хати".
Душата ти е на небето, тялото ти неподвижно е погребано.
Ето надгробни дарове за вътрешностите ти, вода за гърлото ти,
приятен дъх за ноздрите ти...
Ти носиш мир в домовете на мъртвите.
Ти пътищата, като обикаляш, отваряш гробовете им.
Непоклатим си ти със силата на твоите излъчвания.
Ето, ти тръгваш към небето
и близо до престола на Ра възето си завързваш.
Ти хвърляш мрежите си в пороите, пиеш от водите им.
Ти служиш си с краката си и сигурен си в техните движения.
Ти стигаш до лицето на земята,
но нямаш нужда да проникваш
зад стените на твой град,
нито да ги рушиш.
Ето за теб направеното
е дело на самия бог защитник на града.
Ти чист си! Чист си!
Отпред беше измито тялото ти с изворна вода.
Гърба ти бе почистен със селитра и освежен с благовония.
Цялото ти тяло измито беше с мляко от кравата Хап,
със спирта на богиня Тенемит и със селитра.
Всяко зло, останало в тебе, беше заличено.
Тефнут, дъщерята на Ра, за тебе много се потруди,
тъй както се беше трудила за Ра, божествения си баща.
За тебе долината на мъртвите тя отреди,
където бе погребан нейния баща Озирис.
Аз се храня с неща на вкус приятни,
притежание на Кеб и Ра,
тъй също с жито и с четири вида хляб.
Ето, повеждам те аз към полята на мира...
Надгробните дарения пред тебе се намират,
защото Ра си. Ти устремяваш се напред, краката ти се подчиняват...
По времето на съденето ти не бе осъден.

Не ще са затруднени твоите движения,
не ще си ти затворен.
Не ще те предадат в жестоките ръце на злите духове,
които действуват в местата за мъчение.
Не ще насипят пясъци пред тебе.
Не ще те наблюдават какво с даровете правиш,
не ще те върнат по пътя обратен.
Не ще те спрат пазачите да тръгнеш...
Сандали, риза, жезъл ще получиш
и други одеяния, оръжия различни,
да можеш на враговете си пленени да отсечеш главите, извивайки врата им.
Ще можеш да държиш на разстояние смъртта си,
за да не приближи до тебе тя.
Ето какво за тебе казва божеството велико:
"Да бъде тук доведен в деня, когато са събитията!"
И ето че соколът и гъската "Смен"
се радват на твоето пристигане
и Ра вратите на небето широко е разтворил.
За тебе Кеб издърпва на земната врата резетата.
Могъщ е твоят дух.
Той пази в паметта си имената скрити.
Душата ти със сила към Аменти път проправя,
тя пази силата на словото.
Славното ти тяло в гърдите божествени на Ра почива
посред йерархиите на небето,
където се пресичат двата пътя,
които духовете-пазители обхождат, бдящи над човечеството. Богът-лъв те води към
местата, където твоят нетленен двойник
без страх от нападения и клопки ще си отдъхне в мир. Двете земи и жителите им за теб се
трудят,
та ти да можеш да живееш и твоята душа да може да напредва;
да бъде тялото ти цяло и балсамирано,
прието във вечността;
да можеш огъня да съзерцаваш и въздух свеж да дишаш;
да можеш да проникваш все напред
в царството на тъмнините;
Да бъдеш защитен от застрашителни опасности;
повлечен да не бъдеш от гибелни вихрушки,
да можеш ти да следваш бога владетел на земите две;
да те освежават клоните на дърветата свещени,
растящи около престола на великия магьосник.

Ето пред тебе седна богиня Сешетет,
а богът Са закриля крайниците ти.
Ти пиеш млякото на кравата свещена, която след
Сехат-Херу върви.
В устието на реката Хер-Аха се миеш за пречистване. Любимец си на владетелите на Пе и
Деп.
Тот гледа те с голяма доброта...
В небето като влизаш, с Ра говориш.
После път поемаш...
Пристигаш скоро пред дома Анит
и с думи се обръщаш към двамата противници.
Нетленният ти двойник те съпътствува,
присъствието му с радост те изпълва.
Сърцето ти те следва в твоите превъплъщения.
Внимателно те слуша. Бди над теб.
Йерархиите небесни сърцето ти развеселяват.
Четирите дарения надгробни те очакват
на жертвеника на владетелката на двете области,
в градовете на Акену, Сехем, Хелиопол.
През нощта над тебе духовете звездни бдят.
Владетелите на Хелиопол застъпват се за тебе...
Богът на нектара божествен, самият Ху, е в твоята уста. Няма краката ти принудени да
бъдат пътуване по път обратен да поемат.
На тялото ти всички органи изпълват се с живот.
Ето в Абидос идваш и завладяваш Сма.
Надгробни дарове при тебе се донасят
в едно и също време на даренията по случай празненствата на Озирис.
През празниците на мистериите
ти носиш украшения от пурпур и злато.
На Нил водите върху тялото ти се разливат.
Написано е името ти на тайнствените плочки,
сложени от двете страни на езерото Тес-Тес.
С големи глътки поглъщаш бистрата вода.
Сам си избираш божества-закрилници
и влизаш заедно с тях в небето.
Там ти порядъка божествен възцаряваш,
тъй свиден за сърцето на Ра.
Пред йерархиите небесни те отвеждат.
Те като бог приемат те и техен равен...
Ето, Харса си ти, брат на Ерса.
Ето Птах самият носи даровете ти надгробни.

ЗА ДА СЕ ПРИГОТВИ ПОГРЕБАЛНО ЛОЖЕ

Ето връщам ти плътта и костите ти заздравявам.
Събрах грижливо разпилените ти органи.
Сега властта си изпълняваш на земята.
Органите на тялото ти добре са защитени.
Ето ти си самият Хор,
сияещ в средата на твоето яйце космическо.
Изправен боговете съзерцаваш, теб заобиколили...
После потегляш за пътувания далечни
и ето ръката ти достига вече целта на твоите желания:
свещените места и хоризонта на небето...
С възгласи на радост те приветствуват твоето пристигане
и щом до жертвеника стигаш, гръмват химни.
Хор лично те изправя,
както това е правил много пъти с посветените.
Здравей! Ти си изправен от Анубис,
великия самотник на западните възвишения...
Той връща ти жизнеността, мъртвешките превръзки
той развива.
От своя храм Птах-Сокари ти носи украшения.
Тот с книгата на думите божествени в ръцете си
към тебе се отправя...
Ръката ти, благодарение на него и волята на твоя двойник,
достига хоризонта на небето...
Озирис възцарява нощ,
щом ти проникнеш във владението на живота.
Диадема от белота искряща поставят на челото ти.
До теб върви бог Нему,
дар от омайни птици ти поднася:
Ето тялото ти се изправя от твоята постеля смъртна
и сам Ра, плаващ в своята лодка по хоризонта скрит,
изправен те поставя,
докато Тум, баща на боговете, завинаги те възстановява.
Амсу, Кебти и други богове
те славят в своите светилища.
Ти в мир напред вървиш и в мир отправяш се

към твоя дом във вечността,
към твоето пребиваване, което няма граници по време.
Посрещат те с радост духовете от Пе и Деп...
Пред светилището скъпо за нетленния ти двойник
в големия свят дом, където ще живееш,
прославят духовете в хор могъществото твое...
За тебе отварят прегръдки боговете,
защото ти стана бог,
заченат и създаден да извърши безчет превъплъщения.
Наистина ти си велико божество.
И твоето сияние огрява душите в отчаяние...
Могъществото ти разлива се с по-голям блясък
от могъществото на останалите духове на царството.
Ето, че Птах от южната страна издига глас...
Той громко възхвалява те
и твоя дом издига до дома на боговете.
Наистина самият Хор си ти, синът на боговете.
Озирис те създаде,
Птах те извая,
Нут на света те даде,
ти, същество от светлина
на Ра подобно, когато той на хоризонта се явява
и със сиянието си земите две облива.
Говорят боговете с тебе. Те казват:
"Ела! И виж, това което имаш
в дома на вечността!"
Богинята Ренут, наследница и първородна дъщеря на Тум,
за теб говори на небесните йерархии...
Наистина наследник съм на боговете!
На бога - създателя велик на светлината на деня, съм равен!
Ето излизам от утробата небесна
и идвам на света повторно...
Ставам пак дете, без баща, новороден...
Никой няма да ми попречи, настъпи ли часът
да отговаря на поставените ми въпроси...

171 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ЗАДЪРЖИ ВЪРХУ ТРУПА "ДРЕХА НА ЧИСТОТАТА"

Аз призовавам ви, о, богове!
Тум, Шу, Тефнут, Кеб, Нут,
Озирис и Изиди, Сет, Нефтис,
Херу-Хуит, Хатор, Хепри,
Ментху, владетеля на Тива,
Амон, владетеля на двете части на Египет,
голямата йерархия на боговете
(и) малката йерархия на боговете,
вас богове, богини,
които живеете в океана на небето,
и ти, Себек, на двете местности Мехдет,
Себек с имена безбройни,
които дават ти според мястото, където твоят двойник се чувства добре.
Всички вие, о, земни и небесни богове
от север и от юг,
на посветения ми дух дарете дрехата на чистотата! Могъщество и жизненост ми дайте
чрез силата магическа на дрехата на чистотата!
Убийте злото, стаено в душата ми,
та аз по време на съденето с лице пред вечността
признат да бъда чист и невинен!
О, богове! Убийте злото, стаено в мене!

172 ГЛАВА

ХИМН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Ето, дълбоко дъх поемам...
Във въздуха, като се рея,
ухания от благовония различни до мен да стигнат.
Наистина аз чист съм!
Чисти са химните, които се чуват от моите устни.
Наистина по-чисти от богинята Маат,
по-чисти от рибите в реките...
Птах ме оповестява за негов дух любим,
останалите богове, богини също.
Наистина добродетелите ми и съвършенствата ми
като вълните на морето са безбройни.
Приличат те на празнични палати,
където всеки своя бог любим прославя.
Като стълбовете на храма в чест на Птах са моите съвършенства,

като пространство необятно, изпълнено с ухания на Ра.

1

... Зоват те! Чуваш ли?

Ето я първата зала!

Ти чуваш ли около теб как ридаят?

Ти чуваш ли как те прославят, как възхваляват твоите добродетели?

О, Хор, прав изправен,

наистина величествен и всемогъщ си ти!

Аз също като теб, след тържествата в твоя чест,

бях прав изправен...

Птах враговете ти разби,

пленени, на твоите заповеди те се подчиняват.

Изправен си и думата ти е закон за тях,

както и за многобройните богини и богове.

2

... Зоват те! Чуваш ли?

Ето я втората зала!

Главата ти, о, господарю,

с дълги плитки на азиатка украсена,

плува в лодката

и сиянието на лицето ти

дома на бога на луната озарява.

Горната част на тялото ти синя е като лапис-лазули,

къдриците на твоята коса по-тъмни са

от вратите на мястото, където мъртвите остават.

На Ра лъчите осветяват лицето ти с камъни сини украсено.

Одеждите ти златни с лапис са обшити,

веждите ти са две сестри-богини,

чиито свещени змии се вият до косите,

носът ти вдишва въздуха небесен,

очите ти неподвижни към планините Бахау гледат,

а те простират се в отвъдното.

Неподвижни остават клепките ти за вечността.

Клепачът горен от лапис-лазули е направен.

Окото ти е дар надгробен.
Клепачът долен боядисан е с тъмен цвят "местем".
Устните ти двете истината казват, дъщеря на Ра.
Гнева на боговете те смиряват.
Зъбите ти са главите на богинята-змия Мехен.
Ето езикът ти находчив и понятен става,
по-проницателно се изразяваш
от песента на птиците в зори в полята.
Челюстите ти простират се в безкрайността
и стигат до звездните пространства.
Гърдите ти устойчиви остават
и се насочват към световите на Аменти.

3

... Зоват те! Чува ли?
Ето я третата зала!
Със злато шията ти украсяват и с фина мед.
Анубис гърлото ти връща,
богиня Уаджит - гръбначните ти прешлени.
Със злато и фина мед гърбът ти украсен е.
Нефтис човешкия ти облик дава.
Лицето ти е Нил безводен.
Половините на твоя гръб са две яйца кристални.
Двата ти крака са достатъчно силни, за да ходиш.
На мястото си ти седиш.
Ето че боговете зрението ти възвръщат.

4

... Зоват те! Чува ли?
Ето я четвъртата зала!
Ето гърлото ти е гърло на Анубис
и крайниците ти покрити са с нежно злато.
Гърдите ти са две яйца кристални,
тях Хор е обагрил със синьото на лапис-лазули.
И раменете ти като кристал прозрачни са,
ръцете ти са здраво сложени, за да те защитават.
Сърцето твое "Иб" е пак доволно.
Сърцето ти "Хати" от двете божества Сехем е съживено.

Личността ти цяла прославя духовете звездни,
защото вътрешният свят на съществото ти наистина
е безпределното небе.
Пътят ти е царството на мъртвите,
където светлина и мрак са в равновесие.
(Цветя Анхам са даровете, които се изискват тук.)
Аз славя бога Тот, когото обожавам:
"Да могат съвършенствата ти благотворни да пазят моя гроб
в мига, когато в чистите, свети и обичани от мен места,
ще бъде възвестен за бог!"

5

... Зоват те! Чуваш ли?
Ето я петата зала!
Ръцете ти напомнят езера
по времето на наводненията силни...
Виж колко статуи на господаря на водите
красят околностите на тези езера свещени!
Погледни! Двата ти хълбока със злато са обиколени,
коленете ти са като растения водни,
гнезда на птици подслонили щедро.
Краката ти към пътя на блаженството те водят
и здрави завинаги остават.
Наистина ръцете ти са езера с брегове от камък,
пръстите ти са пръчки златни
и ноктите - парчета кремък,
за тебе те се трудят!

6

... Зоват те! Чуваш ли?
Ето я шестата зала!
Тук ти променят одеждите на чистотата.
Полагат те на смъртното ти ложе,
донасят за твоя двойник животински бутове,
а и сърце за тялото ти славно...
Ето поемаш от ръцете на жреца на Ра
одежди от чист лен.
От хлябовете вкушаш на покривка,

приготвена преди това за тебе от богиня Таит.
След като ти от бута хапнеш,
отиваш към наследството от Ра за тебе отредено,
измиваш си краката в съд от сребро,
за тебе направен от бога Сокари.
Поемаш от жертвеника хляба, осветен
и благословен от двамата бащи небесни.
От хлябовете вкусваш и от оставеното печено месо
и радваш се на мириса приятен на цветята.
Сърцето ти към жертвеника тръгва,
където те очакват дарове,
предназначени за душите божествени на Хелиопол.
Прислужници ги носят и ги нареждат по твоя воля
в храма велик пред тебе.
Издигаш се на Орион подобен,
докато Нут към тебе ръцете си простира.
Ето ти тръгваш да я срещнеш.
Орион, син на Ра и Нут, майката на боговете,
две велики божества небесни
за теб говорят и си казват:
"Да го вземем на ръце днес, ти и аз,
докато боговете го прославят,
щастлив да го направим дотогава,
докогато е името му в устата на младежите и на девойките!"
Изправен пред вратата на дома ти скрит,
ти чуваш тези думи...

7

... Зоват те! Чуваш ли?
Ето я седмата зала!
Тук бог Анубис, който те обича,
саван ти носи.
Той те приема сред велики ясновидци и те покрива с украшения,
той, на великото божество пазителят.
Отправляш се към езерото на съвършенството
и се пречистваш там.
Извършваш жертвени обряди в домовете на небето.
Получаваш милостта на господаря на Хелиопол.
Поднасят ти в скъпи кани

свещено мляко и вода от Ра.
Сега прав изправят те.
Слагаш ти на жертвениците даровете си.
Измиваш стъпалата си на камъка свещен
край бреговете на езерото на боговете.
Това като направиш, пак път поемаш
и съзерцаваш Ра, седнал на стълбовете свои.
Подобни на ръце протегнати, безкрайното небе поддържат те.
Открива се пред тебе път...
И съзерцаваш необятните небесни хоризонти,
където чистотата възцарява, тъй скъпа на сърцето ти.

8

... Зоват те! Чуваш ли?
Ето я осмата зала!
Подредени пред Ра, разстилат се твоите дарове.
Съгласно заповедите на Хор и Тот
ти ще узнаеш там началото и края...
Ето че те зоват те!
Радва ги гледката на твоето величие,
с внимание следят настъпването на твоята божественост
всред духовете на Хелиопол...
Напредваш в образа на славното ти тяло
и преминаваш великия небесен път.
Поемаш с две ръце протегнати
надгробни дарове за божествения си баща.
Дават ти лен изящен за всекидневието да ти служи,
докато ти като нов бог
вратата на храма велик преминаваш.

9

... Зоват те! Чуваш ли?
Ето я деветата зала.
Чист въздух има там за твоите ноздри,
хиляди гъски, петдесет съдини
с чисти и красиви дарове...
Ето, бяха сразени враговете ти
завинаги в настъпващата вечност.

173 ГЛАВА

Думите на Хор към божествения му баща Озирис в мига, когато той прониква в дома си в отвъдния свят.

Здравей, Озирис, владетел на Аменти,
Велико божество, владетел на Абидос,
повелител на вечността и господар на траенето,
бог тайнствен на Ре-Стау.

Ето ме!

Бъди прославен и единствен, владетелю на боговете,
от правдата на словото живеещ,
ето пред теб заставам...

Аз, Хор, твойт син,
тук идвам да отмъстя за тебе!
Към местата, където ти владееш,
от йерархиите божествени обиколени,
аз водя богинята на истината и на правдата...

Прогоних враговете ти.

Да можех сега до тебе да остана,
защото аз поддържах и укрепвах всички,
които на земята са част от съществото ти.

1. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
пристигам тук да отмъстя за тебе, о, татко мой Озирис!

2. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
идвам тук, за да премахна враговете ти!

3. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
пристигам тук, за да убия злото, стаено в тебе!

4. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
пристигам тук, за да се бия с твоите нападатели!

5. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
пристигам тук да сразя аз злите духове, готови да се нахвърлят върху тебе!

6. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
с мене духовете зли на Сет пленени вода!

7. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
унищожих онези аз, които бяха ти омразни...

8. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
аз нося даровете на юга и на севера...

9. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,

преорах полетата за тебе...

10. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
напълних каналите с вода за тебе...

11. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
копах с мотика за тебе...

12. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
построих водоеми за тебе...

13. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
бдях зорко върху земите твои...

14. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
убитите от мене зли духове
ще ти бъдат, о, Озирис, дарове надгробни...

15. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
убих кози и биволи за тебе...

16. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
доставях храна за тебе...

17. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
донесох за тебе...* (Празнота в текста. - Бележка на редактора)

18. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
убих за тебе...

19. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
избивах животни, скопени за тебе...

20. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
улавях птици с мрежа за тебе...

21. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
водя враговете ти пленени...

22. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
водя враговете ти завързани с въжета...

23. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
нося ти вода студена от Елефантин
да освежи сърцето ти.

24. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
нося ти различни видове растения...

25. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
укрепвах сърцата на онези,
които на земята с тебе се свързват...

26. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
приготвих аз за тебе хлябове нарочени,
направени в град Пе с червено жито...

27. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,

приготвих за тебе отлежало питие,
получено в град Деп от бяло жито...
28. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
засях в полята на блажените за тебе жито и ечемик...
29. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
събрах реколтата от нивите за тебе...
30. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
прославях името ти...
31. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
възвърнах ти душите...
32. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
възвърнах ти силата...
33-34. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
дадох ти аз...* (Празнота в текста. - Бележка на редактора)
35. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
възвърнах ти могъществото на страха...
36. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
възвърнах ти могъществото на победата...
37. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
нося двете ти очи и двете ти пера
главата ти да украсяват...
38. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
водя ти Изида и Нефтис,
които могъществото ти възстановяват...
39. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
напълних за тебе с течността магическа
окото божествено на Хор...
40. О, Озирис! Аз съм синът ти Хор,
нося ти на Хор окото божествено,
та твоето лице да осветява световете...

174 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ИЗВЪРШИ ПРЕМИНАВАНЕТО НА ПОСВЕЩЕНИЯ ДУХ ПРЕЗ ВЕЛИКАТА ВРАТА

О, Озирис! Аз съм синът ти Хор и откликвам на твоите нужди.
Ето, могъщите треперят,
когато от Дуат те виждат да излизаш
с грамаден нож в ръка.

Здравей, бог Саа, син на Кеб,
създаден за света от йерархиите небесни!
Ето Хор стои в окото си божествено!
Ето Тум всред своите излъчвания!
В гърдите на това велико същество почиват боговете на изтока и запада,
безброй са неговите превъплъщения...
Наистина в мига, когато се родих, в света отвъден
роди се ново божество: това бях аз!
Сега аз мога с очите си да виждам...
Около себе си аз гледам: аз съществувам.
Ясен и проникателен е моят поглед.
Изправен, отново аз поемам нишката прекъсната на моето съществуване...
Изпълних заповяданото ми от боговете,
защото ужас изпитвам от вцепенение и унес.
В Недет стоя изправен.
От Пе до мен пристигат даровете ми
и в Хелиопол ги получавам.
Ето изпълни Хор
това, което от баща му беше наредено,
а Сет, на бурите владетелят, прав го изправи.
Самият аз бях прав изправен
от словото магическо на Тум.
Напредвам аз и моите крака не ми отказват подчинение. Живот ми дадоха йерархиите.
Аз бях заченат от богиня Сехмет,
роден от нея бях до Сириус,
великия дух звезден,
който с големи крачки небето прекосява
и път всеки ден показва на лодката на Ра.
Ето аз идвам на мястото ми предопределено,
с двойната корона царствена на главата вратата преминавам...
О, бог с двойно перо и с име тайнствено,
знай: аз лотосът свещен съм!
Сиянието ми в безкрайното небе нахлува!
Царството на чистотата в лоното си ме приема,
там вечно ще остана
до ноздрите на божеството всемогъщо,
защото престой направих в езерото огнено,
получих там възмездие
за злото, извършено от мене на земята.
Пазител станал на дрехата свещена,

закрилям аз Изиди и Нефтис
през нощта на рухването на световите...
Ето че аз за бог Нефер-Тум съм увенчан,
защото лилията свещена на ноздрите на Ра съм,
в мига, когато според обичая си
на хоризонта той се появява.
Образът му пречиства боговете...
Ето в присъствие на двойниците нетленни
победите си аз празнувам...
Събирам около себе си сърцата
със силата на мъдростта си
аз, любимецът на боговете Саа и Аменти-Ра.
Насочвам се към мястото, приготвено за мене
до двойниците нетленни.
Събирам около себе си сърцата
поради голямата ми мъдрост в лоното на боговете Саа и Аменти-Ра.
Закриля ме Джед, моят амулет.
Изричам аз тогава в името на владетеля на дрехата Анси словата на могъщество, скрити в
сърцето ми...
Наистина аз съм самият бог на мъдростта Саа!
Аменти-Ра съм аз! Преодолявам входа
и потъвам в бездните небесни...

175 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ СЕ УМИРА ПОВТОРНО

- О, Тот!

Кажете ми какво е станало

с боговете, родени някога от Нут?

Аз чувам, гласът на Тот говори:

"Те битки породиха, бедствия развихриха,

несправедливости извършиха, зли духове създадоха, опустошения и разрушения
причиниха,

но заедно с такива дела на зло

изпълниха неща велики."

- В дело превърни, о, Тот, повелите на Тум,

та злото да не тържествува

и враговете на доброто

нападките си да не продължават.

Не виждаш ли, о, Тот, че те сега

се готвят тайно да разрушат
красивия порядък на месеците и годините?
Погледни! Твоята вярна плочка аз съм, Тот,
готова на перото ти следата да приеме!
Ето аз нося твоето мастило...
Наистина не съм от тези духове,
които тайно подготвят делото на злото.
Нека наказанието не бъде насочено към мене!
О, Тум! Какво е това място,
където аз сега пристигам?
Уви! Чист въздух тук да дишам не достига,
вода тук няма!
Навсякъде усещам и откривам в тъмнините
само пропасти и бездни...
Какъв непроницаем мрак!
Моите стъпки колебливи опипват почвата
и пипнешком едва напредвам.
Наоколо усещам да се лутат душите в отчаяние...
Наистина не може тук да се живее с дух спокоен,
нито насладите на любовта да се узнаят.
Да можех да постигна там
вместо въздух, вода и удоволствия любовни,
свещен да стане моят дух
и още вместо хлябове надгробни и вино -
мир за моя дух.
Ето до мене идва заповед на Тум.
Аз трябва неподвижен лицето ти, о, Тот, да съзерцавам!
Към мене не бъди тъй безмилостен и тъй жесток!
Виж! Всички богове в ръцете ти предават
за бъдещите милиони години
престолите си, Тот, та ти да можеш да се разпореждаш с тях,
докато твоя собствен трон е поверен на Хор, сина ти,
защото божествата велики пратили са Хор
престола си да придобие,
той, наследникът на този трон,
всред езерото на огъня двоен се намира.
И тъй от боговете беше наредено
да бъда аз заместникът на Хор
и да ми бъде дадено да съзерцавам Тум, моя господар...
Колко тогава ще продължи животът ми?

Милиони и милиони години да бъде беше заповядано.
Ето заповед получавам
до божествата най-древни да остана...
Защото вече аз изкупих злото, извършено от мене,
откакто земята се е появила
в зората на съществуването, в океана на небето,
излизаща от хаоса на времената първи...
Наистина връстник съм на Озирис...
безкрайно много бяха моите превъплъщения,
подред аз преминавах през същества различни.
Не знаят хората на тези форми красотата,
а боговете пък съвсем не я усещат.
Тъй тази моя красота в образ на Озирис
е много по-съвършена от красотата на останалите богове.
Озирис ми повери света на мъртвите...
Ето синът му Хор наследникът законен,
е седнал на престола си, издигнат в езерото огнено.
Аз някога на този бог помогнах да се възкачи на трона си,
който в лодката на милионите години се намира...
Ето установен е здраво Хор на престола си
всред приятели обичани и притежания неизброими,
докато на Сет душата остава отделена от останалите богове.
Ето аз мога в лодката си да направя неподвижна
на Сет душата.
Ето страх го обвзема при вида на божественото мое тяло!
О, татко мой, Озирис, за мене направи
това, което баща ти Ра за тебе е направил!
Да мога аз да се установя върху земята за вечността!
Да мога да държа в своя власт престола си!
Да може да бъде наследникът ми здрав и жизнен!
Да може моят гроб да разцъфтява!
Да могат да напредват моите приятели!
Да могат враговете ми завързани и оковани
да бъдат от богинята-скорпион Серкит сразени!
Ето твой син съм аз, о, Ра, божествен мой баща!
За мен създаваш ти живота, силата и здравето!
Ето че Хор беше издигнат на престола си...
О, Ра, тъй направи, че дните на живота ми
да ме отвеждат към блаженството!

176 ГЛАВА

ЗА ДА НЕ СЕ УМИРА ЗА ВТОРИ ПЪТ

Наистина на изтока страните мразя.
Дано не ме отвличат никога
в подземията за мъчение!
Тъй като не съм извършвал действия, презрени от боговете,
когато преминавах през областта Мескет,
аз бях признат за чист.
В деня на погребението ми
бог Неберджер дари ми святост
пред повелителя на световите.

177 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ СЪЖИВИ ОТНОВО ДУШАТА В ОТВЪДНИЯ СВЯТ

О, Нут,
ти сътвори Озирис, моя баща небесен,
и ти му даде за наследник Хор,
с крила всесилни
като крилата на сокол величествен, с две пера върху главата.
Гледай! Той носи моята душа.
Свършени са словата ми на сила.
За мен присъденото място
между звездите неподвижни се намира.
Ето, на моите нареждания покорни
към мен се устремяват духовете свети.
Синеокият Хор към мене идва,
последван от Хор червеноокият,
който върви след него и го пази...

178 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ИЗПРАВИ ТРУПЪТ И ДА СЕ ВЪЗВЪРНЕ ЗРЕНИЕТО НА ОЧИТЕ И СЛУХА НА УШИТЕ

Гледай!
На Хор окото появява се пред мене,

Ти като дар го имай,
То ще те храни, то ще те поддържа...
О, вие, орачи в полята на отвъдното,
смелост не губете!
Пречиствайте телата си небесни! Поглъщайте на Хор окото,
защото то наистина е
свещеният маслинов плод на Хелиопол!
Уби той злото и покварата,
стаени в тялото на Озирис.
Да мога глад и жажда да не зная!
Духовете Хас в мен страданията на глада да облекчат!
Сърцето ми тревожно с радост и доволство да изпълнят.
А вие, духове божествени, владетели на наводненията,
заповядайте да донесат за мене хлябове и пити,
защото Ра е наредил това на духовете,
които дават плодородието на годината,
и ето че те даровете вземат
и носят жито, ечемик и хлябове,
защото Ра е мъжко същество могъщо...
О, вие, пазачи на петте свещени хляба,
на храма велик в светилището сложени,
гледайте!
Три от тези хлябове пред Ра в небето се поставят,
два остават на земята при йерархиите божествени...
Ето минавам през преградите небесни.
Ра съзерцавам! Ра съзерцавам!
О, Ра! Дари ми милостта си в този ден за мен великолепен,
защото покорен на заповедите на Шу и на Изида,
изпитвам чувства най-благочестиви
и с порив с моя бог се съединявам.
Ето, носят ми хляб и питие
и други чисти дарове желани,
в този ден за мен великолепен,
неща полезни и добри за моите пътувания,
които се сипят от окото божествено на Хор.
Нека виното на Ра да бъде питието му!
Ето, че той минава по небето...
Небесните му пътища са подобни на пътищата на Тот... Наистина той ненавижда глад и жажда!
Надгробни дарове му бяха отредени

от владетеля на вечността...
Той бе заченат през нощта,
роден посред бял ден,
всред тези богове от свитата на Ра,
следовници на Ра и прадеди на боговете.
Ето че той ви носи хлябове надгробни,
намерил ги е в зеницата на божественото око на Хор
и в клоните на Тхен, свещеното дърво...
Ето го! Той пристига!
Божествата Хенти-Аменти му носят дарове от Хор.
Като равен на Хор той с тях се храни и ги пие.
Той има и благоволението на Анубис, на възвишенията обитателят самотен!
Ето своята форма след смъртта
остава тази, която имал си по време на живота ти върху земята!
Сега е вечна младостта ти!
Ето че твоят образ се разбулва.
Ти можеш да съзерцаваш владетеля на хоризонта.
Той ти поднася в часовете, определени за нощта,
надгробното ти ядене...
Наистина Хор отмъсти за тебе!
Разтроши той челюстите на твоите врагове!
Затвори той насилниците в местата свои укрепени.
Сега ти придобиваш власт върху водите
и върху жертвеника стъпваш,
като в ръце държиш хлябове посветени
и четири кани пълни с вода,
защото Шу самият за тебе нареди:
"Нека да има той пиене и хляб!"
Събуди се!
Събуди се ти, който си заспал!
Ето че носят дарове пред Тот,
бога всемоуш, който от Нил небесния излиза,
докато Уп-Уаут излиза от Асерт,
а йерархиите божествени поднасят ти благоухания...
Наистина устата ти е чиста!
Езикът ти е справедлив и достоверен!
Ти ненавиждаш мръсните неща и си отърсен от всяка нечестивост,
както и Сет чист става в Рехиу,
когато вижда Тот в небето...
О, вие духове божествени, спасяващи душата на покойния,

с храната си й дайте сила,
с питието си жаждата й утолете!
Оставете я да седне там, където седнали сте вие!
Да бъде силна тя от силата ви!
Да може също като вас небето с лодката си да обхожда!
Да бъде домът й всред полята на блажените!
Да може да се радва на течащите води в полята на мира!
Да може да яде тя даровете си заедно с боговете!
Сега въведени са враговете ти
в залата просторна на съда.
Везната на правдата на световите за тебе наклони се.
Да, свободен си! Свободен си като Озирис,
на даровете на Аменти господар!
Отиваш там, където ти се струва хубаво.
Ти съзерцаваш бога велик по време на неговото дело сътворяващо...

.....

Ето животът на ноздрите му върнат е...
Над враговете си той тържествува.
Да, наистина лъжата и неправдата презираш!
Гнева на бога на света ти усмиряваш
по време на нощта, когато воплите замлъкнат.
Ето живота ти даряват боговете,
живот спокоен и приятен
между йерархиите божествени.
Послушай! Тяхната уста изрича заповед,
която дава ти по волята на Тот
един живот спокоен и приятен.
Над враговете си ти тържествуваш,
докато над тебе
богиня Нут, майка ти,
разстила безкрая на пространствата небесни...
Със силата магическа на великата създателка на съществата ти можеш бога велик да следваш.
Избавен си от врагове и всяко зло...
О, форма необятна,
заобиколена с рояк творения от теб родени,
ти, господарю на времето изтичащо, прародителю на Ра,
открий ми пътищата!
Да мина остави ме по орбитата на Озирис,
Владетел на живота на земите две,

вечният!

179 ГЛАВА

ЗА ДА СЕ ВЪРВИ ОТ ВЧЕРА КЪМ ДНЕС

Вчера ме роди. Ето че днес
аз сътворявам дните утрешни.
Аз съм бог Сепс, излизащ от дървото си.
Аз съм бог Нун, показващ своето могъщество.
Аз съм владетелят на короната бяла Уререт
и разпоредник на мистериите на бог Нехеб-Кау.
Аз съм огненият зъл дух, който иска окото божествено.
Вчера преминах вратата на смъртта
и ето днес пристигам накрая на моето пътуване,
защото могъщата богиня отваря ми вратата,
тя пази входа от към пътя.
Нападам моя враг и го пленявам.
Той се предаде и няма никога да го изпусна...
Ще го превърна в небитие
пред съдниците в света отвъден, Озирис заобиколили,
Той там е в цялото великолепие на словата си.
Ето бог Хенти-Аменти!
В деня на превръщанията
на духовете огненочервени начело ме поставя,
но аз съм също на мечовете господар
и ще се защита от всяко нападение.
Наистина преминах безпрепятствено
пътищата на отвъдното...
Аз писар съм, който с перо в ръка
записва всичко около мен, което става.
Ето че носят на духовете огненочервени
безчет неща хубави и приятни.
Отстъпват ми ги те. Нападам моя враг.
Пленявам го и няма никога да го изпусна.
С него е свършено пред съдниците на отвъдното!
Разкъсвам го посред полетата просторни
на жертвеника на богиня Уаджит.
Благодарение на богинята Сехмет аз имам власт над него.
Аз съм владетел на превъплъщенията...

защото нося в себе си дълбоко
формите и същността на всички богове...

180 ГЛАВА

КАК ДА СЕ ОТВОРЯТ ЗА ПОСВЕТЕНИТЕ ДУХОВЕ ПЪТИЩАТА НА
ОТВЪДНИЯ СВЯТ. КАК ДА ИМ СЕ ВЪРНЕ СВОБОДАТА НА
ДВИЖЕНИЯТА, ТА ТЕ ДА МОГАТ С ГОЛЕМИ КРАЧКИ ДА ОБХОЖДАТ
ОТВЪДНИЯ СВЯТ И ПОСЛЕ ДА ИЗЛИЗАТ ОТ НЕГО. КАК ДА ИМ СЕ
ДАДЕ ВЪЗМОЖНОСТ ДА ИЗВЪРШАТ ВСИЧКИ ПРЕВЪПЛЪЩЕНИЯ НА
ЕДНА ЖИВА ДУША

Ето към западния хоризонт се спуска Ра!
Той с чертите на Озирис се явява
в сиянието на духовете посветени
и на всичките богове на Аменти,
защото той единствен е, богът скрит на Дуат,
свещената душа, която на Аменти съдбите направлява,
доброто същество, с живот всевечен...
Ето че носят ти даровете от Дуат,
с тях ще можеш пътуването свое да завършиш...
Ти, син на Ра, от Тум ти произлизаш.
Обитателите на Дуат те славят
о, ти владетелю на Аукерт, върховен властник на короната,
бог велик с престол незнаен,
владетел, който знае словата да претегля,
върховен господар на съдниците в света подземен!
Обитателите на Дуат те славят и ти се радват.
Божествените духове трогват се до болка, щом те забележат
и хващат си косите.
Те поздравяват те с прослава
и с възгласи подобни на ридания.
Те са радостни, защото знаят,
в своята душа живее и се прославя безжизненото твоє тяло.
Наистина, възвишена е на Ра душата, която в Аменти живее.
Душите на мъртвите с възгласи на радост я прославят...
Здравей, Озирис!
На твоя храм съм аз служител
и в божествения дом живея, където заповедите си даваш.
Да можех аз да съм приет между избраниците на Дуат,

подобен на светлина голяма,
която храни Дуат със същината на съществото си!
Аз като син на Ра го преминавам
и с чертите на Тум се появявам.
Наистина Дуат ми е място за почивка...
По своя воля мрака, който там царува, управлявам...
Там влизам и излизам безпрепятствено.
Ето ти ръце протягаш, бог Татунен, когато ме посрещаш
и когато изправят тялото ми легнало,
обитателите на Дуат покой намират за духа си.
О, вие духове божествени, ръцете си протегнете, за да ме държите.
Пътя, по който да вървя, ми посочете!
О вие, духове блажени, прославяйте ме,
защото наистина, когато ме прославят,
Ра и Озирис се радват.
Ето пред вас аз даровете слагам.
На Ра е волята такава.
Аз съм избраник негов и наследникът му на земята...
Сега пътуването ми към своя край е.
Преминах пътищата на отвъдното,
проникнах в областите най-отдалечени на Дуат,
преодолях влизането ми в красивата Аменти,
поднесох своя жезъл на звездния дух Сириус
и диадемата Неммес на божеството,
чието име трябва да остане скрито...
Към мене погледнете, о вие, посветени духове,
вие предвождате на мъртвите души
по пътищата, набраздили страната на Дуат!
Дух посветен да мога аз да стана,
да съм издигнат за разпоредник на мистериите!
На духовете лоши от властта спасете ме,
които своите жертви на стълб завързват!
Не ме предавайте в ръцете на злите духове,
защото съм наследник на Озирис!
Погледнете диадемата Неммес, която главата ми е украсила.
Избран от боговете, плът от плътта ви станах!
На татко ми Озирис се равнявам,
почитан от областите четири на пространството.
Към мене погледнете!
Като ме гледате, бъдете радостни!

Да мога аз да съм въздигнат, както богът,
който цикъла на своите превъплъщения преминава!
За моята душа божествена открийте пътищата на небето,
да мога в красивата Аменти да живея!
Издърпайте резетата на портите небесни,
защото аз местата на боговете определям
и нося дарове за душите на мъртвите, а също и за боговете...
Наистина аз бог Механути-Ра съм!
Аз тайнствената птица-мистерия Бен съм, обитател на Дуат.
Сега аз влизам там; когато пък оттам излизам,
в небето тайнствената птица се явява...
След Ра като вървя, пресичам нощното небе,
в полетата на Ра намирам даровете си небесни
и земните си дарове.
Намирам ги в полята на блажените.
Претеглям думите на силата, както прави самият Тот.
Напредвам с чертите на славното ми тяло
със свойства тайнствени...
Широки са крачките ми.
Превъплъщенията ми са като превъплъщенията на бога двоен
Хор-сет...
Ето божествените духове, на Ра предшественици,
в лодката небесна ме отвеждат,
защото съм подобен на душата тайнствена,
която вечно в Аменти живее...

181 ГЛАВА

ЗА ДА ПРОНИКНЕШ ПРЕД ОЗИРИС И НЕГОВИТЕ ЙЕРАРХИИ

Здравей, о повелител на Аменти,
(ти) същество добро, владетел на свещената земя,
ти, който, както Ра, си увенчан!
Ето аз идвам да те съзерцавам
и да се радвам, като виждам хубостта ти...
защото кръгът на Ра твой кръг е,
лъчите му на светлина са твоите лъчи,
диадемата му Уререт е твоята диадема,
безкрайността му е твоята безкрайност,
издигането му в зори е твоето издигане.

Хубостите му са твоите хубости,
величието му страшно е твоето величие,
благоуханията, които той изпуска, са твоите благоухания,
палатът му в небето е твоят палат в небето,
домът му е твой дом.
Престолът му е твой престол.
Наследството му е твоето наследство,
украшенията му са твоите украшения,
заповедите му са твоите заповеди.
Неговата Аменти е твоята Аменти,
владенията му са твоите владения,
силата му магическа е твоята сила магическа,
божествените му свойства са твоите божествени свойства,
неговите амулети са твоите амулети.
Щом той безсмъртен е, ти също си безсмъртен!
Щом той непобедим е, ти също си непобедим!
Щом той неуязвим е, ти също си неуязвим!
На тебе слава, о Озирис, син на Нут,
владелец на рогата на луната,
увенчан с лъчезарната диадема Атеф!
Ето ти получаваш,
ти, повелителю върховен на съдниците в света отвъден,
короната царствена Уререт!
Навсякъде Тум сее ужаса на твоето име:
в сърцето на мъжете, в сърцето на жените,
на боговете, на духовете посветени и мъртвите.
Ето че слагам в ръцете ти
короната царствена на Хелиопол.
Наистина неизброими в Джеду са твоите превъплъщения!
Вдъхнал страх огромен в двата свята,
ти даваш доказателство в Ре-Стау,
за теб с добро си спомнят господарите на храма велик.
Ето ти се издигаш в Абидос
и пред йерархиите небесни тържествуващ.
Властта ти войнствена наистина е страшна!
Пред тебе цялата земя трепери!

182 ГЛАВА

ЗА ДА СТАНЕ ОЗИРИС ТРАЕН, ДОКАТО ТОТ ПРОГОНВА

ВРАГОВЕТЕ

Аз Тот съм господар на двата лунни рога.
Писмото ми е съвършено и чисти са ръцете ми.
Аз мразя злото и от беззаконието се отвращавам.
Установявам писмено аз правдата божествена.
Наистина перото съм, с което пише богът на вселената.
Аз съм господар на справедливостта и честността,
владетелят на истината и на правдата.
Лъжата разрушавам и истината казвам пред боговете.
Словата ми могъщи са и в двата свята.
Аз победителя несправедлив повалям
и слабия, жестоко подигран, изправям.
Разпръсквам тъмнините и бурите прогонвам.
Изпращам към Озирис - доброто същество,
свежия и приятен въздух на ветровете северни
в мига, когато този бог напуска
утробата на майка си, богинята, която живот ми даде.
Ето залязва Ра на хоризонта,
подобен на Озирис,
и ето че залязва Озирис на хоризонта,
на Ра подобен.
Аз пуснах да проникне Ра
до сърцевината на свещените мистерии,
където божествените духове възвръщат към живот бога със сърце замряло,
душата тайнствена на Аменти.
Дочувате ли възгласи на радост
пред бога със сърце замряло, синът на Нут, доброто същество!
Наистина аз Тот могъщият съм,
Любимецът на Ра!
Всичко, каквото Ра намисли
благодарение на мене, увенчава се с успех.
Аз като Тот съм маг велик,
в лодката на милионите години съм седнал като него, владетелят съм на закона писан
и на земите две съм пречистителят.
Магическото ми величие закриля Нут, която го създаде. Убивам враговете и руша
препятствията.
Аз изпълнявам волята на Ра в светилището му.
Аз Тот съм, който над враговете на Озирис тържествува,
и като знае бедствията, които го очакват,

подрежда световите утрешни...

В качеството си на Тот небето, земята и Дуат аз управлявам.

Дарявам там с живот душите на бъдещите поколения.

Със силата на моята реч магическа

довеждам въздуха до тези,

които изпитанията на мистериите преминават.

Наистина аз победих противниците на Озирис!

Ето към тебе идвам аз, владетел на пресвятата земя, Озирис, мъжко същество могъщо на Аменти!

Виж! Непоклатим за вечността е тронът ти!

Със закрилата магическа на моите ръце

на органите ти дарявам траене безкрайно,

пазещо твоето и на нетленния ти двойник съществуване,

до теб на стража съм през дните на живота ми...

О, господарю на Дуат, о, владетелю на Аменти!

Ти, който владееш побеждавайки небето,

ти, който на главата си Атеф короната поставяш;

ти, който хванал си камшика и жезъла на повелението,

виж как към теб се устремяват духовете!

О, същество добро, безкрайно, вечно,

ти позволяваш на всички същества човешки

да се родят повторно за живота,

да станат млади те отново и да се превъплътят в миг благоприятен.

Ето прав пред тебе твойт син Хор!

Той свойствата на Тум ти връща.

Лицето ти, о, Ун-Нефер, е свършено с красотата си...

Стани, стани, о мъжко същество на Аменти!

Непоклатимо си в утробата на Нут, божествената твоя майка,

защото беше тя съединена с тебе

и в тебе тя излезе от своето небесно тяло,

тъй както с миналото, "ИБ" сърцето ти

мери траенето на живота си чрез траенето на сърцето "Хати".

Ноздрите ти са пълни със сила, здраве и живот.

На Ра подобно ти младостта си подновяваш всеки ден.

Велика е победата ти, о Озирис!

Виж! Идвам аз към теб! Аз Тот съм!

Аз Хор усмирих и буйността успокоих на двамата воюващи. Аз духовете огненочервени и злите духове на бунта укротих,

подложих ги на тежки изпитания...

Аз Тот съм, който в Летопол

води към край добър мистериите на нощта.

Аз Тот, явявам се в град Буто всеки ден.
Носител на обилни дарове за боговете посветени
пристигам тук, за да ти върна рамото на Озирис,
което балсамирах и напоих с благоухания
да бъде то за обонянието на Ун-Нефер приятно.
Аз Тот съм, който идва всеки ден в град Хер-Аха.
Ето завързвам лодката си,
прекарах я от изтока към запада.
Наистина по блясък надвишавам всички богове,
защото името ми е: "Възвишеният".
Отворил съм аз пътищата към доброто в името си Уп-Уаут.
Слава на Озирис, Ун-Нефер, безкрайният, всевечният!

183 ГЛАВА

ХИМН КЪМ ОЗИРИС

Към тебе идвам аз, Озирис син на Нут, владетелю на вечността,
аз, един от боговете-спътници на Тот,
зарадвах се на онова, което той за тебе е направил.
Аз нося въздух свеж и приятен за дробовете ти,
живот и сила за лицето ти красиво
и вятъра на севера за твоите ноздри.
О, владетелю на свещената земя на мъртвите!
Той, Шу, призова да озари със светлина твоето тяло.
Лъчите му твоя път осветиха.
Със словото могъщо на устата си
срази той злото в крайниците ти стаено,
двамата Хор укроти, воюващите двама братя,
прогони бурите и наводненията.
Чрез него Сет и Хор тъй както и земите две
се мъчат приятни да ти бъдат с покоя, който между тях цари.
Сполучи той да укроти гнева, разпален в сърцата им,
и помири ги...
Синът ти, Хор, тържествува пред съда на боговете. Господството на света му бе дарено
и още на Кеб престолът ще му бъде даден,
тъй както Тум реда оповести,
записан в свитъците
и издълбан върху желязна плочка,
според заповедите на баща ти, Птах-Танен,

седящ на своя царски трон...
Той своя брат повика, за да изправи Шу,
за да издигне той водите до върха на планините,
за да покълнат треви по хълмовете
и жито в долините,
да не престават земята и водата плодовете да множат... Ето небесните и земни богове
сина ти Хор към залата те придружават,
където той за техен господар и повелител е провъзгласен...
Сърцето ти се радва, о, владетелю на боговете,
то се радва безкрайно много,
защото Египет и Червената земя богатата на мира познават
и те под твоята закрила отдават се на работа:
светилища и градове са изградени в места благоприятни, владенията на градовете и на
останалите селища на имената техни отговарят.
Сега за тебе жертви ще принесем заради името ти,
което е свещено, вечно...
Не чуваш ли как те възхваляват,
как името ти обожават?
Виждаш ли как към твоя Ка правят изливания на вино
и как от всички страни към тебе се спускат с дарове надгробни,
определени за духовете посветени, които тебе придружават? Ето с вода свещена даровете
ръсят,
наредени до душите на мъртвите...
Всичко това, което Ра е наредил за тебе
в началото на времената,
е вече свършено.
Ето защо сега ще бъдеш увенчан, о, син на Нут,
тъй както господарят на вселената бе увенчан...
Наистина живееш ти, непоклатим, непобедим.
Ти ставаш млад отново. Ти искрен си и справедлив.
Ра, баща ти небесен, закрепва твоите органи
и йерархиите божествени с възгласи на радост те посрещат...
Без нито крачка да се отдели, Изиди до теб остава.
Не могат враговете ти над тебе да тържествуват.
Всички страни и всички хора прославят красотата ти,
както прославят Ра, когато призори той става...
Високо от мястото, където се издигаш, ти осветяваш световите.
Сърцата на хората прелели от радост пред хубостта ти,
забързват стъпките си.
Царствената власт на Кеб е отредена,
баща ти е изваял хубостта ти,

а пък богинята, която на света те даде и твоите органи оформи,
е Нут, майката на боговете.

Наистина ти беше първият от боговете пет,
хванал в ръце камшика и жезъла на управлението,
с бяла корона Атеф върху главата.

Ето че ти за господар на хората и на боговете си въздигнат,
защото ти наистина беше увенчан за повелител на земите две
и носеше на челото си на Ра владетелските знаци
по времето, когато още беше ти в утробата на Нут, твоята майка.

Сега, когато ти се появяваш,
дълбоко се покланят боговете.

Те отстъпват и поемат път обратен,
обхванати от ужас, който идва от Ра,
а силата неудържима на твоето величие изпълва го със страх...

Наистина животът те съпътствува, даренията следват те.

Ти всеки ден ги виждаш пред своето божествено лице...

О, бог, ти дай ми

да бъда измежду тези, които след твоето величество вървят,
тъй също както правех на земята...

Да може моята душа да бъде призована,
за да те намери

до господарите на истината и на правдата!

Ето аз идвам към мястото на боговете,
към тази област съществувала от време незапомнено.

Душата ми, духът ми посветени и моят двойник занаяпред
ще населят страната,
където богът на истината-правда е владетел.

Той се грижи за прехраната на боговете.

Тази земя наистина е тъй привлекателна за другите земи;
за южните по протежение на речното течение
и северните, ощастливени от ветрове благоприятни,
в нея идват всекидневно да пируват,
съгласно заповедите на бога,
господаря на този край и повелител на мира...

Не е ли казал този бог:

"Нека най-послед радост да цари в сърцата на хората,
които се съобразяват с истината и с правдата
на бога на тези местности?"

Защото дава той живот предълъг на онези, които така постъпват.
Обсипва ги с чест той на земята,

а после им подготвя красиво погребение,
като ги слива с пръстта на свещената земя...
О, бог, ти виж!
Към тебе идвам.
Ръцете ми издигат се за молитва
и ти поднасят истината и правдата...
В сърцето ми не ще откриеш нито лъжа, нито измама,
защото знам, че живееш ти и съществува
от истината и от правдата...
О, бог, знай!
Не съм извършил грехове на този свят,
не съм на никого направил лошо,
не съм си присвоявал ничии блага.
Аз Тот съм, изкусен писар на йероглифи, с ръце чисти,
господар на истината и на правдата,
владелец на чистотата, на злото разрушител,
писар на истината, презиращ прегрешението...
О, бог, към мене поглед обърни!
Аз съм перото на владетеля на вселената,
на господаря на законите, който дарява словото на мъдростта,
който руши лъжата и измамата
и словото му е в страните две всесилно.
Аз Тот съм, господар на истината и на правдата,
който с победа увенчава подгонения без защита
и който отмъщава на подтисника за угнетения.
Аз нося на доброто същество духа на северния вятър.
Полъхът живителен, роден от Нут - небесната ми майка,
накарах да проникне в домовете тайнствени,
та той да може сърцето да събуди
на "бога със сърце замряло",
богът на добротата, син на Нут,
Хор непобедимия...

184, 185 ГЛАВА

(варианти на предходната глава)

186, 187 ГЛАВА

(Много къси, достигнали до нас повредени)

188 ГЛАВА

ЗА ДА ИЗГРАДИШ ЖИЛИЩЕ В ОТВЪДНИЯ СВЯТ И ДА ПРОНИКНЕШ
ТАМ С ЧЕРТИ НА ЧОВЕШКО СЪЩЕСТВО

Да бъде мир над тебе!
Ето че ти си станал дух посветен,
в лоното на божественото око проникваш в мир.
Душата ти е посветена
и сянката ти гледа внимателно, безмълвно...
Тя нека да ме гледа
в мига, когато трябва през съденето да премина
навсякъде, където ще съм съден
във всичките ми форми, за всичките ми дарби на духа,
и всичките божествени черти, присъщи на душата ми!
Нека душата ми ме осветява в лоното на Ра!
Нека тя в храма ме направи свят
всеки път, когато приближава, от сянката съпроводена,
към мястото, където ще бъда съден
и да ме съзерцава!
Да може душата ми да остане права или да сяда
или да влиза в моето тяло, станало божество звездно,
покорна на заповедите на Озирис...
Тя там е в движение ден и нощ
и ритмите на празниците следва...

189 ГЛАВА

(Вариант на 52 глава)

190 ГЛАВА

Тази книга се отнася за усъвършенствуването на посветения дух в лоното на Ра, дарява го с власт пред Тум, със съвършенство пред Озирис, прави го могъщ пред владетеля на Аменти и достоен за почит пред йерархиите на боговете.

Да се изрича тази книга в първия ден на месеца, през празника на шестия ден и по време на обрядите на Уак и на бог Тот, по време на празника на Озирис, по време на празниците на Сокари и през нощта Хакер. Тази книга открива тайните на тайнствените домове на Дуат. Тя служи за водач при посвещаването в мистериите на отвъдния свят. Тя ще ти позволи да прекосиш планините и да проникнеш в тайнствените долини, докдето води напълно непознат път. Тя стои на стража до посветения дух, разширява неговите крачки, когато той върви. Премахва неговата глухота и му позволява да влезе в общуване с

боговете. Изричайки тази книга, не допускай да те види никое човешко същество, освен тези, които са ти скъпи и жреца Хери-Хеб. Твоите прислужници да не излизат извън къщи. Затвори се в стая, покрита с тъкан на звезди. Тогава душата на всеки покойник, за когото тези редове ще бъдат изречени, ще може да се движи между живите, в ярката светлина на деня. Тя ще бъде силна пред боговете. Тя няма да бъде прогонена от тях и боговете, след като я разпитат, ще признаят покойния за техен равен. Тази книга ще те посвети в превъплъщенията, през които преминава душата под въздействието на светлината. Наистина тази книга е една велика и дълбока мистерия. Не я оставяй никога в ръцете на първия срещнат или на невежия.

БЕЛЕЖКИ

*1 Озирис - централна фигура в египетския пантеон, съдия на мъртвите, закрилник на живота в неговата безкрайност, всеобщност, хармония и развитие. Мъж на своята сестра Изиди, умъртвен от брат си Сет. Той хвърля частите от неговото тяло в Нил, но Изиди възстановява тялото на Озирис. Баща на Хор, издигнат в култ от жреците на град Бузирис.

*2 Аменти - страна, осеяна с хубави пътища, по които минават душите след смъртта, за да се представят пред съда на Озирис, да се върнат отново на земята. Идеята за това убежище на мъртвите намира аналогичен израз с доктрината на Данте Алигиери за Чистилицето.

*3 Тот - господар на думите, лунен бог, почитан от жреците на град Хелиопол, като владетел на магическите формули и заклинания, покровител на интелигентността на човека. Управлява реда във вселената, хармонията на времената, протичането на събитията. Представя се в образ на мъж с глава на ибис.

*4 Нут - космическа богиня, владетелка на небето, създадена от бог Атум (първичен бог на Хелиопол, който олицетворява водния хаос, началото на космоса), жена на Кеб. Нут носи идеята за майчинството и милосърдието. Тя облекчава жаждата на душите на мъртвите.

*5 Хор - бог на хоризонта, представя се като Хор - дете, голо момче с пръст на устата и като Хор - мъж с глава на сокол, който е свещено животно. В теологичната система на Хелиопол Хор е син на Изиди и Озирис.

*6 Хелиопол - град в Долен Египет. Култов център на бог Ра, едно от най-големите духовни средища на древния свят. Неговата школа оказва силно влияние върху моралните и философските идеи на питагорейците върху тяхната дисциплина като членове на един затворен кръг и върху метафизиката на Платон. Жреците на Хелиопол очертават най-съществените тенденции в развитието на египетската религия.

*7 Джеди - колона, символ на култа към бог Озирис и бог Сокари. В случая става дума за Озирис.

*8 Джеду - град в Долен Египет.

*9 Ра - бог на светлината, на слънцето, създател на самия себе си. Ра олицетворява творческото начало, вечното протичане и развитието на живота, почитан от жреците на Хелиопол. Носи идеята за обновлението и хармонията на космоса, за тишината и съвършенството.

*10 Сехем - става дума за Летопол, град в Долен Египет.

*11 Ре-Стау - област на отвъдния свят, където пребивават душите на мъртвите, за да се подготвят за по-нататъшното си пътуване.

*12 Сокари - бог на мъртвите, издигнат в култ от жреците на град Мемфис. Неговото царство е предверието в страната на мъртвите. Представя се в образа на мъж-мумия с глава на сокол.

- *13 Хараклеопол - град в Долен Египет, известен с култа към бог Харсафее (бог с глава на овен).
- *14 Става дума за лодката на бог Ра по време преди залез.
- *15 Изиди - сестра и жена на Озирис, майка на Хор. Олицетворява любовта и оплодяването, една от най-почитаните богини в египетския свят.
- *16 Нефтис - сестра на Изиди и Озирис, жена на Сет.
- *17 Предназначение - допълнително написан текст, който има сакраментална стойност и насочва към практическата употреба на заклинанията в "Книга на мъртвите", разбирана като водач и съветник в отвъдния свят.
- *18 Сехт Ианру - област от отвъдното, където се намират полята на блажените, мястото, в което душите на починалите се радват на вечен покой и вечна светлина ги озарява. Това наименование има значение на символ в "Книга на мъртвите".
- *19 Птах - бог, почитан в град Мемфис. Изразява идеята за създаването на света посредством мисълта и словото, мъж на богиня Сехмет и баща на бог Нефер-Тум. Неговото появяване в езотерическата система на Мемфис не е изяснено. Символ на интелектуалното начало, на добротата и хармонията, на разумния живот и светлата мисъл.
- *20 Хермопол - става дума за Хермополис Магна, град в Среден Египет, известен с култа към бог Тот. Жреците на Хермопол осъществяват една богата духовна и интелектуална дейност, която оказва силно влияние върху културата в древен Египет.
- *21 Дуат - област на отвъдния свят.
- *22 Апопи - дух на злото, символ на идеята за разрушението и омразата, противник на хармонията и доброто. Изобразява се като змия.
- *23 Тум - един от главните богове на египтяните, почитан в Хелиопол. Олицетворява космическия ред преди създаването на небесните светила.
- *24 Мистерии - тайни церемонии, които се извършват в дълбочините на египетските храмове и се ръководят от жреците с цел само определени хора да получат достъп до мъдростта и знанието за правилен живот и правилна смърт, да постигнат една хармония на духа и морално усъвършенстване.
- *25 Сет - бог на злите дела, на злобата и битките. Персонализация на идеята за лошото начало, противник на разумния живот и спокойствието, на реда и тишината. Брат на Озирис.
- *26 Кеб - бог на земята, брат и мъж на Нут.
- *27 Хор-Хути - Хор на хоризонта.
- *28 Ну - първичната водна стихия, създателка на вселената, на хармонията и живота.
- *29 Амсу - древно божество, почитано в град Мемфис, по-късно се приема като покровител на пътищата и планините. Изразява идеята за движението и преминаването на препятствия.
- *30 Маат - богиня на истината и на справедливостта, на доброто и на спокойствието, олицетворение на човечността и неотменимата логика на последствията. Една от най-големите фигури в египетската митология.
- *31 Анубис - бог в образа на чакал, който разделя душите на мъртвите, грижи се за надгробните дарове, почитан в Абидос. Носител на идеята за възвръщането към живота.
- *32 Неберджер - става дума за Озирис.
- *33 Шу - обожествен образ на въздуха, който свързва земята с небесния свод. Според теологичната доктрина на Хелиопол Шу е началото, което дава живот на живите и на мъртвите. Представя се като лъв. Олицетворява диханието и трептението.
- *34 Нехеб-Кау - става дума за бог Ра.
- *35 Хепри - бог на измененията и на вечното подновяване на живота. Представя се в

образа на бръмбар (скарабей), олицетворява непрекъснатата възходяща продължителност на движението.

*36 Мескет - част от отвъдния свят.

*37 Техенет - част от отвъдния свят.

*38 Уаджит - локална богиня на гр. Буто, покровителка на фараоните, представя се в образа на змия.

*39 Абидос - град в Горен Египет.

*40 Бузирис - град в Долен Египет, известен с култа към Озирис и Изиди.

*41 Пе - става дума за гр. Буто в Долен Египет при делтата на река Нил.

*42 Деп - също гр. Буто.

*43 Джед - стълб, символ на идеята за плодородието, пълнотата, радостта и вечното траене на живота, свързан с култа към бог Озирис и бог Сокари. Сравнете бележка 7.

*44 Сехмет - богиня на огъня и на слънчевата топлина. Според духовната школа в Мемфис - жена на Птах и майка на Нефертум.

*45 Саху - става дума за съзвездието Орион.

*46 Духове - според "Книга на мъртвите" това са души на починали, които взимат участие за добро или за зло в живота на човека след смъртта, стават невидими помагачи и пътеводители в света на отвъдното. Това схващане се различава от поетическите представи на европейския фолклор и християнската есхатология.

*47 Иб - сърцето, разбирано в сакраментален смисъл като извор на живот и радост, на блаженство и любов, на мъдрост и съвършенство, на морална чистота и справедливост. Наименование, употребявано от жреците, чийто смисъл е разясняван от тях само на посветените. В поетически план символ на духовен напредък.

*48 Хати - сърцето като орган на човешкото тяло, символ на земното, на нетрайното, на преходното.

*49 Мемфис - град в Долен Египет. Основан от легендарния владетел Менес, определен за столица по времето на III династия (2778-2723 г. пр.н.е.), култов център на бог Птах. В духовната школа на Мемфис през царуването на V и VI династии (2563-2263 г. пр.н.е.) жреците изразяват схващането, че знанието и словото определят хармонията на космоса.

*50 Ка - едно от най-трудно обяснимите понятия в "Книга на мъртвите". Всеки човек притежава своя "Ка". Това е божественият дух, трепетът на живота, вечната форма на една човешка индивидуалност, нейната иманентна духовна същина, която съществува след смъртта и търси да се съедини с тялото. Олицетворява жизнената, духовната и сексуалната сила на човека.

*51 Хемену - става дума за Хермопол.

*52 Хнум - бог, който моделира образа на човека. Представя се като мъж, който носи в ръцете си две човешки фигури: едната - тялото на човека, създадено от материята, другата - неговото Ка, одухотвореното начало на съществото му.

*53 Хотеп - бог на мира след смъртта, който носи успокоение и блаженство на душите.

*54 Акер - божество в образ на лъв с две глави.

*55 Хатор - богиня на смъртта, на любовта и на вечността, владетелка на царството на мъртвите, нейн символ е смокиновото дърво - олицетворение на дървото на живота.

*56 Ам-Аау - дух на злото.

*57 Хай - дух на злото.

*58 Ха-ас - дух на злото.

*59 Уп-Уаут - става дума за две божества, почитани в Ликопол (град в Горен Египет), придружители на бог Озирис. Представят се в образи на чакали.

- *60 Нейт - богиня на наводняването и на дрямката, покровителка на изкуствата, закрилница на вътрешностите на мъртвия. Придружава Изиди и Нефтис в отвъдния свят.
- *61 Саис - град в Долен Египет.
- *62 Ун-Нефер - бог на непрекъснатата доброта, почитан в Джеду.
- *63 Сехмет - богиня на битките, жена на бог Птах. Представя се в образа на лъвица.
- *64 Смам - бог, който покровителствува жертвоприношенията.
- *65 Мехурт - богиня на нощното небе.
- *66 Себек - бог на водите и наводненията, издигнат в култ от жреците на Саис, покровител на зелените треви, край бреговете на реките. Рисува се в образа на крокодил или на мъж с глава на крокодил. Почитан по времето на XIII и XIV династии (1775-1680 г. пр.н.е.)
- *67 Неммес - става дума за величието и властта на фараона - олицетворение на силата.
- *68 Уререт - венецът на бог Ра, който символизира неговото първенство между боговете.
- *69 Нефер-Тум - божество, издигнато в култ от жреците на Мемфис, син на бог Птах и богиня Сехмет. Закрилник срещу лошите влияния и тревогите, покровител на нежността и красотата. Бог-цвете. Носи лотосов цвят в косите си.
- *70 Хонсу - лунен бог, почитан в Тива, син на Амон и Мут. През новата империя (1580-1056 г. пр.н.е.) се идентифицира с бог Нефер-Хотеп.
- *71 Аукерт - област в отвъдния свят.
- *72 Татунен - персонификация на земята, която се открива във водната бездна в началото на времената.
- *73 Кевхесеннуф - син на бог Хор.
- *74 Дуамутф - син на бог Хор.
- *75 Сотхис - звездата Сириус, която е символ на светлината.
- *74 Буто - град в Долен Египет, в делтата на река Нил.
- *77 Местха - дете на бог Хор.
- *78 Тефнут - сестра и жена на бог Шу, богиня на розите и на дъжда.
- *79 Са - бог на мъдростта, на знанието, на духовната светлина, покровител на пътя към усъвършенстването.
- *80 Елефантин - остров на река Нил в Горен Египет.
- *81 Бубаст - град в Долен Египет, наречен на името на богиня Бубаст - покровителка на лова.
- *82 Херти - област в отвъдния свят.
- *83 Баст - богиня, почитана в Бубаст, олицетворение на огъня на слънцето. Представя се като жена с глава на котка.
- *84 Арити - вратите на седемте области на отвъдния свят.
- *85 Иат - място в полето на блажените, където отседат душите на мъртвите.
- *86 Славно тяло - в митологията на Египет - нематериално тяло, което има свещен произход и може да се движи във всички страни на пространството без препятствия. Добрите дела и хармонията, постигнати в земния живот, създават условия за неговите очертания.
- *87 Амон - слънчев бог, идентифициран с бог Ра, почитан в Хелиопол и Тива по времето на XI династия (2160-2000 г. пр.н.е.). Покровител на синия цвят. Провъзгласен за главен бог (Амон-Ра) от владетеля Аменемхат I (2000-1970 г. пр.н.е.).

БЕЛЕЖКА ОТ ПРЕВОДАЧА

Навлизането в духовния свят на "Книга на мъртвите" на древните египтяни, този паметник на световната философска култура и митология, неминуемо се съпровожда от смелостта да се потъне в една бездна от идеи и образи, от заклинания и обращения към боговете. В тази поетическа вселена, още в началото на човешката цивилизация, се обособяват големите въпроси за същината на битието и смисъла на живота, за тайната на смъртта и хармонията на космоса, за безкрайността на звездните пространства и вътрешния мир на човека, за пътя към доброто и препятствията на злото. Космологическата проблематика се съединява с етическата и се достига до идеята, че човекът, ако има разумен и добър живот, ако е справедлив и милосърден, честен и изпълнен с мир, може да постигне мъдрост и съвършенство. Аргументите, които душата на мъртвия предоставя, за да докаже сама своята невинност, отвеждат към сърцевината на съвременната реторика - опериране с идеи, нелинейно представяне на ценности, потъване в нещата от живота. В този смисъл 125 глава от "Книга на мъртвите", прочута в историята на философската култура като една от най-дълбоките изповеди на човека, пронизана от дух на хуманизъм и надежда, показва каква е стойността на това забележително произведение. Оттук идват и трудностите в тълкуването на литературния текст и неговото претворяване на роден език. "Книга на мъртвите" на древните египтяни е превеждана на английски, френски, немски език. Това е първият превод на български език. Той е направен според изданието: *Live des morts des anciens egyptiens*, Paris, 1978.

Стиховете във френския превод се отличават с простота и дълбоко проникване в духа на египетската митология, но на места ритъмът е нарушен. Ръководих се от убеждението, че трябва да запазя полъха на "Книга на мъртвите", акварелния колорит на поетическите картини и музиката в нейното вътрешно звучене, южния дъх на настроението и северната тишина на мислите. Бележките са кратки. Те осветляват само главните фигури в египетския пантеон, някои географски имена и ключови понятия в "Книга на мъртвите". В посочената литература, въз основа на която те са написани, читателят ще намери подробности за митологията на древните египтяни. (Тя не е включена в настоящия файл).

Изявявам дълбока признателност на редактора на превода Афродита Василева. Нейната изключително прецизна работа върху ръкописа, търпение и отзивчивост, отличното владение на френски език, духът и културата, тънкия усет към отсенките на българската реч, създадоха една богата творческа атмосфера и неповторими часове на общуване с духовните ценности на древен Египет. Изявявам също благодарност на Събка Станева за елегантно поднесените микрофилми, за естетическата стойност на материалите, над които работих с удоволствие, и за първото насърчение да се заложа с това дело; на служителите от отдел "Книжни фондове и обслужване на читатели" и особено на служителките от читалня нр. 5 на Народна библиотека "Кирил и Методий", толкова мили и внимателни към мене по време на дългата и трудна работа, която изискваше многобройни библиографски справки; на служителите от Централната библиотека при БАН; на всички, които ме подкрепиха с добра мисъл и добра дума.

Съзнавам, че са допуснати грешки и пропуски, но имам надеждата, че читателят ще прости това поради тяхната неизбежност при първото издание на "Книга на мъртвите" на древните египтяни на български език, което е за мене голямо изпитание, но и нескрита радост - българското слово да претвори един къс от вечността. Това произведение по значимостта на основния проблем в него - вечния поглед на човека към смъртта - стои до "Книга за пътя и свойството" на Лао-Дзъ, до "Божествена комедия" на Данте Алигиери. По своята сгъстеност и дълбочина атмосферата в "Книга на мъртвите" на древните египтяни, изразявана чрез един ритъм, спокоен и нежен като морето, напомня органовата музика на Йохан Себастиан Бах и българската реч има прелестта да бъде изразител на това богатство.

ЙОРДАН ВАТЕВ

София, 29 юни 1982 г.